РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на здравеопазването
Регионална здравна инспекция - Пазарджик

ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА НА РЗИ-ПАЗАРДЖИК

ПРЕЗ 2023Г.

ДИРЕКТОР
Д-Р ДИМИТЪР САВОВ

СЪДЪРЖАНИЕ:

Здравно-демографска характеристика на областта - стр. 3

Дирекция «Административно-правно, финансово и стопанско обслужване» - стр. 50

Дирекция «Медицински дейности» - стр. 63

Дирекция «Надзор на заразните болести» - стр. 98

Дирекция «Обществено здраве» - стр. 123

Публични комуникации - стр. 245

ЗДРАВНО-ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТТА

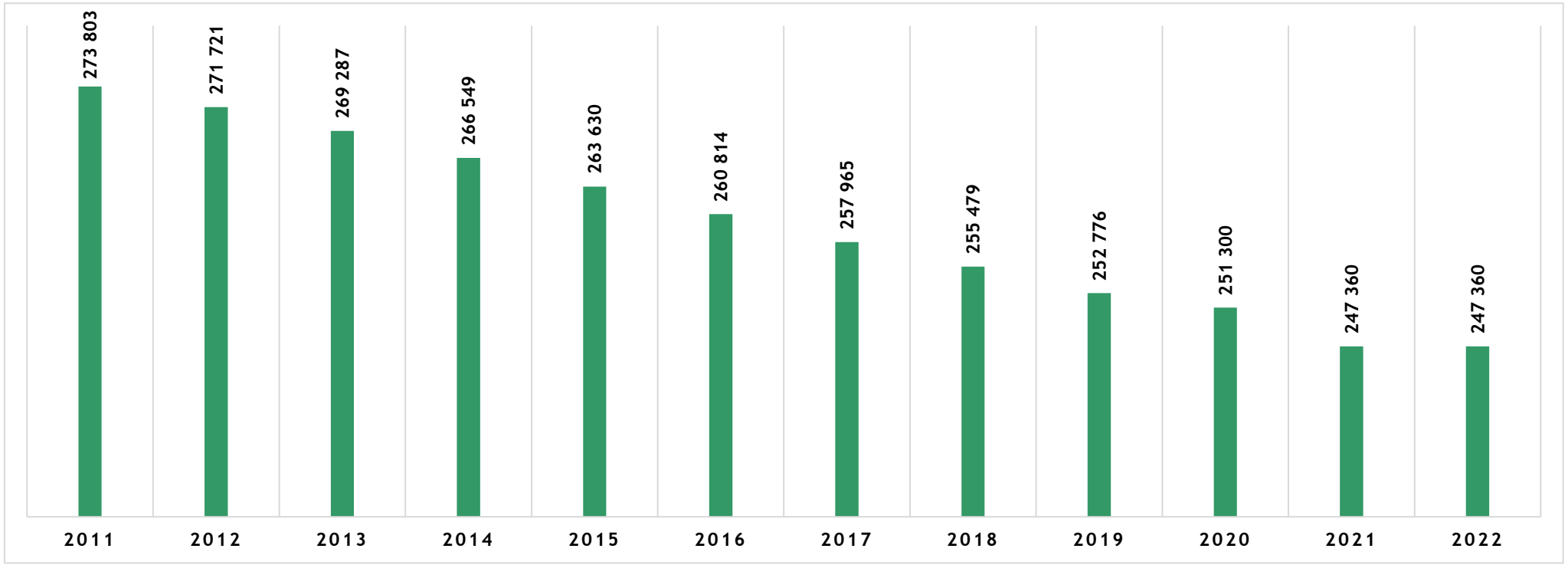
Численост на населението

Населението на област Пазарджик към 31.12.2022 г. възлиза на 226 209 души, с 21 151 души по-малко в сравнение с предходната 2021 година. Областта включва 12 общини, от които община Пазарджик е с най-многобройно население /40 % от общото население на областта/. В градовете живеят 138 966 души, а в селата 87 243 души. Съотношението градско : селско население е 61 % градско към 39% селско население. Общо половата структура на населението е с превес на женското над мъжкото население на областта – 49 % мъже и 51 % жени или в абсолютен брой – 109 829 мъже, 116 380 жени. Разгледано по възрастови групи съотношението мъже : жени е с превес на мъжете във възрастта до 54 години и със значителен превес на жените във възрастта над 60 години.

Области Общини	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общо за страната	6 447 710	3 099 503	3 348 207	4 746 710	2 259 911	2 486 799	1 701 000	839 592	861 408
Пазарджик-област	**226 209**	**109 829**	**116 380**	**138 966**	**66 520**	**72 446**	**87 243**	**43 309**	**43 934**
Батак	4 713	2 342	2 371	2 601	1 323	1 278	2 112	1 019	1 093
Белово	7 047	3 369	3 678	3 109	1 472	1 637	3 938	1 897	2 041
Брацигово	7 317	3 578	3 739	3 336	1 644	1 692	3 981	1 934	2 047
Велинград	32 457	15 569	16 888	20 031	9 424	10 607	12 426	6 145	6 281
Сърница	4 715	2 392	2 323	3 353	1 702	1 651	1 362	690	672
Лесичово	4 597	2 306	2 291	-	-	-	4 597	2 306	2 291
Пазарджик	90 309	43 618	46 691	55 220	26 063	29 157	35 089	17 555	17 534
Панагюрище	21 474	10 545	10 929	15 281	7 415	7 866	6 193	3 130	3 063
Пещера	14 459	6 941	7 518	12 642	6 058	6 584	1 817	883	934
Ракитово	13 445	6 640	6 805	11 011	5 453	5 558	2 434	1 187	1 247
Септември	21 357	10 483	10 874	8 684	4 218	4 466	12 673	6 265	6 408
Стрелча	4 319	2 046	2 273	3 698	1 748	1 950	621	298	323

Население на област Пазарджик през годините

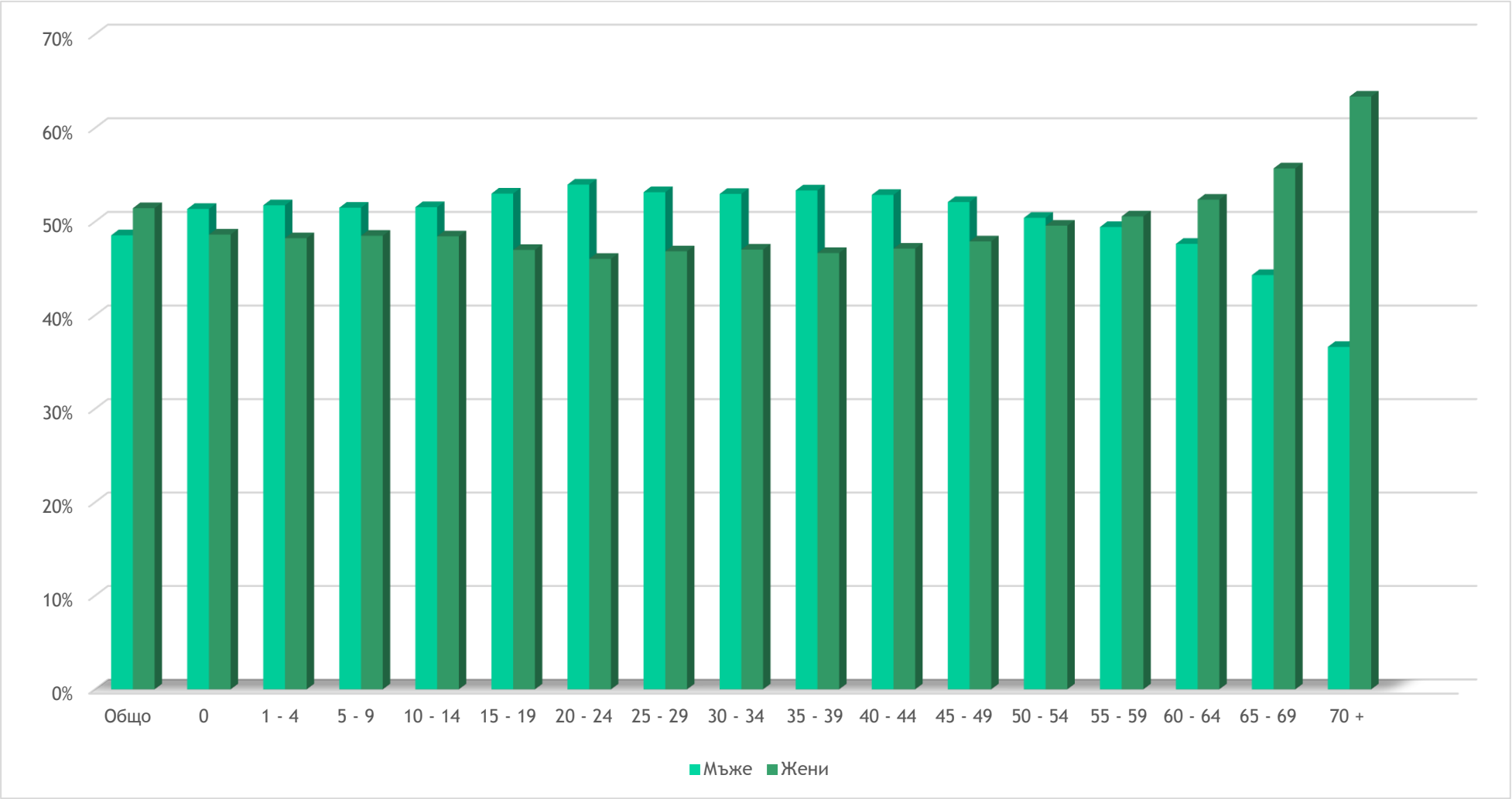
Година	Население в областта - общо	Мъже	Относителен дял	жени	Относителен дял	В градовете	Относителен дял	В селата	Относителен дял
2022	226 209	109 829	49%	116 380	51%	138 966	61%	87 243	39%
2021	247 360	120 697	49%	126 663	51%	155 064	63%	92 296	37%
2020	251 300	122 821	49%	128 479	51%	157 414	63%	93 886	37%
2019	252 776	123 715	49%	129 061	51%	158 814	63%	93 962	37%
2018	255 479	125 103	49%	130 376	51%	160 414	63%	95 065	37%
2017	257 965	126 454	49%	131 511	51%	161 706	63%	96 259	37%

Население към 31.12.2022 г. по възраст, пол и местоживеене в област Пазарджик

Възраст	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общо	**226 209**	**109 829**	**116 380**	**138 966**	**66 520**	**72 446**	**87 243**	**43 309**	**43 934**
0	2 048	1 052	996	1 285	636	649	763	416	347
1 - 4	8 076	4 180	3 896	4 894	2 497	2 397	3 182	1 683	1 499
5 - 9	10 643	5 481	5 162	6 670	3 437	3 233	3 973	2 044	1 929
10 - 14	11 344	5 849	5 495	7 092	3 655	3 437	4 252	2 194	2 058
15 - 19	10 672	5 657	5 015	6 552	3 496	3 056	4 120	2 161	1 959
20 - 24	8 737	4 715	4 022	5 084	2 765	2 319	3 653	1 950	1 703
25 - 29	9 491	5 045	4 446	5 529	2 882	2 647	3 962	2 163	1 799
30 - 34	12 801	6 781	6 020	7 754	4 037	3 717	5 047	2 744	2 303
35 - 39	14 203	7 576	6 627	8 821	4 601	4 220	5 382	2 975	2 407
40 - 44	14 857	7 855	7 002	9 396	4 894	4 502	5 461	2 961	2 500
45 - 49	16 128	8 403	7 725	10 101	5 194	4 907	6 027	3 209	2 818
50 - 54	17 590	8 869	8 721	10 868	5 389	5 479	6 722	3 480	3 242
55 - 59	17 037	8 422	8 615	10 357	4 940	5 417	6 680	3 482	3 198
60 - 64	18 662	8 891	9 771	11 598	5 383	6 215	7 064	3 508	3 556
65 - 69	16 941	7 506	9 435	10 599	4 603	5 996	6 342	2 903	3 439
70 и повече	36 979	13 547	23 432	22 366	8 111	14 255	14 613	5 436	9 177

Съотношение в % на мъжете и жените по възрастови групи
в област Пазарджик за 2022 г.

Население в област Пазарджик по възрастови групи и пол през 2022 г.

Възраст	Общо	Мъже	Жени	Мъже	Жени
	брой хора	брой хора	брой хора	%	%
Общо	**226 209**	**109 829**	**116 380**	**49%**	**51%**
0	2 048	1 052	996	51%	49%
1 - 4	8 076	4 180	3 896	52%	48%
5 - 9	10 643	5 481	5 162	51%	49%
10 - 14	11 344	5 849	5 495	52%	48%
15 - 19	10 672	5 657	5 015	53%	47%
20 - 24	8 737	4 715	4 022	54%	46%
25 - 29	9 491	5 045	4 446	53%	47%
30 - 34	12 801	6 781	6 020	53%	47%
35 - 39	14 203	7 576	6 627	53%	47%
40 - 44	14 857	7 855	7 002	53%	47%
45 - 49	16 128	8 403	7 725	52%	48%
50 - 54	17 590	8 869	8 721	50%	50%
55 - 59	17 037	8 422	8 615	49%	51%
60 - 64	18 662	8 891	9 771	48%	52%
65 - 69	16 941	7 506	9 435	44%	56%
70 +	36 979	13 547	23 432	37%	63%

Средна възраст на населението в областта по пол за периода 2018 – 2022г.

ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК	2018			2019			2020			2021			2022		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
	43.6	41.7	45.4	43.8	41.9	45.6	43.9	42	45.7	44	42.1	45.8	45.7	43.5	47.8

Население в област Пазарджик по общини и по години към 31.12. на съответната година

година / община	Област Пазарджик	Батак	Белово	Брацигово	Велинград	Лесичово	Пазарджик	Панагюрище	Пещера	Ракитово	Септември	Стрелча	Сърница
2022	226 209	4 713	7 047	7 317	32 457	4 597	90 309	21 474	14 459	13 445	21 357	4 319	4 715
2021	247 360	5 008	7 242	8 188	33 102	5 085	103 681	21 430	16 983	14 280	23 348	4 396	4 617
2020	251 300	5 130	7 427	8 349	33 464	5 204	105 161	21 957	17 329	14 383	23 749	4 485	4 662
2019	252 776	5 245	7 460	8 341	33 529	5 052	106 526	22 192	17 519	14 381	23 383	4 439	4 709
2018	255 479	5 368	7 623	8 530	33 787	5 119	107 505	22 547	17 716	14 479	23 620	4 473	4 712
2017	257 965	5 457	7 806	8 683	34 045	5 224	108 376	22 813	17 899	14 543	23 860	4 525	4 734
2016	260 814	5 550	7 994	8 827	34 281	5 311	109 413	23 110	18 136	14 626	24 206	4 593	4 767
2015	263 630	5 616	8 187	9 037	34 511	5 456	110 302	23 455	18 338	14 706	24 511	4 691	4 820
2014	266 549	5 709	8 313	9 125	39 785	5 356	111 551	23 921	18 477	14 849	24 797	4 666	
2013	269 287	5 830	8 522	9 246	40 148	5 382	112 373	24 333	18 597	14 961	25 207	4 688	
2012	271 721	5 918	8 652	9 418	40 390	5 315	113 365	24 684	18 765	14 977	25 466	4 771	
2011	273 803	6 007	8 772	9 536	40 595	5 397	114 091	25 003	18 850	15 017	25 711	4 824	
2010	287 910	6 221	9 070	10 079	41 366	5 688	120 422	25 716	21 575	15 418	27 061	5 294	
2009	290 614	6 331	9 282	10 290	41 613	5 809	121 366	26 095	21 691	15 482	27 304	5 351	
2008	292 534	6 402	9 459	10 402	41 718	5 906	122 064	26 476	21 689	15 549	27 459	5 410	
2007	294 086	6 489	9 645	10 535	41 753	6 081	122 421	26 781	21 702	15 535	27 671	5 473	
2006	296 281	6 593	9 773	10 654	41 899	6 141	123 324	27 156	21 675	15 597	27 886	5 583	
2005	297 781	6 709	9 903	10 799	41 906	6 217	123 769	27 450	21 545	15 620	28 175	5 688	
2004	300 092	6 801	10 096	10 908	42 029	6 335	124 564	27 921	21 558	15 625	28 516	5 739	
2003	303 246	6 925	10 334	11 121	42 306	6 498	125 165	28 540	21 735	15 770	28 997	5 855	

НАСЕЛЕНИЕ ПОД, В И НАДТРУДОСПОБНА ВЪЗРАСТ КЪМ 31.12.2022 Г. В ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК ПО ОБЩИНИ*

(брой)

Общини в област Пазарджик	* Трудоспособна възраст през 2022: жени от 16 до 61 години и 10 месеца и мъже от 16 до 64 години и 5 месеца	2022					
		Общо			В т.ч. в градовете		
		Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Общо за страната	**Общо**	**6 447 710**	**3 099 503**	**3 348 207**	**4 746 710**	**2 259 911**	**2 486 799**
	Под трудоспособна възраст	977 765	502 265	475 500	732 416	375 901	356 515
	В трудоспособна възраст	***3 775 116***	***1 975 513***	***1 799 603***	***2 850 190***	***1 468 575***	***1 381 615***
	Над трудоспособна възраст	1 694 829	621 725	1 073 104	1 164 104	415 435	748 669
Общо за област Пазарджик	**Общо**	**226 209**	**109 829**	**116 380**	**138 966**	**66 520**	**72 446**
	Под трудоспособна възраст	34 400	17 777	16 623	21 375	10 989	10 386
	В трудоспособна възраст	***130 685***	***70 030***	***60 655***	***80 049***	***42 237***	***37 812***
	Над трудоспособна възраст	61 124	22 022	39 102	37 542	13 294	24 248
Батак	**Общо**	**4 713**	**2 342**	**2 371**	**2 601**	**1 323**	**1 278**
	Под трудоспособна възраст	526	263	263	263	137	126
	В трудоспособна възраст	***2 766***	***1 548***	***1 218***	***1 479***	***851***	***628***
	Над трудоспособна възраст	1 421	531	890	859	335	524
Белово	**Общо**	**7 047**	**3 369**	**3 678**	**3 109**	**1 472**	**1 637**
	Под трудоспособна възраст	775	400	375	367	202	165
	В трудоспособна възраст	***3 865***	***2 105***	***1 760***	***1 705***	***906***	***799***
	Над трудоспособна възраст	2 407	864	1 543	1 037	364	673
Брацигово	**Общо**	**7 317**	**3 578**	**3 739**	**3 336**	**1 644**	**1 692**
	Под трудоспособна възраст	945	504	441	417	227	190
	В трудоспособна възраст	***3 858***	***2 121***	***1 737***	***1 838***	***1 007***	***831***
	Над трудоспособна възраст	2 514	953	1 561	1 081	410	671
Велинград	**Общо**	**32 457**	**15 569**	**16 888**	**20 031**	**9 424**	**10 607**
	Под трудоспособна възраст	5 743	2 976	2 767	3 565	1 829	1 736
	В трудоспособна възраст	***19 030***	***9 925***	***9 105***	***11 036***	***5 682***	***5 354***
	Над трудоспособна възраст	7 684	2 668	5 016	5 430	1 913	3 517
Лесичово	**Общо**	**4 597**	**2 306**	**2 291**	**-**	**-**	**-**
	Под трудоспособна възраст	680	373	307	-	-	-
	В трудоспособна възраст	***2 491***	***1 389***	***1 102***	**-**	**-**	**-**
	Над трудоспособна възраст	1 426	544	882	-	-	-
Пазарджик	**Общо**	**90 309**	**43 618**	**46 691**	**55 220**	**26 063**	**29 157**
	Под трудоспособна възраст	13 529	7 004	6 525	8 202	4 170	4 032
	В трудоспособна възраст	***52 153***	***27 775***	***24 378***	***31 972***	***16 663***	***15 309***
	Над трудоспособна възраст	24 627	8 839	15 788	15 046	5 230	9 816

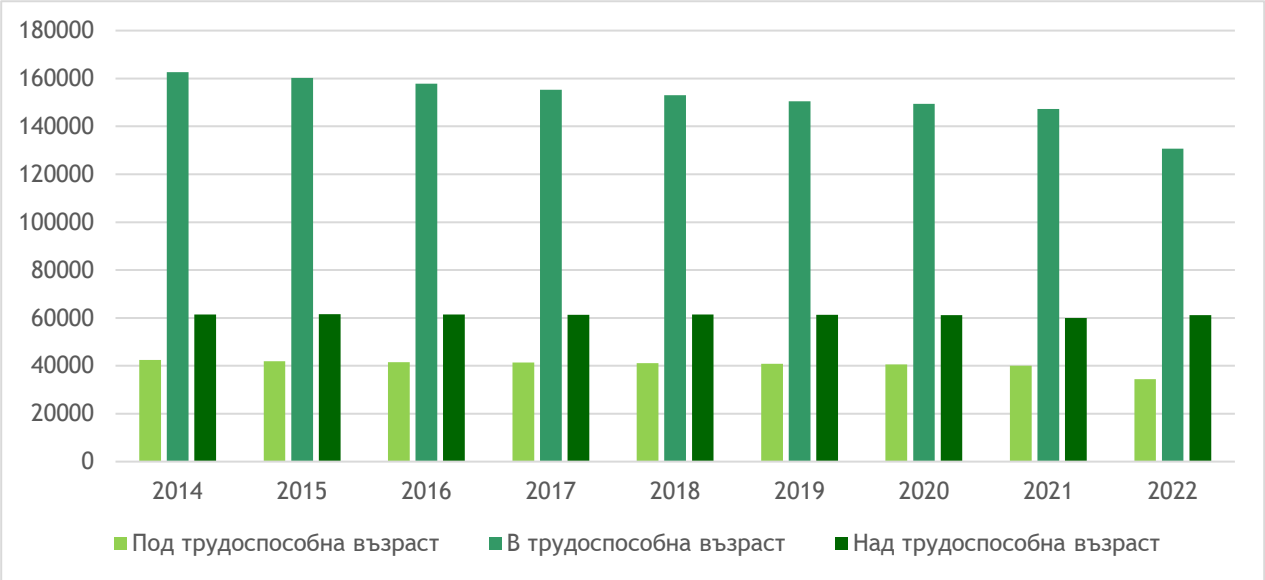
Панагюрище	**Общо**	**21 474**	**10 545**	**10 929**	**15 281**	**7 415**	**7 866**
	Под трудоспособна възраст	2 793	1 436	1 357	2 067	1 056	1 011
	В трудоспособна възраст	***12 429***	***6 824***	***5 605***	***9 034***	***4 864***	***4 170***
	Над трудоспособна възраст	6 252	2 285	3 967	4 180	1 495	2 685
Пещера	**Общо**	**14 459**	**6 941**	**7 518**	**12 642**	**6 058**	**6 584**
	Под трудоспособна възраст	2 167	1 178	989	2 004	1 096	908
	В трудоспособна възраст	***7 984***	***4 215***	***3 769***	***6 978***	***3 663***	***3 315***
	Над трудоспособна възраст	4 308	1 548	2 760	3 660	1 299	2 361
Ракитово	**Общо**	**13 445**	**6 640**	**6 805**	**11 011**	**5 453**	**5 558**
	Под трудоспособна възраст	2 521	1 285	1 236	2 155	1 111	1 044
	В трудоспособна възраст	***8 246***	***4 418***	***3 828***	***6 730***	***3 593***	***3 137***
	Над трудоспособна възраст	2 678	937	1 741	2 126	749	1 377
Септември	**Общо**	**21 357**	**10 483**	**10 874**	**8 684**	**4 218**	**4 466**
	Под трудоспособна възраст	3 447	1 721	1 726	1 330	654	676
	В трудоспособна възраст	***12 380***	***6 742***	***5 638***	***4 962***	***2 698***	***2 264***
	Над трудоспособна възраст	5 530	2 020	3 510	2 392	866	1 526
Стрелча	**Общо**	**4 319**	**2 046**	**2 273**	**3 698**	**1 748**	**1 950**
	Под трудоспособна възраст	567	275	292	528	255	273
	В трудоспособна възраст	***2 366***	***1 271***	***1 095***	***2 094***	***1 109***	***985***
	Над трудоспособна възраст	1 386	500	886	1 076	384	692
Сърница	**Общо**	**4 715**	**2 392**	**2 323**	**3 353**	**1 702**	**1 651**
	Под трудоспособна възраст	707	362	345	477	252	225
	В трудоспособна възраст	***3 117***	***1 697***	***1 420***	***2 221***	***1 201***	***1 020***
	Над трудоспособна възраст	891	333	558	655	249	406

НАСЕЛЕНИЕ ПОД, ВЪВ И НАД ТРУДОСПОБНА ВЪЗРАСТ ПО ПОЛ В ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК

Година	Пол	Под трудоспособна възраст	В трудоспособна възраст	Над трудоспособна възраст
2022	Общо	68 800	261 370	122 248
	Мъже	35 554	140 060	44 044
	Жени	33 246	121 310	78 204
2021	Общо	40 092	147 285	59 983
	Мъже	20 749	78 205	21 743
	Жени	19 343	69 080	38 240
2020	Общо	40 618	149 460	61 222
	Мъже	20 986	79 513	22 322
	Жени	19 632	69 947	38 900
2019	Общо	40 909	150 507	61 360
	Мъже	21 110	80 190	22 415
	Жени	19 799	70 317	38 945
2018	Общо	41 127	152 968	61 384
	Мъже	21 200	81 563	22 340
	Жени	19 927	71 405	39 044
2017	Общо	41 350	155 246	61 369
	Мъже	21 358	82 744	22 352
	Жени	19 992	72 502	39 017
2016	Общо	41 472	157 885	61 457
	Мъже	21 415	84 066	22 401
	Жени	20 057	73 819	39 056
2015	Общо	41 894	160 180	61 556
	Мъже	21 624	85 140	22 555
	Жени	20 270	75 040	39 001
2014	Общо	42 398	162 658	61 493
	Мъже	21 940	86 327	22 562
	Жени	20 458	76 331	38 931

*Трудоспособна възраст през 2022: жени от 16 до 61 години и 10 месеца и мъже от 16 до 64 години и 5 месеца
*Трудоспособна възраст през 2021: жени от 16 до 61 години и 8 месеца и мъже от 16 до 64 години и 4 месеца
*Трудоспособна възраст през 2020: жени от 16 до 61 години и 6 месеца и мъже от 16 до 64 години и 3 месеца
*Трудоспособна възраст през 2019: жени от 16 до 61 години и 4 месеца и мъже от 16 до 64 години и 2 месеца
*Трудоспособна възраст през 2018: жени от 16 до 61 години и 2 месеца и мъже от 16 до 64 години и 1 месец
*Трудоспособна възраст през 2017: жени от 16 до 61 години и мъже от 16 до 64 години
*Трудоспособна възраст през 2016: жени от 16 до 60 години и 10 месеца и мъже от 16 до 63 години и 10 месеца
*Трудоспособна възраст през 2015: жени от 16 до 60 години и 8 месеца и мъже от 16 до 63 години и 8 месеца
*Трудоспособна възраст през 2014: жени от 16 до 60 години и 8 месеца и мъже от 16 до 63 години и 8 месеца

НАСЕЛЕНИЕ ПОД, ВЪВ И НАД ТРУДОСПОБНА ВЪЗРАСТ В ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК ЗА ПЕРИОДА 2014–2022 ГОДИНА

Раждаемост

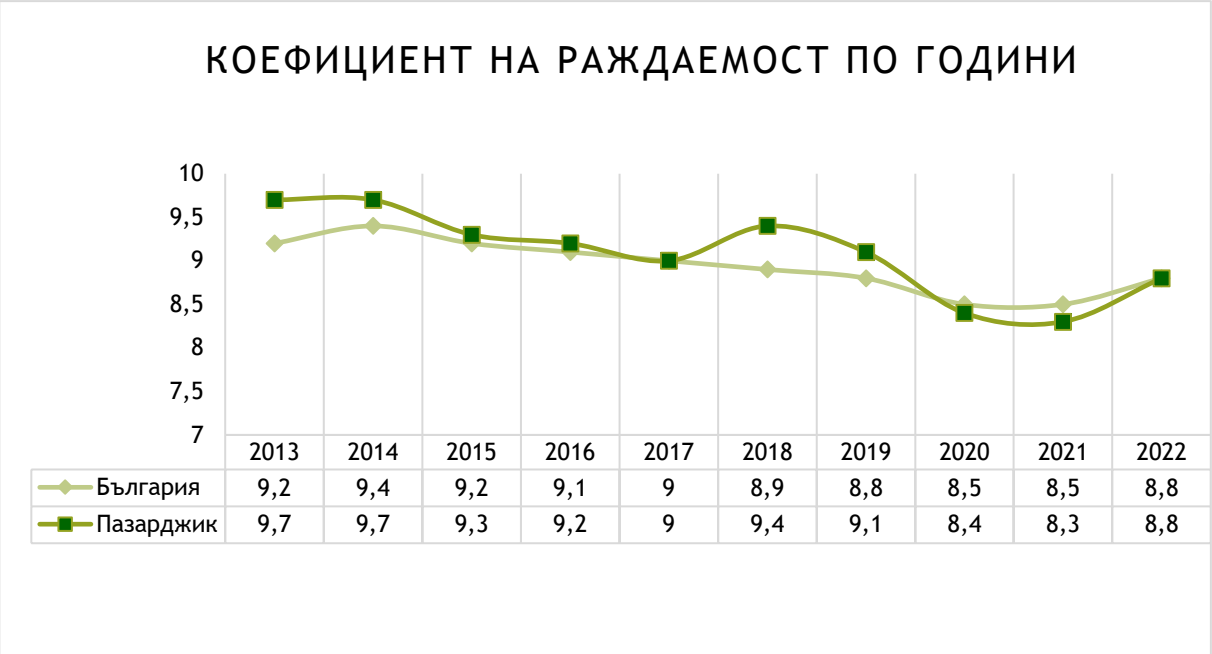
През 2022 г. в област Пазарджик са се родили 2 015 деца. От тях 2 004 живородени и 11 мъртвородени. В сравнение с предходната година живородените деца са 53 по-малко, а мъртвородените са с 1 по-малко. Раждаемостта в градовете на Пазарджишка област е обичайно по-висока от тази в селата.

Раждаемост в област Пазарджик по общини за 2022 г.

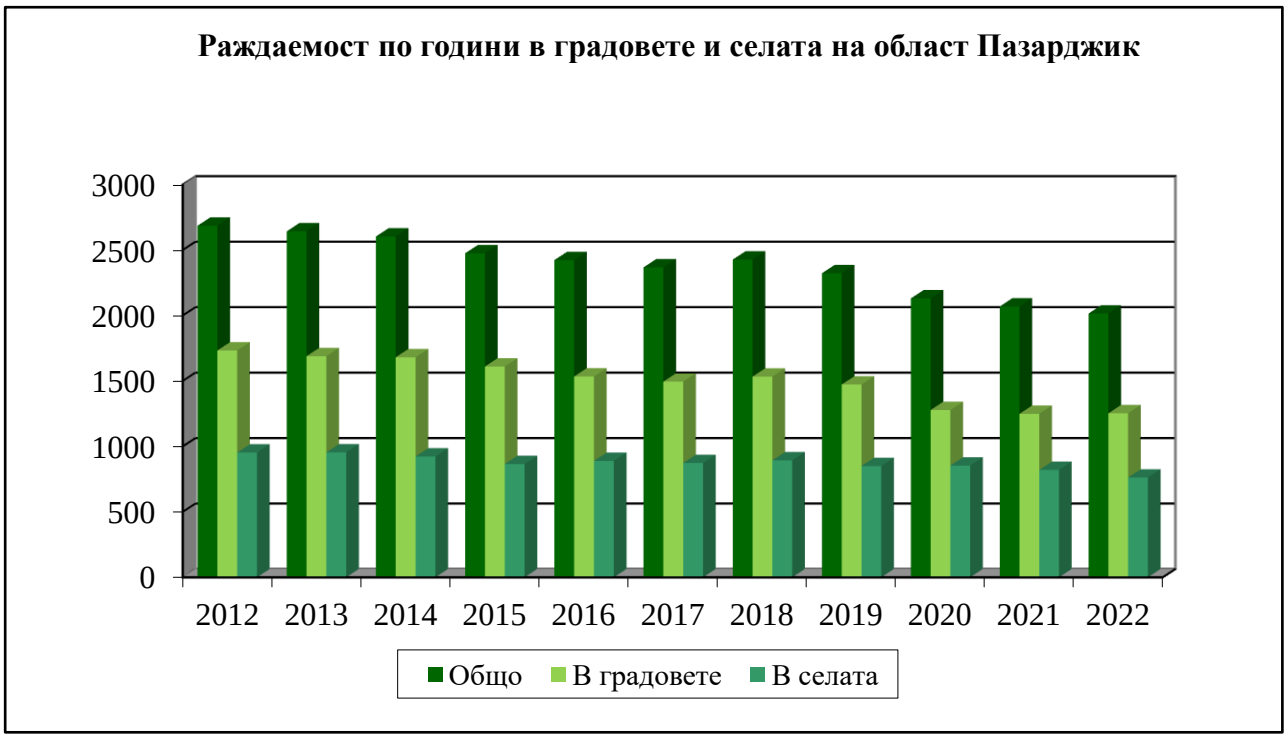
Общини	Живородени			Раждае-мост в ‰ на 1000 души население
	Общо	Момчета	Момичета	
Общо за страната	56 596	28 923	27 673	8,8
Пазарджик	2 004	1 031	973	8,9
Батак	21	12	9	4,5
Белово	40	22	18	5,7
Брацигово	60	28	32	8,2
Велинград	324	180	144	10,0
Лесичово	53	31	22	11,5
Пазарджик	775	401	374	8,6
Панагюрище	151	65	86	7,0
Пещера	146	71	75	10,1
Ракитово	158	84	74	11,8
Септември	211	102	109	9,9
Стрелча	27	12	15	6,3
Сърница	38	23	15	8,1

Брой раждания по години в област Пазарджик

Област П А ЗА Р Д Ж И К	**2022**	**Общо**	**2 015**
		Живородено	2 004
		Мъртвородено	11
	2021	**Общо**	**2 069**
		Живородено	2 057
		Мъртвородено	12
	2020	**Общо**	**2 131**
		Живородено	2 123
		Мъртвородено	8
	2019	**Общо**	**2 323**
		Живородено	2 310
		Мъртвородено	13
	2018	**Общо**	**2 427**
		Живородено	2 414
		Мъртвородено	13
	2017	**Общо**	**2 368**
		Живородено	2 347
		Мъртвородено	21
	2016	**Общо**	**2 423**
		Живородено	2 403
		Мъртвородено	20
	2015	**Общо**	**2 475**
		Живородено	2 467
		Мъртвородено	8
	2014	**Общо**	**2 604**
		Живородено	2 592
		Мъртвородено	12
	2013	**Общо**	**2 643**
		Живородено	2 617
		Мъртвородено	26
	2012	**Общо**	**2 686**
		Живородено	2 663
		Мъртвородено	23
	2011	**Общо**	**2 778**
		Живородено	2 749
		Мъртвородено	29
	2010	**Общо**	**2 937**
		Живородено	2 913
		Мъртвородено	24
	2009	**Общо**	**3 154**
		Живородено	3 129
		Мъртвородено	25
	2008	**Общо**	**3 025**
		Живородено	3 006
		Мъртвородено	19

Забележка: Коефициентът на раждаемост (КР) се измерва в промили (‰) и показва броя живородени деца (ЖД) на всеки 1000 души от средногодишното население (СН).

ЖИВОРОДЕНИ ПРЕЗ 2022 Г. В ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК ПО ОБЩИНИ И ВЪЗРАСТ НА МАЙКАТА

Област / Общини	Общо	Възраст на майката							
		под 20	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 +	непоказана
Общо за страната	56 596	5 769	9 813	14 637	15 717	8 265	1 987	405	3
Пазарджик	2 004	353	455	504	432	207	43	10	-
Батак	21	3	5	7	5	1	-	-	-
Белово	40	1	10	16	5	7	1	-	-
Брацигово	60	10	16	19	8	5	1	1	-
Велинград	324	60	86	74	69	25	8	2	-
Лесичово	53	11	21	13	6	2	-	-	-
Пазарджик	775	130	152	188	175	107	22	1	-
Панагюрище	151	13	32	38	45	17	2	4	-
Пещера	146	33	31	33	37	9	2	1	-
Ракитово	158	33	45	38	22	18	2	-	-
Септември	211	55	41	55	44	13	3	-	-
Стрелча	27	3	5	9	7	2	1	-	-
Сърница	38	1	11	14	9	1	1	1	-

СРЕДНА ВЪЗРАСТ НА МАЙКАТА ПРИ РАЖДАНЕ НА ПЪРВО ДЕТЕ В ПЕРИОДА 2012 г. – 2022 г.

	Година	Общо за страната	Пазарджик
Средна възраст на майката при раждане на първо дете	**2022**	**27,6**	**25,0**
	2021	27,5	25,1
	2020	27,5	24,9
	2019	27,3	25,3
	2018	27,2	24,9
	2017	27,1	24,9
	2016	27,0	24,8
	2015	26,9	24,8
	2014	26,7	24,4
	2013	26,5	24,1
	2012	26,3	24,2

Статистическите данни ясно показват трайно и постепенно увеличаване на възрастта, в която жените както в цялата страна, така и в област Пазарджик раждат първото си дете.

Тенденцията през последните няколко години е да намалява броят на извършените аборти в лечебните заведения в област Пазарджик. През 2022 г. са регистрирани 1 189 случая – с 63 броя по-малко от предходната 2021 година.

Раждания /брой живородени/ и аборти в област Пазарджик по години

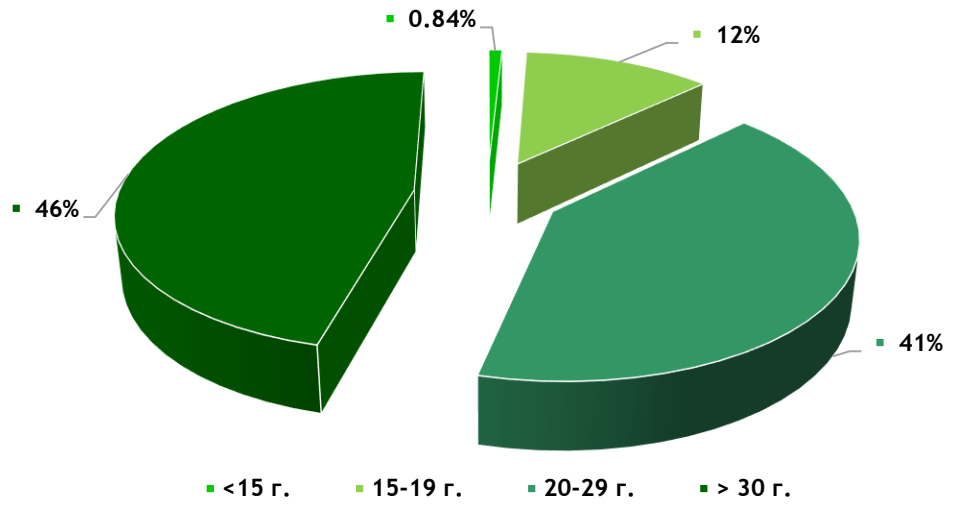
Година	Брой	
	Раждания	Аборти
2022	2 004	1 189
2021	2 057	1 252
2020	2 123	1 175
2019	2 310	1 393
2018	2 414	1 333
2017	2 347	1 645
2016	2 403	1 714
2015	2 467	1 810
2014	2 592	1 973
2013	2 617	1 996

Извършени аборти по възраст на жената и по вид през 2022г.

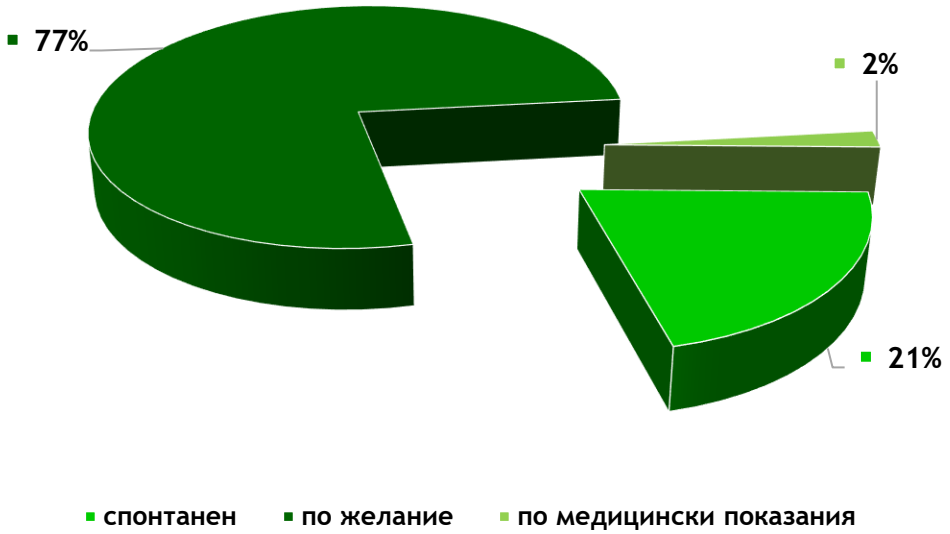
	Аборти – общо					Спонтанен аборт					Терапевтичен аборт				
	Общо	в т.ч.на жени на възраст /в навършени години/				Общо	в т.ч.на жени на възраст /в навършени години/				Общо	в т.ч.на жени на възраст /в навършени години/			
		<15	15-19	20-29	30+		<15	15-19	20-29	30+		<15	15-19	20-29	30+
България	**18 821**	100	1 642	7 162	9 917	**5 438**	53	588	1 862	2 935	**13 380**	46	1 054	5 299	6 981
Пазарджик	**1 189**	10	144	487	548	**251**	4	51	87	109	**938**	6	93	400	439

	от тях:									
	По желание /законно/					По медицински показания				
	Общо	в т.ч.на жени на възраст /в навършени години/				Общо	в т.ч.на жени на възраст /в навършени години/			
		<15	15-19	20-29	30+		< 15	15-19	20-29	30+
България	**10 748**	20	882	4 517	5 329	**2 632**	26	172	782	1 652
Пазарджик	**916**	6	87	393	430	**22**		6	7	9

Възрастова структура на жените, извършили аборт през 2022 г.

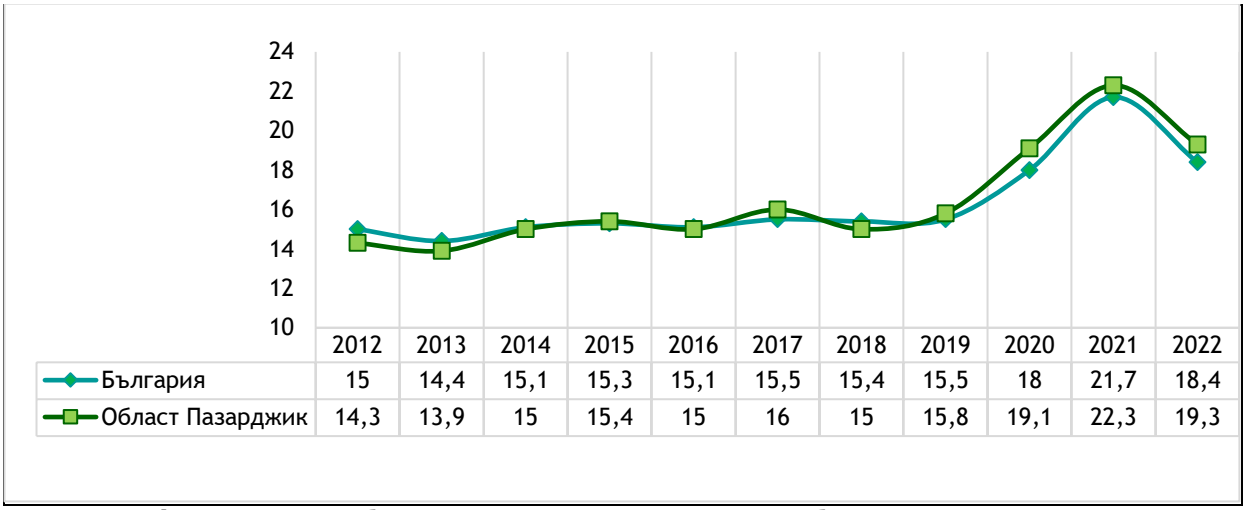

Структура на извършените аборти по вид през 2022 г.

Както се вижда от графиките и данните от приложените таблици най-често се прекъсва бременност по желание на жената на възраст над 30 години – общо 430 броя за 2022 г . Увеличение се отчита при направените аборти във възрастовата група на жените 20-29 г. и над 30 г., и при извършените терапевтични аборти се отчита увеличение.

Обща смъртност

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
България	15	14,4	15,1	15,3	15,1	15,5	15,4	15,5	18	21,7	18,4
Област Пазарджик	14,3	13,9	15	15,4	15	16	15	15,8	19,1	22,3	19,3

Коефициент на обща смъртност по години в област Пазарджик и страната (на 1000 души от населението) в ‰

През 2022 г. в област Пазарджик са починали 4 380 човека, като сравнение с предходната година броят на починалите е със 1 177 по-малко /5 557 бр. през 2021 г./. Коефициентът на обща смъртност за областта е 19,3‰ с 3‰ по-малък в сравнение с предходната 2021 г. Регистрира се плавна тенденция на намаляване на смъртността на населението в областта.

Умирания в област Пазарджик през 2020 г., 2021 г. и 2022 г. по общини и пол

(брой)

Общини	2022			2021			2020		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Общо за страната	118 814	61 656	57 158	148 995	77 299	71 696	124 735	65 950	58 785
Пазарджик	4 380	2 351	2 029	5 557	2 950	2 607	4 807	2 578	2 229
Батак	103	55	48	143	71	72	127	68	59
Белово	181	89	92	212	110	102	206	119	87
Брацигово	169	93	76	228	119	109	179	78	101
Велинград	562	299	263	637	332	305	586	297	289
Сърница	64	32	32	59	26	33	74	38	36
Лесичово	132	76	56	161	90	71	127	83	44
Пазарджик	1 727	931	796	2 225	1 186	1 039	1 952	1 026	926
Панагюрище	425	241	184	580	302	278	456	267	189
Пещера	265	148	117	375	210	165	331	184	147
Ракитово	206	107	99	291	151	140	224	122	102
Септември	443	233	210	513	273	240	431	235	196
Стрелча	103	47	56	133	80	53	114	61	53

Тенденцията в последните години за цялата страна е значително по-ниска смъртност в градовете отколкото в селата. Показателни са данните от таблицата за последните три години, както за страната, така и за областта.

Коефициент на обща смъртност за 2020 г., 2021 г. и 2022 г. в градовете и селата на област Пазарджик

(‰)

Коефициент на смъртност	2022			2021			2020		
	Общо	В градовете	В селата	Общо	В градовете	В селата	Общо	В градовете	В селата
Общо за страната	18	16	25	22	19	28	18	16	24
Пазарджик	19	18	21	22	21	25	19	18	21

За област Пазарджик през последните години коефициентът на обща смъртност при мъжете е по-висок от този при жените.

Коефициент на обща смъртност за 2020 г., 2021 г. и 2022 г. по пол в област Пазарджик

(‰)

Коефициент на смъртност	2022			2021			2020		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Общо за страната	18	20	17	22	23	20	18	20	16
Пазарджик	19	21	17	22	24	20	19	21	17

Смъртност и средна продължителност на предстоящия живот на населението по пол в област Пазарджик

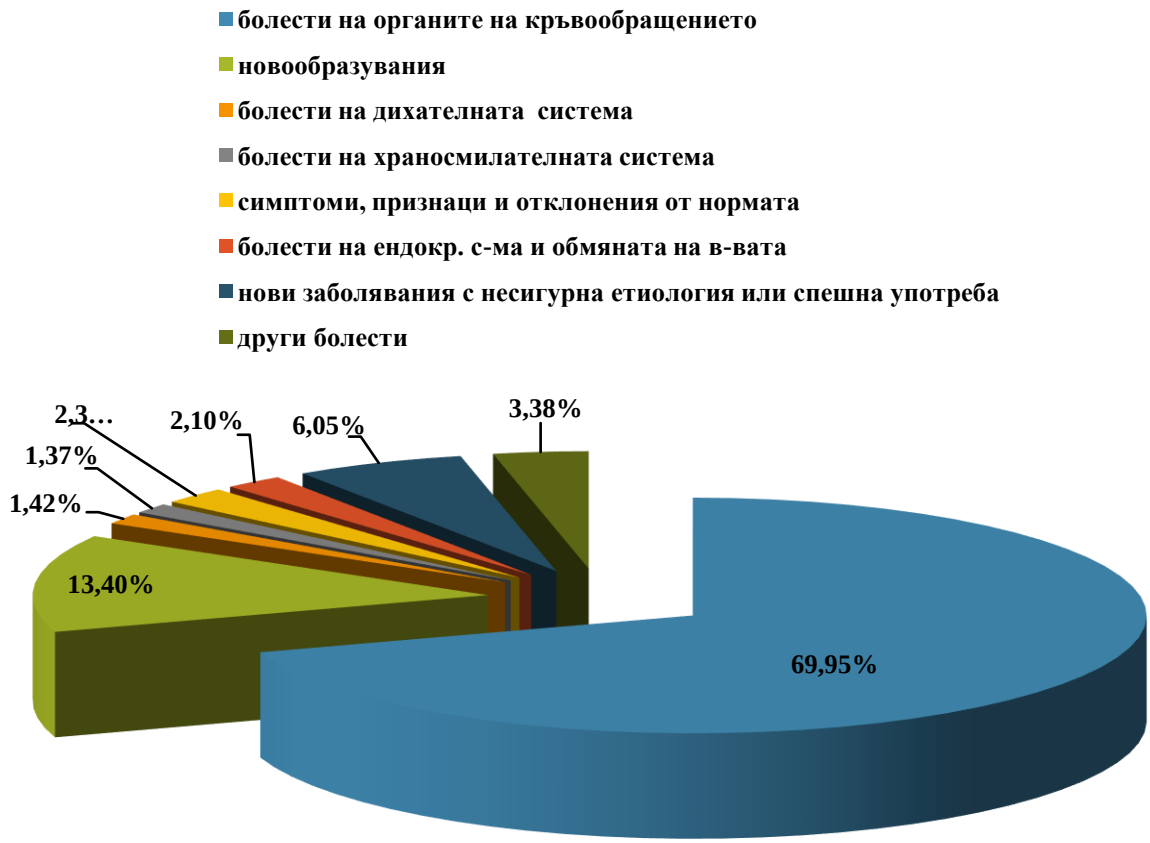
Област	2022-2022			2019-2021			2017-2019		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Пазарджик	71.77	67.97	76.02	72.4	68.9	76.3	74.27	70.94	77.75

През последните няколко години се запазва структурата на причините за смърт. Основна причина за смърт както и през предходните години, традиционно и през 2022 г. са болестите на органите на кръвообращението. Те съставляват 69,95 % от всички умирания. В по-голямата си част този процент се формира от умиранията следствие на мозъчно-съдови болести и исхемична болест на сърцето. Втората по ред причина за смъртност за 2022 г. са групата заболявания с кодове за специални цели (C00-D48) – новообразувания. Дялът на това заболяване като причина за смърт за област Пазарджик е 13,40 %. Третата по относителен дял причина за смърт и през 2022 г. са кодове за специални цели (U00-U85). Те са причина за 6,05 % от всички умирания. Следват симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде (R00-R99) – 2,33 % и болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата (E00-E90) с 2,10 %.

Смъртност по причини в област Пазарджик през 2022 г.

клас	Година	2022		
	Наименование на болестите по МКБ-10	брой умирания	на 1000 души	относителен дял
№	**Общо**	**4 380**	**19**	**100**
I	Някои инфекциозни и паразитни болести (A00-B99)	11	0	0
II	Новообразувания (C00-D48)	587	3	13
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм (D50-D89)	-	-	-
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата (E00-E90)	92	0	2
V	Психични и поведенчески разстройства (F00-F99)	2	0	0
VI	Болести на нервната сиситема (G00-G99)	11	0	0
VII	Болести на окото и придатъците му (H00-H59)	-	-	-
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък (H60-H95)	-	-	-
IX	Болести на органите на кръвообращението (I00-I99)	3 064	14	70
X	Болести на дихателната система (J00-J99)	62	0	1
XI	Болести на храносмилателната система (K00-K93)	60	0	1
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан (L00-L99)	1	0	0
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан (M00-M99)	1	0	0
XIV	Болести на пикочо-половата система (N00-N99)	42	0	1
XV	Бременност, раждане и послеродов период (O00-O99)	-	-	-
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период (P00-P96)	5	0	0
XVII	Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации (Q00-Q99)	4	0	0
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде (R00-R99)	102	0	2
XXII	Кодове за специални цели (U00-U85)	265	1	6
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини (S00-T98)	71	0	2

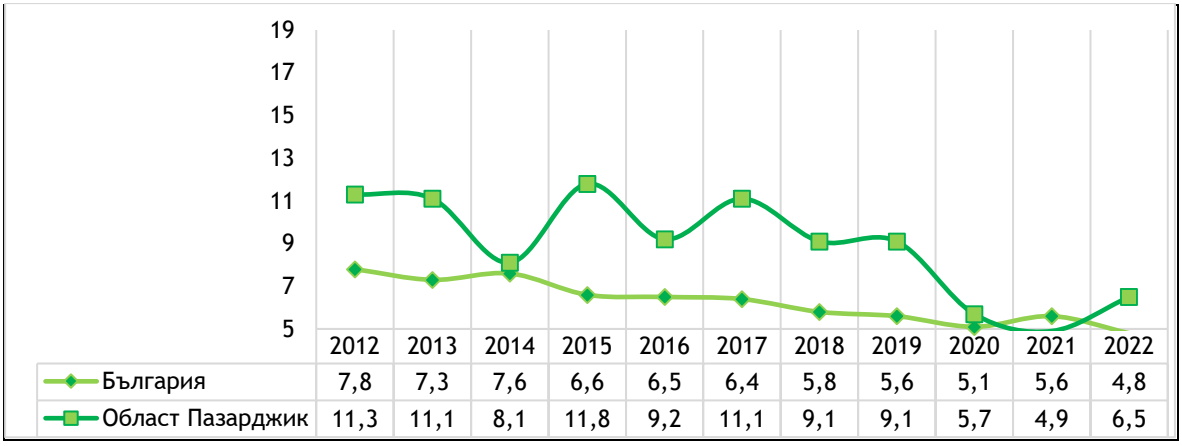
Смъртност по причини в област Пазарджик за 2022 г.

Детска смъртност

През 2022 г. в област Пазарджик са починали 13 деца до едногодишна възраст. Това формира детска смъртност – 6.5 на хиляда живородени. Както се вижда от графиката детската смъртност в област Пазарджик традиционно е по-висока от средната за страната.

Коефициент на детска смъртност в област Пазарджик и страната (на 1000 живородени деца)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
България	7,8	7,3	7,6	6,6	6,5	6,4	5,8	5,6	5,1	5,6	4,8
Област Пазарджик	11,3	11,1	8,1	11,8	9,2	11,1	9,1	9,1	5,7	4,9	6,5

Сравнителна таблица за 2020 г., 2021 г. и 2022 г. за умрели деца по 5-годишни възрастови групи и пол

(брой)

Детска възраст	2022			2021			2020		
	Област Пазарджик								
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Момчета	Момичета
0 г.	13	7	6	10	8	2	12	8	4
1 – 4 г.	3	2	1	2	1	1	3	2	1
5 – 9 г.	-	-	-	2	1	1	-	-	-
10 – 14 г.	5	3	2	6	2	4	1	1	-
15 – 19 г.	4	3	1	10	7	3	6	5	1

Сравнителна таблица за 2020 г., 2021 г. и 2022 г. за умрели деца по 5-годишни възрастови групи по градовете и селата на област Пазарджик

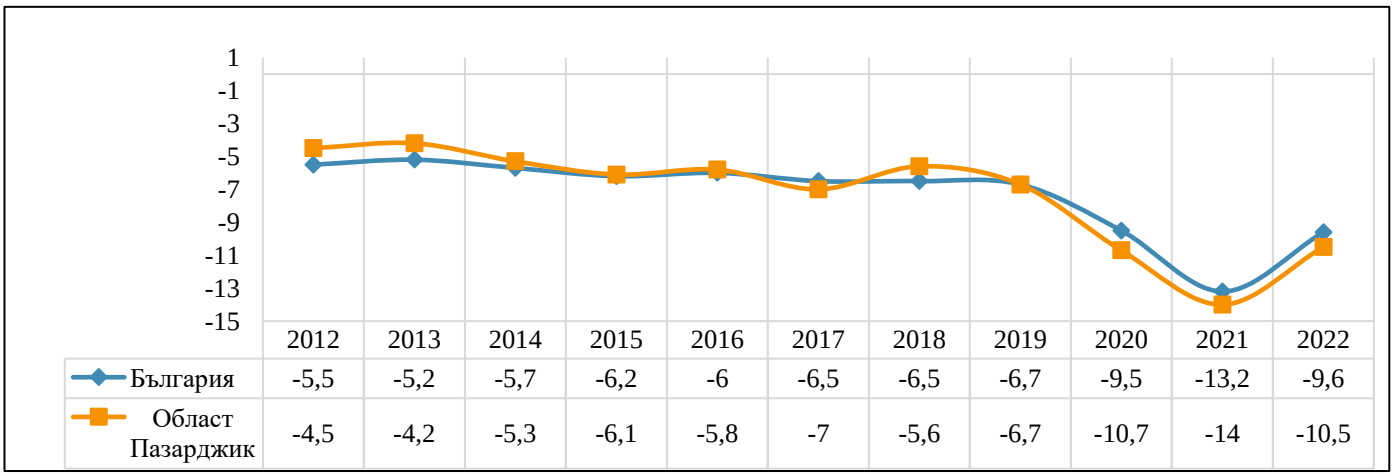
(брой)

Детска възраст	2022			2021			2020		
	Общо	В градовете	В селата	Общо	В градовете	В селата	Общо	В градовете	В селата
0 г.	13	7	6	10	6	4	12	8	4
1 – 4 г.	3	2	1	2	2	-	3	3	-
5 – 9 г.	-	-	-	2	2	-	-	-	-
10 – 14 г.	5	4	1	6	5	1	1	-	1
15 – 19 г.	4	4	-	10	6	4	6	5	1

Естествен прираст

Естественият прираст на населението на област Пазарджик е отрицателна величина с плавна и устойчива тенденция на задълбочаване. През 2022 г. той е -10,5 ‰, което в абсолютен брой представлява намаляване на населението на областта с 2 376 души за една година, с 1 124 души по-малко в сравнение с предходната 2021 г. /3 500 бр. души/. Отчита се спад в сравнение с 2021 г. през която достига -14 ‰.

Естествен прираст в област Пазарджик и страната (на 1000 души население)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
България	-5,5	-5,2	-5,7	-6,2	-6	-6,5	-6,5	-6,7	-9,5	-13,2	-9,6
Област Пазарджик	-4,5	-4,2	-5,3	-6,1	-5,8	-7	-5,6	-6,7	-10,7	-14	-10,5

Коефициент на естествен прираст
по населени места област Пазарджик за периода 2018 г.–2022 г.

Естествен прираст (‰)									
2022 г.		2021 г.		2020 г.		2019 г.		2018 г.	
В градовете	В селата	В градовете	В селата	В градовете	В селата	В градовете	В селата	В градовете	В селата
-9.3	-12.3	-12.8	-16.2	-10.0	-11.7	-5.2	-9.2	-4.1	-8.1

Заболеваемост и болестност

През 2022 г. в **лечебните заведения за извънболнична помощ** в област Пазарджик са регистрирани 883 671 случая на заболявания, 147 776 от които новооткрити. От общо регистрираните заболявания 149 312 са на деца до 17 г., 54 634 от които новооткрити. Болестността на населението в област Пазарджик през 2022 г. е 3 906 на хиляда души, а заболеваемостта 653 на хиляда. Основен дял в показателя болестност на населението заемат болестите на органите на кръвообръщението, които формират 22.62 % от общо регистрираните заболявания, следват болестите на дихателната система, които формират 16.37 % от общо регистрираните заболявания, на костно-мускулната система и на съединителната тъкан, които формират 10.33 % от общо регистрираните заболявания болестите и на пикочо-половата система – 7.83 %. Болестите на дихателната система формират 38.21 % относителен дял от заболеваемостта на населението, болестите на органите на кръвообращението формират 8.22 % относителен дял от заболеваемостта на населението, но смъртността от тези заболявания е много висока, на трето място процентно са травми, отравявия и другуги последици от въздействието на външни причини, които заемат 6,48%, болестите на костно-мускулната система формират 6.33 % относителен дял от заболеваемостта на населението, а симптоми, признаци и отклонения от нормата – 5.10 %.

При децата до 17-годишна възраст най-често поставяната диагноза като болестност през 2022 г. отново е от класа на болестите на дихателната система – 54.09 %. Следват някои инфекциозни и паразитни болести – 8,27 %, симптоми, признаци и отклонения от нормата – 7.14 %, болести на кожата и подкожната тъкан – 6.02 %. При заболеваемостта на децата най-често поставяната диагноза е от класа на болестите на дихателната система – 67.65 %.

Болестност и заболеваемост на населението в област Пазарджик 2022 г.

НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Болестност			Заболеваемост		
	Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял %	Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението	Относителен дял %
ОБЩО I – XIX клас	883 671	3906.44	100.00	147 776	653.27	100.00
I Някои инфекциозни и паразитни болести	22 664	100.19	2.56	6 435	28.45	4.35
II Новообразувания	16 355	72.30	1.85	1 496	6.61	1.01
III Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	5 211	23.04	0.59	550	2.43	0.37

IV Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	52 376	231.54	5.93	2 349	10.38	1.59
V Психични и поведенчески разстройства	17 786	78.63	2.01	1 451	6.41	0.98
VI Болести на нервната система	41 801	184.79	4.73	3 431	15.17	2.32
VII Болести на окото и придатъците му	46 215	204.30	5.23	3 835	16.95	2.60
VIII Болести на ухото и мастоидния израстък	18 587	82.17	2.10	2 271	10.04	1.54
IX Болести на органите на кръвообращението	199 856	883.50	22.62	12 150	53.71	8.22
X Болести на дихателната система	144 698	639.67	16.37	56 469	249.63	38.21
XI Болести на храносмилателната система	33 085	146.26	3.74	4 587	20.28	3.10
XII Болести на кожата и подкожната тъкан	28 553	126.22	3.23	4 991	22.06	3.38
XIII Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	91 283	403.53	10.33	9 356	41.36	6.33
XIV Болести на пикочо-половата система	69 177	305.81	7.83	7 180	31.74	4.86
XV Бременност, раждане и послеродов период	2 626	22.56	0.30	193	1.66	0.13
XVI Някои състояния, възникващи през перинаталния период	291	145.21	0.03	70	34.93	0.05
XVII Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	2 160	9.55	0.24	178	0.79	0.12
XVIII Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде	27 058	119.62	3.06	7 537	33.32	5.10
XIX Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	34 884	154.21	3.95	9 582	42.36	6.48
XXII Кодове за специални цели	29 005	128.22	3.28	13 665	60.41	9.25

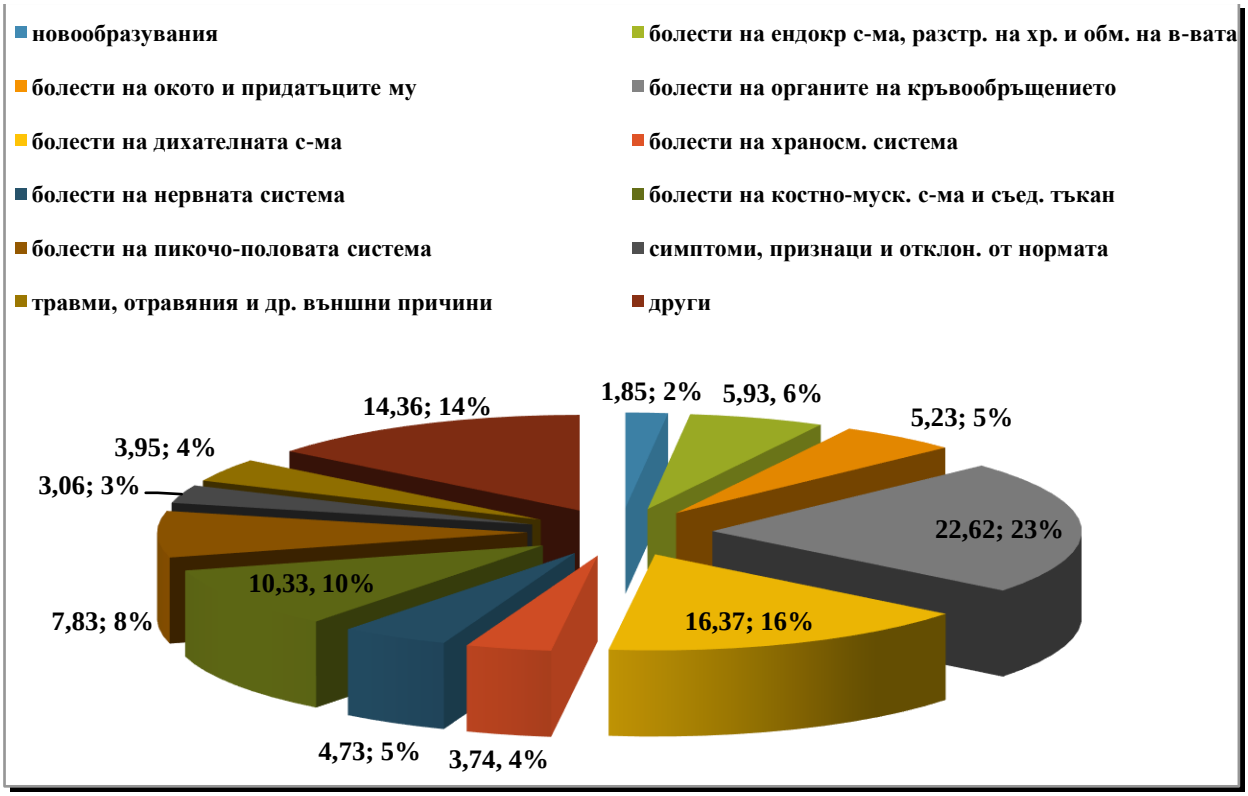
[1] Данните за болестност и заболеваемост за клас «Бременност и раждане» са изчислени на 1000 жени – брой жени към 31.12.2022 г. – 116 380 при население в област Пазарджик – 226 209 души;
[2] Данните за болестност и заболеваемост за клас «Някои състояния, възникващи през перинаталния период» са изчислени на 1000 новородени – 2004 живородени за 2022 г.

Болестност и заболеваемост на населението в област Пазарджик 2022 г. при децата до 17 години

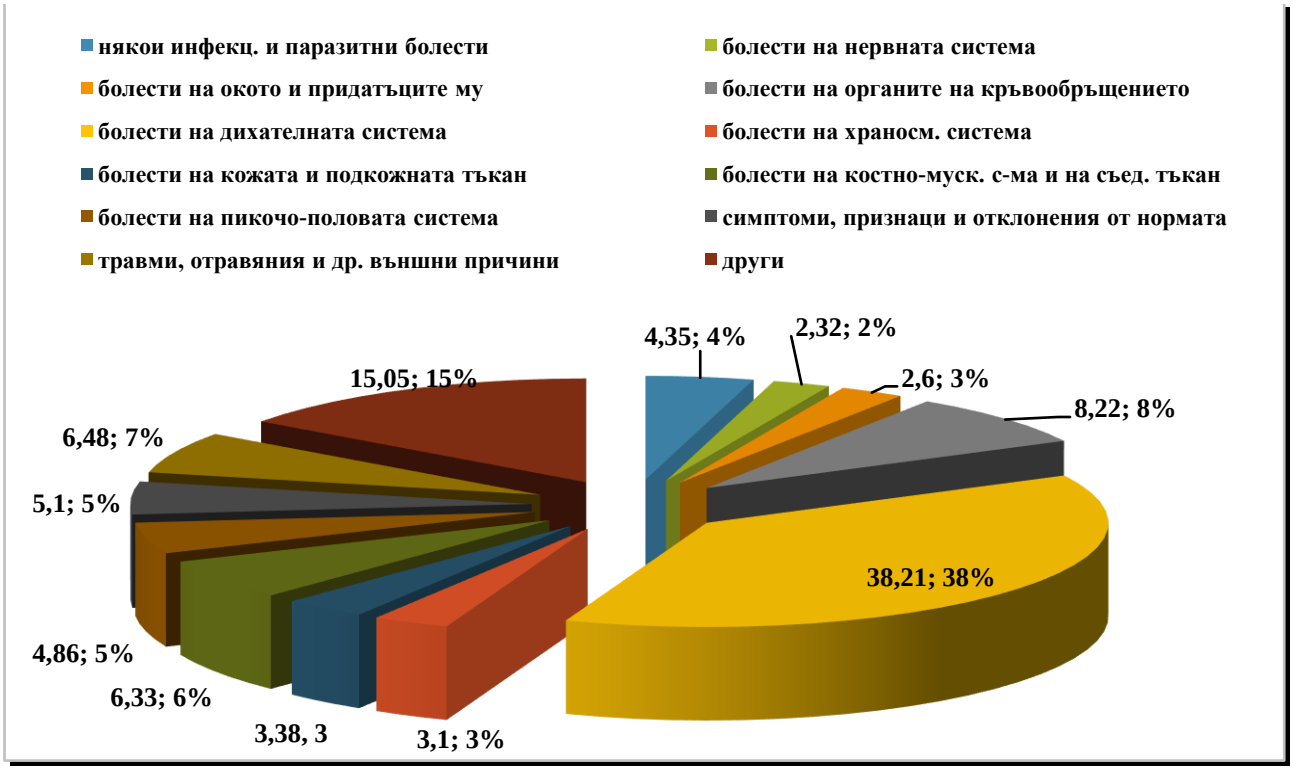
АИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Болестност			Заболеваемост		
	Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението от 0-17год.	Относителен дял %	Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението от 0-17год.	Относителен дял %
ОБЩО I – XIX клас	149 312	3849.04	100.00	54 634	1408.38	100.00
I Някои инфекциозни и паразитни болести	12 352	318.42	8.27	3 505	90.35	6.42
II Новообразувания	485	12.50	0.32	100	2.58	0.18
III Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	550	14.18	0.37	171	4.41	0.31
IV Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	1 150	29.65	0.77	136	3.51	0.25
V Психични и поведенчески разстройства	1 425	36.73	0.95	369	9.51	0.68
VI Болести на нервната система	1 231	31.73	0.82	318	8.20	0.58
VII Болести на окото и придатъците му	5 929	152.84	3.97	1 052	27.12	1.93
VIII Болести на ухото и мастоидния израстък	3 750	96.67	2.51	613	15.80	1.12
IX Болести на органите на кръвообращението	902	23.25	0.60	118	3.04	0.22
X Болести на дихателната система	80 764	2081.98	54.09	36 960	952.77	67.65
XI Болести на храносмилателната система	4 175	107.63	2.80	1 180	30.42	2.16
XII Болести на кожата и подкожната тъкан	8 995	231.88	6.02	1 909	49.21	3.49
XIII Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	2 122	54.70	1.42	382	9.85	0.70
XIV Болести на пикочо-половата система	5 207	134.23	3.49	1 070	27.58	1.96
XV Бременност, раждане и послеродов период	106	5.38	0.07	12	0.61	0.02
XVI Някои състояния, възникващи през перинаталния период	291	145.21	0.19	70	34.93	0.13
XVII Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	1 744	44.96	1.17	166	4.28	0.30
XVIII Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде	10 660	274.80	7.14	3 541	91.28	6.48
XIX Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	5 797	149.44	3.88	1 956	50.42	3.58
XXII Кодове за специални цели	1 677	43.23	1.12	1 006	25.93	1.84

[1] Данните за болестност и заболеваемост са изчислени на 1000 души на възраст 0-17 г. към 31.12.2022 г. – 38 792 души, от които 19 706 жени;
[2] Данните за болестност и заболеваемост за клас «Някои състояния, възникващи през перинаталния период» са изчислени на 1000 новородени – 2004 живородени за 2022 г.

Обща болестност на населението на област Пазарджик през 2022 г.

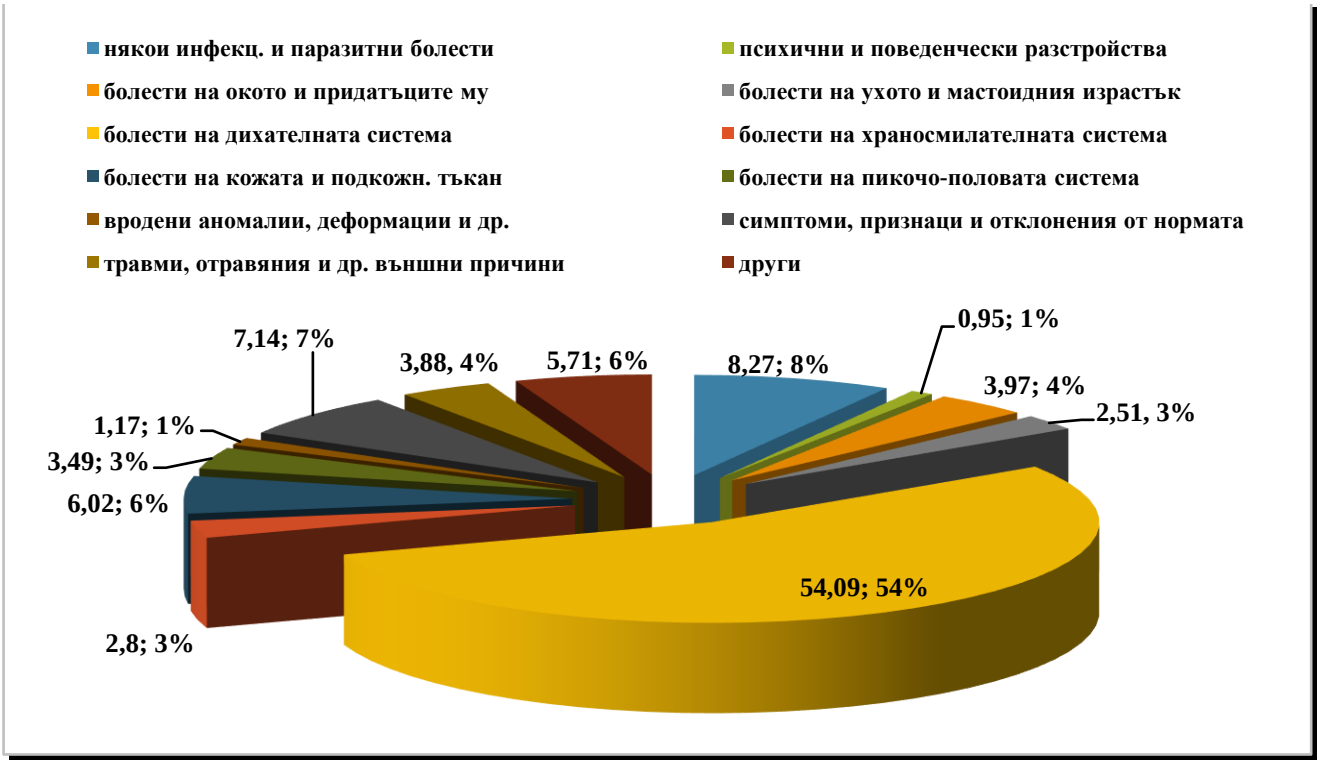

Обща заболеваемост на населението на област Пазарджик през 2022 г.

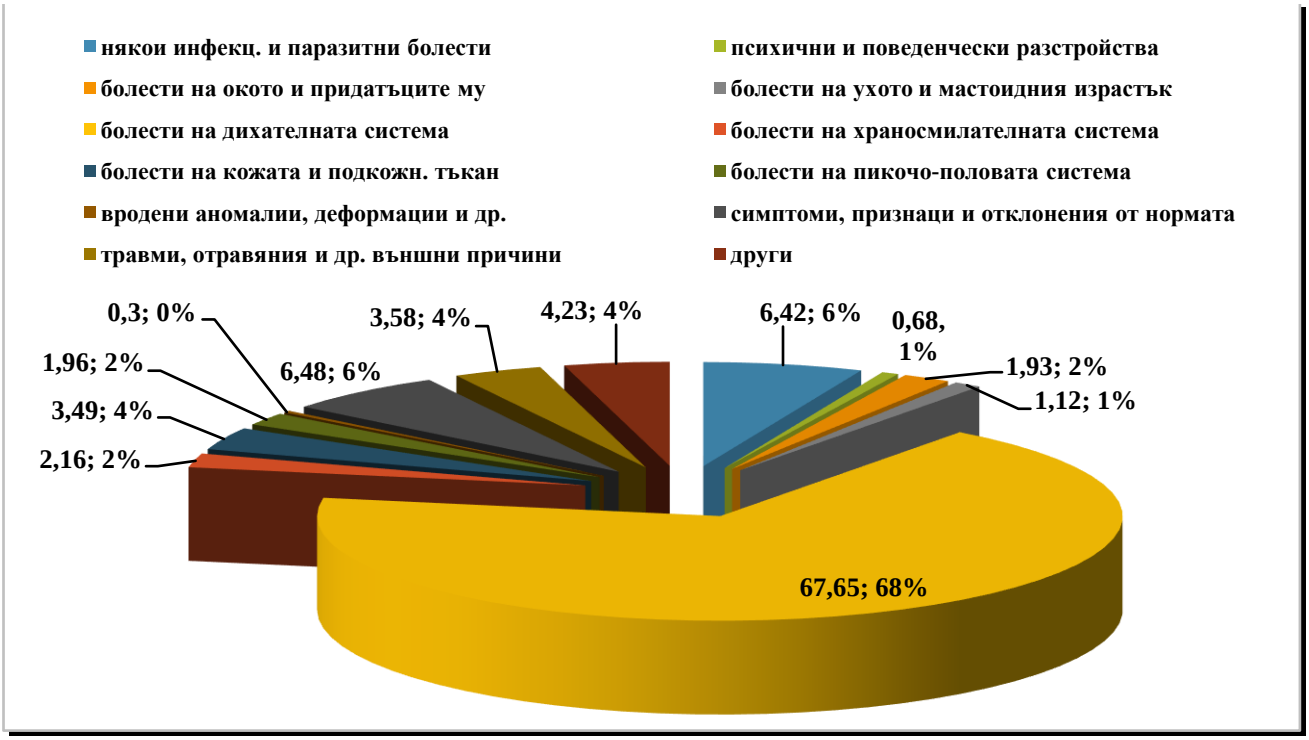

Заболяванията с кодове за специални цели (U00-U85) – нови заболявания с несигурна етиология или спешна употреба (временни кодове), към които спада заболеваемостта от Covid-19 е 9,25% и са включени в групата на „други" заболявания.

Болестност при децата до 17 години в област Пазарджик през 2022 г.

Заболеваемост при децата до 17 години в област Пазарджик през 2022 г.

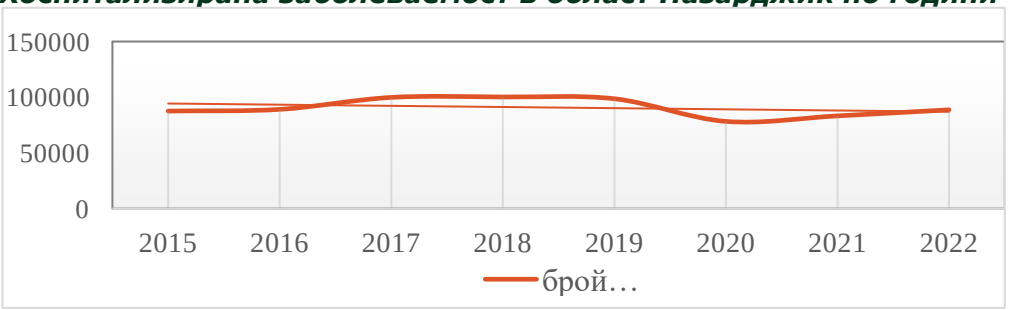
Заболяванията с кодове за специални цели (U00-U85) – нови заболявания с несигурна етиология или спешна употреба (временни кодове), към които спада заболеваемостта от Covid-19 за 2022 г. при децата е **1.84%**, които са включени в категорията „други" заболявания – общо 4,23%.

Хоспитализирана заболеваемост

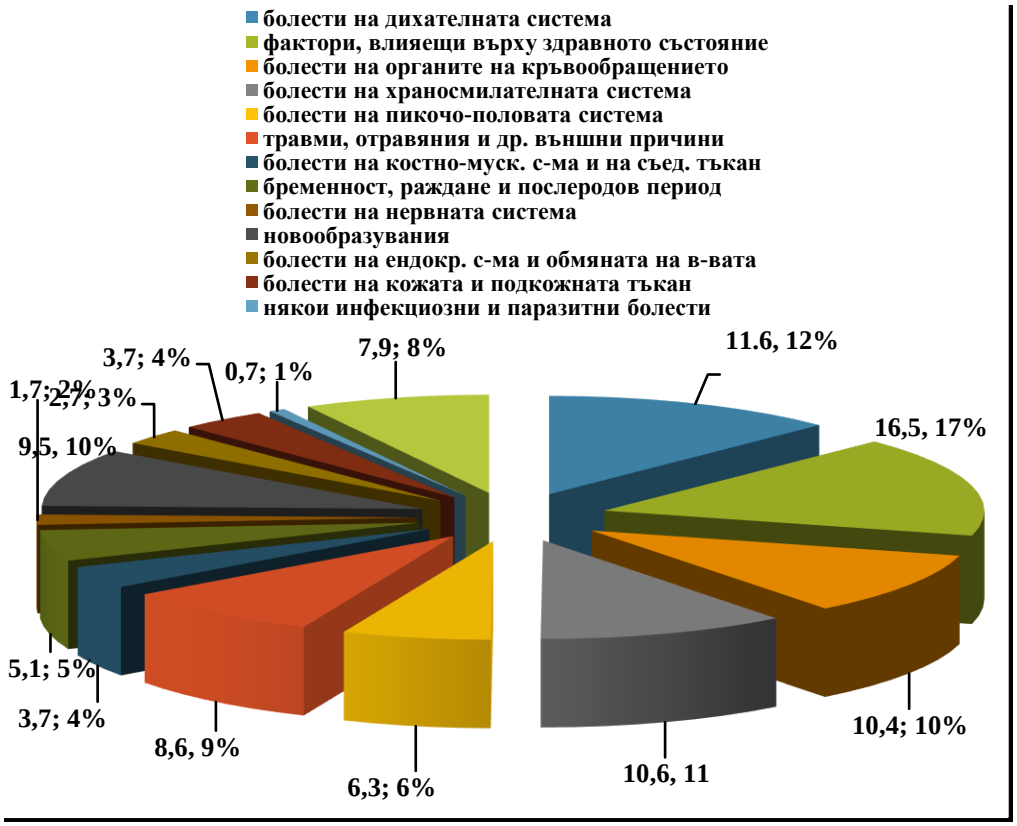
От 2020 г. се наблюдава нарастване в броя на хоспитализациите в стационарите на лечебните заведения. От стационарите на лечебните заведения за болнична помощ през 2020 г. са изписани /болни + умрели пациенти/ 78 201 души, през 2021 г. има нарастване на хоспитализираните пациенти спрямо 2020 г. с 494 души. – 83148. А през 2022 г. нарастването спрямо предходната година е с 5479 души, което прави общо 88 627 броя.

В структурата на хоспитализираните болни по класове болести най-голям дял /с 16,5 %/ заемат хоспитализациите по повод "фактори, влияещи върху здравното състояние на населението" и болести на дихателната система /12,6%/. Следват хоспитализираните болни с болести на храносмилателната система – 10,6 %, с болести на кръвообращението – 10,4 %, с новообразувания – 9,5 %, травми, отравяния и други последици от въздействието на външни причини – 8,6 %. Болестите с кодове за специални цели /включващи Ковид/ – са значително намалели спрямо предходната година – от 6,7 % до 2,3 %.

Хоспитализирана заболеваемост в област Пазарджик по години

Хоспитализации по класове болести /относителен дял/ в област Пазарджик през 2022г.

Заболяванията с кодове за специални цели (U00-U85) – нови заболявания с несигурна етиология или спешна употреба (временни кодове), към които спада хоспитализираната заболеваемост от Covid-19 за 2022 г. е 2,3% и е включена в „други" заболявания – общо 7,9%.

Хоспитализирана заболеваемост в област Пазарджик за 2022г.

НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Изписани болни + умрели	На 10 000 души от населението	Относителен дял %
ОБЩО I - XXI клас	**88 627**	**3917.9**	**100.0**
I Някои инфекциозни и паразитни болести	649	28.7	0.7
II Новообразувания	8 453	373.7	9.5
III Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	520	23.0	0.6
IV Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	2 422	107.1	2.7
V Психични и поведенчески разстройства	591	26.1	0.7
VI Болести на нервната система	1 467	64.9	1.7
VII Болести на окото и придатъците му	633	28.0	0.7
VIII Болести на ухото и мастоидния израстък	1 047	46.3	1.2
IX Болести на органите на кръвообращението	9 239	408.4	10.4
X Болести на дихателната система	11 210	495.6	12.6
XI Болести на храносмилателната система	9 386	414.9	10.6
XII Болести на кожата и подкожната тъкан	3 257	144.0	3.7

XIII Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	3 266	144.4	3.7
XIV Болести на пикочо-половата система	5 607	247.9	6.3
XV Бременност, раждане и послеродов период	4 483	385.2	5.1
XVI Някои състояния, възникващи през перинаталния период	981	4895.2	1.1
XVII Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	46	2.0	0.1
XVIII Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде	987	43.6	1.1
XIX Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	7 656	338.4	8.6
XXII Кодове за специални цели U00-U85	2 072	91.6	2.3
XXI Фактори, влияещи върху здравното състояние на населението	14 655	647.9	16.5

[1] Данните в колона 2 за клас «Бременност и раждане и послеродов период» са изчислени на 10 000 жени

[2] Данните в колона 2 за клас «Някои състояния, възникващи през перинаталния период» са изчислени на 10 000 новородени

Регистрирани заболявания от злокачествени новообразувания

Заболеваемостта от злокачествени новообразувания се увеличава с доста бързи темпове, като най-често поставяната диагноза е рак на женски полови органи; простата; пикочен мехур; дебело черво; устни, устна кухина и фаринкс; бял дроб.
Като се има предвид високата смъртност и кратката преживяемост на болните от тези заболявания, това е особено тревожна тенденция. Всяка година се регистрират около 1000 нови болни.

Регистрирани заболявания от злокачествени новообразувания в област Пазарджик през 2022 г.

Наименование и локализация на новообразуването по МКБ – 10	Регистрирани заболявания			В т.ч. с диагноза, установена за първи път			На 100 000 души от населението	
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	новоот-крити
Злокачествени новообразувания (C00–C97) – всичко	**9 548**	**3 390**	**6 158**	**707**	**357**	**350**	**4 221**	**313**
Устни, устна кухина и фаринкс (C00–C14)	325	265	60	20	15	5	144	9
в т.ч.: устна (C00)	163	128	35	1	1	-	72	-
Храносмилателни органи (C15–C26)	**1 157**	**501**	**656**	**151**	**87**	**64**	**511**	**67**

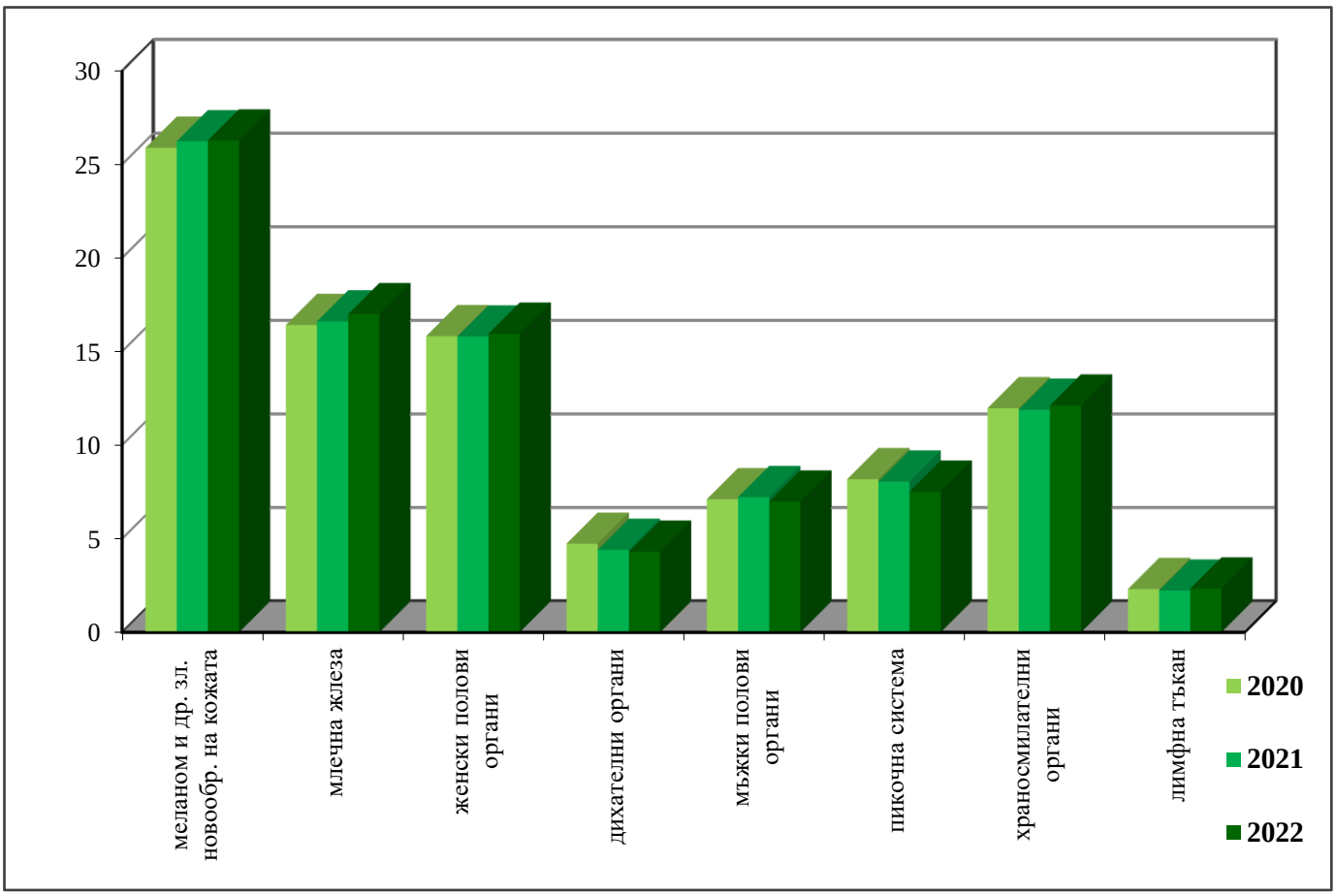
в т. ч.: хранопровод (C15)	12	7	5	2	1	1	5	1
стомах (C16)	137	81	56	12	7	5	61	5
дебело черво (C18)	596	226	370	74	42	32	263	33
ректосигмоидална област, право черво (ректум), анус и анален канал (C19–C21)	346	154	192	42	24	18	153	19
черен дроб и интрахепатални жлъчни пътища (C22)	17	9	8	2	1	1	8	1
панкреас (C25)	32	21	11	13	10	3	14	6
Дихателни органи и гръден кош (C30–C39)	**411**	**267**	**144**	**48**	**43**	**5**	**182**	**21**
в т. ч.: ларинкс (C32)	172	136	36	16	14	2	76	7
трахея, бронхи и бял дроб (C33, C34)	226	131	95	31	29	2	100	14
Кости и ставни хрущяли (C40–C41)	19	13	6	3	3	-	8	1
Меланом и други злокачествени новообразувания на кожата (C43–C44)	**2 509**	**1 046**	**1 463**	**148**	**73**	**75**	**1 109**	**65**
в т. ч.: злокачествен меланом на кожата (C43)	158	75	83	19	12	7	70	8
Мезотелиална и меки тъкани (C45–C49)	**58**	**30**	**28**	**5**	**5**	**-**	**26**	**2**
Млечна жлеза (C50)	**1 623**	**3**	**1 620**	**97**	**1**	**96**	**717**	**43**
Женски полови органи (C51–C58)	1 523	-	1 523	75	-	75	673	33
в т. ч.: шийка на матката (C53)	449	-	449	28	-	28	198	12
тяло на матката (C54)	772	-	772	29	-	29	341	13
с неуточнена локализация на матката (C55)	4	-	4	-	-	-	2	-
яйчник (C56)	275	-	275	15	-	15	122	7
Мъжки полови органи (C60–C63)	**667**	**667**	**-**	**63**	**63**	**-**	**295**	**28**

в т. ч.: простата (C61)	491	491	-	55	55	-	217	24
Пикочна система (C64–C68)	**717**	**361**	**356**	**59**	**46**	**13**	**317**	**26**
в т. ч.: пикочен мехур (C67)	487	289	198	45	34	11	215	20
Око, главен мозък и други части на централната нервна система (C69–C72)	**69**	**32**	**37**	**3**	**1**	**2**	**31**	**1**
в т. ч.: око и неговите придатъци (C69)	28	12	16	-	-	-	12	-
главен мозък (C71)	41	20	21	3	1	2	18	1
Щитовидна и други ендокринни жлези (C73–C75)	**190**	**51**	**139**	**8**	**2**	**6**	**84**	**4**
в т. ч.: щитовидна жлеза (C73)	180	44	136	7	1	6	80	3
Неточно определени, вторични и неуточнени локализации (C76–C80)	**57**	**29**	**28**	**15**	**9**	**6**	**25**	**7**
Лимфна, кръвотворна и сродните им тъкани (C81–C96)	**223**	**125**	**98**	**12**	**9**	**3**	**99**	**5**
в т. ч.: болест на Hodgkin (C81)	90	46	44	2	2	-	40	1
нехочкинов лимфом (C82–C85)	71	35	36	6	3	3	31	3
левкемия (C91– C95)	41	24	17	3	3	-	18	1
лимфоидна левкемия (C91)	37	22	15	2	2	-	16	1
миелоидна левкемия (C92)	4	2	2	1	1	-	2	-
Самостоятелни (първични) множествени локализации (C97)	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Новообразувания ин ситу (D00–D09)	**100**	**7**	**93**	**8**	**5**	**3**	**44**	**4**

Към 2022 г. всички регистрирани заболявания от злокачествени новообразувания възлизат на 9548, като 707 от тях са новооткрити. Заболеваемостта в годините се задържа на близко ниво, като се наблюдава лек спад на новорегистрираните пациенти.

Обичайно най-голям дял от злокачествените образования и през 2021 г. заемат меланом и други злокачествени новообразования на кожата – 26.28 %, злокачествени новообразования на млечната жлеза – 17%, на женските полови органи – 15.95%, злокачествените заболявания на храносмилателните органи – 12.12 %.

Регистрирани заболявания от злокачествени новообразувания в Пазарджишка област по локализации и по години

За област Пазарджик регистрираните заболявания при децата от 0 до 17 навършени години през 202 г. са 107, като с диагноза, установена за първи път са общо 4 броя деца. Най-често поставяната диагноза в тази възрастова група е рак на
лимфна, кръвотворна и сродните им тъкани (С81–С96); око, главен мозък и други части на централната нервна система (С69–С72); пикочна система (С64–С68); кости и ставни хрущяли (С40–С41).

Регистрирани заболявания от активна туберкулоза по форма на заболяването

През 2022 г. се отчита повишаване на общия брой на регистрираните заболявания от активна туберкулоза, спрямо предходната календарна година с 16 бр. Най-често регистрираната форма на активна туберкулоза през годините в област Пазарджик е тази на белите дробове.

Регистрирани заболявания от активна туберкулоза по форма на заболяването в област Пазарджик за периода 2021 г. – 2022 г.

Форма на заболяването	2022		2021	
	Брой	На 100 000	Брой	На 100 000
Общо	143	63	127	51
в т.ч. новооткрити	33	15	13	5
Белодробна туберкулоза	126	56	114	46
в т.ч. новооткрити	27	12	13	5
Туберкулоза на костите и ставите	1	0	0	0
в т.ч. новооткрити	1	0	0	0
Туберкулоза на пикочо-половите органи	1	0	1	0
в т.ч. новооткрити	0	0	0	0
Други форми на активна туберкулоза	5	2	4	2
в т.ч. новооткрити	2	1	0	0

Регистрирани заболявания от активна туберкулоза в област Пазарджик 2022 г.

Форма на заболяването	Регистрирани заболявания			С диагноза установена за първи път (новооткрити+рецидиви)			В т.ч. новооткрити						Други случаи на повторно лечение		
							всичко	мъже	жени	от тях новооткрити бацилоотделители					
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени				всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Туберкулоза - всичко	143	100	43	35	22	13	33	20	13	14	11	3	1	1	0
Белодробна туберкулоза - всичко	126	93	33	29	19	10	27	17	10	14	11	3	1	1	0
Първична туберкулоза на дихателните органи (A15.7,A16.7)															
Туберкулоза на белите дробове (A15.0-A15.3, A16.0-A16.2)	126	93	33	29	19	10	27	17	10	14	11	3	1	1	0
Туберкулоза на ларинкса, трахеята и бронхите (A15.5, A16.4)															
Туберкулоза на други дихателни органи и с неуточнена локализация (A15.8, A15.9, A16.8, A16.9)															
Милиарна туберкулоза (A19)															
Извънбелодробна туберкулоза - всичко	17	7	10	6	3	3	6	3	3	0	0	0	0	0	0
Туберкулоза на интратор. лимфни възли (A15.4, A16.3)	3	0	3	0	0	0									
Туберкулозен плеврит (A15.6, A16.5)	3	2	1	1	1	0	1	1	0						
Туберкулоза на нервната система (A17)															
Туберкулозен менингит (A17.0)															
Туберкулоза на костите и ставите (A18.0)	1	0	1	1	0	1	1	0	1						
Туберкулоза на пикочо-половите органи (A18.1)	1	1	0												
Туберкулозна периферна лимфоаденопатия (A18.2)	1	0	1												
Туберкулоза на кожата и подкожната тъкан (A18.4)	3	1	2	2	1	1	2	1	1						
Туберкулоза на други органи (A18.3, A18.5-A18.8)	5	3	2	2	1	1	2	1	1						

Регистрирани заболявания от активна туберкулоза в област Пазарджик на деца от 0 до 17 години 2022 г.

Форма на заболяването	Регистрирани заболявания			С диагноза установена за първи път (новооткрити+реци			В т.ч. новооткрити						Други случаи на повторно лечение		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	от тях новооткрити бацилоотделители					
										всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Туберкулоза - всичко	5	2	3	1	1	0	1	1	0						
Белодробна туберкулоза - всичко															
Първична туберкулоза на дихателните органи (A15.7,A16.7)															
Туберкулоза на белите дробове (A15.0-A15.3, A16.0-A16.2)															
Туберкулоза на ларинкса, трахеята и бронхите (A15.5, A16.4)															
Туберкулоза на други дихателни органи и с неуточнена локализация (A15.8, A15.9, A16.8, A16.9)															
Милиарна туберкулоза (A19)															
Извънбелодробна туберкулоза - всичко	5	2	3	1	1	0	1	1	0						
Туберкулоза на интратор. лимфни възли (A15.4, A16.3)	3	0	3												
Туберкулозен плеврит (A15.6, A16.5)															
Туберкулоза на нервната система (A17)															
Туберкулозен менингит (A17.0)															
Туберкулоза на костите и ставите (A18.0)															
Туберкулоза на пикочо-половите органи (A18.1)															
Туберкулозна периферна лимфоаденопатия (A18.2)															
Туберкулоза на кожата и подкожната тъкан (A18.4)															
Туберкулоза на други органи (A18.3, A18.5-A18.8)	2	2	0	1	1	0	1	1	0						

Състояние на системата за медицинска помощ

Първична извънболнична медицинска помощ

Населението от областта през 2022 г. се обслужва от 104 индивидуални и 14 групови практики /с 43 лекари/ за първична извънболнична медицинска помощ и 225 индивидуални и 16 групови практики /с 40 дентални лекари/ за първична помощ по дентална медицина.

Средно един лекар за първична медицинска помощ през 2022 г. обслужва 1539 души от населението. Като цяло в областта не се регистрира недостиг на лекари. В по-голямата си част населението от областта не изпитва затруднения в достъпа си до първична медицинска помощ. Проблемни са единствено някои райони на общините Велинград и Сърница. Причината за това се корени в географските особености на терена /планински/, голяма отдаленост на населени места с малко население /до 400 души/, което прави трудно поддържането на лекарска практика във всяко населено място или обслужването на няколко села от една практика.

Средната осигуреност на населението с първична дентална помощ е по-висока от тази с първична медицинска помощ. Средно 1 дентален лекар обслужва 854 души население. Характерна е концентрацията на денталните практики в големите градове от областта.

към 31.12.2022 г.				
НАСЕЛЕНИ МЕСТА	**ЛЕКАРИ ОПЛ -ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА**	**СРЕДЕН БРОЙ НАСЕЛЕНИЕ НА 1 ЛЕКАР**	**ДЕНТАЛНИ ЛЕКАРИ-ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА**	**СРЕДЕН БРОЙ НАСЕЛЕНИЕ НА 1 ДЕНТ. ЛЕКАР**
ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК	**147**	**1 539**	**265**	**854**
Община Батак	**4**	**1 178**	**4**	**1 178**
Община Белово	**5**	**1 409**	**6**	**1 175**
Община Брацигово	**7**	**1 045**	**10**	**732**
Община Велинград	**19**	**1 708**	**46**	**706**
Община Лесичово	**1**	**4 597**	**2**	**2 299**
Община Пазарджик	**68**	**1 328**	**132**	**684**
Община Панагюрище	**11**	**1 952**	**18**	**1 193**
Община Пещера	**7**	**2 066**	**21**	**689**
Община Ракитово	**8**	**1 681**	**5**	**2 689**
Община Септември	**13**	**1 643**	**14**	**1 526**
Община Стрелча	**2**	**2 160**	**3**	**1 440**
Община Сърница	**2**	**2 358**	**4**	**1 179**

* Население на обл. Пазарджик към 31.12.2022 г. – 226 209 души

Специализирана извънболнична медицинска помощ

Към 31.12.2022 г. в РЗИ Пазарджик са регистрирани 78 индивидуални и 3 групови практики за специализирана извънболнична медицинска помощ, 18 медицински и 5 диагностично-консултативни центъра, както и 3 индивидуални практики за специализирана индивидуална извънболнична дентална помощ.

Разпределение на практиките за специализирана медицинска и дентална помощ, МЦ, ДКЦ, МДЦ, СМТЛ и СМДЛ по населени места

2022 г.									
ОБЩИНИ	ИПСМП	ИПСДП	ГПСМП	ГПСДП	МЦ	МДЦ	ДКЦ	СМДЛ	СМТЛ
Пазарджик	54	2	2	-	4	-	2	1	30
Батак	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Белово	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брацигово	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Велинград	8	1	-	-	11	-	1	-	1
Лесичево	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Панагюрище	11	-	1	-	1	-	1	-	1
Пещера	1	-	-	-	-	-	1	-	1
Ракитово	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Септември	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Стрелча	3	-	-	-	1	-	-	-	-
Сърница	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ОБЩО	**78**	**3**	**3**	**-**	**18**	**-**	**5**	**1**	**35**

Забележка:
ИПСМП - индивидуална практика за специализирана медицинска помощ
ИПСДП - индивидуална практика за специализирана дентална помощ
ГПСМП - групова практика за специализирана медицинска помощ
ГПСДП - групова практика за специализирана дентална помощ
МЦ - медицински център
МДЦ - медико-дентален център
СМДЛ - самостоятелна медико-диагностична лаборатория
СМТЛ - самостоятелна медико-техническа лаборатория

През 2022 г. вече посещенията в специализираните кабинети на диагностично-консултативните и медицинските центрове са значително повече в сравнение с 2021 година, в стойности, доближаващи се до годините преди ковид-пандемията. Пациентите отново започнаха да посещават лечебните заведения, както за диагностициране на заболяванията, така и за профилактични прегледи, независимо от продължаващата ситуация, породена от ковида. През 2022 г. са извършени общо 446 951 прегледа, т.е извършени са средно 0,5 прегледа на всеки жител от областта.

Най-чести в специализираните кабинети на МЦ-тата и ДКЦ-тата са били посещенията при кардиолози, педиатри, невролози, акушер-гинеколози.

Области	Общо МЦ и ДКЦ				
	Посещения в амбулаторията при специалисти през 2022 г.				Посещения по домовете
	Всичко	в това число			
		деца до 17 год.	профилак-тични	от тях деца до 17 год.	
Лекари за специализирана помощ	**446 951**	**78 262**	**21 735**	**12 661**	**196**
В т.ч. Вътрешни болести	24 782	599	294	-	15
Гастроентерология	10 526	273	-	-	-
Ендокринология и болести на обмяната	23 085	250	-	-	-
Кардиология	57 229	270	523	1	-
Ревматология	4 198	17	-	-	-
Пневмология и фтизиатрия	165	-	-	-	-
Нефрология	3 125	34	2	-	-
Клинична хематология	2 170	43	-	-	-
Клинична алергология	-	-	-	-	-
Педиатрия	52 079	51 813	11 589	11 589	131
Хирургия	21 090	1 861	-	-	-
Ортопедия и травматология	31 886	4 179	38	37	20
Урология	11 549	563	302	-	-
Неврохирургия	650	7	-	-	-
Акушерство и гинекология	38 853	2 596	8 499	980	-
Инфекциозни болести	713	148	-	-	-
Ушно-носно-гърлени болести	19 510	6 162	-	-	-
Очни болести	26 474	2 338	80	3	1
Психиатрия	11 330	204	-	-	-
Нервни болести	46 206	499	80	-	24
Кожни и венерически болести	17 521	4 014	328	51	-
Физикална и рехабилитационна медицина	37 313	1 360	-	-	5
Други	4 357	39	-	-	-

През 2022 г. посещенията на пациенти при специалистите са общо 109 632, от които 27 218 са на деца до 17 г. В сравнение с предходната 2021 г., през 2022 г. се наблюдава увеличение в броя на посещенията на пациенти в амбулаториите за специализирана медицинска помощ /с 7 707 броя/. Най-чести са посещенията при педиатри, пневмолози и кардиолози.

Области	Общо АСМП – ИП и ГП				
	Посещения в амбулаторията при специалисти през 2022 г.				Посещения по домовете
	Всичко	в това число			
		деца до 17 год.	профилак-тични	от тях деца до 17 год.	
Лекари за специализирана помощ	**109 632**	**27 218**	**5 601**	**282**	**1 546**
В т.ч. Вътрешни болести	4 019	3	473	-	1
Гастроентерология	-	-	-	-	-
Ендокринология и болести на обмяната	3 602	9	-	-	10
Кардиология	16 104	65	-	-	40
Ревматология	2 339	9	-	-	-
Пневмология и фтизиатрия	18 894	107	-	-	7
Нефрология	3 864	27	-	-	-
Клинична хематология	-	-	-	-	-
Клинична алергология	1 416	532	-	-	-
Педиатрия	23 080	21 791	100	100	1 379
Хирургия	2 979	328	24	14	2
Ортопедия и травматология	3 463	585	-	-	5
Урология	**450**	**55**	**71**	**10**	**-**
Неврохирургия	-	-	-	-	-
Акушерство и гинекология	4 609	363	1 659	115	-
Инфекциозни болести	4 019	3	473	-	1
Ушно-носно-гърлени болести	1 425	800		-	
Очни болести	6 408	701	67	43	23
Психиатрия	2 309	42	-	-	19
Нервни болести	917		-	-	55
Кожни и венерически болести	5 890	1 576	-	-	5
Физикална и рехабилитационна медицина	7 507	-	-	3 207	-
Други	205	205	-	-	-

Болнична медицинска помощ

На територията на Пазарджишка област функционират общо 13 лечебни заведения за болнична помощ – осем многопрофилни болници за активно лечение, една специализирана болница за активно лечение, три болници за рехабилитация, от които една специализирана за продължително лечение и рехабилитация и две специализирани за рехабилитация, както и една психиатрична болница. Шест от тринайсетте болници са в Областния град Пазарджик, една е в гр. Пещера, пет са в гр. Велинград и една е в гр. Панагюрище.

Шест от осемте многопрофилни болници за активно лечение са 100% частна собственост или с преобладаваща частна собственост.

Общият брой на болничните легла към края на 2022 г. в област Пазарджик е 2199, от тях 1689 за активно лечение, 136 за дългосрочни грижи и продължително лечение, 274 за рехабилитация и 100 за психиатрично лечение. Общата осигуреност с болнични легла на 1 000 души от населението е 9,72 ‰.

По вид на леглата осигуреността на населението е както следва:

- с легла за активно лечение – 7,47 ‰;
- с легла за продължително лечение и рехабилитация – 1,81 ‰.

Лечебни заведения и брой легла към 31.12. на 2022г.

Видове заведения	2022 г.		2021 г.		2020 г.	
	Брой	Легла /брой/	Брой	Легла /брой/	Брой	Легла /брой/
Лечебни заведения за болнична помощ – всичко	**13**	**2 199**	**13**	**2 199**	**13**	**2 145**
Публични лечебни заведения	**7**	**1 115**	**7**	**1 115**	**7**	**1 061**
Многопрофилни болници	***2***	***569***	***2***	***569***	***2***	***515***
Многопрофилна болница за активно лечение	2	*569*	2	569	2	515
Специализирани болници	***4***	***446***	***4***	***446***	***4***	***446***
Специализирана болница за активно лечение	1	36	1	36	1	36
Специализирана болница за продължително лечение						
Специализирана болница за продължително лечение и рехабилитация	1	136	1	136	1	136
Специализирана болница за рехабилитация	2	274	2	274	2	274
Диспансери / центрове						
За пневмофтизиатрични заболявания						
За кожно-венерически заболявания						
За онкологични заболявания						
За психични заболявания						
Психиатрични болници	***1***	***100***	***1***	***100***	***1***	***100***

Частни лечебни заведения	**6**	**1 084**	**6**	**1 084**	**6**	**1 084**
Многопрофилни болници	***6***	***1 084***	***6***	***1 084***	***6***	***1 084***
Многопрофилна болница за активно лечение	6	1 084	6	1 084	6	1 084
Специализирани болници						
Специализирана болница за активно лечение						
Специализирана болница за долекуване и продължително лечение						
Специализирана болница за долекуване, продължително лечение и рехабилитация						
Специализирана болница за рехабилитация						

Дейност на стационарите на болничните лечебни заведения в област Пазарджик

Видове заведения	2022 г.										
	Легла в края на 2022 г.	Средногодишен брой легла	Постъпили болни	Изписани болни	Умрели	Преминали болни	Проведени леглодни	Използваемост на леглата (дни)	Оборот на леглата	Среден престой на 1 лекуван	Леталитет (%)
ОБЩО	**2 199**	**2 194**	**88 557**	**87 360**	**1 267**	**89 108**	**459 525**	**2 634**	**459**	**97,4**	**11,0**
Многопрофилни болници	**569**	**569**	**22 692**	**21 931**	**819**	**22 949**	**110 613**	**350**	**75**	**9,2**	**6,4**
„МБАЛ-Пазарджик” АД	420	420	17 994	17 329	703	18 203	90 473	215	43	5,0	3,9
„МБАЛ-Велинград” ЕООД	149	149	4 698	4 602	116	4 746	20 140	135	32	4,2	2,5
Специализирани болници	**546**	**546**	**15 475**	**15 447**	**14**	**15 562**	**136 579**	**1 204**	**135**	**61,7**	**-**
Държавна психиатрична болница гр.Пазарджик	100	100	608	591	-	641	17 049	170	6	26,6	-
СБПЛРПФЗ „Св. Петка Българска” ЕООД гр. Велинград	136	136	2 405	2 405	-	2 446	32 417	238	18	13,3	-

„СБР-НК” ЕАД, гр. Велинград	140	140	6 225	6 225	-	6 225	42 736	305	44	6,9	-
„СБР –Вита” ЕООД гр. Велинград	134	134	5 252	5 252	-	5 252	36 538	273	39	7,0	-
„СБАЛПФЗ – Пазарджик” ЕООД	36	36	985	974	14	998	7 839	218	28	7,9	1,4
Частни лечебни заведения	**1 084**	**1 079**	**50 390**	**49 982**	**434**	**50 597**	**212 333**	**1 080**	**249**	**26,5**	**4,6**
МБАЛ „Хигия” ООД гр. Пазарджик	150	145	6 386	6 349	43	6 408	36 645	253	44	5,7	0,7
МБАЛ „Хигия-север” ООД гр. Пазарджик	60	60	2 019	2 016	3	2 020	7 948	132	34	3,9	0,1
УМБАЛ „Пълмед” ООД Пловдив - МС „Здраве“ гр. Пазарджик	230	230	11 023	11 002	30	11 046	38 249	166	48	3,5	0,3
МБАЛ „Здраве-Велинград “ ЕООД	154	154	4 855	4 839	33	4 902	21 077	137	32	4,3	0,7
МБАЛ „Проф. Д. Ранев” ООД гр. Пещера	150	150	3 751	3 685	61	3 783	19 481	130	25	5,1	1,6
„МБАЛ –Уни Хоспитал” ООД гр. Панагюрище	340	340	22 356	22 091	264	22 438	88 933	262	66	4,0	1,2

Спешна медицинска помощ

Центърът за спешна медицинска помощ в област Пазарджик контролира и ръководи работата на девет филиала с екипи за оказване на спешна помощ. Общо в центъра и филиалите работят 41 лекари, 32 фелдшери, 1 лекарски асистент и 68 медицински сестри, 14 санитари, 82 шофьори. Екипите разполагат с 29 линейки. Санитарните автомобили разполагат с 12 дефибрилатори, 18 ЕКГ апарати, 15 кислородни постове, 19 аспиратори, 1 кардиомонитор и 8 респиратори, а в стационарните кабинети има 11 дефибрилатори, 10 ЕКГ-та, 10 кислородни постове, 11 аспиратори, 2 кардиомонитори и 10 респиратори.

През 2022 г. изпълнените повиквания са по-малко – 19 817, в сравнение с 2021 г. когато са изпълнени 22 085 повиквания. Обслужените лица също са по-малко – 33 701 – за сравнение с миналата година, когато са обслужени 35 003.

В 88,09 % от изпълнените повиквания, е оказана медицинска помощ по повод спешно състояние, а за 11,91 % оказаната помощ е била по повод на неспешни случаи и извършване на санитарен транспорт. 57,54 % от лицата са обслужени при изпълнени повиквания и 42,46 % са обслужени – амбулаторни прегледи.

Дейност на ЦСМП и филиалите през 2022 г.

Показател	Брой
Амбулаторни прегледи	**14 308**
Изпълнени повиквания - общо, от тях	**19 817**
за спешна медицинска помощ	17 457
за неспешна медицинска помощ	1 936
за санитарен транспорт	424
Общ брой обслужени лица	**33 701**
- при изпълнените повиквания	19 393
от тях – брой деца 0-17 г.	736
- при амбулаторните прегледи	14 308
от тях – брой деца 0-17 г.	2 596
Персонал – общ брой, от тях:	**247**
лекари	41
фелдшери	32
лекарски асистент	1
медицински сестри	68
друг персонал, в това число:	105
санитари	14
шофьори	82
Транспортни средства	**29**

В област Пазарджик има разкрити две спешни отделения – към „МБАЛ – Пазарджик" АД – град Пазарджик и към „МБАЛ – Уни Хоспитал" ООД – град Панагюрище.

В 85,8 % от изпълнените повиквания оказаната медицинска помощ е по повод на заболяване, 10,4 % по повод травми, 0,7 % по повод отравяне и 0,3 % по повод раждане и 2,7 % при други поводи. 3,8 % от обслужените лица са деца от 0 до 17 годишна възраст.

Обслужени лица по повод, получили медицинска помощ при изпълнените повиквания в област Пазарджик

повод	пазарджик	велинград	ракитово	панагюрище	пещера	брацигово	белово	батак	септември	общо
ВСИЧКО	**6 929**	**2 695**	**1 121**	**2 642**	**1 537**	**1 004**	**991**	**507**	**1 967**	**19 393**
заболяване	6 056	2 172	1 008	2 377	1 372	849	832	433	1 582	16 641
травма	730	381	74	255	118	90	107	66	196	2 017
отравяне	35	21	15	7	9	12	18	1	21	139
раждане	31	6	0	3	13	3	9	0	0	65
други	77	115	24	40	25	50	25	7	168	531

Обслужени лица по повод, получили медицинска помощ при амбулаторните прегледи в област Пазарджик

повод	пазарджик	велинград	ракитово	панагюрище	пещера	брацигово	белово	батак	септември	общо
ВСИЧКО	**0**	**3 574**	**1 842**	**431**	**1 948**	**797**	**2 021**	**833**	**2 862**	**14 308**
заболяване	0	2 302	1 469	397	1 685	639	1 374	631	2 450	10 947
травма	0	1 131	359	34	245	140	343	200	322	2 774
отравяне	0	37	14	0	7	6	5	2	16	87
раждане	0	28	0	0	11	1	0	0	0	40
други	0	76	0	0	0	11	299	0	74	460

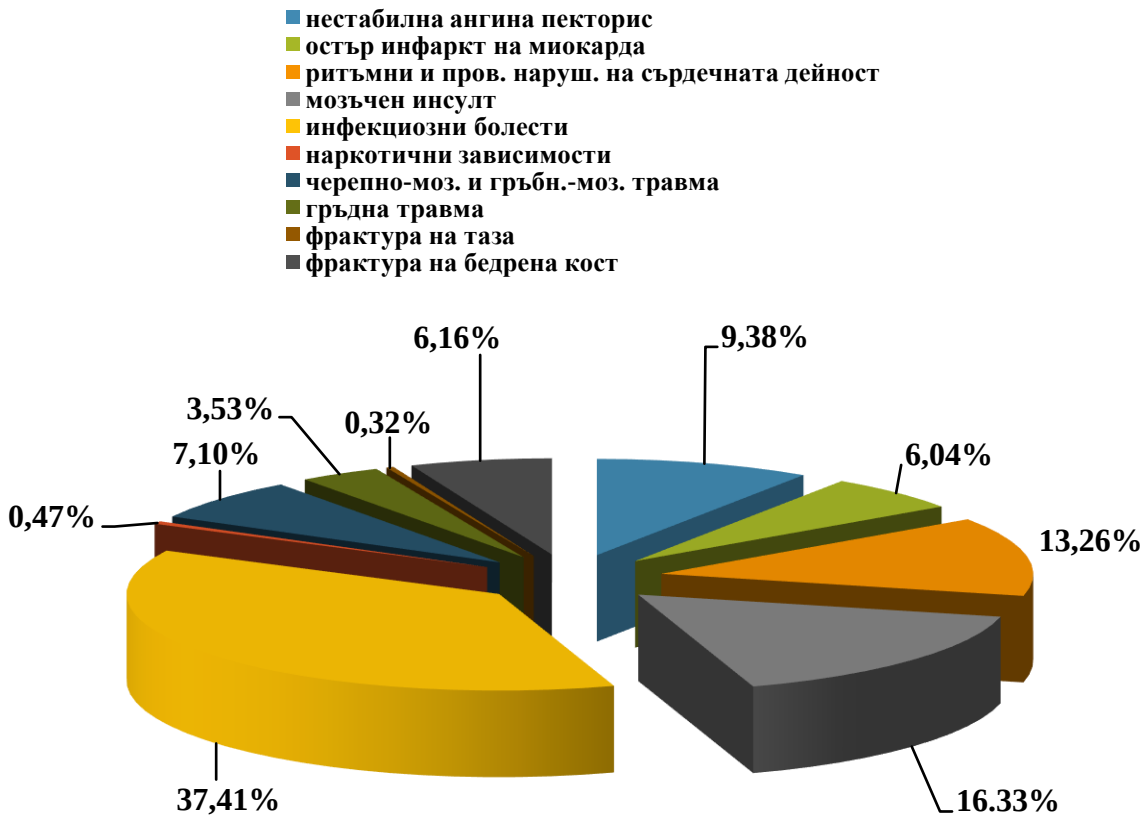
Обслужени лица по диагнози, получили медицинска помощ при изпълнените повиквания и амбулаторните прегледи в област Пазарджик

по диагнози	при изпълнените повиквания	при амбулаторните прегледи	общо
нестабилна ангина пекторис	372	205	577
остър инфаркт на миокарда	294	78	372
ритъмни и пров наруш. на сърдечната дейност	541	275	816
мозъчен инсулт	916	89	1 005
инфекциозни болести	1 478	824	2 302
наркотични зависимости	17	12	29
черепно-моз. и гръбн.-моз. травма	277	160	437
гръдна травма	131	86	217
фрактура на таза	20	0	20
фрактура на бедрена кост	331	48	379

Обслужени лица по травми по вид, получили медицинска помощ при изпълнените повиквания и амбулаторните прегледи в област Пазарджик

травми по вид	при изпълнените повиквания	при амбулаторните прегледи	общо
производствени	10	5	15
транспортни	315	22	337
спортни	6	4	10
битови	1 612	2 653	4 265
криминални	50	19	69
самоубийства и опити	21	1	22
други	3	70	73
всичко	2 017	2 774	4 791
от всички – на деца до 17 г.	160	590	750

Обслужени лица по диагнози, получили медицинска помощ при изпълнените повиквания и амбулаторните прегледи в област Пазарджик през 2022 г.

Осигуреност на регионалната здравна мрежа с човешки ресурси

През 2022 г. лекарите, практикуващи в област Пазарджик са 1350, от тях 917 души работят на основен трудов договор. В болничния сектор са 708 лекари, от които 619 на основен трудов договор, 585 лекари са в извънболничния сектор, от които 251 на основен трудов договор, 57 лекари работят в здруги здравни заведения, от които 47 на основен трудов договор.

В лечебните заведения за болнична помощ на териорията на област Пазарджик работят и 13 броя фармацевти, от които 12 са на основен трудов договор.

В системата на здравеопазването работят и 1387 специалисти по здравни грижи, от които 1295 са на основен трудов договор, 889 са заети в лечебни заведения за болнична помощ, от които 833 на основен трудов договор.

В информацията за медицинските специалисти в областта не са включени данни от „СБР-Вита" ЕООД, гр. Велинград, тъй като лечебното заведение е на подчинение на Министерство на отбраната и НСИ го отчита в друга област.

Персонал в лечебните заведения за болнична помощ към 31.12.2022 г. за област Пазарджик

	лекари		медицински специалисти по здравни грижи		други	
	физи-чески лица	в т.ч. на основен договор	физи-чески лица	в т.ч. на основен договор	физи-чески лица	в т.ч. на основен договор
ЗАВЕДЕНИЯ ЗА БОЛНИЧНА ПОМОЩ - общо	**708**	**619**	**889**	**833**	**1 093**	**1 020**
„МБАЛ-Пазарджик" АД	181	160	258	240	330	319
„МБАЛ-Велинград" ЕООД	54	42	67	62	101	101
Държавна психиатрична болница, гр. Пазарджик	10	10	26	26	32	32
СБПЛРПФЗ „Св. Петка Българска" ЕООД, гр. Велинград	8	7	16	15	23	22
„СБР-НК" ЕАД, гр. Велинград	10	10	21	21	57	57
„СБАЛПФЗ – Пазарджик" ЕООД	11	11	16	14	15	13
МБАЛ „Хигия" ООД, гр. Пазарджик	83	58	61	59	115	70
МБАЛ „Хигия-север" ООД, гр. Пазарджик	20	13	22	15	30	19
УМБАЛ „Пълмед" ООД Пловдив - МС „Здраве", гр. Пазарджик	70	63	56	45	76	76
МБАЛ „Здраве-Велинград " ЕООД, гр. Велинград	36	33	41	37	33	31
МБАЛ „Проф. Д. Ранев" ООД гр. Пещера	43	30	41	35	47	46
„МБАЛ –Уни Хоспитал" ООД гр. Панагюрище	182	182	264	264	234	234
СБР-Вита ЕООД гр. Велинград	7	7	22	22	67	67

Персонал в лечебните заведения за извънболнична помощ към 31.12.2022 г. за област Пазарджик

	лекари		лекари по дентална медицина		медицински специалисти по здравни грижи		други	
	физи-чески лица	в т.ч. на основен договор	физи-чески лица	в т.ч. на основен договор	физи-чески лица	в т.ч. на основен договор	физи-чески лица	в т.ч. на основен договор
ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ИЗВЪНБОЛНИЧНА ПОМОЩ - общо	**585**	**251**	**224**	**224**	**172**	**143**	**231**	**199**
ДИАГНОСТИЧНИ-КОНСУЛТАТИВНИ ЦЕНТРОВЕ	166	35	0	0	84	59	175	144

МЕДИЦИНСКИ ЦЕНТРОВЕ	220	18	0	0	43	40	47	46
САМОСТОЯТЕЛНИ МЕДИКО-ДИАГНОСТИЧНИ ЛАБОРАТОРИИ	1	0	0	0	10	9	8	8
САМОСТОЯТЕЛНИ МЕДИКО-ТЕХНИЧЕСКИ ЛАБОРАТОРИИ	0	0	0	0	34	34	1	1
АМБУЛАТОРИИ ЗА ПЪРВИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ – ИНДИВИДУАЛНИ ПРАКТИКИ	142	142	0	0	0	0	0	0
АМБУЛАТОРИИ ЗА СПЕЦИАЛИЗИРАНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ – ИНДИВИДУАЛНИ ПРАКТИКИ	56	56	0	0	0	0	0	0
ПРАКТИКИ ПО ДЕНТАЛНА ПОМОЩ	0	0	224	224	0	0	0	0

Персонал в други лечебни и здравни заведения към 31.12.2022 г. за област Пазарджик

	лекари		медицински специалисти по здравни грижи		други	
	физи-чески лица	в т.ч. на основен договор	физи-чески лица	в т.ч. на основен договор	физи-чески лица	в т.ч. на основен договор
ДРУГИ ЗДРАВНИ ЗАВЕДЕНИЯ - общо	**57**	**47**	**326**	**319**	**207**	**207**
Център за спешна медицинска помощ	41	32	101	94	105	105
Дъчмед Диализа България – Диализен център ЕООД	4	4	4	4	10	10
Фърст Диализа – България – Диализен център ЕООД	3	2	8	8	9	9
Регионална здравна инспекция	9	9	17	17	43	43
Дейности към общините	0	0	196	196	40	40

Данните с информацията на медицинските специалисти на Националния статистически институт, се засичат с данните за специалистите, които работят в практики по договор с НЗОК, което позволява разпределението на лекарите по специалности, тъй като някои от тях работят в няколко практики и по повече от една специалности. В тази връзка следващите данни не включват медицинските специалисти, които работят в практики, обслужващи повече от една община или област. Лекарите, работещи в практики за специализирана медицинска помощ по договор с НЗОК са разпределени по специалността, по която практикуват. В случай, че работят по повече от една специалност, са включени в общия брой на лекарите, но не са разпределени по специалности.

Лекари (физически лица) на основен трудов договор по пол и възрастови групи към 31.12.2022 година по видове заведения

Област Пазарджик	Общо			В заведения за болнична помощ			В заведения за извънболнична помощ			Други здравни заведения		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
ЛЕКАРИ - ОБЩО	917	451	466	619	326	293	251	106	145	47	19	28
до 35 години	133	80	53	128	75	53	3	3	0	2	2	0
35 - 44 години	75	38	37	63	34	29	8	3	5	4	1	3
45 - 54 години	176	86	90	108	55	53	59	27	32	9	4	5
55 - 64 години	328	159	169	173	97	76	132	54	78	23	8	15
65 - 74 години	148	67	81	98	47	51	41	16	25	9	4	5
75 + години	57	21	36	49	18	31	8	3	5	0	0	0

Видно от представените данни е, че преобладаващият брой е на лекари, които са на възраст над 45 години, като най-голям е делът на лекарите от възрастовата група между 55 и 64 г. Изключително тревожна е тенденцията за застаряването на медицинския състав, упражняващ специалността си на територията на областта и необходимостта от осигуряване на приемственост с нови кадри (както от лекари, така и от медицински специалисти по здравни грижи).

Население на 1 лекар в област Пазарджик по общини и по години

					(брой)
	2022	2021	2020	2019	2018
Пазарджик	**247**	**272**	**279**	**273**	**282**
Батак	1 571	1 252	1 710	1 748	2 684
Белово	2 349	2 414	1 485	1 492	1 525
Брацигово	1 045	1 170	1 193	1 192	1 219
Велинград	256	269	266	266	270
Лесичово	4 597	5 085	5 204	5 052	1 280
Пазарджик	182	208	218	211	206
Панагюрище	104	106	108	110	134
Пещера	381	472	468	427	432
Ракитово	1 921	1 785	1 798	1 798	1 810
Септември	1 942	2 123	2 159	1 670	1 687
Стрелча	2 160	1 465	1 495	1 480	1 491
Сърница	2 358	2 309	2 331	2 355	1 571

Население на 1 лекар по дентална медицина по общини и по години

					(брой)
	2022	2021	2020	2019	2018
Пазарджик	**1 010**	**1 104**	**1 127**	**1 176**	**1 222**
Батак	943	1 252	1 710	1 311	1 789
Белово	1 762	1 448	1 485	1 492	1 525
Брацигово	1 829	2 047	1 193	1 192	1 219
Велинград	902	1 003	984	1 118	1 207
Лесичово	-	-	-	-	-
Пазарджик	877	1 016	1 041	1 055	1 075
Панагюрище	1 432	1 531	1 568	1 707	1 734
Пещера	964	894	963	1 251	1 265
Ракитово	2 689	3 570	3 596	7 191	7 240
Септември	2 373	2 123	2 375	2 338	2 624
Стрелча	2 160	2 198	2 243	2 220	2 237
Сърница		1 539	1 166	1 570	1 571

ДИРЕКЦИЯ „АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНО, ФИНАНСОВО И СТОПАНСКО ОБСЛУЖВАНЕ"

ЩАТНА И КАДРОВА ОСИГУРЕНОСТ ПРИ РЗИ – ПАЗАРДЖИК

На основание чл.9, т. 4 и съгласно Приложение №13 към чл.26 от Устройствения правилник на Регионалните здравни инспекции (Обнародван ДВ бр.47 от 26.06.2015 год.) числеността на персонала в РЗИ-Пазарджик е 73 щатни бройки.

Към 01.01.2024година заетите щатни бройки са 15 по трудови правоотношения и 54 щатни бройки по служебни правоотношения-незаети 4 щатни бройки /3 бройки по служебни правоотношения и 1 бройка по трудови правоотношения/. През изминалата 2023 г. РЗИ Пазарджик предприе прекратяване на правоотношенията на 1 бр. служител придобил право на пенсия по трудови правоотношения .

Щатните длъжности в РЗИ - Пазарджик в края на 2023 година са 73 щатни бройки.

Всичко заети длъжности – 69, представляващо 95 %.

- по служебни правоотношения – 57, от които 54 заети,(представляващо 95%)
- по трудови правоотношения – 16, от които 15 заети (представляващо 94 %)

От заетите длъжности по служебно правоотношение 54 бр. – 25 бр. са с висше медицинско образование представляващо 46 %, а с висше немедицинско образование – 26 бр., представляващо 48%.

Броят на висшите медицински кадри с придобита специалност е 6, представляващо 75,00 % от броя на лекарите (8 бр.) работещи в РЗИ-Пазарджик.

По отношение на кадровата окомплектованост на дирекциите в инспекцията се прилага политика на привличане на кадри в съответствие с разработените вътрешни правила и процедури в областта на управление на човешките ресурси. Водещо е конкурсното начало при назначаването на нови служители.

На 01.03.2023г. стартираха три конкурсни процедури за длъжности по служебно правоотношение: конкурс за длъжността „инспектор" в дирекция НЗБ, конкурс за длъжността „главен инспектор" в дирекция МД, конкурс за длъжността "младши експерт" в дирекция НЗБ. Конкурсите приключиха с назначения на длъжността „инспектор" в дирекция НЗБ и на длъжността „младши експерт" в дирекция НЗБ.

С цел задържане на кадри в системата на РЗИ-Пазарджик, ръководството положи усилия за мотивиране на служителите, като създаде възможности за повишаване в длъжност чрез конкурентен подбор.

В РЗИ Пазарджик в края на 2023 г. съществуват 4 вакантни длъжности.

Важна част от контролната среда са политиките за човешките ресурси и свързаните с тях практики, обхващащи подбора, назначаването,обучението, оценяването и заплащането.

Управлението на човешките ресурси в инспекцията е в съответствие с утвърдените правила и работни инструкции. Създаден е предварителен контрол при изготвяне на длъжностни и поименни разписания и предварителен контрол при назначаване, преназначаване и повишаване в длъжност на служители в РЗИ-Пазарджик. Служителите в инспекцията се назначават съгласно Вътрешни правила за подбор и назначаване на служители в РЗИ - Пазарджик по служебни и по трудови правоотношения, като водещо е конкурсното начало.

В съответствие с изискванията на Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в държавната администрация (обн.в ДВ бр.49 от 29.06.2012 год.) и утвърдените Вътрешни правила за оценяване на изпълнението на служителите, към оценяването на служителите в РЗИ Пазарджик се подхожда с необходимата отговорност, в изискуемите срокове по Наредбата.При оценяване изпълнението на ръководните служители, както и на всички останали в инспекцията се вземат напредвид критерии като – изпълнение на ИРП, индивидуалните компетентности на служителите и цялостното представяне на звеното ръководено от съответния служител през оценявания период.

През изминалата година 22 служители от инспекцията бяха повишени в ранг, като се изготвиха в срок необходимите документи и повишаването се отрази в служебните книжки на служителите. През отчетната 2023 година в дирекция АПФСО са изготвени проекти на заповеди за всички промени в трудовите и служебни правоотношения на служителите в инспекцията, касаещи назначаване, прекратяване, допълнително споразумение, отпуски, ранг, повишаване в длъжност, пенсиониране и други, произтичащи от приложение и изменение на КТ, ЗДС и КСО. Поддържат се служебните и трудовите досиета, служебните и трудовите книжки на служителите.

Документацията, свързана с конкурси, назначаване, преназначаване и прекратяване на правоотношенията на служителите, систематично се въвежда в нововъведените интегрирани системи за управление на човешките ресурси – ЕИСУЧРДА и ИИСДА.

Осигуряването и задържането на достатъчно квалифицирани кадри е ключова задача за изпълнение на управленската отговорност.

СЛЕДДИПЛОМНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Следдипломната квалификация на служителите се планира ежегодно. През м. март 2023 година беше изготвен годишен план за задължително и специализирано обучение в ИПА за първо полугодие на 2023 г., както и планове по дирекции за други обучения. През м. юли 2023 г. беше изготвен годишен план за задължително и специализирано обучение в ИПА за второ полугодие на 2023 г., За 2023 година, служителите в РЗИ Пазарджик преминаха обучения, съгласно **Приложение №1.**

През 2023 година ръководството на инспекцията положи всички усилия да осигури участие на персонала в обучения с цел повишаване на компетентността и развитие на необходимите знания и умения.

И за напред ще продължават усилията да се задържат квалифицираните кадри чрез адекватни и полезни обучения, подобряване условията на труд, прилагането на достатъчно възможности за издигане в длъжност. Ще продължаваме да акцентираме върху етичния психо климат в инспекцията, с цел насърчаването на устойчива организационна култура, базирана на ценности като професионализъм, съпричастност към проблемите на инспекцията и ефективно изпълнение на задълженията.

ФИНАНСОВО ОБСЛУЖВАНЕ НА РЗИ

РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ – ПАЗАРДЖИК е второстепенен разпоредител с бюджет финансиран от Министерство на здравеопазването, за осъществяване на дейности по:

- Опазване и контрол на общественото здраве;
- Медицинска експертиза на работоспособността;

I. ПРИХОДИ:

Приходите по бюджета на РЗИ Пазарджик се събират на основание - Тарифата за таксите, които се събират по Закона за лечебните заведения приета с ПМС №37/14.02.2011 год., Тарифа за таксите, които се събират от органите на държавен здравен контрол и националните центрове по проблемите на общественото здраве по Закона за здравето приета с ПМС № 242 от 08.10.2007 год. и Тарифа за таксите, които се събират по Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина приета с ПМС № 296 от 2007 год.

1. По §25-01 „Такси от административни и други услуги и дейности" са отчетени приходи в размер на 65382 лв. при утвърдени 95000 лв., т.е. отчетеното изпълнение е 68.82%.

За 2023 год. събраните приходи са в резултат на постъпилите заявления за получаване на административни услуги на гише № 1.

Най – голямо влияние върху размера на събраните приходи са прилаганите нормативни актове. Голяма част от услугите, които извършва инспекцията са безплатни съгласно тарифите.

2. По § 28-02 „Глоби, санкции, неустойки, наказателни лихви, обезщетения и начети" са отчетени 5100 лв. Това са приходи от издадените наказателни постановления от РЗИ Пазарджик. Платените НП в РЗИ са в размер на 2550 лв., а разликата от 2550 лв. са събраните суми от НАП отчетени по § 36-18. По план са утвърдени 35000 лв. Събраните суми по НП са 12,29% от утвърдения бюджет.

3. По § 36-18 „Коректив за касови постъпления" – инспекцията отчита събраните приходи от НАП по издадени НП от РЗИ в размер на 2550 лв.

4. По § 36-19 „Други неданъчни приходи" – отчетени са събраните суми по продажбата на РБ –224лв.

II. РАЗХОДИ:

1. Утвърдени по бюджета на РЗИ – Пазарджик за 2023г. са 2 400 334, разпределени по следния начин:

1.1 Утвърден бюджет за разходи за персонал 1 966 700 лв.

- Със заповед на министъра на здравеопазването са утвърдени 1814400 лв.

- Със заповед № РД-03-970/04.10.2023г. на Министъра на здравеопазването и ПМС 163 от 21.09.2023г. е увеличен бюджета за персонал на РЗИ Пазарджик с 151000 лв. Средствата са начислени и изплатени за РЗ по бюджетни програми.

- Със заповед № РД-03-161/20.10.2023 на Министъра на здравеопазването за дейност ОМП са утвърден 1300 лв.

Всички разходи за персонал са разпределени по бюджетни програми. Ведомствени разходи.

1.2 Утвърден бюджет за разходи за издръжка е 428 223лв.

- Утвърдени по бюджета за издръжка на РЗИ Пазарджик са 210000 лв. Разпределени по бюджетни програми. Ведомствени разходи, дейност 401.

- Със заповед № РД 01-234/21.04.2023 и Решение на МС 1293/12.04.2023г. за организиране и прилагане на дезинсекциоанни мероприятие през 2023г. е увеличен бюджета с 107026 лв. по Бюджетна програма „Профилактика и надзор на заразните болести". Ведомствени разходи , дейност 401.

- Със заповед № РД-01-322/05.06.2023 на Министъра на здравеопазването за изпълнение на дейности по НП Подобряване на майчино и детско здраве 2021-2030 е увеличен бюджета с 1000 лв., за Дейност 467, Администрирани разходи.

-Със заповед №01-437/07.08.2023 на Министъра на здравеопазването за изпълнение дейност по Национална стратегия на РБългария за равенство, приобщаване и участие на

ромите 2021-2030г. е увеличен бюджета с 22500 лв. по БП „Промоция и превенция на незаразните болести", Дейност 467, Администрирани разходи.

-Със заповед №01-424/02.08.2023г. на Министъра на здравеопазването за изпълнение дейност по Национална стратегия на РБългария за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021-2030г. е увеличен бюджета с 600 лв., отчетен по БП „Промоция и превенция на незаразните болести", Дейност 467, Администрирани разходи.

- Със заповед №01-447/11.08.2023г. на Министъра на здравеопазването за изпълнение дейности по НП за превенция на хронични незаразни болести 2021-2025г. е увеличен бюджета с 800 лв. по БП „Промоция и превенция на незаразните болести", Дейност 467, Администрирани разходи.

-Със заповед №01-514/20.09.2023г. на Министъра на здравеопазването за изпълнение дейност по Национална стратегия на РБългария за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021-2030г. е увеличен бюджета с 1430 лв., отчетен по БП „Промоция и превенция на незаразните болести", Дейност 467, Администрирани разходи.

- Със заповед № РД 01-515/20.09.2023 на Министъра на здравеопазването е увеличен бюджета на РЗИ-Пазарджик с 10800 лв. по НП ХИВ и СПИ 2021-2025г., БП „Профилактика и надзор на заразните болести", Дейност 467, Администрирани разходи.

- Със заповед № РД 01-516/20.09.2023 на Министъра на здравеопазването е увеличен бюджета на РЗИ-Пазарджик с 4010 лв. по НП за превенция и контрол на вирусните хепатити, БП „Профилактика и надзор на заразните болести", Дейност 467, Администрирани разходи.

- Със заповед № РД 03-95/03.10.2023 на Министъра на здравеопазването е увеличен бюджета на РЗИ-Пазарджик с 3700 лв., разпределени по НП, Ведомствени разходи, Дейност 401.

- Със заповед № РД 01-548/04.10.2023 и заповед № РД 03-226/31.10.2023 на Министъра на здравеопазването е увеличен бюджета на РЗИ-Пазарджик с 535 лв. за НП Подобряване на ваксинопрофилактиката , разходите са отчетени по БП „Профилактика и надзор на заразните болести", Дейност 467, Администрирани разходи.

- Със заповед № РД 01-543/04.10.2023 и заповед № РД 03-218/31.10.2023 на Министъра на здравеопазването е увеличен бюджета на РЗИ-Пазарджик с 356 лв. за НП за РМШ, разходите са отчетени по БП „Профилактика и надзор на заразните болести", Дейност 467, Администрирани разходи.

- Със заповед № РД 01-566/13.10.2023 и заповед № РД 03-229/31.10.2023 на Министъра на здравеопазването е увеличен бюджета на РЗИ-Пазарджик с 357 лв. по НП Ротавирусните гастроентерити в РБ 2022-2025, отчетени по БП „Профилактика и надзор на заразните болести", Дейност 467, Администрирани разходи.

- Със заповед № РД 01-583/20.09.2023 и заповед № РД 03-223/31.10.2023 на Министъра на здравеопазването е увеличен бюджета на РЗИ-Пазарджик с 21000 лв. по НП ХИВ и СПИ 2021-2025, отчетени по БП „Профилактика и надзор на заразните болести", Дейност 467, Администрирани разходи.

- Със заповед № РД 01-582/19.10.2023 и заповед № РД 03-232/03.11.2023 на Министъра на здравеопазването е увеличен бюджета на РЗИ-Пазарджик с 1200 лв. по НП ХИВ и СПИ 2021-2025, отчетени по БП „Профилактика и надзор на заразните болести", Дейност 467, Администрирани разходи.

- Със заповед № РД 01-580/19.10.2023 и заповед № РД 03-221/31.10.2023 на Министъра на здравеопазването е увеличен бюджета на РЗИ-Пазарджик с 12400 лв. по НП ХИВ и СПИ 2021-2025, отчетени по БП „Профилактика и надзор на заразните болести", Дейност 467, Администрирани разходи.

-Със заповед РД 01-571/17.10.2023 и заповед №РД 03-217/31.10.2023 на Министъра на здравеопазването е увеличен бюджета на РЗИ-Пазарджик с 1000 лв. по НП за действие за намалявена на риска от облъчване от радона, Дейност 467, Администрирани р-ди.

- Със заповед № РД-01-578/19.10.2023 и заповед №РД 03-231/02.11.2023 на Министъра на здравеопазването за изпълнение на дейности по НП Подобряване на майчино и детско здраве 2021-2030 е увеличен бюджета с 1000 лв., за Дейност 467, Администрирани разходи.

- Със заповед № РД-03-161/20.10.2023 за дейност ОМП са утвърден 600 лв.

Всички разходи за издръжка са разпределени по ПБ Администрация, Ведомствени разходи, дейност 282- ОМП.

-Със заповед № РД 01-649/30.11.2023 на Министъра на здравеопазването е увеличен бюджета на РЗИ-Пазарджик с 1370лв. по НП за Превенции контрол на туберколозата в РД 2021-2025, БП „Профилактика и надзор на заразните болести", Дейност 467, Администрирани разходи.

-В справката за очаквано изпълнение месец октомври е показан недостиг от 11589 лв., който бе отпуснат допълнително в параграф издръжка.

-В края на годината останаха неразплатени задължения на РЗИ Пазарджик в параграф издръжка. След разрешение от МЗ бяха отпуснати още средства за тяхното покриване в размер на 14950лв.

1.3 Утвърден бюджет за платени данъци, такси и административни санкции – 5411 лв.

- Утвърден бюджет за платени данъци, такси и административни санкции – 5000 лв.

- В справката за очаквано изпълнение месец октомври е показан недостиг от 324лв., който бе отпуснат допълнително в параграф 19-00.

- В края на годината останаха неразплатени задължения на РЗИ Пазарджик в параграф 19-01. След разрешение от МЗ бяха отпуснати още средства за тяхното покриване в размер на 87лв.

Изпълнението на видовете разходи спрямо уточнения план за деветмесечието на 2023г е както следва:

	План лв.	Отчет лв.	Разлика+/-
- разходи за персонал	1 966 700	1 946 199	+ 20 501
- издръжка	428 223	422 354	+ 5869
- платени данъци, такси и др.	5411	5411	- 0
- Общо	2 400 334	2 373 964	+ 26370

Най-голям относителен дял от общия размер отчетените разходи имат разходите за заплати .

Разходите за заплати са в размер на 1 946 199 лв.

- Разходите за персонал в размер на 1 258 977 лв. се формират като сбор от разходите за заплати, други възнаграждения и задължителни осигурителни вноски от работодател. Отчетени в дейност 401, разпределени по бюджетни програми представляващи 82.01% от общия обем на отчетените разходи. В тази сума са включени и разходите за възнаграждение по ОМП дейност в размер на 1300лв.: Разпределени по следните параграфи.:

По && 0100 Заплати и възнаграждения за персонала, нает по трудови и служебни правоотношения са отчетени в размер на 1 465 032. В това число:

-&& 0101 Заплати и възнаграждения на персонала нает по трудови правоотношения са отчетени 326 448 лв.

-&& 0102 Заплати и възнаграждения на персонала нает по служебни правоотношения са отчетени 1 138 584лв.

По && 0200 Други възнаграждения и плащания за персонал са отчетени в размер на 50 662 лв. В това число:

-&& 0202 Възнаграждения за персонала по извънтрудови правоотношения са отчетени 14 400 лв.

-&& 0205 Изплатени суми за облекло на персонала 19687 лв.

-&& 0208 Обезщетения на персонал с характер на възнаграждение са отчетени 3640 лв.

-&& 0209 Други плащания и възнаграждения са отчетени 12936 лв.

По & 05-00 Задължителни осигурителни вноски от работодател са отчетени 430505 лв. В това число:

-& 05-51 Осигурителни вноски от работодател за ДОО отчетени 267419лв.

- & 05-60 Здравно осигурителни вноски от работодател са отчетени 107703лв.

- & 05-80 Вноски за ДЗПО са отчетени 55383 лв.

Разходите за издръжка са в размер на 422354 лв. при план 428 223лв.

- Отчетените разходи за издръжка на РЗИ Пазарджик към 31.12.2023 год. в дейност 401 са в размер на 347865 лв. В тази сума се включват и 107026лв. за организиране и прилагане на дезинсекциоанни мероприятие през 2023г. , както и 600 лв. за дейност ОМП.

Разпределена по бюджетни програми и представляваща 100 % усвояемост от общия размер на разхода за издръжка.

- Отчетените разходи за издръжка на РЗИ Пазарджик към 31.12.2023 год. в Дейност 467 /Национални програми/ са в размер на 74489 лв. при план 80358 лв. представляват 92,70% от общия размер на отчетените разходи за издръжка по Дейност 467.

Разпределението по параграфи е следното:

По §§ 10-12 Медикаменти са отчетени 10 467лв., представляващи 2,48 % от общия размер на изразходваните за издръжка средства, за закупуване на медицински консумативи, биопродукти, реактиви и тестове. В тази сума са включени 6560 лв. отчетени по дейност 467/Национални програми/.

По §§10-13 Разходи за постелен инвентар и облекло са отчетени 4550лв., представляващи 1,08% от общия размер на изразходваните за издръжка средства. В тази сума са включени 600 лв. отчетени по дейност /ОМП/.

По §§10-14 Учебни и научно -изследователски разходи и книги за библиотеките – 198 лв., представляващи 0.05% от общия размер на отчетените разходи за издръжка.

По §§ 10-15 Материали, разходите са в размер на 49788 лв., представляващи 11.79% от общия размер на отчетените разходи за издръжка. В тази сума са включени 19524 лв. отчетени по дейност 467/Национални програми/.

Това са разходи за:

Канцеларски материали;

Хардуерни материали и консумативи;

Стопански материали – санитарно –хигиенни;

Резервни части за МПС и др.

Хигиени материали

По §§ 10-16 Вода, горива и енергия разходите са в размер на 85971 лв., представляващи 20,36 % от общия размер на изразходените средства за издръжка. Това са разходите за електрическа енергия и вода в гр. Велинград и в гр. Пазарджик; за гориво на МПС на инспекцията, природен газ за отопление.

От разходите за издръжка с най голям относителен дял са отчетените разходи по §§10-20 Разходи за външни услуги – 237490 лв., представляващи 56.23% от общия размер на отчетените разходи за издръжка. В тази сума са включени 35402 лв. отчетени по дейност 467/Национални програми/ 107026лв за дезнсекционни мероприятия.

Разходите за външни услуги представляват разходи за:

Разходи за телекомуникационни и пощенски услуги;

Разходи за абонаментна поддръжка на техника и софтуери;

Разходи за обслужване по сключени договори;

Разходи по сключен договор за прилагане на дезнсекционни мероприятия;

Разходи по сключени договори и дйности 467/ Национални програми./

По § 1030 Текущ ремонт са отчетени 8367 лв., представляващи 1,98% от общия размер на изразходваните средства за издръжка. В тази сума са включени 1308 лв. отчетени по дейност 467/Национални програми/.

По §§ 1051 Разходи за командировки в размер на 18349 лв. съгласно Наредбата за командировки в страната, представляващи 4,34 % от общия размер на изразходваните средства за издръжка. В тази сума са включени 11695 лв. отчетени по дейност 467/Национални програми/.

По §§ 1062 Разходи за застраховки в размер на 5808 лв., представляващи 1,38 % от общия размер на изразходваните средства за издръжка.

По §§ 1092 Разходи за договорни санкции и неустойки, съдебни обезщетения и разноски в размер на 1364 лв., представляващи 0,32% от общия размер на изразходваните средства за издръжка. Това е заплатената неустойка по договор с Овергаз мрежи АД, относно предварително заявени количества за разход в размер на 270 лв. , 4 лв. лихва неустойка към Овергаз мрежи АД и 1090 лв. представляващи платена държавна такса по дело на ВАС №-6911/2023г.

Разходи за платени данъци, такси и адм. санкции са в размер на 5411 лв.

По § 1900 Разходи за платени данъци, такси и административни санкции – 5411лв. В това число:

По §§ 1901-Разходи за държавни данъци, такси, наказателни лихви и адм. санкциии в размер на 1452 лв. Тази сума е покрила разходите за винетни стикери на служебните автомобили на инспекцията. Представляваща 26,83% от от платените данъци, такси и адм. санкции.

По §§ 1981- Разходи за платени общински данъци, такси, наказателни лихви и адм. санкции в размер на 3959 лв. Тази сума са формира от платените такса битови отпадъци, данък върху недвижим имот и данък върху превозни средства на РЗИ Пазарджик. . Представляваща 73,17% от платените данъци, такси и адм. санкции.

III. ТРАНСФЕРИ

1. Отчетените по §§ 61-09 Вътрешни трансфери в системата на първостепенния разпоредител в размер на 68156 лв. от събраните административни такси, НП, и възстановени разходи са трансферирани към МЗ.

2. Получените по §§ 66-02 Разчети с първостепенния разпоредител за плащания в СЕБРА са в размер на 1722751 лв.

3. По § 69-00 Трансфер за поети осигурителни вноски и данъци са отчетени 601212 лв.

Общо отчетените разходи за електронно управление и за използваните ИКТ са 17048 лв.

Съгласно Устройствен правилник на РЗИ - Пазарджик числеността на персонала е 73 щатни бройки, средногодишните щатни бройки по отчет са 69, средната годишна брутна работна заплата по отчет е 21218 лв.

Налични парични средства в каса и банкови сметки няма.

Разходването на бюджетни средства през 2023 год. се осъществява при спазване на финансовата и бюджетна дисциплина. С извършените разходи са предприети необходимите мерки и действия за постигане на нормалното функциониране на администрацията, обезпечаване и повишаване ефективността на осъществяваните работни процеси, оптимално използване на ресурсите. Осигурено е добро финансово управление на публичните средства посредством засилване на управленската отговорност, изградена е адекватна и ефективна система за финансово управление и контрол. Всички отчети към МЗ и други институции са изпратени в необходимите срокове.

АДМИНИСТРАТИВНО – СТОПАНСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА РЗИ

В РЗИ Пазарджик се прилагат Вътрешните правила за предоставяне на достъп до обществена информация в РЗИ-Пазарджик. Създаден е нарочен регистър, в който се входират заявленията за достъп до обществена информация.

Вътрешните правила за предоставяне на достъп до обществена информация са поместени на интернет страницата на РЗИ Пазарджик, както и бланка на Заявление за достъп до обществена информация. Заявленията за достъп до обществена информация се приемат на едно гише и/или в деловодството на инспекцията. Могат да бъдат подадени лично от лицето, по пощата или по електронен път.

За 2023 г. в РЗИ Пазарджик са постъпили общо 25 бр. заявления за предоставяне на достъп до обществена информация /ДОИ/, както следва:

1. От физически лица – 19 бр.
2. От юридически лица /търговски дружества/ – 3 бр.
3. От юридически лица с нестопанска цел /сдружения, фондации, асоциации/ - 3 бр.

От постъпилите общо 25 бр. –14 бр. подадени писмени заявления и 11 бр. подадени заявления по електронен път (e-mail). Няма устни запитвания.

Всички заявления са разгледани в 14-дневен срок. Няма причини за удължаване на срока за предоставяне на ДОИ през 2023 г.

Издадени през 2023 г. са общо 13 бр. Решения за предоставяне на достъп до обществена информация от Директора на РЗИ-Пазарджик, които предоставят пълен ДОИ, като от тях:

- 12 бр. Решения са издадени по заявления получени в 2023 г.

- 1 бр. Решение е издадено в началото на м. януари 2023 г., по заявление получено в края на м. декември 2022 г.

Няма подадени жалби срещу издадени Решения за предоставяне на достъп до обществена информация.

Изпратени са 12 бр. уведомления до съответните заявители, че не са налични данни за исканата обществена информация.

Изпратено е 1 бр. уведомително писмо до съответния заявител, че РЗИ-Пазарджик не създава, обработва, съхранява и разполага с исканата информация.

По Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество /ЗПКОНПИ/:

Всички служители на РЗИ-Пазарджик, за които през 2023 г. възниква задължение, са подали в законоустановения срок декларации по чл. 35, ал. 1 от ЗПКОНПИ. Декларациите са вписани/публикувани в Публичен регистър на декларациите подадени по реда на чл.35, ал. 1 от ЗПКОНПИ, при спазване на изискванията на Закона за защита на личните данни /ЗЗЛД/.

На основание Наредба за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите и за установяване конфликт на интереси (НОРИПДУКИ) (обн. ДВ бр.81 от 02.10.2018 г.), приета на основание § 2, ал. 6 от допълнителните разпоредби на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗПКОНПИ) със Заповед № 552 / 30.10.2018 г. на Директора на РЗИ-Пазарджик са утвърдени Вътрешни правила на РЗИ-Пазарджик за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите и за установяване конфликт на интереси и е определена Комисия, която да отговаря за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите подадени по реда на чл.35, ал.1 от ЗПКОНПИ.

Тези правила са актуализирани със заповед № РД-01-126/23.01.2023 г. на Директора на РЗИ-Пазарджик и са действащи и през 2023 г.

В сила от 06.10.2023 г. е новият Закона за противодействие на корупцията (ЗПК) /обн. ДВ бр. 84 от 06.10.2023 г., /, съгласно който възникват нови ангажименти на органа по назначаване свързани с утвърждаване на нови бланки на декларации за несъвместимост по чл. 49, ал. 1, т. 1 и т. 3. Същите са утвърдени със Заповед № РД-01-243/20.10.2023 г. на Директора на РЗИ-Пазарджик.

Утвърдени от директора със Заповед № РД-01-244/20.10.2023 г. са и нови Вътрешни правила на РЗИ-Пазарджик за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите подадени по реда на чл. 49, ал. 1 от Закона за противодействие на корупцията (ЗПК), както и за установяване на конфликт на интереси.

Образец на декларациите по чл. 49, ал. 1, т. 2 и т. 4 от ЗПК са утвърдени от Комисията за противодействие на корупцията.

Съгласно изискванията на новия закон със Заповед № РД-01-245/ 20.10.2023 г. на Директора на РЗИ-Пазарджик за инспекцията е утвърден

„Регистър на декларациите по чл. 49, ал. 1 от Закона за противодействие на корупцията". Определени са служителите отговорни по ЗПК.

Регистърът (информацията) се публикува на официалната страница на РЗИ-Пазарджик, при спазване на Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД).

По повод влизане в сила от 25.05.2018 г. на Регламент 2016/679 на Европейския парламент и Съвета (GDPR), РЗИ Пазарджик в качеството си на администратор на лични данни извърши през 2023 г. следните действия по прилагане на Регламента:

През календарната 2023 г. дейностите свързани със защита на данните бяха насочени отново към процеса на изпълнение и мониторинг на извършеното имплементиране на Общия регламент за защита на данните и Закона за защита на личните данни. Прилагат се изготвените и утвърдени образци на Уведомления за поверителност. Изготвеният Регистър на дейностите по обработване бе периодично преглеждан.

Директорът на РЗИ-Пазарджик със Заповед № РД-01-134/26.01.2023 г. утвърди Вътрешни правила за мерките за защита на лични данни на РЗИ-Пазарджик, с дата на последна актуализация 26.01.2023 г.

В сила от 4 май 2023 г. е новият Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения и предвижда специален ред и организация за подаване на сигналите.

Във връзка с прилагането на закона РЗИ–Пазарджик създава вътрешен канал за подаване на сигнали, както следва:

- на електронна поща: zzlps@rzi-pz.bg

- на тел.: 034/ 437 219

Със Заповед №РД-01-175-03.05.2023г. на Директорът на РЗИ-Пазарджик са определени отговорни служители и със Заповед № РД-01-176-03.05.2023 г. са Утвърдените Правила на РЗИ-Пазарджик по ЗЗЛПСПОИН за вътрешно подаване на сигнали и за последващи действия по тях.

През 2023 година, административно – стопанската дейност в РЗИ беше насочена към оптимизиране на работната среда, подобряване условията на труд, спазването на Кодекса на труда и изискванията на контролните органи – Главна инспекция по труда, РД ПБЗН.

Автомобилният парк при РЗИ гр. Пазарджик се състои от 8 автомобила, в това число 1 пътнически микробус и 7 леки автомобила. Всички те са в добро техническо състояние и са годни за експлоатация с изключение на микробуса.

Охраната на РЗИ е поверена и се осигурява от „Радио СОТ" ООД – Пазарджик. С цел осигуряване на нормална обстановка, опазване на имуществото в инспекцията както и осигуряване на максимална сигурност на служителите и гражданите посещаващи сградата на инспекцията е изградена система за видеонаблюдение и система за контрол на достъпа до сградата на инспекцията

Както досега, така и за в бъдеще, административно – стопанската дейност на инспекцията ще бъде подчинена на идеята за създаване на по-добри условия на труд на служителите и за създаване на комфорт, удобство и оптимално обслужване на клиентите и посетителите на РЗИ.

ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ НА РЗИ

Като цяло в РЗИ Пазарджик е изградена добра система за информация и комуникация, която гарантира документиране на всички операции и действия и проследимост на процесите в организацията. Чрез нея е осигурена до всички служители навременна и точна информация, за да изпълняват коректно задълженията си. Компютърната техника се поддържа в работещо състояние, като е осигурено високо ниво на сигурност на информацията, редовно архивиране на хартиени и електронни документи. Акцент на работата през отчетния период бе мрежовата и информационна сигурност в инспекцията. Утвърдени се различни вътрешни административни документи за мрежова и информационна сигурност, с които се запознаха служителите от инспекцията.

Информация и комуникация — повиши се нивото на мрежова и информационна сигурност в инспекцията и нивото на защита, с цел възпрепятстване на кибератаки. През първо полугодие на 2023г. се актуализираха и усъвършенстваха всички вътрешни правила и процедури по МИС.

В РЗИ Пазарджик работи Единна автоматизирана информационна система за управление на документооборота и работния поток "Eventis R7". РЗИ - Пазарджик е включена в Системата за електронен обмен на съобщения/документи /СЕОС/. Утвърдени са от Директора на РЗИ Вътрешни правила за оборот на електронни документи и документи на хартиен носител в РЗИ Пазарджик. Въведена е система за електронен подпис, която се използва основно от Директора и служителите с ключови права и задължения.

Гражданите имат достъп до интернет страницата на инспекцията, от която черпят информация за предоставените услуги (чрез публикуваната Харта на клиента и Вътрешни правила за административното обслужване).

Електронните административни услуги на РЗИ-Пазарджик за достъпни за гражданите и бизнеса чрез Единния портал за достъп до електронни административни услуги, разработени от МЕУ.

На широката общественост се предоставя информация, която не само осведомява и надгражда здравната култура на хората, но и улеснява гражданите в ползването на предлаганите услуги.

ДИРЕКЦИЯ „МЕДИЦИНСКИ ДЕЙНОСТИ“

Съгласно Устройствения правилник на РЗИ (обн.ДВ бр.47 от 26.06.2015г.) дирекция МД е част от структурата на Специализираната администрация в РЗИ.

Числеността на персонала в административните звена на РЗИ-Пазарджик е посочена в приложение №13 към чл.26 от Устройствения правилник на РЗИ, според което за Дирекция МД тя е 12 бр.

Структурно дирекцията включва 12 щатни бройки – Директор дирекция, 3 главни инспектори, 1 инспектор, 3 главни експерти, 1 младши експерт, 3главни специалисти.

През 2023г. регистрация, преregистрация и заличаване на лечебни заведения за извънболнична помощ и хосписи на територията на обл. Пазарджик по Закона за лечебните заведения се извършва от Изпълнителна агенция «Медицински надзор» гр. София чрез РЗИ Пазарджик. Извършвани бяха проверки за спазване на здравните изисквания и медицинските стандарти при регистрация и преregистрация на лечебни заведения.

Съобразно приетата Национална здравна карта/ОЗК/, чрез която са определени потребностите от лечебни заведения /ЛЗ/ и медицински специалисти от извънболничната помощ, както и потребността от брой болнични легла – общ брой и по видове, през 2023г. са регистрирани **16** нови ЛЗ за извънболнична помощ, от тях:АППДМ-ИП-**5** бр;АППДМ-ГП-**2**; АСМП-ИП-**5** бр, МЦ- **1**бр,СМТЛ- **3** бр.

През 2023г. настъпиха **64** промени в обстоятелства по регистрация, като те касаеха:

- промяна на адресна регистрация /АСМП-ИП- **6** бр.;АСМП-ГП – **2** бр.АПМП-ИП-**3** бр.; АППДМ-ИП- **6** бр.;ДКЦ -**1** бр.,МЦ-**1** бр.,СМТЛ - **1** бр.,
- промяна на дейност/ ДКЦ – **3** бр.;МЦ - **4**бр.;АППДМ- ИП-**2** бр.
- промяна на вписано обстоятелство / МЦ-**15** бр.; ДКЦ – **12** бр.
- промяна на управител/ МЦ-**2**бр.; АППППДМ-ГП- **2** бр.
- промяна в търговския регистър-/АППДМ-ИП-**2**бр.;АПМП-ИП - **1** бр.;МЦ – **1** бр/.

През годината се извършиха **6** бр. заличавания от регистъра на ЛЗ за ИБПХ - АППДМ-ИП-**4**бр.,АППДМ-ГП-**1**бр.,СМТЛ -**1** бр..

Заличени по чл.45 ал.1 т.8 – **2** бр.; чл.45.ал.1 ,т.7 – **4** бр./

Изготвени са справки - информации до държавни институции и друга кореспонденция във връзка с регистрацията – **328** бр.

През 2023г.от дирекция МД съгласно чл. 81, ал.1 и ал.2 от Закона за лечебните заведения са издадени **83** броя Удостоверения за недостатъчност на специалисти за сключване на договор с РЗОК за осъществяване на специализирана извънболнична помощ. Удостоверение се издава на тези специалисти, които работят на основен договор към ЛЗБП. Удостоверение за трети договор се издава по изключение за специалисти с редки специалности след съгласуване с РЗОК.

На територията на Област Пазарджик са разкрити и функционират лечебни заведения за извънболнична помощ, както следва:

БРОЙ РЕГИСТРИРАНИ ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ИЗВЪНБОЛНИЧНА ПОМОЩ И ХОСПИСИ
ПО ОБЩИНИ И ВИДОВЕ ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ
към 31.12.2023 г.

№	Община	Брой регистр. амбулатории за първична медицинска помощ				Брой регистр. амбулатории за специализирана медицинска помощ							Д Ц	Лаборатории СМТЛ и СМДЛ	Брой АИП ЗГ	Общ брой
		Индивидуални практики		Групови практики		Индивидуални практики		Групови практики		МЦ	МДЦ	ДКЦ				
		Лекари	Дент.	Лекари	Дент.	Лекари	Дент.	Лекари	Дент.							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	**Пазарджик**	47	113	8 /с 21/	10/с 24/	56	2	2/с 4/		4		2		30 /в т.ч.1 смдл/	1	275
2	**Батак**	4	5			1										10
3	**Белово**	3	6	1 /с 2/												10
4	**Брацигово**	5	7	1 /с 2/	1/ с 3/	1								2 - смтл		17
5	**Велинград**	6	35	2 /с 13/	4 /с 10/	10	1			11		1		1 - смтл		71
6	**Лесичово**	1	2													3
7	**Панагюрище**	9	16	1 /с 2 /	1 /с 2 /	11		1/с 2/		1		1		1 - смтл		42
8	**Пещера**	4	20	1 /с 3 /		1						1		1 - смтл		28
9	**Ракитово**	8	5													13
10	**Септември**	13	11		1/с 2 /					1				3 - смтл		29
11	**Стрелча**	2	3			3				2						10
12	**Сърница**	2	4													6
	Всичко :	104	227	14	17	83	3	3		19		5		38 /в т.ч.1 смдл/	1	514

Забележка:
в кол.5 **- ПМП-ГП** са **14 с 43 лекари**
в кол.6- **ППДМ-ГП** са **17 с 41 дент.лекари**
в кол.9 - **СМП-ГП** са **3 с 6 лекари**

Легенда:
СМДЛ - самостоятелна медико-диагностична лаборатория
СМТЛ - самостоятелна медико-техническа лаборатория
МЦ – мед. център, **ДЦ** – дентален център, **ДКЦ**- диагн.-консулт. център,
АИП-ЗГ-амб. инд.практика- здравни грижи.

С П Р А В К А

ЗА РЕГИСТРИРАНИТЕ МЕДИЦИНСКИ СПЕЦИАЛИСТИ В ИЗВЪНБОЛНИЧНАТА ПОМОЩ ПО СПЕЦИАЛНОСТИ ЗА ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК

към 31.12 .2023 г.

СПЕЦИАЛНОСТИ	Конкретни потребности по Национална здравна карта / Н З К /	БРОЙ ЛЕКАРИ, РЕГИСТРИРАНИ В РЗИ / от ИП и включени в съставите на МЦ и ДКЦ /
1. ГАСТРОЕНТЕРОЛОГИЯ	4	16
2. РЕВМАТОЛОГИЯ	3	4+3 /КАРДИОРЕВМАТОЛОГ/
3. КАРДИОЛОГИЯ	18	38+3/КАРДИОРЕВМАТОЛОГ/
4. ЕНДОКРИНОЛОГИЯ И БОЛЕСТИ НА ОБМЯНАТА	12	18
5. НЕФРОЛОГИЯ	9	12
6. КЛИНИЧНА АЛЕРГОЛОГИЯ	1	2
7. ПНЕВМОЛОГИЯ И ФТИЗИАТРИЯ	9	12
8. ПЕДИАТРИЯ	32	49
9. ХИРУРГИЯ	25	51
10. ОРТОПЕДИЯ И ТРАВМАТОЛОГИЯ	14	35
11. УРОЛОГИЯ	13	13
12. АКУШЕРСТВО И ГИНЕКОЛОГИЯ	31	48
13. ИНФЕКЦИОЗНИ БОЛЕСТИ	1	7
14. ОЧНИ БОЛЕСТИ	16	21
15. У Н Г БОЛЕСТИ	13	17
16. НЕРВНИ БОЛЕСТИ	26	36
17. ПСИХИАТРИЯ	10	12 / в т.ч. 1 от РЗИ П-в с 2-ри к-т в П-ще /
18. КОЖНИ И ВЕНЕРИЧНИ БОЛЕСТИ	14	18
19. ФИЗИКАЛНА И РЕХ. МЕДИЦИНА	14	22
20. ОБРАЗНА ДИАГНОСТИКА	13	31
21. КИНИЧНА ЛАБОРАТОРИЯ	13	19
22. МЕДИЦИНСКА ОНКОЛОГИЯ	0	2
23. КЛИНИЧНА ХЕМАТОЛОГИЯ	1	2
24. ОБЩА И КЛИНИЧНА ПАТОЛОГИЯ	1	7
25. ВИРУСОЛОГИЯ	0	2
26. КЛИНИЧНА МИКРОБИОЛОГИЯ	3	10
27. АНЕСТЕЗИОЛОГИЯ И ИНТЕНЗИВНО ЛЕЧЕНИЕ	1	9
28. С ВЪТРЕШНИ БОЛЕСТИ / и с друга специалност /	23	ОБЩО - 53 в т.ч. 24 само с вътр.болести
29. ТРАНСФУЗИОННА ХЕМАТОЛОГИЯ	0	2
30. ДЕТСКА ХИРУРГИЯ	-	2
31. ПЛАСТИЧНА ХИРУРГИЯ	-	1
32. СЪДОВА ХИРУРГИЯ,АНГИОЛОГИЯ	4	6
33. ГРЪДНА ХИРУРГИЯ	2	3
34. СЪДЕБНА МЕДИЦИНА	-	1
35. НЕВРОХИРУРГИЯ	3	3
36. МЕД.ПАРАЗИТОЛОГИЯ	0	2
37.ДЕТСКА ПНЕВМОЛОГ.И ФТИЗ-Я	-	4
38.НУКЛЕАРНА МЕДИЦИНА	-	
ОБЩ БРОЙ РЕГИСТРИРАНИ ЛЕКАРИ:		590 +6= 596

ЗАБЕЛЕЖКА :

1. Общият брой регистрирани лекари **не е брой физически лица**, тъй като някои лекари са регистрирани с повече от 1 специалност.

С П Р А В К А

БРОЙ НА ДЕНТАЛНИТЕ ЛЕКАРИ В ЛЕЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ ЗА СПЕЦИАЛИЗИРАНА ИЗВЪНБОЛНИЧНА ПОМОЩ ПО СПЕЦИАЛНОСТИ,

съобразно Националната здравна карта / НЗК /

към 31.12.2023 г.

СПЕЦИАЛНОСТИ	Конкретни потребности по Н З К -	ОБЩ БРОЙ, РЕГИСТРИРАНИ В РЗИ И ФИЗ.ЛИЦА СЪС СПЕЦИАЛНОСТ
1. ОРАЛНА ХИРУРГИЯ	**13**	**3 / 3**
2. ПАРОДОНТОЛОГИЯ И ЗАБОЛЯВАНИЯ НА ОРАЛНАТА ЛИГАВИЦА	**8**	**-**
3. **ОРТОДОНТИЯ**	**3**	**2 / 2**
4. **ПРОТЕТИЧНА ДЕНТ.МЕДИЦИНА**	**5**	**2 / 2**
5. ДЕТСКА ДЕНТ.МЕДИЦИНА	**14**	**3 / 3**
6. ОПЕРАТИВНО ЗЪБОЛЕЧЕНИЕ И ЕНДОДОНТИЯ	**13**	**-**
ОБЩ БРОЙ	**56**	**8 / 10**

ЗАБЕЛЕЖКА :

1.В НЗК специалности №3 и №4 се дават като отделни, а в Наредба №1 от 22.01.2015 г. наименованието на специалноста е "Ортодонтия и протетична дентална медицина"

2.ОБЩИЯТ БРОЙ РЕГИСТРИРАНИ ДЕНТАЛНИ ЛЕКАРИ/8 бр. регистрирани/ но физ.лица със специалност допълнителна – 10 бр. БРОЙ ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА , ТЪЙ КАТО НЯКОИ ДЕНТАЛНИ ЛЕКАРИ СА РЕГИСТРИРАНИ С ПОВЕЧЕ ОТ 1 СПЕЦИАЛНОСТ.

3.КОНКРЕТНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ СА ПО НЗК , ПРИЕТА С РЕШЕНИЕ НА МС № 361 от 29.05.2018 г.

СПРАВКА ЗА
РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ на
ЛЕКАРСКИТЕ ПРАКТИКИ
/ АПМП-ИП И АПМП-ГП /

РЗИ-ПАЗАРДЖИК **към 31.12.2023 г.**

Населени места / Население към 31.12.2022 г.	Заети практики като водещи	Заети като 2-ри,3-ти, 4-ти и т.н.кабинети от др.ЛЗ и практики с повече от 1 адрес
1	2	3
1. гр.Батак - 2601 жители	**3**	**1,1**
2. с. Нова махала - 1697 жители		**2**
-с. Фотиново - 415 жители	**1**	
Община Батак - 4713 ж.	**4**	
1. с. Сестримо - 877 жители		
-с.Габровица - 377 жители		
2. с. Момина Клисура - 731 жители		
3. с. Мененкьово- 828 жители	**1**	**1**
- с.Аканджиево - 336 жители/ФЗП/		**2**
4. гр.Белово - 3109 жители	**2 + 1 гп /с 2/**	**1, 1/от гп/**
-с. Г.Белово - 394 жит. /ФЗП/		
-с. Дъбравите- 395 жит. /ФЗП/		
Община Белово- 7047 ж.	**3 ип+1 гп /с 2/**	
1. гр. Брацигово - 3336 жители	**2 ип + 1 гп /с 2/**	**1**
- с. Розово- 350 жит. /ФЗП/		**2**
2. с. Козарско - 693 жители		**2**
- с. Жребичко- 37 жит./ФЗП/		
3. с. Бяга - 1244 жители	**1**	
4. с. Равногор - 374 жители	**1**	**1**
5. с. Исперихово - 1283 жители	**1**	
Община Брацигово- 7317 ж.	**5 ип +1 гп /с 2/**	
1. гр.Велинград - 20031 жители	**2 гп/ с 13/**	**2, 3**
2. с. Грашево -1157 жители		**4**
3. с. Драгиново - 4694 жители	**2**	
4. с. Св. Петка- 1356 жители	**1**	
5. с. Алендарова- 256 жители	**1**	**1**
- с. Всемирци- 303 жители		
- с. Долни Дъбева - 251 жители		
6. с. Пашови - 865 жители	**1**	
- Юндола- 208 жители		
- Рохлева - 355 жители/ФЗП/		
- Кандови- 195 жители		
- Бутрева- 166 жители		
7. с.Кръстава- 1017 жители	**1**	**1,2**
- Г.Биркова - 190 жители		
- с.Бозьова- 18 жители		

- Чолакова- 165 жители		
8. с.Цветино - 134 жители		
- с.Абланица - 362 жители /ФЗП/		
- с.Горна Дъбева- 195 жители		
- с.Враненци-153 жители		
- с.Биркова- 386 жители		
Община Велинград - 33102 ж.	**6 ип + 2 гп /с 13/**	
1. с. Побит Камък- 678 жители		**2**
- Медени поляни - 684 жители/ФЗП/		**3**
2. гр.Сърница- 3353 жители	**2**	**1,5**
Община Сърница-4715 ж.	**2**	
1. с. Лесичово - 632 жители		**3 /от гп/**
с.Боримечково- 493 жители		**2**
2. с. Калугерово-1002 жители		**1**
3. с. Церово- 801 жители		**4 /от гп/**
4. с. Динката-1077 жители	**1**	**1**
- с. Памидово-327 жители/ФЗП/		**2**
- с. Щърково -265 жители/ФЗП/		
Община Лесичово - 4597 ж.	**1**	
1. гр.Пазарджик- 55220 жители	**29 ип + 7 гп**	**1,1,1,1,1**
	/ с 6,2,2,2,2,2,3 /	**2,2,2,2,2/гп/**
		3,3
- с.Мирянци -522 жители/ФЗП/		**2 /от гп/**
2. с. Алеко Константиново - 2082ж.	**2**	**1,1**
3. с. Априлци- 423 жители	**1**	**1**
- с.Сбор-196 жители		**3**
4. с. Братаница-1586 жители		**3**
- с. Ляхово -323 жители		
5. с. Величково- 832 жители	**1**	**1**
6. с.Сарая - 1002 жители		**2**
- с. Гелеменово- 645 жители		**2**
7. с. Главиница- 1866 жители		**2**
8. с. Говедаре -1610 жители		**3/от гп/**
9. с. Добровница-1507 жители		**2**
10. с. Дебращица- 799 жители		**2**
11. с. Драгор - 1122 жители	**1**	**1**
12. с. Звъничево -1566 жители	**1 гп / с 2 /**	**1**
13. с. Ивайло - 2068 жители	**1**	**1**
14. с. Черногорово-1753 жители	**2**	
- с. Крали Марко-167 жители		
15. с. Мало Конаре - 2945 жители	**2**	**2**
16. с. Синитево- 1757 жители	**1**	**1**
17. с. Мокрище -1653 жители	**1**	
18. с. Овчеполци- 824 жители		**2**
- с.Тополи дол- 227 жит. /ФЗП/		
19. с. Огняново- 1934жители	**1**	**2**
20. с. Паталеница-1084 жители	**1**	
21. с. Пищигово- 904 жители	**1**	**1**
22. с. Росен - 421 жители	**1**	**1**

- с. Цар Асен- 228 жители/ФЗП/		
23. с.Хаджиево - 851 жители		**2 /от гп/**
24. с. Цръчна - 923 жители	**1**	
25. с.Юнаците - 1269 жители	**1**	
Община Пазарджик - 90309 ж.	**47 ип + 8 гп /с 21/**	
1. гр. Панагюрище - 15281 жители	**7 ип + 1 гп /с 2/**	**1,1**
- Панагюрски колони-220 жит./ФЗП/		
- с. Сребриново - 9 жители		
- с. Баня - 591 жители		**4**
2. с.Бъта - 885 жители	**1**	
3. с.Левски - 621 жители	**1**	
-с. Елшица - 508 жители		
4. с. Оборище - 1001 жители		**2,2**
- с.Поибрене- 729 жит. /ФЗП/		
5. с. Попинци - 1534 жители		**3**
Община Панагюрище- 21474 ж.	**9 ип + 1 гп /с 2/**	
1. гр. Пещера- 12642 жители	**4 ип + 1 гп / с 3/**	**1,2**
2. с. Свети Константин - 20 жители		
3. - с. Кап.Димитриево - 632 жители		**2, 2 /от гп/**
4. с. Радилово - 1165 жители		**3**
Община Пещера - 14459 ж.	**4 ип + 1 гп /с 3/**	
1. гр. Ракитово- 7012 жители	**5**	**2**
2. гр.Костандово- 3999 жители	**2**	**1**
3. с. Дорково - 2434 жители	**1**	
Община Ракитово -13445 ж.	**8**	
1. гр.Септември - 6068 жители	**6**	
-с.Злокучене- 885 жители		
2. с.Варвара- 1857 жители	**1**	**1,**
3. с.Ветрен дол-1407 жители	**1**	
4. с.Бошуля- 667жители		
5. гр.Ветрен- 2616 жители		**2**
6. с.Виноградец- 1176 жители		**2**
7. с.Славовица- 313 жители	**1**	**1**
- с.Г.Вършило - 40 жители/ФЗП/		
- с.Д. Вършило - 5 жители		
8. с. Карабунар -1182 жители	**1**	**1**
9. с. Ковачево- 1711 жители	**1**	**2**
10. с.Лозен- 826 жители		**3**
11. с.Семчиново - 1802 жители	**1**	
-с.Симеоновец - 802 жители	**1**	
Община Септември -21357 ж.	**13**	
1. гр.Стрелча - 3698 жители	**2**	**3**
- с. Дюлево- 171 жит. /ФЗП/		
2. с.Смилец- 213 жители		
- с.Блатница- 133 жители		
- с.Свобода- 104 жители /ФЗП/		
Община Стрелча - 4319 ж.	**2**	
Общо за област Пазарджик	**104 ип +14 гп /с 43лекари/**	

226209 жители	**Общ брой по НЗК - 174 ОПЛ**	
Общ брой по НЗК - 174,	**Общ бр.в РЗИ - 147**	**недостиг - 27**
	бр.физ.лица ОПЛ	

ЛЕГЕНДА : ИП - индивидуална практика, ГП - групова практика

ЗАБЕЛЕЖКА :

В кол.3 : с 1 са практики, които имат регистриран повече от 1 адрес

с 2 - има регистриран като 2-ри адрес от друго ЛЗ

с 3 - има регистриран като 3-ти адрес от друго ЛЗ

с 4 - има регистриран като 4-ти адрес от друго ЛЗ

с 5 - има регистриран като 5-ти адрес от друго ЛЗ

и т.н.

Поредният № на населеното място е центърът на практиката

с прикрепените към него населени места.

С Решение №361 на МС от 29.05.2018 г. е утвърдена нова

Национална здравна карта / НЗК / .

Няма определени практики по населени места ,

а има само общ брой конкретни потребности.

СПРАВКА ЗА
РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ
НА ДЕНТАЛНИТЕ ПРАКТИКИ
/ АППДМ-ИП И АППДМ - ГП /
към 31.12.2023г.

РЗИ-ПАЗАРДЖИК

Населени места / Население към 31.12.2022 г.	**Заети практики като водещи**	**Заети като 2-ри, 3-ти, 4-ти и т.н. кабинети от др. ЛЗ и от други РЗИ и практики с повече от 1 адрес**
1	2	3
1. гр.Батак - 2601 жители	**2**	
2. с. Нова махала - 1697 жители	**2**	**2**
-с. Фотиново - 415 жители	**1**	
Община Батак - 4713 ж.	**5 ип**	
1. с. Сестримо - 877 жители		**2**
-с.Габровица - 377 жители		
2. с. Момина Клисура - 731 жители		
3. с. Мененкьово- 828 жители	**1**	
- с.Аканджиево - 336 жители/ФЗП/		
4. гр.Белово - 3109 жители	**5**	**1,1,1,2**
-с. Г.Белово - 394 жит. /ФЗП/		
-с. Дъбравите- 395 жит. /ФЗП/		
Община Белово- 7047 ж.	**6 ип**	
1. гр. Брацигово - 3336 жители	**5 +1 гп /3д.л./**	**1,1,2 1/гп/ + 1 пр-ка с 4-ти к-т в гр. Пловдив**
- с. Розово- 350 жит. /ФЗП/		
2. с. Козарско - 693 жители	**1**	
- с. Жребичко- 37 жит./ФЗП/		
3. с. Бяга - 1244 жители		**2/гп/**
4. с. Равногор - 374 жители		
5. с. Исперихово - 1283 жители	**1**	**3/гп/**
Община Брацигово- 7317 ж.	**7 ип +1гп/с 3/**	
1. гр.Велинград - 20031 жители	**27 ип + 2 гп/ с 3, 3 д.л./**	**с 1 - 3 практики 2/гп/ с 2 - 6 практики + 1пр-ка с 3-ти к-т в гр. София**
2. с. Грашево -1157 жители	**1 гп /с 2/**	**1**
3. с. Драгиново - 4694 жители	**5**	**1,1**
4. с. Св. Петка- 1356 жители	**1**	**2**
5. с. Алендарова- 256 жители		

- с. Всемирци- 303 жители		
- с. Долни Дъбева - 251 жители		
6. с. Пашови - 865 жители	**1**	**1**
- Юндола- 208 жители		
- Рохлева - 355 жители/ФЗП/		
- Кандови- 195 жители		
- Бутрева- 166 жители		
7. с.Кръстава- 1017 жители	**1гп/с2/**	
- Г.Биркова - 190 жители		
- с.Бозьова- 18 жители		
- Чолакова- 165 жители		
8. с.Цветино - 134 жители		
- с.Абланица - 362 жители /ФЗП/	**1**	**1**
- с.Горна Дъбева- 195 жители		
- с.Враненци-153 жители		
- с.Биркова- 386 жители		
Община Велинград - 33102 ж.	**35 ип + 4гп /с 10/**	
1. с. Побит Камък- 678 жители		
- Медени поляни - 684 жители/ФЗП/		
2. гр.Сърница- 3353 жители	**4**	**1,2, 2- от РЗИ П-в като 2-ри к-т**
Община Сърница-4715 ж.	**4 ип**	
1. с. Лесичово - 632 жители		**3 /гп/**
с.Боримечково- 493 жители		
2. с. Калугерово-1002 жители		**2 /гп/**
3. с. Церово- 801 жители	**1**	**1**
4. с. Динката-1077 жители	**1**	**1**
- с. Памидово-327 жители/ФЗП/		
- с. Щърково -265 жители/ФЗП/		
Община Лесичово - 4597 ж.	**2 ип**	
1. гр.Пазарджик- 65671 жители	**92 ип + 10 гп**	**с 1 - 16 практики ,**
	/с 2,2,2,2,2,2,2,3,3,4/	**с 2– 17 практики, 3**
		два 2-ри к-та в обл. Монтана
- с.Мирянци -522 жители/ФЗП/		
2. с. Алеко Константиново - 2082ж.	**1**	**1**
3. с. Априлци- 423 жители		**3**
- с.Сбор-196 жители		
4. с. Братаница-1586 жители		**2, 2 /гп/**
- с. Ляхово -323 жители		
5. с. Величково- 832 жители		**3**
6. с.Сарая - 1002 жители		**2**
- с. Гелеменово- 645 жители	**1**	**1**
7. с. Главиница- 1866 жители	**3**	
8. с. Говедаре -1610 жители	**1**	
9. с. Добровница-1507 жители	**1**	**1,2**
10. с. Дебращица- 799 жители		**2**
11. с. Драгор - 1122 жители	**1**	
12. с. Звъничево -1566 жители	**1**	**1,2**

13. с. Ивайло - 2068 жители	**2**	
14. с. Черногорово-1753 жители	**1**	**1**
- с. Крали Марко-167 жители		
15. с. Мало Конаре - 2945 жители	**1**	**с 2 от РЗИ П-в като 2-ри к-т**
16. с. Синитево- 1757 жители	**1**	**2 + 2-ри к-т в обл. Ст. Загора**
17. с. Мокрище -1653 жители		**2 /гп/**
18. с. Овчеполци- 824 жители	**1**	**2-ри к-т в обл. Хасково**
- с.Тополи дол- 227 жит. /ФЗП/		
19. с. Огняново- 1934жители	**1**	**1**
20. с. Паталеница-1084 жители		**2**
21. с. Пищигово- 904 жители	**1**	**1**
22. с. Росен - 421 жители		
- с. Цар Асен- 228 жители/ФЗП/		
23. с.Хаджиево - 851 жители	**1**	
24. с. Црънча - 923 жители	**1**	
25. с.Юнаците - 1269 жители	**2**	
Община Пазарджик - 90309 ж.	**113 ип + 10 гп /с 24/**	
1. гр. Панагюрище - 15281 жители	**13 ип + 1 гп /с 2/**	**2/гп/**
- Панагюрски колони-220 жит./ФЗП/		
- с. Сребриново - 9 жители		
- с. Баня - 591 жители	**1**	**1**
2. с.Бъта - 885 жители	**1**	**4**
3. с.Левски - 621 жители		**2**
-с. Елшица - 508 жители		**2**
4. с. Оборище - 1001 жители		**5**
- с.Поибрене- 729 жит. /ФЗП/		**3**
5. с. Попинци - 1534 жители	**1**	**1,3/гп/**
Община Панагюрище- 21474 ж.	**16 ип + 1 гп /с 2/**	
1. гр. Пещера- 12642 жители	**19 ип**	**1,1,1,2,2,2**
2. с. Свети Константин - 20 жители		
3. - с. Кап.Димитриево - 632 жители		
4. с. Радилово - 1165 жители	**1**	
Община Пещера - 14459 ж.	**20 ип**	
1. гр. Ракитово- 7012 жители	**3**	**1, 3 /гп/**
2. гр.Костандово- 3999 жители	**1**	
3. с. Дорково - 2434 жители	**1**	**2**
Община Ракитово -13445 ж.	**5 ип**	
1. гр.Септември - 6068 жители	**8**	**2**
-с.Злокучене- 885 жители		
2. с.Варвара- 1857 жители	**1**	**1**
3. с.Ветрен дол-1407 жители		**2, 2/гп/**
4. с.Бошуля- 667жители		
5. гр.Ветрен- 2616 жители	**1**	**2**
6. с.Виноградец- 1176 жители		
7. с.Славовица- 313 жители		
- с.Г.Вършило - 40 жители/ФЗП/		
- с.Д. Вършило - 5 жители		
8. с. Карабунар -1182 жители		

9. с. Ковачево- 1711 жители	**1**	
10. с.Лозен- 826 жители		
11. с.Семчиново - 1802 жители	**1гп/с 2/**	**1**
-с.Симеоновец - 802 жители		**2**
Община Септември -21357 ж.	**11 ип + 1гп/с 2/**	
1. гр.Стрелча - 3698 жители	**3**	**1**
- с. Дюлево- 171 жит. /ФЗП/		
2. с.Смилец- 213 жители		
- с.Блатница- 133 жители		
- с.Свобода- 104 жители /ФЗП/		
Община Стрелча - 4319 ж.	**3 ип**	
Общо за област Пазарджик	**227 ип +17 гп /с 41 д.л./**	
226209 жители	**Общ брой по НЗК - 261 д.л.**	
Общ брой по НЗК - 261,	**Общ бр.в РЗИ - 268 / бр.физ.лица дент.лекари /**	**с 7 повече**

ЛЕГЕНДА : ИП - индивидуална практика, ГП - групова практика
Д.Л. - дентални лекари

В кол.3 : с 1 са практики, които имат регистриран повече от 1 адрес
с 2 - има регистриран като 2-ри адрес от друго ЛЗ
с 3 - има регистриран като 3-ти адрес от друго ЛЗ
с 4 - има регистриран като 4-ти адрес от друго ЛЗ
с 5 - има регистриран като 5-ти адрес от друго ЛЗ
и т.н.

Поредният № на населеното място е центърът на практиката
с прикрепените към него населени места.

С Решение № 361 на МС от 29.05.2018 г. е утвърдена нова
Национална здравна карта / НЗК / !
По новата НЗК няма определени практики по населени места, а има само общ брой конкретни потребности.

Здравната мрежа в областта е достатъчно наситена с лечебни заведения, които покриват изцяло нуждите на населението от първична медицинска помощ. В почти всички населени места, населението има достъп до първична медицинска помощ. Населените места, в които има незаети практики се обслужват от практики от други населени места като втори или трети кабинет.

Регистрация, преregистрация и заличаване на лицата, упражняващи неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве и контрол върху дейността им, съгласно Закона за здравето

На територията на област Пазарджик са регистрирани **13** практики на лица упражняващи неконвенционални методи за въздействие върху индивидуалното здраве. През 2023г. имаме една регистрация на лице, упражняващо неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве.

На територията на Пазарджишка област са разкрити и функционират следните лечебни заведения за болнична помощ и други ЛЗ / Диализен център/

№ по ред	Вид на лечебното заведение	Населено място, в което се намира	Община
		Име	Име
1	„Многопрофилна болница за активно лечение – Пазарджик” АД	гр. Пазарджик	Пазарджик
2	Многопрофилна болница за активно лечение „Хигия” АД	гр. Пазарджик	Пазарджик
3	Многопрофилна болница за активно лечение „Хигия - Север” ООД	гр. Пазарджик	Пазарджик
4	Университетска многопрофилна болница за активно лечение „Пълмед” ООД гр. Пловдив МС „Здраве“ с адрес гр.Пазарджик, ул.”Константин Величков” № 50	гр. Пазарджик	Пазарджик
5	„Многопрофилна болница за активно лечение Здраве - Велинград” ЕООД	гр. Велинград	Велинград
6	„Многопрофилна болница за активно лечение-Велинград” ЕООД	гр. Велинград	Велинград
7	„Многопрофилна болница за активно лечение Проф.Д.Ранев” ООД	гр. Пещера	Пещера
8	Многопрофилна болница за активно лечение „Уни Хоспитал” ООД	гр. Панагюрище	Панагюрище
9	Държавна психиатрична болница - Пазарджик	гр. Пазарджик	Пазарджик

10	Специализирана болница за активно лечение на пневмо-фтизиатрични заболявания „д-р Никола Пенчев"ЕООД	гр. Пазарджик	Пазарджик
11	„Специализирана болница за рехабилтация – Национален комплекс" ЕАД Филиал Велинград	гр. Велинград	Велинград
12	„ Специализирана болница за рехабилтация-ВИТА" ЕООД	гр. Велинград	Велинград
13	Специализирана болница за продължително лечение и рехабилитация на пневмо-фтизиатрични заболявания „Света Петка Българска" ЕООД	гр. Велинград	Велинград
14	Диализен център „Дъчмед диализа България-Диализен център" ЕООД	гр. Пазарджик	Пазарджик
15	Диализен център"Фърст диализис сървисиз България" ЕАД	Гр.Пазарджик	Пазарджик

	Център за спешна медицинска помощ / ЦСМП/	ФСМП гр. Пазарджик	Пазарджик
		ФСМП гр. Септември	Септември
		ФСМП гр. Батак	Батак
		ФСМП гр. Белово	Белово
		ФСМП гр. Брацигово	Брацигово
		ФСМП гр. Панагюрище	Панагюрище
		ФСМП гр. Пещера	Пещера
		ФСМП гр. Велинград ИЕ -1	Велинград Сърница
		ФСМП гр. Ракитово	Ракитово
		ФСМП гр. Сърница	Сърница

Брой заведения от посочения вид:

Многопрофилна болница за активно лечение	8
Специализирана болница за активно лечение	2
Специализирана болница за продължително лечение и рехабилитация	3
Диализен център	2
Център за спешна медицинска помощ / ЦСМП /	1

През 2023 година бяха проверени 7 броя лечебни заведения относно установяване съответствието на нивата на компетентност на структурите в лечебните заведения за болнична помощ съгласно изискванията на Наредба № 49 за основните изисквания, на които трябва да отговарят устройството, дейността и вътрешния ред на ЛЗ за болнична помощ и домовете за медико-социални грижи (обн. ДВ бр.83/ 22. 10. 2010 година) относно издаване разрешение за осъществяване на лечебна дейност, както и дали отговарят на показателя „минимален обем дейност" съгласно чл.19, ал.5 от същата наредба и на утвърдените медицинските стандарти, на следните лечебните заведения за болнична помощ / ЛЗБП/ :

- „УМБАЛ Пълмед"ООД гр. Пловдив, МС Здраве-Пазарджик" - 7 проверки
- „МБАЛ Здраве- Велинград" ЕООД гр.Велинград – 2 проверки
- МБАЛ „Уни Хоспитал" ООД гр.Панагюрище - 7 проверки
- „МБАЛ Хигия- Север " ООД гр.Пазарджик – 1 проверка
- „МБАЛ Пазарджик „ АД гр. Пазарджик– 1 проверка
- ДПБ гр. Пазарджик– 1 проверка
- ДЦ „Дъчмед диализа България-Диализен център"ЕООД-1 проверка

При извършените проверки се установи, че нивата на компетентност на структурите на лечебните заведения за болнична помощ (ЛЗБП) отговарят на актуалните МС съгласно издадените разрешения за дейност.

- **Национална програма за подобряване на майчиното и детското здраве**

На територията на област Пазарджик ЛЗБП, изпълняващи дейност по НППМДЗ са: „МБАЛ-Пазарджик" АД гр.Пазарджик, „МБАЛ Хигия" АД гр. Пазарджик, УМБАЛ „Пълмед" ООД гр. Пловдив с адрес гр.Пазарджик, ул. „К. Величков" № 50, „МБАЛ Велинград" ЕООД гр.Велинград, „МБАЛ Здраве Велинград" ЕООД гр.Велинград и МБАЛ „Уни Хоспитал" ООД гр.Панагюрище.

„МБАЛ-Пазарджик” АД гр. Пазарджик

На основание Заповед №РД-01-273/22.12.2023г., служители на Д"МД" към РЗИ извършиха проверка за второ шестмесечие на 2023 година.

„МБАЛ-Пазарджик” АД гр.Пазарджик има сключен договор №РД 06-292/02.12.2021г. с Министерство на здравеопазването гр.София. „Здравно- консултативен център за майчино и детско здраве” отговаря на всички изисквания по договора сключен с МЗ.

Целта на Националната програма е да обхване деца с увреждания, деца с хронични заболявания, недоносени деца, родилки и бременни с патология на бременността в хода на тяхното болнично лечение/”МБАЛ-Пазарджик” АД/ и/или амбулаторно и тяхното по-нататъшно проследяване. Здравно-консултативният център има изготвен график за предоставяне на медицински и немедицински консултации със специалисти от лечебното заведение-изпълнител, който се актуализира ежегодно.

В „МБАЛ – Пазарджик” АД гр. Пазарджик се осъществяват следните дейности:

1.Въвеждане на масов универсален неонатален слухов скрининг в родилните и неонатологични клиники/ отделения.

2.Осигуряване на комплексно обслужване за бременни жени и деца в Здравно-консултативен център за майчино и детско здраве.

Целта на Националната програма е да обхване деца с увреждания, деца с хронични заболявания, недоносени деца, родилки и бременни с патология на бременността в хода на тяхното болнично лечение /”МБАЛ-Пазарджик” АД/и/или амбулаторно, и тяхното по-нататъшно проследяване. Здравно-консултативният център има изготвен график за предоставяне на медицински и немедицински консултации със специалисти от лечебното заведение-изпълнител, който се актуализира ежегодно.

При извършената проверка относно „Въвеждане на масов универсален неонатален слухов скрининг в родилните и неонатологични клиники/ отделения”, се констатира:

В „МБАЛ – Пазарджик” АД гр.Пазарджик е създадена необходимата огранизация, съгласно изискванията на Договор с МЗ.

Обособено е помещение в Неонатологично отделение, изолирано и осигурено с необходимите условия и оборудване за настаняване на детето, провеждане на изследването и регистрация на данните: кушетка; апарат за отоакустични емисии, свързан с принтер за отпечатване на резултата от изследването; бюро и компютърна конфигурация за регистриране на данните от прегледа.

Със Заповед №130/03.02.2022г. на Изпълнителния Директор на „МБАЛ – Пазарджик” АД гр.Пазарджик е определен отговорник по организацията на дейността и нейното отчитане. Двама лекари (педиатър и специалист по УНГ болести) и две акушерки са преминали обучение в клиника по УНГ болести към УМБАЛ „Св.Георги” гр.Пловдив.

Преди провеждане на изследването, майката (бащата/настойник/близък роднина) се информират за целта на изследването и подписват „Информирано съгласие за провеждане на слухов скрининг на новородено дете”

Резултатът от изследването се отразява в ИЗ на детето, документите за регистриране на процедури по клинични пътеки и епикризата, отразяваща престоя и лечението на детето в отделението. Посочена е и датата на изследването.

При установяване на отклонение или съмнение за намален слух, детето се насочва за допълнителна диагностика и уточняване на слуховия анализатор в УНГ отделение и след това в Университетска клиника за доуточняване и лечение.

Със Заповед на Изпълнителният Директор на „МБАЛ–Пазарджик"АД гр.Пазарджик е разкрит Здравно-консултативен център за майчино и детско здраве. Центъра осигурява комплексно обслужване на деца с увреждания, деца с хронични заболявания, недоносени деца, родилки, бременни жени с патология на бременността в хода на тяхното болнично лечение или амбулаторно проследяване.

Здравните услуги се предоставят на място в здравно-консултативния център или в дома на пациента от квалифицирани медицински специалисти - лекари и немедицински специалисти - психолог и соц. работник. Те може да се обръщат самостоятелно или да бъдат насочени от ОПЛ или от други лечебни заведения. Осигуряват се и допълнителни консултации при наличие на заболявания, възникнали по време на бременността на здравно неосигурените жени.

За дейността на Центъра са осигурени координатор с пълно работно време 8 часа, психолог и социален работник на граждански договори.

Осигурено е самостоятелно помещение за позициониране на Центъра, оборудван с телефон, компютър и интернет връзка.

На интернет страницата на ЛЗ са публикувани данни за контакт (адрес, телефон, електронен адрес), информация за дейностите, предоставяни от Центъра, както и времеви график за консултации, който се актуализира ежегодно.

Извърши се проверка на наличната в Центъра документация (карти за осъществени консултации, графици, отчети и др.).

За всяка осъществена консултация в Центъра на място, хоспитализирани и при домашни посещения се попълва Карта за осъществена консултация от медицински и/или немедицински специалист, в която се документират:

1.Име и ЕГН на пациента(в случаите на дете–и имената на родителя/настойника, полагащи грижи за детето).

2.Адрес.

3.Диагноза.

4.Медицински или други причини, налагащи извършване на дейностите в Здравно-консултативния център (ЗКЦ).

5.Осъществени дейности.

6.Препоръки за поведение.

7.Име и подпис на специалиста, осъществил консултацията

8.Подпис на пациента/подпис на родител/настойник в удостоверение на това, че е информиран за извършената дейност.

Изготвят се графици за предоставяните консултации от медицински и немедицински специалист за деца с увреждания, деца с хронични заболявания, недоносени деца, родилки и бременни с патологична бременност на място в ЗКЦ, хоспитализирани или в дома. Консултациите се осъществяват от лекари специалисти от ЛЗ-изпълнител в зависимост от диагнозата и искането на насочващия лекар.

Попълва се Информирано съгласие за амбулаторни посещения.

Предоставиха ни се отчети за дейността на ЗКЦ за второ шестмесечие на 2023г. и четвърто тримесечие на 2023, включващи информация за:

- брой деца, родилки и бременни жени, на които е оказана психологическа консултация;
- брой извършени и документирани психологически консултации;
- брой деца с увреждания и с хронични заболявания, недоносени деца на които е оказана консултативна помощ;
- брой извършени и документирани медицински консултации;
- брой на деца с увреждания и недоносени деца, посетени в дома;
- брой домашни посещения;
- становище за констатирани затруднения в медицинското обслужване на децата.

По време на хоспитализация в болничното заведение се предоставя психологическа подкрепа и мотивация на родители, на деца с увреждания и хронични заболявания, недоносени деца. Оказва се псих. подкрепа на бременни и родилки в риск от изоставяне.

Центъра осигурява връзка и насочва към соц. служби при необходимост от социални и/или интегрирани здравно-социални услуги за деца с увреждания, хронични заболявания, бременни в хода на тяхното лечение или потърсили амбулаторно социална помощ. Центъра има изготвен график за предоставяне на медицински и немедицински консултации със специалисти от лечебното заведение-изпълнител, който се актуализира ежегодно.

За **второ шестмесечие 2023г.** в ЗКЦ са регистрирани 288 лица /деца, родилки, бременни/, от тях 49 са деца с хронични заболявания или увреждания, част от които не са регистрирани за първи път и ползват услугите на ЗКЦ, 101 родилки и 137 бременни жени . Направени са общо 46 бр. писмени психологични консултации и 50 бр. консултации на социален работник , като при необходимост са уведомени - РИОЗД, АСП и др. Броят на медицинските консултации в ЗКЦ за второто шестмесечие на 2023 г. са 260 бр., като за всеки извършен преглед или консултация е попълнена карта от съответния специалист. Домашни посещения 24 бр. за полугодието на 2023 г.

За **цялата 2023г.** в ЗКЦ са регистрирани 467 лица /деца, родилки, бременни с патологична бременност/. Направени са общо 73 бр. писмени психологични консултации и 84 бр. консултации на социален работник , като при необходимост са уведомени - РИОЗД, АСП и др. Броят на медицинските консултации в ЗКЦ за цялата 2023 г. са 365 бр., като за всеки извършен преглед или консултация е попълнена карта от съответния специалист

Неонатален-слухов скрининг **за второто шестмесечие на 2023 г.**, са направени 288 изследвания на новородени/ общо родени 288 бр. деца/, като са отчетени 4 бр. отклонения в слуха на новородените и съответно са насочени към специалист по УНГ.

Неонатален-слухов скрининг **за цялата 2023 г**., са направени 533 изследвания на новородени/ от общо родени 523 бр. деца/, като са отчетени 4 бр. отклонения в слуха на новородените и съответно са насочени към специалист по УНГ.

При създадената организация за осъществяване на дейността в ЗКЦ и извършване на Неонатален слухов скрининг през второ шестмесечие на 2023г. и през цялата година 2023г. не са установени затруднения в обслужването.

МБАЛ Хигия" АД гр. Пазарджик

На основание Заповед №РД-01-273/22.12.2023г., служители на Д"МД" към РЗИ извършиха проверка за второ шестмесечие на 2023 година.

Съгласно сключен Договор №РД-06-291/02.12.2021г. с МЗ за осъществяване на медицински дейности по изпълнение на „Национална програма за подобряване на майчиното и детското здраве 2021-2030г. в „МБАЛ – Хигия" АД гр.Пазарджик се осъществява следната дейност:

1. Въвеждане на масов универсален неонатален слухов скрининг в родилните и неонатологични клиники/ отделения.

При извършената проверка на дейността се констатира:

В „МБАЛ – Хигия" АД гр.Пазарджик е създадена необходимата огранизация за провеждането на слуховия скрининг на новородените, съгласно изискванията на Министерството на здравеопазването.

Изследването (скрининга) се извършва в обособено помещение в структурата по Неонатология на Акушеро-гинекологичното отделение, изолирано и осигурено с необходимите условия и оборудване за настаняване на детето, провеждане на изследването и регистрация на данните: кушетка; апарат за отоакустични емисии, свързан с принтер за отпечатване на резултата от изследването; бюро и компютърна конфигурация за регистриране на данните от прегледа.

Изследването се извършва с апарат произведен в Русия – марка „Нейрософт", сериен № 07020023.

Със Заповед на Изпълнителния Директор на „МБАЛ – Хигия" АД гр. Пазарджик е определен отговорник по организацията на дейността и нейното отчитане. Двама лекари педиатри са преминали инструктаж и обучение за провеждане на изследванията.

В ИЗ на детето се прилага разпечатка от извършеното изследване. Резултатът от изследването се отразява в ИЗ на детето, епикризата, отразяваща престоя и лечението на детето в отделението и в документите за регистриране на процедури по клинични пътеки. Посочена е и датата на изследването и е приложена разпечатка от извършеното изследване.

През **второ шестмесечие на 2023** година са изследвани 147 новородени деца от всичко родени в отделението - 154 деца, от които 2 новородени деца с отклонение, които са насочени за допълнителни изследване и повторен скрининг.

През **цялата 2023 година** са изследвани 275 новородени деца от общо родени в отделението - 285 деца, от които 2 новородени деца с отклонение, които са насочени за допълнителни изследване и повторен скрининг.

УМБАЛ „Пълмед" ООД гр. Пловдив с адрес на дейността
гр.Пазарджик, ул. „К. Величков" № 50

На основание Заповед №РД-01-273/22.12.2023г., служители на Д"МД" към РЗИ извършиха проверка за второ шестмесечие на 2023 година.

Съгласно сключен Договор №РД-06-309/03.12.2021г. с МЗ за осъществяване на медицински дейности по изпълнение на „Национална програма за подобряване на майчиното и детското здраве 2021-2030г" в Медицинска структура „Здраве" гр.Пазарджик към УМБАЛ „Пълмед" ООД гр. Пловдив се осъществява следната дейност:

1. Въвеждане на масов универсален неонатален слухов скрининг в родилните и неонатологични клиники/ отделения.

При извършената проверка се констатира:

В Медицинска структура „Здраве" гр. Пазарджик към МБАЛ „Пълмед" ООД гр. Пловдив е създадена необходимата огранизация, съгласно изискванията на Договора с МЗ.

Обособено е помещение в АГ отделение, изолирано и осигурено с необходимите условия и оборудване за настаняване на детето, провеждане на изследването и регистрация на данните: кушетка; апарат за отоакустични емисии, свързан с принтер за отпечатване на резултата от изследването; бюро и компютърна конфигурация за регистриране на данните от прегледа.

Със Заповед №1/04.01.2022 г. на управителя на Медицинска структура „Здраве" гр. Пазарджик към УМБАЛ „Пълмед" ООД гр. Пловдив е определен отговорник по организацията на дейността и нейното отчитане. Двама лекари (педиатър и специалист по УНГ болести) и две акушерки са преминали инструктаж и обучение за провеждане на дейността.

Преди провеждане на изследването, майката (бащата/настойник/близък роднина) се информират за целта на изследването и подписват „Информирано съгласие за провеждане на слухов скрининг на новородено дете".

В ИЗ на детето е приложена разпечатка от извършеното изследване. Резултатът от изследването се отразява в ИЗ на детето, епикризата, отразяваща престоя и лечението на детето в отделението и в документите за регистриране на процедури по клинични пътеки. Посочена е и датата на изследването и е приложена разпечатка от извършеното изследване.

През **второ шестмесечие на 2023 година** са изследвани 85 новородени деца/от 91 общо родени деца/, от които 2/две/новородено диагностицирани с отклонения от нормата, които са насочени за допълнително изследване и повторен скрининг.

През **цялата 2023 година** са изследвани 148 новородени деца/от 156 общо родени деца/, от които 3 /три/ новородени диагностицирани с отклонения от нормата, които са насочени за допълнително изследване и повторен скрининг

Във връзка създаване на ефективна организация за изпълнение на дейностите по Националната програма за подобряване на майчиното и детско здраве (2021-2030), изпращаме отчетните документи на МС „Здраве" гр.Пазарджик, която е клон на УМБАЛ „Пълмед"ООД гр.Пловдив в РЗИ Пловдив всяко тримесечие.

„МБАЛ Здраве - Велинград" ЕООД гр. Велинград

Съгласно сключен Договор №РД-06-294/02.12.2021г. с МЗ за осъществяване на медицински дейности по изпълнение на „Национална програма за подобряване на майчиното и детското здраве 2021-2030г" в МБАЛ „Здраве – Велинград" ЕООД гр. Велинград се осъществява следната дейност:

1. Въвеждане на масов универсален неонатален слухов скрининг в родилните и неонатологични клиники/ отделения.

През второто шестмесечие 2023 година в АГ отделението не е имало раждания, защото се извършват спешни ремонтни дейности, както и структурни промени. От г-н Тодор Ушев – управител на ЛЗБП се поиска и писмено потвърждение, че през второто шестмесечие на 2023 г. в ЛЗ няма родени бебета, поради което няма извършен неонатален слухов скрининг.

„МБАЛ Велинград" ЕООД гр. Велинград

На основание Заповед №РД-01-273/22.12.2023г., служители на Д"МД" към РЗИ извършиха проверка за второ шестмесечие на 2023 година.

Съгласно сключен Договор №РД-06-290/02.12.2021г. с МЗ за осъществяване на медицински дейности по изпълнение на „Национална програма за подобряване на майчиното и детското здраве 2021-2030г" в „МБАЛ – Велинград" ЕООД гр. Велинград се осъществява следната дейност:

1. Въвеждане на масов универсален неонатален слухов скрининг в родилните и неонатологични клиники/ отделения.

При извършената проверка се констатира:

В „МБАЛ – Велинград" ЕООД гр. Велинград е създадена необходимата огранизация, съгласно изискванията на Договора с МЗ.

Обособено е помещение в АГ отделение, изолирано и осигурено с необходимите условия и оборудване за настаняване на детето, провеждане на изследването и регистрация на данните: кушетка; апарат за отоакустични емисии, свързан с принтер за отпечатване на резултата от изследването; бюро и компютърна конфигурация за регистриране на данните от прегледа.

Със Заповед №122/16.06.2022г. на Управителя на „МБАЛ – Велинград" ЕООД гр. Велинград е определен отговорник по организацията на дейността и нейното отчитане. Един

лекар д-р Юлияна Филипова- Карабожикова(специалист АГО) са преминали инструктаж и обучение за провеждане на дейността.

Преди провеждане на изследването, майката (бащата/настойник/близък роднина) се информират за целта на изследването и подписват „Информирано съгласие за провеждане на слухов скрининг на новородено дете".

В ИЗ на детето е приложена разпечатка от извършеното изследване. Резултатът от изследването се отразява в ИЗ на детето, епикризата, отразяваща престоя и лечението на детето в отделението и в документите за регистриране на процедури по клинични пътеки. Посочена е и датата на изследването и е приложена разпечатка от извършеното изследване.

През **второ шестмесечие на 2023 година** са изследвани 139 новородени деца/ общо родени 141 брой деца/, от които няма дете с диагностицирани отклонения от нормата.

През **цялата 2023 година** са изследвани 263 новородени деца/ общо родени 283 деца/, от които 1 /едно/ дете с диагностицирани отклонения от нормата, което е насочено за допълнителни изследване и повторен скрининг.

МБАЛ „Уни Хоспитал" ООД гр. Панагюрище

На основание Заповед №РД-01-273/22.12.2023г., служители на Д"МД" към РЗИ извършиха проверка за второ шестмесечие на 2023 година.

Съгласно сключен Договор №РД-06-293/02.12.2021г с МЗ за осъществяване на медицински дейности по изпълнение на „Национална програма за подобряване на майчиното и детското здраве 2021-2030г" в МБАЛ „Уни Хоспитал" ООД гр. Панагюрище се осъществява следната дейност:

1. Въвеждане на масов универсален неонатален слухов скрининг в родилните и неонатологични клиники/ отделения.

При извършената проверка се констатира:

В МБАЛ „Уни Хоспитал" ООД гр. Панагюрище е създадена необходимата организация, съгласно изискванията на Договора с МЗ.

Обособено е помещение в АГ отделение, изолирано и осигурено с необходимите условия и оборудване за настаняване на детето, провеждане на изследването и регистрация на данните: кушетка; апарат –портативен all-in-one система за отоакустични емисии aScreen /DPOAE и TEOAE/ кат. №07020073, свързан с принтер за отпечатване на резултата от изследването; бюро и конфигуриран микрокомпютър тип таблет с кат №HGAC2VWD за регистриране на данните от прегледа.

Със Заповед на Управителя на МБАЛ „Уни Хоспитал" ООД гр. Панагюрище са определени лекари отговорни за извършване на изследването, организацията на дейността и нейното отчитане, които са: д-р Петя Благова-Караджова-Ципоркова и д-р Росица Денчева Гугугткова. Старши акушерката Соня Петрова провежда изследването в присъствие на един от определените лекари.

Преди провеждане на изследването, майката (бащата/настойник/близък роднина) се информират за целта на изследването и подписват „Информирано съгласие за провеждане на слухов скрининг на новородено дете".

В ИЗ на детето е приложена разпечатка от извършеното изследване. Резултатът от изследването се отразява в ИЗ на детето, епикризата, отразяваща престоя и лечението на детето в отделението и в документите за регистриране на процедури по клинични пътеки. Посочена е и датата на изследването и е приложена разпечатка от извършеното изследване.

През **второ шестмесечие на 2023 година** са изследвани 78 бр. новородени деца /от общо 81 броя родени за периода/, от които няма дете диагностицирано с отклонения от нормата.

През **цялата 2023 година** са изследвани 152 бр. новородени деца /от общо 182 броя родени за периода/, от които няма дете диагностицирано с отклонения от нормата.

Инициативи на РЗИ Пазарджик

1.През месец август 2023 г. по инициатива на РЗИ Пазарджик се проведе Световна седмица на кърменето в град Пещера.

В сградата на Община Пещера на 3 август г-жа Благовеста Костова акушерка от Алианса на Българските акушерки изнесе презентация на тема: „Кърменето - стъпка по стъпка". Поканени да присъстват на срещата бяха бременни жени от община Пещера, родилки, кърмещи жени и жени във фертилна възраст.

2. На 14.06.2023 г. в ромската махала на гр. Стрелча бе изнесена лекция на тема „Ползите от кърменето".

Инспектори от здравната инспекция раздадоха здравно-промотивни материали на участниците в събитието.

3. С финансовите средства по програмата се закупиха ръчни помпи за кърмачки – 10 бр. и бе преиздадена книжка за оцветяване 300 бр. - Училище за здраве „Патилата на Мравчо или Колко опасни са цигарите" насочена към деца на възраст от 5 до 10 г.

Предстои раздаване на материалите:

- Помпите за кърмачки ще се раздадат в родилните отделения на ЛЗ в град Пазарджик;
- Книжките за оцветяване ще се раздадат на децата от област Пазарджик при провеждане на обучения на тема: „Вредата от тютюнопушевето".

Подаръци и изненади за Бабинден от директора на РЗИ Пазарджик

Директорът на РЗИ Пазарджик - д-р Димитър Савов, връчи поздравителни адреси на АГ-отделенията към лечебните заведения в град Пазарджик по повод 21 януари - Бабинден и Ден на родилната помощ и подари ръчни помпи за кърмене, книжки за оцветяване на здравни теми за деца и други промотивни материали свързани със здравето на децата и майките, осигурени в изпълнение на дейности по Национална програма "Майчино и детско здравеопазване".

Националната програма "Майчино и детско здравеопазване" има за цел да подобри здравословното състояние на бъдещите майки и техните деца. Тя се фокусира върху осигуряването на оптимални условия за пренатално и постнатално здравеопазване.

Стратегическа цел на програмата е подобряване на ключовите показатели, свързани със здравето на бременните жени, майките, децата и подрастващите, чрез подобряване на достъпа до здравни услуги извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, промоция на здраве и осигуряване на подкрепа за добри практики в областта на интегрираните здравносоциални услуги. Една от подцелите е повишаване на информираността на населението по въпросите на репродуктивното здраве и семейното планиране, бременността, раждането и грижите за децата. Това включва насърчаване на кърменето и осигуряване на добри условия за хигиена и хранене на новородените, насърчаване на физическата активност и правилното хранене на децата, изграждането на здравословни навици и превенция на рисковото поведение.

Закупуването и предоставянето на ръчни помпи за кърмене на „Неонатологично отделение" към „МБАЛ - Пазарджик" АД и акушеро-гинекологичните отделения към МБАЛ „Хигия" АД и към УМБАЛ „Пълмед" ООД клон - МС „Здраве" – Пазарджик, е инициатива на Здравната инспекция в подкрепа на кърменето и в изпълнение на задачите на Националната програма.

На срещата с представителите на лечебните заведения д-р Д.Савов сподели:

„Като се насърчава кърменето и се осигурява подкрепа на майките, обществото инвестира в здравето и доброто на децата, предоставя възможност за отличен старт в живота на бъдещите поколения". Д-р Д.Савов поздрави присъстващите с предстоящия празник на Родилната помощ и изказа своята признателност и благодарност към лекарите-гинеколози и акушерките за тяхната отдаденост на професията, за знанията и уменията да превърнат момента на раждането в един от най-съвършените и благополучни мигове в живота на жената и нейното бебе. На всички участници в магията на раждането, д-р Савов пожелава здраве, дълъг живот и много бебета през 2024 година.

На сайта на РЗИ Пазарджик са качени следните брошури и материали:

Препоръки за здравословно хранене преди и по време на бременност и при кърмене
Препоръки за здравословно хранене на кърмачета
Препоръки за здравословно хранене на децата от 1 до 7 години
Препоръки за зравословно хранене за деца на 3-6 години в България
Препоръки за здравословно хранене на учениците от 7 до 19 години
Препоръки за здравословно хранене за ученици на 7-19 години в България
Защитата на кърменето - споделена отговорност
Пирамида на физическата активност
Кой е най-подходящият спорт за мен

Безопасно спортуване, безопасна игра
Как да опазим живота и здравето на децата
Гимнастика за жени с нормална бременност
Гимнастика в следродовия период

Упражнения за профилактика на гръбначни изкривявания - упражненията са подходящи за изпълнение в класната стая

Упражнения за профилактика на гръбначни изкривявания - за изпълнение в домашни условия

Как да се предпазим от слънчеви изгаряния

Пасивно тютюнопушене

Солта - ползи и вреди за здравето

Чист въздух, здрави деца, светло бъдеще

За мобилното приложение„Беббо" за родители на деца на възраст от 0 до 6 години, може да се прочете на сайта на УНИЦЕФ България, който също е качен на сайта на РЗИ. Родителите могат да изтеглят приложението „Беббо" от:

https://apps.apple.com/gb/app/bebbo/id1588918146https://play.google.com/store/apps/details?id=org.unicef.ecar.bebbo

•Организиране и контрол на дейността на медицинската експертиза и на регионалната картотека на медицинската експертиза

В регионална картотека на медицинската експертиза /РКМЕ/ са приети и обработени **9997** броя медицински документи за освидетелстване /преосвидетелстване, по които има издадени експертни решения /ЕР/ от ТЕЛК. Главен инспектор ежедневно проверява и заверява всяко от издадените решения.

През 2023 година заповеди за определяне на лекарски консултатативни комисии (ЛКК) към ЛЗ и **39** броя заповеди за промяна в състава им. Копия от издадените заповеди са изпратени до НОИ, РДСП, РЗОК и ТЕЛК.

Във връзка с експертиза на временна нетрудоспособност са постъпили и обработени **1218** жалби от заинтересовани страни по чл. 112 от Закона за здравето. Най-често издадени болнични листи се обжалват от работодателя и от НОИ. Работодателите оспорват основанието за временната неработоспособност, докато НОИ обжалва поради допуснати нарушения на Наредбата за медицинската експертиза или неточности в данните.

Проведени бяха **21** заседания на Регионалния съвет относно проверки на издадени решения за временна неработоспособност и Експертни решения по чл.103, ал.3 на Закона за здравето.

Във връзка с Наредбата за медицинската експертиза и Правилника за устройството и организацията на работата органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските екпертизи от 27.07.2018г./изм.и доп. с Постановление №267 от 22.10.2019г./ бяха проведени **4** работни срещи с ръководството на «МБАЛ ПАЗАРДЖИК»АД и председателите на двата състава на ТЕЛК, които са създадени към лечебното заведение.

• Извършване на проверки по чл. 93 от Закона за здравето по жалби и сигнали при нарушаване правата на пациентите или при спорове, свързани с медицинското обслужване.

През 2023 година са извършени **39** проверки по жалби и сигнали от пациенти. Основна част от тях касае въпроси и проблеми по експертизата за трайната неработоспособност – неудовлетвореност на пациентите от процента неработоспособност , както и по жалби и сигнали, свързани с медицинското обслужване и нарушени пациентски права.

- **Наредба №3/05.04.2019 г. на МЗ за субсидиране на лечебни заведения за болнична помощ**

Във връзка с Наредба № 3 / 05.04.2019 г. за субсидиране на лечебни заведения със средства от бюджета на МЗ през 2021 г. Министерството на здравеопазването сключи договор с 8 лечебни заведения за болнична помощ от област Пазарджик за финансиране извършването на следните дейности:

„МБАЛ-Пазарджик" АД, гр. Пазарджик:

- Осигуряване на спешна медицинска помощ на пациенти със спешни състояния, преминали през спешните отделения, които не са хоспитализирани в същата болница;

- Осигуряване на медицинска експертиза, осъществявана от ТЕЛК;

- Финансиране на ЛЗ, в които ветерани от войните осъществяват правото си на отдих и лечение – за медицински изделия и за медико-диагностични дейности извън обхвата на основния пакет от здравни дейности, гарантиран от бюджета на НЗОК;

- Осигуряване на диагностика, лечение и специализирани грижи за деца с висок медицински риск – деца с увреждания и потребност от постоянни медицински грижи, настанени в Център за настаняване от семеен тип, извън обхвата на задължителното здравно осигуряване;

- Поддържане готовността на отделение по инфекциозни болести за оказване на медицинска помощ при епидемично разпространение на заразни болести по чл. 61, ал. 1 или 3 от Закона за здравето – второ ниво на компетентност.

- Поддържане на готовността за оказване на медицинска помощ при извънредни ситуации, аварии и катастрофи.

„МБАЛ – Велинград" ЕООД, гр. Велинград:

- Оказване на консултативна медицинска помощ на спешни пациенти по искане на дежурните екипи в центровете за спешна медицинска помощ;

– Осъществяване на дейности от общинските и/или държавните ЛЗБП, които се намират на адреси в населени места в труднодостъпни и/или отдалечени райони.

„СБАЛПФЗ – Пазарджик" ЕООД, гр. Пазарджик:

- Осигуряване на лечение на пациенти с туберкулоза;

- Амбулаторно проследяване на контактни на пациенти с тубекулоза лица, лица с латентна туберкулозна инфекция и суспектните за туберкулоза лица;

- Амбулаторно проследяване /диспансеризация/ на болни с туберкулоза.

СБПЛРПФЗ „Света Петка Българска" ЕООД, гр. Велинград:

- Осигуряване на продължително лечение и рехабилитация на пациенти с неспецифични белодробни заболявания извън обхвата на задължителното здравно осигуряване на българските граждани.

МБАЛ „Уни Хоспитал” ООД, гр. Панагюрище:

- Оказване на спешна медицинска помощ за пациенти със спешни състояния, преминали през спешните отделения, които пациенти не са хоспитализирани в същото лечебно заведение.

УМБАЛ „ПЪЛМЕД" ООД, гр. Пловдив - МС „ЗДРАВЕ", гр. Пазарджик:

- Осигуряване на спешна медицинска помощ на пациенти със спешни състояния, преминали през спешни отделения, които пациенти не са хоспитализирани в същото лечебно заведение**.**

МБАЛ „Проф. Димитър Ранев" ООД, гр. Пещера:

– Оказване на консултативна помощ на спешни пациенти по искане на дежурните екипи в центровете за спешна медицинска помощ.

„Специализирана болница за рехабилитация – Вита" ЕООД, гр. Велинград:

– Лечение на ветераните от войните и придружител при нужда по преценка на лекар, както и за отдих, профилактика и рехабилитация на военноинвалиди и военно пострадали.

За отчитане на договорираната дейност в РЗИ са постъпили, проверени, заверени и изпратени в НЦОЗА 92 броя месечни отчети. Всички отчети са постъпвали в РЗИ в указаните срокове. При установяване на неточности в отчетите проверяващите експерти са ги отстранявали своевременно, аргументирали са необходимостта от корекция, поради което няма постъпили възражения от управители на лечебни заведения срещу корекции в отчетите по методиката. Всички месечни и тримесечни отчети са изпратени в установения срок, а често и преди него в НЦОЗА. Извършени са 32 проверки в лечебните заведения по спазване изискванията на Наредба №3 за субсидиране и съответствие на отчетената дейност с първичната документация в болницата, като заложеното изискване е за проверка на минимум 5% от отчетената дейност. Обхватът на извършените проверки през 2023 година е 28,9 % и е разпределен както следва:

ЛЗБП	I тримесечие %	II тримесечие %	III тримесечие %	IV тримесечие %
„МБАЛ Пазарджик” АД, гр. Пазарджик	8,24	9,22	5,68	5,98
„МБАЛ – Велинград” ЕООД, гр. Велинград	6,35	5,6	7,66	13,39
„СБАЛПФЗ – Пазарджик” ЕООД, гр. Пазарджик	12.03	13,06	14,38	20,42
СБПЛРПФЗ „Св.Петка Българска” ЕООД, гр. Велинград	11,31	6,39	6,63	7,85
МБАЛ „Уни Хоспитал” ООД, гр. Панагюрище	5,6	5,99	6,32	10,69
УМБАЛ „ПЪЛМЕД" ООД, гр. Пловдив - МС „ЗДРАВЕ", гр. Пазарджик	28,74	22,63	14,87	22,98
МБАЛ „Проф. Димитър Ранев" ООД, гр. Пещера	66,67	100	61,11	50
„СБР – Вита" ЕООД, гр. Велинград	100	100	100	75
СРЕДНО ОБЩО за тримесечие	29,87	32,86	27,08	25,78

Всички проверки през годината са протичали с пълното съдействие от страна на ръководството и отговорните лица в съответните болници. Несъответствие на отчетената дейност с медицинската документация в болницата не е констатирано.

Ежемесечно е оказвана методична помощ относно попълването на формите на отчетите, необходимата документация на пациентите, прилагането на разпоредбите на Наредбата.

За установяване потребностите от медицински специалисти в област Пазарджик през 2023 г. е изискана и събрана информация от лечебните заведения, обработена и изпратена в МЗ в законоустановения срок съгласно Наредба №1/2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването. Изготвен е Анализ на състоянието на специалистите в областта на здравеопазването по специалности и възрастови групи и потребностите от тях в лечебните заведения за болнична помощ.

За извършване на анализ на икономическите показатели по структурни звена в лечебните заведения за болнична помощ с преобладаваща общинска или държавна собственост на капитала и ЦСМП, се събират и обработват и т. нар. «отчети по разделно отчитане на разходите». През 2023 година са постъпили и проверени 6 броя.

На основание чл. 26 ал. 3 от Закона за здравето и във връзка със Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 година, РЗИ контролира подаваните от общините в област Пазарджик данни за броя на децата в детски ясли и детски кухни, здравни медиатори, медицински персонал в училищата и подава справка в МЗ 4 пъти годишно. През 2023 година са събрани и обработени от 12 - те общини в областта 52 броя справки за натуралните показатели в делегираните от държавата дейности във функция «Здравеопазване».

През 2023 г. съгласно изискванията на Наредба 14 от 15.04.2004 г. за медицинските критерии и реда за установяване на смърт и съгласно указания на МЗ от ЛЗБП и ЦСМП в областта се събира ежемесечно отчетна форма за смърт по образец и се предоставя на Изпълнителна агенция «Медицински надзор».

Медико-статистическата информация от лечебните и здравни заведения се събира с утвърдени формуляри на отчети, сведения, съобщения (известия), справки. Такива се събират от всички ЛЗ на територията на областта, обединени детски заведения с разкрити яслени групи, общински администрации, други здравни заведения.

През 2023 година са събрани, проверени и обработени следните отчети:

- ✓ *на лечебно заведение за болнична помощ – 13 бр.*
- ✓ *на лечебно заведение за извънболнична помощ – 442 бр.*
- ✓ *на медико-технически лаборатории – 29 бр.*
- ✓ *на медико-диагностични лаборатории – 1 бр.*
- ✓ *на кожно-венерологично заведение , кабинет, отделение – 5 бр.*
- ✓ *на психиатрично заведение, кабинет, отделение – 9 бр.*
- ✓ *на пневмо-фтизиатрично заведение, кабинет, отделение – 10 бр.*
- ✓ *на ОДЗ с яслени групи – 21 бр.*
- ✓ *на център, отделение по хемодиализа – 3 бр. статистически отчети*
- ✓ *на център по трансфузионна хематология – 2 бр.*
- ✓ *на спешната помощ – 13 бр.*
- ✓ *на регистрираните заболявания от активна туберкулоза и ХНБЗ – 10 бр.*
- ✓ *на регистрираните заболявания от трихофития, микроспория и фавус – 5 бр.*

- ✓ *за легловия фонд и медицинския персонал – 92 бр.*

Приложения към отчетите:

- *приложение № 1 към отчета на ЛЗИБП за дейността на стоматолозите – 207 бр.*
- *приложение № 1- а към отчета на ЛЗИБП за дейността на лабораторията по зъботехника – 26 бр.*
- *приложение № 2 към отчета на ЛЗИБП за дейности по майчино здравеопазване – 15 бр.*
- *приложение № 3 към отчета на ЛЗИБП за дейности по детско здравеопазване – 87 бр.*
- *приложение № 4 към отчета на ЛЗИБП за резултати от профилактични прегледи на деца и ученици – 106 бр.*
- *приложения № 5 и 6 към отчета на ЛЗИБП за регистрирани заболявания на деца до 17 г. и на лица над 18 г. – 185 бр.*
- *приложения № 5 и 6 Б към отчета на ЛЗБП за хоспитализираните случаи – 13 бр.*
- *приложение № 9 към отчета на ЛЗБП и на ЛЗИБП за ренгеновите изследвания и процедури – 27 бр.*
- *приложение № 11 за клинико-лабораторните изследвания – 17 бр.*
- *приложение 56 bm към отчета на ЛЗБП за хоспитализираните случаи по диагнози и местоживеене на пациентите – 13 бр.*

Приети, проверени и обработени оперативни сведения:

- ✓ *за полово предавани болести – 4 бр.*
- ✓ *за суицидни действия – 58 бр.*
- ✓ *за остри интоксикации с наркотици и алкохол – 16 бр.*
- ✓ *за извършените аборти – 36 бр.*
- ✓ *за случаите на мозъчно-съдова болест – 28 бр.*
- ✓ *за случаите на остър инфаркт на миокарда – 32 бр.*
- ✓ *за легловия фонд в стационарите – 26 бр.*
- ✓ *за починали деца на възраст до 1 год. – 4 бр.*
- ✓ *за починали деца на възраст от 1 до 17 год. – 4 бр.*
- ✓ *за живородените, мъртвородените и умрелите – 4 бр.*
- ✓ *за оказаната медицинска помощ на чужди граждани – 26 бр.*

Ежедневно се събират и подават справки в МЗ за свободния леглови фонд в лечебните заведения за болнична помощ – държавна и/или общинска собственост.

Изследване на причините за смърт:

В изпълнение на Регламент /ЕС/ № 328/2011 на Комисията за прилагане на Регламент /ЕО/ № 1338/2008 по отношение на статистическите данни за причините за смъртни случаи РБългария предоставя на Европейската комисия данни за умиранията, както и за мъртвораждания по единични причини, възраст, пол и други социално-демографски характеристики. За тази цел екземпляр от всяко попълнено от медицински специалист «Съобщение за смърт» или «Съобщение за раждане» за случай на мъртвораждане постъпва

в РЗИ за избор и кодиране на причината за смъртта. Кодираните съобщения се предават на Териториалното статистическо бюро.

През 2023 год. своевременно са кодирани всички съобщения за смърт подадени от НСИ- Пазарджик.

• Информация, събирана по силата на друг нормативен акт

Във връзка с Закона за достъп до обществена информация по искане на физически или юридически лица през годината са изготвени 6 справки с информация, касаеща извършени медицински дейности или здравно-демографски статус на населението.

• Дейности, предвидени в Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсори:

През 2023 година РЗИ контролира дейността на 132 аптеки от които 56 аптеки за търговия с лекарствени продукти, регистрирани по Закон за контрол на наркотичните вещества и прекурсорите (ЗКНВП). При проверките не са установявани нарушения при водене на документацията и отчетността, съгласно изискванията на Наредба 21/12.10.2000г. /изм. и доп. бр. 84/2013г./ на МЗ.

Спазват се сроковете за месечни, тримесечни и годишни отчети.

През 2023 година са извършени:

- 6 проверки и издадени 6 протокола на аптеки, кандидатстващи за лицензия за съхранение и продажба на наркотични вещества;

- 56 са текущи проверки в аптеки притежаващи лицензия за съхранение и продажба на наркотични вещества.

Обработени са общо 885 отчета на предадени специални рецептурни бланки (аптеки и лекари) и специални формуляри за поръчка на медикаменти (аптеки).

Изготвени - 4 обобщени тримесечни отчети до МЗ за закупените, продадените и наличните лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества от Приложение № 2 към чл.3, т. 2 от Наредбата за класифициране на растенията и веществата като наркотични.

Изготвен отчет за ипълнение на планираните показатели за 2023 г. по Програма 4 "Намаляването търсенето на наркотици"

Предоставени специални рецептурни бланки за предписване на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества – 471 кочана /зелени рецепти/, предоставени специални формуляри за поръчка на медикаменти, съдържащи наркотични вещества от аптеки – 74 кочана и 461 бр. жълти рецептурни бланки.

Програма 4: ”Намаляване търсенето на наркотици” Показатели за изпълнение	**Мерна единица**	**Целева стойност**	**Отчет 31.12.2023г.**
Извършени проверки в аптеки и складове за търговия на едро с лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества	бр.	**56**	**56**
Извършени проверки в програми за лечение с агонисти и агонисти-антагонисти на лица, зависими към опиоиди	бр.	**4**	**4**
Съставени протоколи от проверките	бр.	**62**	**62**

Програмата за лечение с агонисти и агонисти – антагонисти на лица, зависими към опиоиди към Държавна психиатрична болница – Пазарджик осъществява дейността си от 2011 година с Разрешение № РД – 26 – 13/ 10. 06. 2011 година и последно подновено Разрешение за осъществяване на дейността № РД-23-11/ 23.12.2020 г. от Министъра на здравеопазването, за 50 пациенти за лечение с лекарствения продукт Метадон (метадон хидрохлорид).

За 2023 година са извършени 4 проверки, което е на 100 % изпълнение на планираните за отчетния период проверки.

При проверките няма установени разминавания и нарушения на Наредба № 2 от 20. 06. 2012 година на МЗ и Наредба № 24 от 07.07.2004 година /изм. и доп. ДВ бр. 37 от 2016г./ за утвърждаване на медицински стандарт „Психиатрия”.

Контрол на аптеки, дрогерии и складове за търговия с лекарствени продукти

На територията на област Пазарджик има разкрити 132 аптеки, 14 дрогерии. От тях през отчетната 2023 година са открити 10 нови аптеки и една нова дрогерия и са закрити – 4 аптеки .

През 2023 година контролът във функциониращите аптеки, дрогерии на територията на област Пазарджик се осъществяваше от инспектори към Дирекция МД.

През 2023 година в тези обекти бяха извършени минимум една текуща проверка по спазване изискванията на Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина, обнародван в ДВ бр.31/ 13. 04. 2007 година, изм. бр.103/ 04.12.2020 година) и подзаконовите разпоредби към него.

извършени проверки	**Аптеки**	**Дрогерии**	**Складове на едро**
	Общ брой обекти - 146		
	132	*14*	
	Общ брой проверки - 148		
	136	*14*	

За отчетната година са издадени общо 6 броя хигиенни заключения на аптеки във връзка с издаване на Разрешения за откриване на аптеки от ИАЛ по реда на Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина.

Издаване становища за унищожаване на негодни за употреба лекарствени продукти и медицински изделия

Във връзка с постъпили в РЗИ - Пазарджик заявления за издаване на становища за унищожаване на лекарствени продукти, съгласно изискванията на Наредба №24/16.05.2018година за условията и реда за унищожаването, преработването или използването за други цели на лекарствените продукти, са издадени 16 становища за унищожаване на негодни за употреба лекарствени продукти и медицински изделия в съответствие с Раздел II на Наредба №4/16.05. 2018 година на МЗ ДВ бр.43/ 25.05. 2018 година.

- **Провеждане на антикорупционни мерки.**

С цел разкриване на корупционни практики в лечебните заведения за болнична помощ през 2023 г. всяко тримесечие се провежда анкета сред пациентите на една болница избрана на ротационен принцип. Анкетата е анонимна. След разясняване на пациентите за целта и начина на провеждане на анкетата, в отделението се поставя кутия, в която попълнените анкети, запечатани в плик да бъдат пуснати.

Анкетите съдържат данни за пол, възраст, образование и социален статус на пациента, повод и начин на извършване на плащането/ако има такива/, степен на удовлетвореност от санитарно-хигиенните и битови условия и обслужването в болницата. В края на тримесечието тричленна комисия отваря кутията и с протокол установява наличието на брой анкети. След статистическа обработка на анкетите се изготвя доклад до директора. През 2023 година нито един пациент не е попълнил данни за нерегламентирано плащане за медицински услуги.

- **Изработване, анализ и оценка на здравно-демографските процеси на територията на област Пазарджик**

Изготвянето на анализи за здравно-демографското състояние на населението в областта е важна дейност на РЗИ, подпомагаща разработването и осъществяването на регионални и национални здравни политики. Ежемесечно чрез информационна карта е подавана в МЗ информация за починалите деца на възраст до 1 година. Всяко тримесечие са изготвяни 3 броя сведения за раждаемостта, общата смъртност, детската смъртност и естествения прираст в областта по общини, градско, селско население, възраст и причини за смъртност при децата до 1 година.

През второто полугодие на 2023 г. е изготвен ежегодния Анализ на здравно-демографското състояние на населението от област Пазарджик и състоянието на здравната мрежа за 2022 г.

През 2023г. в изпълнение на заповед № РД-02-227/18.08.2023г.на Министъра но здравеопазването експерти от дирекцията взеха участие в комисията изготвила Областната здравна карта на област Пазарджик.

- **Участие в комисии съвместно с други институции:**

-участие в заседания на МКБППМН към община Пазарджик.

-участие в заседания на РЕПЛРДУСОП – Пазарджик.

- ежеседмично участие в заседания на РС по осиновяване

- **Дейност по отбранително-мобилизационна подготовка и сигурност на информацията**

Изготвен беше годишен план за дейността по ОМП на РЗИ Пазарджик за 2023 г. Оказа се методическа помощ на лечебните заведения за изготвяне на техни годишни планове.

Актуализираха се сведения за окомплектоваността на структурите от здравната мрежа в областта с личен състав, леглови фонд и автотранспорт и беше изпратено в министерство на здравеопазването. Поддържа се регистър с телефоните за връзка с лечебните заведения. Изготвиха се и изпратиха в министерство на здравеопазването комплектоването на специализираните медицински екипи в лечебните заведения на областта.

Актуализира се военновремения план на РЗИ Пазарджик. Актуализира се броя на отсрочената техника запас.

Плана за действие при усложнена зимна обстановка на РЗИ се актуализира, съгласно указанията на Областния управител и Министъра на здравеопазването. На това основание бяха изпратени указания за актуализиране на плановете и на лечебните заведения. Извърши се проверка на място за подготовката на лечебните заведения за работа в усложнена зимна обстановка. Особено внимание се обърна на подготовката на линейките и реаномобилите , както редовната профилактика на агрегатите за алтернативно ел.захранване по места и актуализирането на специализираните медицински екипи. През годината се извършваха проверки за актуализация на плановете на лечебните заведения за работа при бедствия, аварии и катастрофи. Представител на дирекцията участваше в срещи на Областния съвет по сигурност, Областния щаб при бедствия и Общинския щаб при бедствия.

През годината регулярно се изготвяха справки и отчети, по писма от Министерство на здравеопазването, Областна администрация и Община.

Ежедневно се изготвяше и информация за свободния леглови фонд. Месечно се обобщаваше и изпращаше отчет до Министерство на здравеопазването на разпределените и изразходвани от лечебните заведения в областа лични предпазни средства **.**

- **По направление сигурност на информация :**

Поддържане на постоянен контакт със структурите на ОД МВР, ТД „ НС”, ДКСИ. Периодично се контролира регистратурата за класифицирана информация и правилното

поставяне на грифовете за сигурност, завеждането на входяща, и изходяща кореспонденция, правилното оформяне на писмата.

Извършена беше годишна проверка на регистратурата.

Следят се сроковете на разрешенията за работа с класифицирана информация. През годината своевременно се подготвяха документите за проучване на служители от ОЕ Регионалната здравна инспекция Пазарджик с изтичащи разрешения за работа с класифицирана информация. Новите разрешения и прекратените такива бяха изпратени в ДКСИ София и бяха информирани ТД "НС"-Пазарджик. Бяха извършени проучвания на лица за допускане на работа с класифицирана информация. Със същите се проведе първоначално обучение за работа с документи с класифицирана информация и им бе издадено удостоверение за завършено обучение по защита на класифицираната информация.

Служителят по сигурността на информацията, следи за промените в ЗЗКИ, ПП на ЗЗКИ и изпълнява указанията на ДКСИ и ДАНС.

- **Осъществяване на дейности във връзка с COVID-19.**

- Ежемесечно експерти от Д МД осъществяваха отчетност и контрол на разходването на лекарствените продукти: Veklury (Remdesivir) , Regkirona, и лекарствения продукт от две моноклонални антитела от ЛЗ определени да лекуват пациенти с COVID-19 . При необходимост се осъществяваха и спешни заявки.

- Текущо се осъществяваше контрол и се извършваха проверки в лечебните заведения за болнична и извънболнична помощ, и аптеки за спазването на противоепидемичните мерки.

Обучения на служителите от дирекция МД през 2023 г.:

- На 06-07 юни във Велико Търново, д-р Герасимова взе участие в семинар на инспекторите по наркотични вещества.

- На 27-28 юни в гр. София, Виктория Стойчева присъства на обучение за въведение в държавната служба.

- На 04-06 октомври в с. Сливен, Виктория Стойчева и д-р Герасимова взеха участие в семинар с експерти на НСИ и НЦОЗА на тема „Повишаване качеството на статистическата информация в областта на общественото здраве в изпълнение на европейското законодателство".

- На 27-28 ноември в гр. Стара Загора, д-р Герасимова взе участие в семинар на инспекторите по наркотични вещества.

ДИРЕКЦИЯ „НАДЗОР НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ"

Основната дейност в Дирекция "Надзор на заразните болести" при РЗИ гр.Пазарджик и през 2023г. беше организирана и осъществявана съобразно изискванията на наредби, инструкции и указания на МЗ, повишаване ефективността на профилактиката и ограничаване заболеваемостта от инфекциозни заболявания, чрез осъществяване целите поставени от националните програми за профилактика и контрол на болестите, всичко съобразено с конкретната за региона епидемиологична обстановка.

През 2023г. Д НЗБ работи при следната окомплектованост: 2 главни инспектори - лекари без специалност, 1 старши инспектор и 7 инспектора. В микробиологична лаборатория работят двама младши експерти и един младши експерт в паразитологична лаборатория. В тези лаборатории са назначени лекари на граждански договори. Двама инспектори в дирекцията – един старши инспектор и един инспектор са в отпуск по майчинство.

За отчетния период Д НЗБ осъществяваше дейността си без директор на дирекция, след като при обявен конкурс за длъжността не се явиха кандидати. Със Заповед на Директора на РЗИ-Пазарджик бяха вменени административни отговорности на един от лекарите – главен инспектор в Д НЗБ. През цялата година главният секретар на инспекцията методично подпомагаше дейността на Д НЗБ и оценяваше дейността на държавните служители.

Във връзка с подобряване кадровата обезпеченост на Д НЗБ Директор РЗИ-Пазарджик назначи фелдшер от лечебната мрежа в дирекцията.

В този състав дирекция НЗБ изпълни поставените цели.

Организация на противоепидемичния контрол

Дирекция „НЗБ" работеше по годишен план, съобразен с изискванията на МЗ за кратност на проверките, в които са включени всички задачи, водещи до противоепидемичното осигуряване на областта. Разпределението на обектите, подлежащи на проверки беше на териториален принцип, а доколкото беше възможно и по проблеми. Цялостната дейност на дирекцията беше насочена към:

- осъществяване на ефективен епидемиологичен надзор на заразните и паразитни заболявания;
- недопускане на епидемични взривове от ваксинопредотвратими инфекции;
-осигуряване на висок имунизационен обхват при изпълнение на имунизационния календар на страната;
- контрол на противоепидемичния режим на работа в лечебните заведения обективизиран с лабораторен контрол;
- контрол върху качеството и ефективността на дезинфекционните, дезинсекционни и дератизационни дейности;

- изготвяне на анализи и прогнози за заразната заболеваемост с набелязване и предприемане на конкретни профилактични и противоепидемични мерки;

- дейности по национални и регионални програми, свързани с профилактиката и контрола на заразните заболявания;

Организацията на противоепидемичния контрол се подчиняваше на следните основни принципи:

а/ конкретност – системен контрол на заразните огнища

б/ отчетност-ежеседмично се разглеждаха основните задачи и се извършваше анализ на дейността

в/ обхватност-съгласно кратността, спусната от МЗ

г/ ежедневно следене и проучване динамиката на заболеваемостта и съответно провеждане на необходимите противоепидемични мероприятия

д/ анализ на санитарно-хигиенните неблагополучия

Дейност по епидемиологичния надзор на заразните болести

През отчетната година бяха извършени планови тематични проверки:

- По правилно планиране, прилагане и изразходване на биопродукти за провеждане на задължителните имунизации и реимунизации в детската възраст в АПМП
- По организация на профилактиката и контрола на инфекциите, свързани с медицинското обслужване и антибиотичната политика в ЛЗБП.
- По имунопрофилактика
- По профилактика на туберкулоза ОПЛ и СБАЛПФЗ за диагностика и лечение на туберкулозата.
- По ОВП
- По проверка работата на кабинетите, извършващи противобясна имунизация
- По спазване разпоредбите на Наредба №1/05.01.2018г. за условията и реда за извършване на дезинфекции, дезинсекции и дератизации
- По постекспозиционна профилактика и предпазване на медицинския персонал от инфекции с ХИВ, хепатит В и С в МЦ, ДКЦ и болници
- По предоставяне на изследване за ХИВ, хепатит В и С, сифилис на лица в риск в местата за временно настаняване
- По чл. 56, ал.1 от Закона за здравето

През 2023г. бяха извършени 1176 тематични проверки по имунопрофилактика.

Показатели на проверките:

1. Правилно ли се планират биопродуктите и как се определя броя на подлежащите.
2. Правилно ли се отчитат направените профилактични имунизации и реимунизации.

Констатации:

1.Своевременно се заявяваше броя необходими ваксини, заявките с планираните количества ваксини отговаряха на броя на подлежащите по пациентска листа. Все още се констатират дребни пропуски, които се отнасят до заявяване и отчитане на необходимите биопродукти.

2.Някои ОПЛ продължават неправилно да определят подлежащите контингенти.

3.Своевременно се отчитаха направените имунизации и реимунизации с отчет 3-23а. Единици бяха тези, които закъсняваха с представянето на отчета.

По отношение на имунопрофилактиката на новородените в АГО не бяха констатирани нарушения. Своевременно бяха обхващани с БЦЖ и НВ ваксини новородените през 2023г.

В кабинетите за противобясна имунизация също нямаше пропуски по спазване схемата на имунизация. Същите получаваха редовно необходимите количества ваксина.

При проверките не бяха намерени ваксини с изтекъл срок на годност.

Всички ваксини се съхраняват в хладилници, водят се тетрадки за отразяване температурата в хладилника. Приложената ваксина се вписва като са спазени изискванията на Наредба №15/2005г. за имунизациите в Република България.

Препоръки:

1. Да се обърне внимание на определяне броя на подлежащите, тъй като много от записаните деца пребивават в чужбина.
2. Да не се допускат несъответствия между заявени и отчетени количества ваксини.
3. Получаването на ваксини да става след представяне на заявка, съобразена с пациентската листа.

Тематична проверка в изпълнение на писмо на Министерство на здравеопазването **№ 16-01-17/04.04.2023г.** за своевременнст на прилагане на първи прием на ваксина срещу хепатит Б в родилните отделения:

Извършени бяха 5 тематични проверки във всички родилни отделения към ЛЗБП в областта. Проверена беше документацията за родените деца през м. януари 2023г. в област Пазарджик, при което се констатира:

Родени деца – 125

Обхванати с ваксина в първите 24 часа след раждането - 92

Обхванати с ваксина след 24 час – 31

Необхванати - 2

Най-честите причини за отлагане от имунизация в първите 24 часа след раждането по медицински противопоказания са следните:

- Интраамниотична инфекция на плода - 6
- Респираторен дисстрес синдром - 10
- Ниско тегло при раждането /недоносеност/ - 6
- Пневмония - 3
- Асфиксия - 1
- Неонатален конюнктивит – 3
- Хематемеза и мелена от поглъщане на майчина кръв – 1
- Тахипнея – 1

При родените през м. януари 2023г. деца няма отложени от имунизация поради отказ на родителите.

Необхванати с ваксина – 2 деца, приведени в УМБАЛ „Св. Георги" гр. Пловдив:

- 1 недоносено - родено в МБАЛ „Унихоспитал" гр. Панагюрище и приведено първоначално в МБАЛ Пазарджик АД, а на 09.02.2023г. приведено в УМБАЛ „Св. Георги".

- 1 доносено - родено на 12.01.2023г. в МБАЛ „Хигия" гр. Пазарджик, приведено веднага след раждането в МБАЛ Пазарджик АД, а 2 часа след това в УМБАЛ „Св. Георги" за операция с диагноза Некротизиращ ентероколит. Чревна перфорация в перинаталния период.

Децата родени с проблеми или ниско тегло при раждане се привеждат за лечение в МБАЛ Пазарджик АД, а по-тежките случаи се изпращат в УМБАЛ „Св. Георги" гр. Пловдив.

Тематична проверка в изпълнение на писмо на Министерство на здравеопазването **№16-01-17/17.02.2023г**. за съхранение на ваксините по Имунизационния календар на страната в амбулаториите за първична медицинска помощ., при което се констатира:

За периода 13.09. – 15.11.2023г. инспектори от Д НЗБ при РЗИ – Пазарджик извършиха 161 тематични проверки в амбулаториите за първична медицинска помощ и 5 проверки в АГО на ЛЗБП в областта, при които се констатира:

Помещенията, в които се намират хладилниците са лекарски кабинети или манипулационни, използвани от тях. Ваксините се съхраняват в битови хладилници, пригодени за целта и използвани само за съхранение на ваксини. Хладилниците се ползват само от лекаря, работещ в кабинета. В някои групови практики от областта, в които лекарите работят на график /двусменен режим/, има един хладилник, който се ползва и от двамата ОПЛ. Помещенията, в които се намират хладилниците са с контролиран достъп.

Повечето хладилници за съхранение на ваксини нямат отделен фризер, а разполагат само с вътрешна камера.

Затруднение имаше в отговора на въпроса кога е произведен хладилникът за съхранение на ваксини, тъй като голяма част от ОПЛ нямат точна информация и не притежават необходимите документи. Повечето от тях са получили хладилниците служебно от РЗОК и РЦЗ през 2000-2001г. В малка част от практиките има закупени нови хладилници с отделен фризер.

Всички хладилници за съхранение на ваксини са изправни, поставени на разстояние от прозорец, без директна слънчева светлина, на разстояние от стените. Снабдени са с термометри, предимно спиртни, поставени в средата на хладилника.

В хладилника не се съхраняват други лекарства /лабораторни проби, храна и/или напитки/.

Ваксините се съхраняват по рафтовете на хладилника в оригиналните опаковки, подредени са по вид и по срок на годност, като тези с най-кратък срок на годност са поставени най-отпред. Оставено е разстояние между ваксините и стените на хладилника.

От РЗИ на всички ОПЛ са раздадени инструкции за начина на подреждане на ваксините, като повечето от тях са залепени на вратата на хладилника.

Във всички амбулатории е налице дневник за температурен контрол с отбелязани графи по дни, часове и подпис на проверяващия, който се съхранява върху хладилника или в шкаф/чекмедже. Температурата на хладилника се отчита двукратно - в началото и в края на работния ден.

В някои амбулатории в малки населени места, в които ОПЛ работи самостоятелно по график в определени дни и часове, температурата на хладилника се отчита еднократно за съответния ден.

По Писмо на МЗ №16-00-70/08.12.2023г., касаещо нарастване на регистрираните случаи на морбили в държавите от ЕС и нисък имунизационен обхват срещу морбили през последните години и с цел предприемане на мерки за недопускане на риск за общественото здраве:

Изготвени бяха 121 предписания до ОПЛ на територията на област Пазарджик, с които се изискваше да бъде направен преглед на имунизационния статус на децата от пациентската листа на възраст от 13 мес. до 18г., подлежащи на имунизации/реимунизации срещу морбили, паротит и рубеола и до 29.12.2023г. да бъде представен списък в РЗИ на откритите неимунизирани или с непълен статус деца, като се посочат отделно децата, пребиваващи в чужбина. От представените списъци е видно, че за 1767 деца няма точна информация за имунизационния им статус, като по-голямата част от тях - 1549 пребивават в чужбина.

Срещу изготвените списъци на ОПЛ бяха предоставени необходимите количества ваксина за децата, живеещи в страната. Обхващането на децата ще бъде проследено с последващи проверки на ОПЛ и направените имунизации ще бъдат отразени в отчетите за 2024г.

За разликата между имунизирани лица и пребиващи в чужбина (или изселени в друга област) ОПЛ предоставят следните причини за отлагане:

- Голяма част от необхванатите с ваксини деца са родени и живеят в чужбина и само формално се водят в пациентските листи на ОПЛ, други живеят в друго населено място
- Родители, които са поканени от ОПЛ за имунизация отказват поставяне на ваксина на децата си и отказват да подпишат писмен отказ.

- Децата със заболявания, изискващи отлагане повече от 3 месеца, не винаги се насочват от ОПЛ за консултация със специалист по съответното заболяване за становище, а при необходимост и към комисията за отлагане.

Болничните комисии своевременно изготвят и представят за съгласуване в РЗИ, програма за профилактика на ИСМО и план–график на заседанията. Към тяхното изпълнение и етапно отчитане обаче все още в някои болници се подхожда формално.

На територията на област Пазарджик са регистрирани 13 ДДД фирми, от които една новоразкрита през м. декември 2023г., които имат право да извършват ДДД мероприятия /дезинфекция, дезинсекция и дератизация/ и за които в РЗИ-Пазарджик е получено уведомление от Министерство на здравеопазването.

ДДД фирмите отговарят на изискванията на Наредба №1/ 05.01.2018г. за условията и реда за извършване на дезинфекции, дезинсекции и дератизации, обн. ДВ. бр. 7 от 19.01.2018 г.

Професионалната правоспособност на ръководителите и изпълнителите на ДДД-дейностите е доказана с представени удостоверения. Обикновено дейността се извършва от самия ръководител и от назначени един или двама изпълнители. На изпълнителите се провежда инструктаж от ръководителя на фирмата, за което има подписани декларации.

Фирмите притежават подходяща материална база – сграден фонд и екипировка за съхраняване и експлоатация на техниката и материалите. Набавени са необходимите лични предпазни средства за изпълнителите.

ДДД дейностите се извършват обикновено по предварително сключени договори с юридически лица и/или при еднократни поръчки на физически лица. За извършваните ДДД-обработки на различни обекти/фирми се издават протоколи и фактури. Ефективността на провежданите ДДД мероприятия се следи от ръководителя.

Извършени са 6 проверки по изпълнението на Договор за организиране и прилагане на дезинфекционни мероприятия за контрол на комарните популации в страната РД-06-31/2022г. За всички извършени проверки са съставени констативни протоколи „без забележки".

Извършени са обработки на 127 биотопа, съгласно сключения договор.

През 2023г. бяха извършени 146 тематични проверки по профилактика на туберкулозата на общопрактикуващите лекари в областта. При проверките се констатира, че новите случаи на туберкулоза се съобщават с бързи известия, съгласно изискванията на Наредба № 21/18.07.2005г. за реда за регистрация, съобщаване и отчет на заразните болести.

Всички болни са обхванати с епидемиологични проучвания. Събират се данните от бързите известия за болен от туберкулоза и се изготвят периодични справки. Съществува добра колаборация между РЗИ и СБАЛПФЗ, в резултат на което бяха издирени 187 контактни

лица и насочени за изследване в СБАЛПФЗ – Пазарджик. След преглед от специалист, проба Манту, рентгенография на бял дроб и параклиника 24 от тях са обхванати с химиопрофилактика с Изониазид.

При проверките се обърна внимание на техниката на извършване на проба Манту, отчитане на 72-я час на пробата, регистриране в работната тетрадка датата на отчитане. При затруднено отчитане на проба Манту /хиперергични или отрицателни проби/ децата се изпращат за консултация в СБАЛПФЗ - Пазарджик.

През годината ОПЛ не са изпращали деца за консултация със специалист.

През 2023г. от лечебните заведения за диагностика и лечение на туберкулоза 32 болни са насочени за изследване за ХИВ в лабораторията на РЗИ – Пазарджик. Всички резултати от изследванията са отрицателни.

Активно се проследява имунопрофилактиката на новородените в родилните отделения на многопрофилните болници с БЦЖ ваксина. Текущи проверки бяха извършени и в неонатологията на МБАЛ–Пазарджик по своевременното приложение на ваксината БЦЖ, съгласно изискванията на Наредба №15/12.05.2005г. за Имунизациите в РБългария и спазване дозите и техниката на приложение. При проверките не са констатирани сериозни пропуски, с изключение на отлагане на подлежащите по временни противопоказания. Бяха дадени препоръки за стриктно отразяване на проведените имунизации в обменната карта на новороденото за сведение на ОПЛ.

ОПЛ извършват проверка за белег на 7-месечните бебета. Единични са случаите без направена имунизация в родилно отделение /недоносеност или аномалия/.

Проследява се изпълнението на Методично указание за контрол на туберкулозата в лечебните заведения, утвърдено със заповед № 09-690/10.12.2009г. на Министъра на здравеопазването.

Осъществени са работни срещи с НПО, чиито координатори съдействат активно при издирване на контактните, а също и на болни, които самоволно са прекъснали лечението си, с цел да ги мотивират отново да се лекуват. Проведени са и многократни работни срещи с управителя на СБАЛПФЗ и патронажната сестра.

<u>Контрол над обектите и наказателна дейност</u>

През годината са извършени 1176 тематични проверки по имунопрофилактика. Успоредно с провеждане на здравен контрол, основна част от дейността ни беше оказването на ОМП, свързана с имунопрофилактиката и с проблемите на профилактиката и контрола на заразните болести. Извършени са 13381 епидемиологични проучвания, с които са обхванати всички подлежащи на задължително проучване случаи. Проведени са редица срещи с ръководствата на лечебни заведения.

Неразделна част от ДЗК е микробиологичния контрол на дезинфекциите и стерилизациите и контрол на дезинфекционната техника. Взети са 7212 микробиологични и 6057 паразитологични проби. Извършени са 2985 изследвания за Covid -19 с бързи тестове.

През годината са съставени 7 акта, покрити с наказателно постановление срещу 1 акт за предходната година.

Пуснати са 1050 предписания на поставени под карантина лица, свързани с епидемична обстановка за Covid -19.

През изтеклата година са издадени 10 становища за класификация на отпадъците.

Извършени са 40 проверки за спазване на здравните изисквания при регистрация на ЛЗ.

Заедно с контролната дейност оказваме консултативна и методична помощ по:

- Имунопрофилактика на лекарите, прилагащи задължителни, целеви и препоръчителни имунизации и реимунизации
- Прилагане на действащата нормативна уредба в областта на надзора, профилактиката и контрола на заразните болести
- По профилактиката и контрол на ИСМО
- Постекспозиционна профилактика и предпазване на медицинския персонал от инфекция с ХИВ, хепатит В и С в лечебните и здравни заведения

И през тази година беше направен анализ на проведените имунизации на децата и учениците, въз основа на данни, предоставени от личните лекари. Така се отчете за пореден път ефекта от таблицата образец, изготвена от нас, която медицинските специалисти от здравните кабинети в детските заведения и училища представят.

Заразна заболеваемост

През 2023г. са регистрирани 1431 ОЗБ /без грип и ОРЗ/ срещу 13394 за миналата година. Структурата на заразната заболеваемост е следната: чревни - 94, капкови - 1291, трансмисивни - 7, туберкулоза –13, сифилис – 12, ОВП – 8, ХТБС – 2, ехинококоза – 3, ботулизъм – 1.

Това съотношение за предходната година е следното: чревни - 78, капкови - 13295, трансмисивни - 5, туберкулоза – 1, сифилис – 8, ОВП – 6, ехинококоза – 1.

Относителния дял на чревните инфекции е 6,66% срещу 0,58% за миналата година, на капковите 91,% срещу 99,3% за миналата година, 0,05% на трансмисивните инфекции срещу 0,03% за миналата година.

Чревни инфекции: Регистрирани са 94 случая, относителен дял – 6,66%, заболеваемост 41,5$^{0}/_{0000}$ срещу 78, заболеваемост 31,5$^{0}/_{0000}$ за 2022г.

Година	2019	2020	2021	2022	2023
Брой заболели	74	13	43	78	94
Заболеваемост	28,9 $^{0}/_{0000}$	5,0 $^{0}/_{0000}$	17,1 $^{0}/_{0000}$	31,5 $^{0}/_{0000}$	41,55 $^{0}/_{0000}$

В групата на чревните инфекции водеща роля имат вирусните хепатити, ротавирусните гастроентерити и салмонелозите.

През изминалата година са регистрирани 33 случая на Ротавирусен гастроентерит, заболеваемост 14,58 $^{0}/_{0000,}$ относителен дял 2,3 %, срещу 47 случая на ротавирусен гастроентероколит през миналата година, заболеваемост $19^{0}/_{0000,}$ отн. дял 0,35%.

По възрастови групи заболелите се разпределят както следва: 1-4г. – 19 случая, 0-1г. – 9 случая, 5-9г. – 4 случая, 10-14г. – 1 случай.

Салмонелози – регистрирани са 7 случая, заболеваемост $3^{0}/_{0000}$, отн. дял 0,28% срещу 5 случая, заболеваемост $2^{0}/_{0000}$ за миналата година, отн. дял 0,03%.

Разпределението по възрасти е както следва: 0-1г. – 2 случая, 5-9г. – 2 случая, 1-4г. – 1 случай, 35-39г. - 1 случай и 40-44 – 1 случай.

Най- чести причинители са S.typhi murium – 2 случая, салмонела гр. В – 2 случая, S.enteritidis – 1 случай, салмонела гр. С – 1 случай и салмонела гр. Д – 1 случай.

Година	2019	2020	2021	2022	2023
Брой заболели	11	3	9	5	7
Заболеваемост	$4,3^{0}/_{0000}$	$1,1^{0}/_{0000}$	$3,5^{0}/_{0000}$	$2,02^{0}/_{0000}$	$3^{0}/_{0000}$

През 2023г. Вирусните хепатити са 43, заболеваемост $19^{0}/_{0000,}$ отн. дял 3%, срещу 2 случая за м.г., заболеваемост $0,8^{0}/_{0000}$.

Година	2019	2020	2021	2022	2023
Брой заболели	43	4	6	6	43
Заболеваемост	16,8 $^{0}/_{0000}$	0,01 $^{0}/_{0000}$	1,98 $^{0}/_{0000}$	$0,8^{0}/_{0000}$	$19^{0}/_{0000}$

По данни на разделната регистрация разпределението е както следва:

Вирусен хепатит тип А – регистрирани са 22 случая, заболеваемост $9,7^{0}/_{0000,}$ отн. дял 1,5% срещу 2 случая за 2022г., заболеваемост $0,8^{0}/_{0000}$. Забелязва се възходяща тенденция при заболеваемостта от вирусен хепатит тип А, като повечето случаи са от ромската махала в гр. Велинград -19, гр. Ракитово -1,с. Драгиново -1 и гр. Белово - 1.

През 2023г. са съобщени и хоспитализирани в Инфекциозно отделение на МБАЛ-Пазарджик 22 случая на Вирусен хепатит тип А - 13 мъже и 9 жени, които са потвърдени.

По възрастови групи заболелите се разпределят както следва:

5-9г. - 5 случая, 1-4г - 4 случая, 10-14г. - 4 случая, над 65г. – 3 случая, 30-34г. – 2 случая, 55-59г. - 2 случая, 35-39г. – 1 случай, 45-49г. – 1 случай

Извършено е епидемиологично проучване, издирени са контактните, направени са необходимите изследвания, предприети са съответните противоепидемични мерки.

Вирусен хепатит тип В - регистрирани са 5 случая, заболеваемост 2,2$^{0}/_{0000}$, отн. дял 0,35% срещу 0 случаи за 2022г.

По възрастови групи заболелите се разпределят както следва:

30-34г. – 2 случая, 10-14г. - 1 случай, 10-14г. -1 случай и 50-54г. - 1случай

По отношение изясняване пътищата на предаване заболелите не съобщават за кръвни манипулации или хирургични интервенции.

Има едно заболяло дете в имунизационна възраст.

Виктория Йорданова Дойнова 14г.

гр. Ракитово

Детето има поставени три ваксини срещу Хепатит В:

I-ви прием Engerix B - 04.12.2009г.

II-ри прием - 05.01.2010г.

III-ти прием - 01.11.2010г.

Неизвестен източник на заразата.

Вирусен хепатит тип С - няма регистрирани случаи.

Вирусен хепатит тип Е – регистиран е 1 случай /мъж на 65+/, заболеваемост 0, 4$^{0}/_{0000}$, относителен дял 0,07% срещу 0 случаи за 2022г.

Вирусен хепатит неопределен, остър – регистрирани са 15 случая /9 мъже и 6 жени/, заболеваемост 6,6$^{0}/_{0000}$, относителен дял 1%, срещу 0 случаи за 2022г.

Ентероколити – регистрирани са 6 случая /5 мъже и 1 жена/, заболеваемост 2,65$^{0}/_{0000}$, относителен дял 0,42% срещу 23 случая за миналата година, заболеваемост 9,3$^{0}/_{0000}$, относителен дял 0,17%.

По възрастови групи заболелите се разпределят както следва: 10-14г.-2 случая, 1-4г.–1 случай, 15-г. – 1 случай, 40-44г.- 1 случай, 50-54г.- 1случай.

Шигелози – регистрирани са 4 случая /жени/, заболеваемост 1,76$^{0}/_{0000}$, относителен дял 0,28% срещу 1 случай, заболеваемост 0,4$^{0}/_{0000}$ относителен дял 0,007% за миналата година.

Година	2019	2020	2021	2022	2023

Брой заболели	5	5	2	1	4
Заболеваемост	1,9 $^{0}/_{0000}$	1,9 $^{0}/_{0000}$	0,8 $^{0}/_{0000}$	0,4$^{0}/_{0000}$	1,76 $^{0}/_{0000}$

По възрастови групи заболелите се разпределят както следва: 5-9г. – 3 случая, 10-14г. -1 случай, причинител е Shigella zone.

Колиентерит – 1 случай /мъж, 5-9г./, заболеваемост 0,44$^{0}/_{0000}$ относителен дял 0,07% срещу 0 случаи за 2022г. Причинител E. coli.

През 2023г. няма регистрирани случаи на легионерска болест, срещу 1 случай през 2022г., заболеваемост 0,4 $^{0}/_{0000}$.

Активен епидемиологичен надзор над ОВП се провеждаше в 11 отделения на МБАЛ гр. Пазарджик – Инфекциозно отделение, I и II ДО и Нервно отделение, МБАЛ гр.Пещера - Детско и Инфекциозно отделения, МБАЛ „Уни Хоспитал" гр. Панагюрище - Детско отделение, МБАЛ гр. Велинград - Детско отделение и МБАЛ „Здраве" гр. Велинград - Детско отделение, МБАЛ "Хигия" гр Пазарджик - Детско отделение, МБАЛ "Здраве" гр. Пазарджик – Детско отделение.

Общият брой на леглата в отделенията, подлежащи на надзор е 322, разпределени както следва: Инфекциозно отделение – 28 легла, Детско отделение – 269 легла, Нервно отделение – 25 легла.

Броят на децата от 0-15г. включени в надзора е 41350. През 2023г. при проверките не бяха открити случаи на ОВП.

През 2023г. от РЗИ – Пловдив бяха съобщени 8 деца с Парализа на Бел: БЛА 12г., НИЗ 8г., ФСА 11г., АНК 13г., МЖМ 14г., ЙМК 13г., МАА 12г., ДНХ 3г.

Капкови инфекции - през изминалата година са регистрирани 1291 капкови, заболеваемост 570,7$^{0}/_{0000,}$ относителен дял 91,5% срещу 13295, заболеваемост 5374 $^{0}/_{0000,}$ отн. дял 99,35% за 2022г.

Водещо място и през 2023г. продължава да заема COVID–19 – 977 случая, заболеваемост 431,9$^{0}/_{0000}$, отн. дял 69,2% срещу 13176 случая за 2022г. заболеваемост 5326,6$^{0}/_{0000}$, отн. дял 98,46 $^{0}/_{0000}$. Възрастовата структура е следната:

COVID-19		0	1-4г.	5-9г.	10-14г.	15-19г.	20-24г.	25-29г.	30-34г.	35-39г.	40-44г.	45-49г.	50-54г.	55-59г.	60-64г.	65+	общо
заболели	Мъже	14	6	2	2	4	9	7	10	20	23	23	22	23	44	190	399
заболели	Жени	16	5	2	5	8	6	17	13	21	25	25	36	40	83	276	578

заболели	***общо***	30	11	4	7	12	15	24	23	41	48	48	58	63	127	466	977
починали	Мъже						1				2	1		1		12	17
почитали	жени															15	15
починали	***общо***						1				2	1		1		27	32

Най - висока заболеваемост има във възрастова група над 65г. - 466, следвана от възрастова група 60-64г. - 127 и възрастова група 55-59г. – 63.

Броят на починалите от коронавирус през годината е 32, като отново преобладава възрастовата група над 65г.

Варицела – регистрирани са 224 случая /мъже 132 и жени 92/, заболеваемост $99^0/_{0000}$, относителен дял 15,87%, срещу 115 случая, заболеваемост $46,5^0/_{0000}$ относителен дял 0,86%, за м.г.

Възрастовата структура показва най-висока заболеваемост във възрастова група 5–9г. – 97 случая, следвана от 1-4г. - 72 случая, 10-14г. - 24 случая, 35-39г. – 9 случая, 30-34г. 8 случая, 15-19г. – 7 случая, 25-29г. – 3 случая, 0-1г. – 1 случай, 35-39г. -1 случай, 40-44г. -1 случай, 50-54г. -1 случай.

От заболелите 117 случая са от детски заведения и 74 случая са ученици.

Морбили – Няма регистрирани случаи, срещу 0 случая за 2022г.

Скарлатина – регистрирани са 90 случая /36 жени и 54 мъже/, заболеваемост $39,8^0/_{0000}$, относителен дял $6,38^0/_0$, срещу 4 случая, заболеваемост $1,6^0/_{0000}$ относителен дял $0,029^0/_0$ за 2022г.

Най - висока заболеваемост има във възрастова група 5–9г. – 50 случая, следвана от 1–4г. – 33 случая, 10-14г. – 6 случая, 20-24г. - 1 случай.

От заболелите 62 случая са от детски заведения и 24 случая са ученици.

През 2023г. са регистрирани 13 нови случая на туберкулоза /10 мъже и 3 жени/, заболеваемост $5,7^0/_{0000}$, относителен дял 0,92%, срещу 1 случай за м.г., заболеваемост $0,4^0/_{0000}$, относителен дял 0,007%. Има едно заболяло дете в имунизационна възраст /мъж, 10-14г./.

Двама от новооткритите болни са съпрузи. Другите са изолирани случаи без връзка.

Листериоза – Няма регистрирани случаи, срещу 0 случаи за 2022г.

През 2023г. не са регистрирани случаи на *бактериален менингит.*

ОРЗ и грип – регистрирани са 4420 ОРЗ срещу 3692 за 2022г. На 16.01.2023г. Областния оперативен щаб за борба с Грип и ОРЗ взе решение от 18.01.2023г. да бъде обявена грипна епидемия, защото бяха достигнати епидемични стойности.

Покривни и трансмисивни инфекции

През 2023г. бяха регистрирани 4 случая на *Марсилска треска* /жени във възрастови групи 65+ и 55-59г./, заболеваемост 1,76$^{0}/_{0000}$, относителен дял 0,28%, срещу 2 случая за 2022г, заболеваемост 0,8$^{0}/_{0000}$, отн.дял 0,01%,

През 2023г. има регистрирани 3 случая на *Лаймска борелиоза* /жени във възрастови групи 40-44г. и 45-49г /, заболеваемост 1,3$^{0}/_{0000}$, относителен дял 0,2%, срещу 2 случая за 2022г., заболеваемост 1,2$^{0}/_{0000}$, относителен дял 0,02%.

През годината няма регистрирани случаи на *Ку-треска* срещу 0 случаи за 2022г.

През годината има регистрирани 2 случая на *ХТБС* /1 мъж и 1 жена/, заболеваемост 0,8$^{0}/_{0000}$, относителен дял 0,1%, срещу 0 случаи за 2022г.

През последните седемнадесет няма регистрирани случаи на *Кримска хеморагична треска*.

През 2023г. има регистрирани 3 случая на *ехинококоза* /1 мъж и 2 жени/, заболеваемост 1,3$^{0}/_{0000}$, относителен дял 0,2% срещу 1 случай през 2022г., заболеваемост 0,4$^{0}/_{0000}$, относителен дял 0,007%

През 2023г. няма регистрирани случаи на *трихинелоза*.

През м. октомври 2023г. е изпратено напомнително писмо от РЗИ до директорите на всички МБАЛ, Ловно-рибарския съюз и ОПЛ за профилактиката на трихинелозата през есенно-зимния сезон.

През отчетната година не са постъпвали материали за извършване на трихинелоскопско изследване на свинско месо по искане на граждани.

Ботулизъм – регистриран е 1 случай през м. октомври, заболеваемост 0,44$^{0}/_{00000}$, относителен дял 0,07% срещу 0 случаи за 2022г.

Касае е за мъж на 52г. от с. Добровница, работещ като монтьор-механик в „Тойота Тиксим" ООД гр.Пловдив. Хоспитализиран в Инфекциозно отделение на МБАЛ Пазарджик АД повече от 10 дни след началото на оплакванията.

Първоначално се оплаква от замъглено зрение, прегледан от ОПЛ на 09.10.2023г. и насочен към офталмолог. По-късно е хоспитализиран в отделение по урология, поради невъзможност да уринира. Поставен му е катетър, но не се наблюдава подобрение. Към

оплакванията се добавят световъртеж, двойно виждане и залитане и е насочен към невролог със съмнение за инсулт. Консултиран с инфекционист, който се усъмнил за ботулизъм по масковидното лице, невъзможност да движи очите, изгладени назолабиални гънки. Хоспитализиран в Инфекциозно отделение и започнато лечение с противоботулинов серум, след което започва подобряване състоянието на болния.

Изпратен материал за изследване в НЦЗПБ, НРЛ ООБИ. На 23.10.2023г. диагнозата е потвърдена, изолира се ДНК на Clostridium botulinum тип В във фекална проба. Не е установен източника на зараза.

През 2023г. няма регистрирани случаи на тропическа малария.

През отчетната 2023 г. в РЗИ – Пазарджик не са правени изследвания за малария по клинични и профилактични показания.

Готовност за експресна диагностика на маларията и неотложното й лечение със съвременни препарати е осигурено от лекаря – паразитолог в Дирекция "НЗБ" към РЗИ – Пазарджик.

През годината се изпълняваха задачите, заложени в работния план – програма за профилактика и борба с ВПТИ в област Пазарджик.

С изпълнение на дейностите залегнали в регионална програма се стремим да постигнем намаляване на заболеваемостта от трансмисивни инфекции, недопускане внос и разпространение на малария и други вносни паразитози, намаляване усложненията и леталитета от тези заболявания.

За да бъде борбата с тези заболявания по-ефективна е необходимо провеждане на комплексни мерки от всички, ангажирани с този проблем институции, както и широка обществена подкрепа.

СПИН и СПИ

Ежемесечно се изготвя обобщена справка за броя на изследваните за СПИ и ХИВ. Справката е в таблична форма и съдържа брой изследвани, по пол, възраст и повод на изследването за ХИВ и резултат. Положителните се изпращат за потвърждение в Референтната лаборатория.

През 2023г. в областта са направени 4755 изследвания за ХИВ / мъже 2347, жени 2408/. От тях: бременни – 316, хемодиализирани лица – 197, ТБ – 32, ИУН – 51, други /по желание, за документ, за чужбина/ - 4159.

От общият брой изследвани за ХИВ през 2023г. има 2 положителни случая, потвърдени в Референтна лаборатория – София.

Поради липса на КАБКИС за тези случаи РЗИ няма никаква информация освен бързото известие, получено от лабораторията.

Регистрирани са 10 случая на сифилис, заболеваемост $4,4^{0}/_{0000,}$ относителен дял 0,7% срещу 8 случая на сифилис през 2022г., заболеваемост $3,2\ ^{0}/_{0000}$, отн. дял 0,06% и 2 случая

на вроден сифилис, заболеваемост 0,88$^{0}/_{0000}$, отн. дял 0,14% срещу 1 случай на вроден сифилис на кърмаче за 2022г.

Работата по ХИВ/СПИН и СПИ би била много по-ефективна, ако КАБКИС е в структурата на РЗИ.

Инфекции, свързани с медицинското обслужване

В Пазарджишка област и през тази година профилактиката на ИСМО беше възложена на РЗИ, главен инспектор по ИСМО към МБАЛ – Пазарджик и комисиите към съответните лечебни заведения.

Спазвайки Наредба №3/08.05.2013г. за утвърждаване на Медицински стандарт лечебните заведения актуализираха комисиите. Те изготвиха Програми за профилактика на ИСМО, като включиха в тях мероприятия за разкриваемостта, противоепидемичния и санитарно-хигиенен режим, микробиологичната диагностика и материално-техническата база.

Считано от 01.01.2015г. регистрацията и отчитането на ИСМО се извършваше съгласно дадените към формуляр 3-05А указания. Отчета се изпращаше от ЛЗБП до 5-то число на месеца, следващ тримесечието само по електронен път на посочения от нас е –mail адрес.

Всяко тримесечие се провеждат заседания, на които се разглеждат тримесечните анализи на регистрираните ИСМО /изготвени от РЗИ/, спазване на дезинфекционен и стерилизационен режим, употреба на антибиотици и чувствителността на причинителите на ИСМО към тях.

През годината в Пазарджишка област са регистрирани 677 ИСМО при изписани болни 97673 – 0,7%. За 2022г. тези цифри са съответно 680 ИСМО при 86260 изписани болни – 0,7%.

По лечебни заведения се разпределят както следва: МБАЛ – гр.Пазарджик – 360 срещу 398 за м.г., МБАЛ - Велинград – 31 срещу 61 за м.г., МБАЛ - Пещера – 19 срещу 19 за м.г., МБАЛ - Панагюрище – 36 срещу 25 за м.г., УМБАЛ „Пълмед" – МС "Здраве" – 28 срещу 0 за м.г., МБАЛ "Хигия" - 123 срещу 126 за м.г., МБАЛ "Здраве" – Велинград – 0 срещу 0 за м.г., МБАЛ „Хигия – Север" – 19 срещу 14 за м.г.

От всички регистрирани случаи на ИСМО по основни групи те се разпределят по следния начин:

1.Уроинфекции – 136 срещу 120 за м.г.

2.Инфекции на хирургичната рана –140 срещу 169 м.г.

3. Белодробни – 79 срещу 66 за м.г.

4. Инфекции на око, УНГ, устна кухина – 19 срещу 22 за м.г.

5. Кожни – 9 срещу 15 за м.г.

6. COVID инфекции - 2 срещу 21 за м.г.

В заключение можем да кажем, че структурата на ИСМО не се е променила. Водещо място заемат три групи инфекции: уроинфекции, инфекции на хирургичната рана и белодробни инфекции.

В МБАЛ – Пазарджик по отделения ИСМО се разпределят както следва:

1. ОАИЛ - 96 срещу 111 за м.г.
2. Ортопедия и травматология – 53 срещу 55 за м.г.
3. Хирургично отделение - 39 срещу 46 за м.г.
4. Урология – 14 срещу 13 за м.г.
5. Неонатологично отделение – 8 срещу 9 за м.г.
6. НОДС – 119 срещу 9 за м.г.

В микробната етиология на доказаните ИСМО съществен дял заемат:

- Ешерихия коли – 114
- Стафилококус ауреус – 67
- Клебсиела пневмоние – 38
- Ентерококус фекалис - 30
- Ацинетобактер баумании - 22

През 2023г. от лечебните заведения в област Пазарджик са изписани 97673 болни, като от тях 45386 са получили антибиотици – 46,46%. За 2022г. цифрите са съответно 86260 болни, като от тях 41293 са получили антибиотици – 47,87%

За отстраняване на констатираните пропуски и подобряване противоепидемичния режим и санитарно-хигиенното състояние в болниците са дадени следните препоръки:

1. Точна и пълна регистрация на реално съществуващите случаи на ИСМО

2. Да се контролира редовно изпълнението на програмите за профилактика на ИСМО.

3. Да се извършва системно обучение за точното спазване на стандартните предпазни мерки при всички пациенти.

4. Да се оценява риска от възникване на инфекция при всеки пациент, предвид неговата възраст, хронични заболявания, лечебно-диагностични процедури.

За подобряване работата по профилактиката и борбата с ИСМО е необходимо:

1. Да се извършват по-задълбочени проучвания и да се подобрява разкриваемостта на ИСМО. Да не се допуска безотговорно попълване на формуляр 3-05.

2. Стриктно спазване на Наредба №21/18.07.2005г. за регистрация и отчитане на ИСМО и Наредба №3/08.05.2013г. за утвърждаване на медицински стандарт по профилактика и контрол на ВБИ.

3. Провеждане на комплексни мероприятия в някои лечебни заведения за подобряване на санитарно-хигиенното състояние в изпълнение на предписаните от нас мероприятия.

В заключение се отчита неглижиране на проблема и некоректната регистрация на ИСМО при две лечебни заведения на територията на област Пазарджик – УМБАЛ „Пълмед"-МС „Здраве" Пазарджик и МБАЛ „Здраве" – Велинград. С цел отстраняване на проблема, на работна среща с директори и управители на всички МБАЛ, се коментира и въпроса с коректното регистриране на ИСМО. Дадени бяха отново и методични указания, касаещи подобряване на работата по профилактиката и борбата с ИСМО.

Дейности по COVID – 19:

1.Свеждане до знание на всички лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ на всички заповеди, указателни писма, насоки за поведение, лечение, спуснати от МЗ и проконтролиране на изпълнението им.

2.Изготвяне на предписания – 1050

3.Осъществяване на контрол на ОПЛ за начина, по който се извършва медицинското наблюдение на карантинираните лица от пациентската им листа.

4.Епидемиологично проучване на заболелите, изолация, определяне на контактните лица.

5.Епидемиологично проучване и снемане на анамнеза от всички възможни и вероятни случаи.

6.Издирване на контактни лица и свеждане до знанието на съответните ОПЛ - до отпадане на карантината през м. ноември.

7.Наблюдение на всички пристигнали от рискови страни лица, поставени под карантина без избор на ОПЛ

8. Въвеждане в ЕИС на всички карантинирани и диагностицирани лица своевременно.

9. Консултация и съдействие за работа с ЕИС на всички лечебни Създаване на организация за задължително въвеждане в ЕИС на данните от всички лаборатории на територията на област Пазарджик.

10. Допълнителна информация за действията, касаещи надзор на заразните болести по отношение на COVID-19, насоки за гражданите, медицинските специалисти и органите на РУ на МВР се получават от дежурен инспектор при запитване перманентно.

12.Изпращане на информация към РУ на МВР и Районна Прокуратура София във връзка със започнали бързи производства за нарушили карантината си граждани.

13.Допълнителна информация за действията, касаещи надзор на заразните болести по отношение на COVID-19, насоки за гражданите, медицинските специалисти и органите на РУ на МВР се получават от дежурен инспектор при запитване перманентно.

През 2023г. дейностите на РЗИ Пазарджик в областта на надзора на заразните болести и най-вече дейностите, свързани с COVID-19 намериха израз в публикации в национални, областни и регионални медии.

Обществен интерес представляваха и темите за актуалната епидемиологична обстановка, заболеваемостта от грип и ОРЗ, заразната заболеваемост, имунизациите.

Журналистическият интерес се фокусира върху COVID ситуацията в областта.

На уебстраницата на РЗИ се публикуват месечни справки за заразната заболеваемост, които внимателно се проследяват от журналистите.

При реализиране на дейността си Д ”НЗБ” осъществяваше взаимо действие със следните структури:

- в РЗИ с Д „ОЗ“ и Д „МД“ за изпълнение на мерките по подобряване на санитарно-хигиенното състояние на обектите, здравно-промотивни мероприятия.

- с ОДБХ гр. Пазарджик

- с РЗОК при извършване на съвместни проверки в лечебните заведения за извънболнична помощ.

4. С ръководствата на МБАЛ при решаване на проблеми свързани с инфекциите, свързани с медицинското обслужване, болничната хигиена и при възникване на епидемиологични неблагополучия.

ИМУНОПРОФИЛАКТИКА

През 2023г. обхващаемостта с имунизации в област Пазарджик е 96,9% срещу 96,3% за 2022г., а с реимунизации 62,3% срещу 47,8% за 2022г.

I. Мониторинг на имунизациите:

По видове имунизации и реимунизации изпълнението е следното:

През 2023 г. в Пазарджишка област са родени 1457 деца. Обхванати с БЦЖ в родилното отделение са 1431 – 98,2 %. 26 деца са временно отложени по медицински противопоказания.

С шесткомпонентна ваксина са обхванати 96,5 % от подлежащите, 25 са временно отложени и 32 по други причини.

Реимунизирани с петкомпонентна ваксина са 1622 деца - 95,1 %, 29 са временно отложени и 57 по други причини.

С пневмококова ваксина са обхванати 95%. Реимунизирани са 1559 деца, 29 са временно отложени и 53 по други причини.

Проверени с проба Манту на 7 месеца и 7 години са 2358 деца. От тях 382 са с отрицателна проба (16,2%) и подлежат на реимунизация. Реимунизирани са 382 деца.

Реимунизираните с ДТКбПи 6 годишни са 2179 при план 2347 - 92,8 %.

Ваксина срещу Вирусен хепатит тип “В” в родилно отделение при план 1457 е направена на 1436 деца, временно са отложени 21 деца – 98,55%.

И през 2023г. една от най-важните задачи бе постигане и поддържане на 100% обхват на новородените с хепатит “В” ваксина, своевременност на прилагането, както и провеждане на системен контрол относно обхващаемостта на подлежащите. Израз на това е забелязващата се низходяща тенденция при заболеваемостта от хепатит “В” в имунизационна възраст.

С ваксина срещу морбили, паротит, рубеола на 13 месечна възраст са обхванати 1778 деца при план 1833 - 96,99 %. При 12 годишните процента на обхват е 92,4 %.

Имунизационният обхват с ТД при 17 годишните е 76,5 %, обхвата при възрастните от 25г. до 85г. е 42,9%.

Обхванати с Тдка 2019 деца при план 2185 – 92,4 %.

82 са имунизираните с противобясна ваксина.

Данните за броя подлежащи лица за имунизации и реимунизации са взети от Национален статистически институт. В отчет 3-23а в графа отложени по други причини цифрата се отнася за лица пребиваващи в чужбина и здравно неосигурени лица.

По **Писмо на МЗ №16-00-70/08.12.2023**г., касаещо нарастване на регистрираните случаи на морбили в държавите от ЕС и нисък имунизационен обхват срещу морбили през последните години и с цел предприемане на мерки за недопускане на риск за общественото здраве:

Изготвени бяха 121 предписания до ОПЛ на територията на област Пазарджик, с които се изискваше да бъде направен преглед на имунизационния статус на децата от пациентската листа на възраст от 13 мес. до 18г., подлежащи на имунизации/реимунизации срещу морбили, паротит и рубеола и до 29.12.2023г. да бъде представен списък в РЗИ на откритите неимунизирани или с непълен статус деца, като се посочат отделно децата, пребиваващи в чужбина. От представените списъци е видно, че за 1767 деца няма точна информация за имунизационния им статус, като по-голямата част от тях - 1549 пребивават в чужбина.

Срещу изготвените списъци на ОПЛ бяха предоставени необходимите количества ваксина за децата, живеещи в страната. Обхващането на децата ще бъде проследено с последващи проверки на ОПЛ и направените имунизации ще бъдат отразени в отчетите за 2024г.

II.Осигуряване на имунизационната програма с биопродукти

През 2023 г. продължаваме практиката ОПЛ да изготвят и представят в Д "НЗБ" до пето число на предхождащия тримесечието месец заявка за биопродукти. Същата се приема само след представяне на работна тетрадка, в която предварително са регистрирани подлежащите за следващото тримесечие по месеци, видове ваксини и приеми. Остатъка на всеки вид ваксина се попълва при приемане на образец 3.0-23а, след съпоставяне на заявените количества /заявка/ ЕИЖ и образец 3.0-23а. Сведението за извършените имунизации се предава по предварителен график, след представяне от ОПЛ на работна тетрадка, заявка, таблица за приход и разход на биопродукти и ЕИЖ.

Съгласно Наредба № 3/27.04.2000г. на МЗ медицинските специалисти от здравните кабинети в детски заведения и училища въз основа на данни, получени от ОПЛ изготвят и представят в Д"НЗБ" таблица-образец за проведените имунизации на децата и учениците. Данните от тези таблици бяха обобщени и анализа показва, че има значителен напредък в документирането на предаваната информация.

През 2023г. бяха направени 1176 тематични проверки по имунопрофилактика.

Снабдяването с биопродукти през годината беше ритмично. Планирани, получени, раздадени количества ваксини / приложение 1/.

III. Осигуряване на хладилна верига

Получаването на биопродукти от Д"НЗБ" става само с хладилна чанта или термос. В АИППМП и АГППМП ваксините се съхраняват в хладилник. Водят се тетрадки за отразяване температурата в хладилника.

IV. Поствакцинални реакции

През 2023 г. няма регистрирани нежелани реакции след ваксинация.

V. Дейност на регионалната комисия за освобождаване от имунизации и реимунизации.

Съгласно чл.20, ал.4 от Наредба №15/12.05.05г. на МЗ към МБАЛ гр. Пазарджик действа специализирана комисия.

През 2023 година комисията е свиквана три пъти.

1.Кристофър Ивов Кацаров на 4 г.

Диагноза – Grand mal припадъци.

Отложено от имунизации за 1 година.

2.Георги Петков Чочков 5г. 6 мес

Диагноза Други форми на атопичен дерматит.

Отложено от имунизации за една година.

3. Биляна Ненкова Стефанова 4 г.

Отложено от имунизации за една година до излизане резултатите

на сибсите и провеждане на генетична консултация на детето за определяне риска от евентуално генетично заболяване.

VI. Сероепидемиологичен надзор над ваксинопредотвратимите болести.

През 2023 г. са изследвани 120 проби за колективен имунитет срещу грип и ОРЗ.

През 2023г. в имунизационния кабинет на РЗИ са направени 1 препоръчителна имунизация срещу Варицела, 13 човека са обхванати с препоръчителна имунизация срещу Хепатит В и хепатит А /Туинрикс и Енжерикс Б/, 37 лица са обхванати с ТД и 1 човек с противогрипна ваксина.

Направени са 1475 ваксини срещу Covid-19.

Работим по въведената през месец декември 2007г. програма за движение на биопродуктите.

Изводи:

1.Необходимо е да бъде преустановено записването на деца, родени и живеещи в чужбина, които само формално се водят в пациентските листи на ОПЛ.

МИКРОБИОЛОГИЧНА ЛАБОРАТОРИЯ

През изминалата 2023г. извършената дейност в лаборатория "Микробиологични изследвания" в РЗИ гр. Пазарджик имаше за цел профилактика на инфекциозните заболявания чрез съвременна и ефективна микробиологична диагностика. Ходът на всяко микробиологично изследване следва методичните указания на МЗ, Националните Референтни Лаборатории към НЦЗПБ и Стандарта по Клинична Микробиология. Отчитането на антибиотичната резистентност е изцяло съобразена с EUCAST.

През отчетната 2023г. в лаборатория "Микробиологични изследвания " са изследвани общо клинични проби разпределени както следва :

- за клинични материали – 16
- чревни материали – 2243

Изследваните урини са 5, етиологично доказани са 5. Преобладаващи са микроорганизмите от родове Е.коли -3бр., Протеус -2бр. .

Нямаме изследванаи храчки за отчетния период .

Носните секрети са 5бр., като имаме пет етиологично доказани изолата със Стафилококус ауреус.

Изследваните гърлени секрети през годината са 4 бр.Етиологично доказан е 1 със Стафилококус ауреус.

Нямаме изследвани за годината раневи секрети.

Изследваните през годината гинекологични секрети са 2бр. При тях са изолирани Кандида албиканс.

От общо изследвани 2243 бр. проби за чревни инфекции, 2233 бр. са профилактични за здравни книжки и 10 бр. са за постъпване в детски заведения, санаториуми и социални домове. Нямаме доказани носители на патогенни чревни бактерии. Болните с ентероколитен синдром са 10 , контактни нямаме. През отчетната година нямахме епидемични случаи свързани с изолиране на патогенни чревни бактерии.

Профилактичните изследвания за стафилококово носителство през изминалата година са 470 и от тях положителни за Стафилококус ауреус са 26.

За най-честите родове и видове причинители в лабораторията има изработени набори от антибиотици, които са съобразени със Стандарта по Микробиология и EUCAST.

1.За Pseudomonas: Пиперацилин, Цефтазидим,Цефепим, Ципрофлоксацин, Амикацин, Имипенем, Меропенем , Гентамицин, Пиперацилин/Тазобактам

2.За Acinetobacter: Пиперацилин, Цефтазидим, Ампицилин-сулбактам, Амикацин, Меропенем , Имипенем, Цефепим.

3.За Staphylococcus: Оксацилин, Ципрофлоксацин, Гентамицин, Сулфометаксазол-триметоприм, Амикацин, Цефокситин , Пеницилин, Еритромицин, Клиндамицин, Ванкомицин.

4.За Streptococcus ssp.: Оксацилин, Еритромицин, Клиндамицин, Тетрациклин, Ванкомицин, Бисептол, Цефотаксим, Цефтриаксон, Пеницилин.

5.За Streptococcus pneumoniae: Оксацилин, Еритромицин, Клиндамицин, Тетрациклин, Ванкомицин, Бисептол, Цефотаксим, Цефтриаксон.

6.За E.coli: Амоксиклав, Цефуроксим, Цефтазидим, Цефтриаксон, Цефотаксим, Гентамицин, Амикацин, Ципрофлоксацин, Левофлоксацин и Бисептол.

Чрез контрол на елементите на болничната среда - стаи, манипулационни, операционни блокове, инструментариум и други, се откриват навреме санитарно-хигиенни неблагополучия в болничните отделения. За 2023г. от дирекция "НЗБ" са взети и изследвани 2000 проби.От тях несъответстващи – 2 бр.

Двукратно през изминалата година се проведе изследване на персонала и пациентите за ХИВ,Хепатит В и С и Сифилис в хемодиализните структури.

През тази година лабораторията продължи участието си в метадоновата програма за изследване на наркозависими лица.

Също така продължаваме изследването на всички съмнителни и болни от туберкулоза за СПИН.Тази програма се провежда съвместно с ПФО към СБАЛПФЗ.

Една от основните дейности на лабораторията е провеждането на АНТИ СПИН кампании в училищата, Център за психично здраве, ВУИ Ракитово, ЦНСТ Брацигово.

Лабораторията извършва и изследване на взети кръвни проби за Хепатит В, Хепатит С, Сифилис и СПИН.

За 2023г. са изследвани общо 2146 проби с имуноензимен метод.

За СПИН – 814,от които 2 положителни , за Хепатит В – 461, от тях 8 положителни, за Хепатит С – 506, от тях 56 положителни. Серологичните проби за Трепонема палидум са 365, като положителна е 1.

При нас се изследват предимно бременни жени, болни на хемодиализа, болни подготвени за коронарография , пациенти , които са със съмнение или с доказана туберкулоза, по желание и за документ.

През годината участвахме във външния лабораторен контрол, организиран от НЦЗПБ по вирусология. Получихме сертификати за успешно участие в съответните контролни цикли по програмата за контрол на качеството.

Лабораторията поддържа готовност за извършване на микробиологични изследвания при епидемични ситуации.

ПАРАЗИТОЛОГИЯ

През 2023 г. дейността на лабораторията по паразитология е насочена в направленията за намаляване и ограничаване на разпространението, диагностиката и епидемиологичен контрол на местните паразитози, както и недопускане внасяне и местно разпространение на паразитози от ендемични тропически страни.

I. База и кадров състав

Настоящата база на лабораторията отговаря на изискванията за паразитологична лаборатория: приемно помещение (общо с микробиологична лаборатория), функционални лабораторни помещения, респ. за морфо- и серодиагностика, подготвително помещение, санитарен възел. В лабораторията работи един лаборант – новоназначен през април 2023 г. Работното място на лекаря-паразитолог е в самостоятелно помещение, а на инспектора - биолог – в Дирекция „НЗБ".

Кадровият състав включва: лекар-паразитолог (работи по граждански договор, д.м., доцент, стаж по специалността 50 год.), един инспектор - биолог, един младши експерт - лаборант и един изпълнител. Екипът отговаря на нуждите от паразитологична помощ в областта (население 226 209 жители в област Пазарджик).

II. Анализ на състоянието на паразитозите в областта

Местни паразитози

1. Хелминтозоонози

1.1. Ехинококоза

През 2023 г. в област Пазарджик са регистрирани общо 6 случая на ехинококоза, изпратени за консултация с паразитолог в РЗИ - Пазарджик с епикризи и образна диагностика от хирургични клиники в гр. Пловдив и гр. София (през 2022 г. са били 3). От тях с първична ехинококоза са петима болни (83,3%), а с рецидив – един (16,7%); през 2022 г. също има регистриран 1 рецидив. Заболяемостта от ехинококоза през 2023 г. е 2,65 %ооо (през 2022 г. е била 1,21 %ооо). От общия брой регистрирани има едно лице на възраст под 18 г. (през 2022 г. също е регистрирано едно дете с ехинококоза).

Всички случаи са с чернодробна локализация на ехинококозата. Диагностицираните ехинококозно болни са оперирани, четирима продължават следоперативна химиотерапия с албендазол.

Продължава диспансерния контрол на болните от ехинококоза, на които в РЗИ се предоставя консултация от специалист-паразитолог, ехографско изследване, а при възможност за консервативно лечение – хоспитализация в Университетска болница – Пловдив. На контактните в семейството се предоставя възможност за профилактично ехографско изследване за откриване на латентна ехинококоза.

1.2. Трихинелоза

През отчетния период – 2023 г. не са регистрирани случаи на инвазия от трихинелоза в областта.

През м. октомври 2023 г. е изпратено от РЗИ до директорите на всички МБАЛ, Ловно-рибарския съюз и ОПЛ напомнително писмо за профилактиката на трихинелозата през есенно-зимния сезон.

В РЗИ регламентирано се извършва трихинелоскопско изследване на свинско месо по искане на граждани. През отчетната година не са постъпвали други материали за изследване.

1.3. Тениидози

През годината в областта няма регистрирани случаи на тениаринхоза (няма регистриран случай на тениаринхоза и през 2022 г.).

2. Контактни паразитози

2.1. Ентеробиоза

За областта екстензитетът на инвазия за ентеробиоза през 2023 г. е 0,89 % (0,51% за 2022 г.). Изследвани са общо 9 865 лица, от които с ентеробиоза са диагностицирани 88 (през 2022 г. са били изследвани 9 235 лица, от които 47 са били опаразитени).

Обхванати са общо с изследвания децата и персоналът на 85 детски заведения и социални домове (3 360 деца), сред които са диагностицирани 76 заболели с ентеробиоза. От изследваните в общо 8 заведения за социални услуги за деца (97 деца) и 5 предучилищни групи (54 деца) опаразитени деца не са открити, а в 72 детски градини (3209 деца) са открити 76 опаразитени деца (2,37%), лекувани своевременно.

2.2. Хименолепидоза

От изследвани с хелминтоовоскопия 7 054 лица няма диагностицирана хименолепидоза, както и предходната година. Изследвани са профилактично децата от детските заведения в областта, ученици и възрастни граждани за здравни книжки.

2.3. Гиардиоза (ламблиоза)

Изследвани за ламблиоза са 7 054 по профилактични показания. През 2023 г. не са регистрирани случаи при профилактично изследване на деца от детските заведения в областта. През предходната 2022 г. е имало три случая на гиардиоза.

3. Геохелминтози

3.1. Аскаридоза

За геохелминтози са изследвани по профилактични показания 7 054 лица. Няма положителни лица. През предходната 2022 г. има диагностицирано едно лице с аскаридоза. Можем да приемем, че аскаридозата е ерадикирана като ендемично заболяване в областта.

3.2. Трихоцефалоза.

От 7 054 профилактичните изследвания на фекалии през 2023 г. няма диагностициран случай с трихоцефалоза, както и през предходната 2022 г.

При проведените в предишните години санитарно-паразитологични изследвания на проби почва от различни терени и бивши ендемични селища, както и през последните 10 години геохелминтни яйца – от аскарис и трихоцефалус не се откриват. Фактически ендемични селища в областта няма.

Внасяни паразитози

През отчетната 2023 г. в РЗИ – Пазарджик не са правени изследвания за малария по клинични и профилактични показания. Диагностицирани случаи на малария от областта няма.

В началото на потенциално-ендемичния за малария сезон (м. май) е разпространено напомнително писмо за профилактика, диагностика и лечение на маларията до директорите на МБАЛ, ДКЦ, МЦ и до ОПЛ в областта. През м. ноември 2023 г. са отчетени в МЗ и НЦЗПБ мероприятия против малария, проведени в РЗИ за периода април – октомври 2023 г.

III. Лабораторно-диагностична дейност

През 2023 г. морфодиагностично за хелминти и протозои в РЗИ са изследвани 6 820 лица (през 2022 г. са били 5 510).

Серологични материали за изследване за ехинокок, трихинела и токсоплазма на са посъпвали през 2023г. (през 2022 г. също не са провеждани изследвания).

През годината не са постъпвали проби за санитарно-паразитологични изследване за трихинелоза (през 2022 г. санитарно-паразитологично е изследвана една проба). Санитарно-паразитологични изследвания на почва в детски заведения – 10 броя (негативни).

Лабораторията по паразитология през 2023 г. не е участвала в системата на националния външен контрол на лабораторната диагностика от НЦЗПБ – МЗ.

IV. Противоепидемична дейност

През 2023 г. по контрола на паразитозите са извършени 192 проверки от инспектора (планувани 182).

Извършени са епидемиологични проучвания на 6 случая с ехинококоза.

Оказана е организационно-методична помощ на ОПЛ и на медицинския и помощен персонал в детските заведения, контролирани от инспектора.

V. Лечебно-консултативна дейност

През годината лекарят-паразитолог е провел амбулаторни консултации на 58 пациенти с паразитни заболявания и съмнения за такива. На диспансерен принцип се проследяват периодично пациенти, лекувани оперативно или консервативно за ехинококоза, като се ползва ехографска диагностика в отделението по образна диагностика на МБАЛ – Пазарджик.

VI. Здравно-промотивна дейност

Напомнителни писма с профилактични мерки срещу внасяне на малария, както и срещу трихинелозни взривове през рисковите сезони са изпратени своевременно до директорите на МБАЛ, ОПЛ и ловни дружинки в областта (чрез Ловно-рибарския съюз – Пазарджик).

VII. Научна дейност

През годината лекарят-паразитолог е участвал в X национален симпозиум по екзотични инфекциозни и паразитни болести и Ковид-19 инфекции /м. май, к.к. Цигов чарк/ с 2 научни презентации, както и в симпозиум в Сърбия за трихинелозата.

ДИРЕКЦИЯ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ"

Дейността на Дирекция "Обществено здраве" при РЗИ - Пазарджик през изминалата 2023 г. бе с насоченост изпълнението на основните цели в плана за 2023 г.

1. Организиране и ефективно осъществяване на държавната здравна политика на територията на област Пазарджик.

2. Превръщане на профилактиката в задължителен елемент на всички нива.

3. Повишаване ефективността на държавния здравен контрол.

Поставените цели се реализираха чрез:

1. Провеждане на ефективен здравен контрол по прилагане на законодателството на ЕС и на националното законодателство за обекти с обществено предназначение, за продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека и за фактори на жизнената среда.

2. Извършване на независима, компетентна и прозрачна инспекционна дейност при спазване на утвърдени стандартни оперативни процедури, ръководства или указания.

3. Провеждане на системен, в съответствие със законодателството и препоръките на ЕС мониторинг и оценка на факторите на жизнената среда с оглед предотвратяване на възможните рискове за здравето на населението.

4. Провеждане на лабораторни изследвания при спазване на процедурите, съгласно получената акредитация по БДС ISO 17 020.

5. Предоставяне на своевременна и достоверна информация на обществеността за резултатите от провеждания държавен здравен контрол.

6. Продължаване на дейностите по приети национални програми и политики за ограничаване на заболяемостта и смъртността от социално значими заболявания, свързани с поведенческите фактори на риска (тютюнопушене, нездравословно хранене, злоупотреба с алкохол, ниска двигателна активност и др.) и факторите на риска в околната среда.

7. Анализиране на регионално ниво на демографските показатели и здравното състояние на населението и търсене на зависимост между тях и факторите на жизнената среда и начина на живот с оглед разработване на регионални профилактични програми.

8. Разширяване на инициативите за промоция на здраве, повишаване на информираността на населението за основните предпоставки за здравословен начин на живот.

9. Провеждане на системни дейности за подготовката и повишаването на квалификацията на кадрите от дирекция „ОЗ” при РЗИ – Пазарджик.

10. Подобряване ефективността на действащите на регионално ниво съвети по определени здравни проблеми.

11. Осъществяване на ефективна координация на РЗИ с другите регионални структури на държавната власт при изпълнение на дейностите по държавния здравен контрол и по профилактика на болестите и промоция на здраве.

12. Предоставяне на своевременна и достоверна информация на обществеността за резултатите от провеждания държавен здравен контрол.

СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТА НА ДИРЕКЦИЯ "ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ" ПРИ РЗИ - ПАЗАРДЖИК

Дирекция „Обществено здраве” е част от специализираната администрация на РЗИ – Пазарджик.

Дирекция „Обществено здраве” се ръководи от директор на дирекция, който е с образователно-квалификационна степен магистър по медицина и с придобита специалност „Обща хигиена”.

ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА И ФУНКЦИИ:

Дирекция „Обществено здраве” е организирана от следните три отдела:

- *Отдел "Държавен здравен контрол"*
- *Отдел "Профилактика на болестите и промоция на здравето"*
- *Отдел „Лабораторни изследвания"*

Числениятсъстав на дирекция „Обществено здраве”, съгласно Приложение №13 към чл. 26 от Устройствен правилник на регионалните здравни инспекции (обн. ДВ бр.6/2011 г., изм. ДВ бр.89/2016 г.) е **28 щатни бройки**:

Заетостта на длъжностите в дирекция ОЗ през **2023 г.** бе:

заети длъжности - 27,

вакантни - 1:

Директор на Д ОЗ – **1** заета (лекар, със специалност „Обща хигиена”).

- **Отдел ДЗК (11 щатни бройки)**

Заети длъжности - 11:

- Началник отдел ДЗК – 1 (лекар, със специалност „Комунална хигиена”);
- Главни инспектори – 3;
- Инспектори – 7;
- **Отдел ПБПЗ (8 щатни бройки)**

Заети длъжности - 7:

- Началник отдел ПБПЗ – 1;
- Главни инспектори – 3;
- Главен експерт – 1
- Старши експерт - 1
- Инспектор - 1

Вакантни длъжности – 1:

- Главен инспектор – 1
- **Отдел ЛИ (8 щатни бройки)**

Заети длъжности - 8:

- Началник отдел ЛИ – 1
- Главни експерти – 5;
- Главен специалист – 1;
- Изпълнител – 1;

СЛЕДДИПЛОМНА КВАЛИФИКАЦИЯ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ:

През 2023 година служителите на Д „ОЗ" при РЗИ - Пазарджик взеха участия в следните обучения, семинари и работни срещи:

1.Обучение по проект „Т.Е.А.М.З - Заедно постигаме повече" НССЕИВ към Министерски съвет – София, 2 дни – 25.01.÷26.01.03.2023 г., (2 служители: Ирина Атанасова – началник на отдел ПБПЗ и Анелия Куртакова - гл. инспектор в отдел ПБПЗ)

2. Електронна система за събиране на информация за източниците на електромагнитни лъчения, с цел усъвършенстване на контрола на електромагнитната експозиция на населението

НЦОЗА – София, 3 дни – 27.02.÷29.02.2023 г., (1 служител: инж. Румяна Найденова - гл. инспектор в отдел ПБПЗ)

3. Националното работно съвещание по държавен здравен контрол

(писмо на МЗ рег.№ 16-01-23/09.03.2023 г.)

в.с.„Албена", 4 дни – 23.03. ÷ 26.03.2023 г., (1 служител: д-р Светлана Михайлова – директор на Д ОЗ)

4. Обучение по повод проучване „Европейска инициатива за наблюдение на растежа в детска възраст"

(писмо на МЗ).

НЦОЗА – София, 2 дни – 27.03.÷28.03.2023 г., (2 служители: Анелия Куртакова и инж. Румяна Найденова - гл. инспектори в отдел ПБПЗ)

5. „Козметичните продукти - хигиенни изисквания и законодателство"

НЦОЗА – София, 2 дни – 03.04.÷04.04.2023 г., (2 служители: Силвия Ветренска и инж. Петя Петрова – гл. експерти в отдел ЛИ)

6. „Сензорен/органолептичен анализ на води, храни от растителен и животински произход, козметични продукти, съгласно БДС EN ISO/IEC 17025:2018. Определяне на органолептични и сензорни характеристики, съгласно ръководство ЕА-4/09 G:2022. Обхвати на акредитация, съгласно ILAC-G18:12/2021. Органолептична оценка. Изисквания към сензорните лаборатории, изпитвания, процедури, записи"

ЦПО към „Интерпроджект" ЕООД, гр.София, Онлайн, 4 дни - 03.04.÷06.04.2023 г. (5 служители: инж.Тройка Овчарова – началник на отдел ЛИ, инж. Мариета Илиева, инж. Петя

Петрова, Силвия Ветренска - гл. експерти в отдел ЛИ и Жанет Чочева - гл. специалист в отдел ЛИ)

7. Обучение на държавни здравни инспектори по Системата за контролна дейност и проверка на обекти и продукти

(писмо на МЗ рег.№ 16-00-58/12.04.2023 г.)

гр. София, зала на „Информационно обслужване" АД, 2 дни – 20.04÷21.04.2023 г. (2 служители: Венета Йорданова и Станислава Ненова - инспектори в отдел ДЗК)

8. Работна среща за представяне на дейността по Национален план за действие за намаляване риска от облъчване от радон 2023 – 2027 г.

(писмо на МЗ рег. №16-00-34/09.05.2023 г.)

гр. Поморие, 3 дни – 17.05÷19.05.2023 г., (1 служител: д-р Светлана Михайлова – директор на Д ОЗ)

9. Работа с хора с увреждания

ИПА – София, Онлайн, 05.06÷12.06.2023 г. и 13.06.2023 г. – 1 ден (присъствено) (1 служител: Грозденка Кръстева - ст. експерт в отдел ПБПЗ)

10. Национална отчетна среща на координаторите по НППХНБ

(писмо на МЗ)

НЦОЗА – София, 2 дни – 15.06.÷16.06.2023 г., (1 служител: Анелия Куртакова - гл. инспектор в отдел ПБПЗ)

11. "Аналитични предизвикателства при изследване на съвременни замърсители във води"

НЦОЗА – София, 1 ден – 21.06.2023 г., (2 служители: инж.Тройка Овчарова – началник на отдел ЛИ, инж. Мариета Илиева – гл. експерт в отдел ЛИ)

12. Национална среща на координаторите по НППХНБ

(писмо на МЗ)

гр. Велико Търново, 3 дни – 09.10÷11.10.2022 г., (1 служител: Анелия Куртакова - гл. инспектор в отдел ПБПЗ)

13. Актуални аспекти на здравния риск от фактори на жизнената среда

НЦОЗА – София, 2 дни – 09.11.÷10.112023 г., (1 служител: инж. Петя Петрова– гл. експерт в отдел ЛИ)

14. Контрол на пазара в областта на биоцидното законодателство

писмо на МЗ, по покана на Европейската агенция по химикали (ECHA)

1 ден – 01.12.2023 г. (он лайн), (2 служители: Верка Пешлова и Деница Грозданова - гл. инспектори в отдел ДЗК)

Освен упоменатите курсове в дирекция „Обществено здраве" се работеше постоянно и целенасочено през годината за повишаване квалификацията на служителите чрез различни форми на обучение и самообучение.

През цялата 2023 г. систематично от страна на юриста на Инспекцията се оказваше методична помощ на служителите от Дирекция „ОЗ".

ОБОБЩЕН АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА ПО ТЕКУЩ ДЪРЖАВЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ НА ДИРЕКЦИЯ "ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ"

Подлежащи на държавен здравен контрол от служителите на Дирекция "ОЗ" при РЗИ - Пазарджик, през 2023 г., бяха по план **2758** обекта, от които:

1. **обекти с обществено предназначение,** контролирани от отдел „ДЗК" по Закона за здравето – **2755 бр**.

2. **обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води**, контролирани от отдел „ПБПЗ" по Закона за храните – **3 бр.**

Служителите от отдел "ДЗК" на Д "ОЗ" към началото на 2023 г. планираха за контрол **2755** обекта с обществено предназначение.

Обектите за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, контролирани от служител от отдел ПБПЗ през 2023 г. бяха **3 бр.** (1 обект за бутилиране на натурална минерална вода, 1 обект за бутилиране на трапезна вода и 1 обект за бутилиране на изворна вода).

Общият брой на извършените проверки на обекти с обществено предназначение, от служителите на отдел ДЗК през 2023 г. е 3350 проверки.

В обектите за производство на бутилирани води – 3 бр. от служителите в отдел ПБПЗ са извършени общо 12 проверки.

Мерки за административна принуда, предприети от Д „ОЗ"

	Д ОЗ 2022 г.	**Д ОЗ 2023 г.**
1.Издадени предписания	**166**	**113**
2.Общо съставени актове	**18**	**7**
3.Заповеди за заличаване регистрацията	**104**	**149**
4.Заповеди за спиране експлоатацията на обекти или части от тях	**5**	**-**
5.Заповеди за спиране на дейност	**-**	**-**
6.Заповеди за спиране реализацията на продукти и стоки	**1**	**-**
7.Заповеди за изтегляне от пазара и/или изземване от потребителите на стоки и продукти	**-**	**-**

I. ОТДЕЛ "ДЪРЖАВЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ"

СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТАТА В ОТДЕЛА

Организационна структура на отдел ДЗК, дирекция ОЗ на РЗИ гр. Пазарджик:

Началник отдел ДЗК – 1 бр.;

Главен инспектор – 3 бр.;

Инспектори – 7 бр.

Двама от здравните инспектори са с месторабота в гр. Велинград. Останалата част от сътрудниците на отдела работят в град Пазарджик. Половината от служителите в отдела са с дългогодишен опит.

ОРГАНИЗАЦИЯТА по осъществяването на държавния здравен контрол на обектите с обществено предназначение в Пазарджишка област през 2023 г. се основаваше на териториален и екипен принцип. Обектите и допълнителните задачи на сътрудниците на отдел ДЗК са разпределени между тях със заповеди на Директора на РЗИ. Подлежащите на контрол обекти с обществено предназначение, намиращи се на територията на област Пазарджик, са разпределени между служителите.

ПЛАНИРАНЕТО на дейността на отдел ДЗК за 2023 г. се извърши на база получено Указание на МЗ. Изготвянето и изпълнението на плана за лабораторен контрол на продукти, имащи значение за здравето на населението, също беше съобразен с изискванията на МЗ.

Планирането на основните количествени показатели е годишно и тримесечно. На тази база се изготвиха индивидуални планове на всички сътрудници, с конкретни видове и брой обекти за проверка, възложени допълнителни задачи и лабораторен контрол.

Ежеседмично в отдел ДЗК се провеждат съвещания, на които се планират и отчитат текущите задачи за изпълнение от сътрудниците, уточняват се заявки за транспорт, дискутират се писма на МЗ, публикувани нормативни документи в Държавен вестник и т.н. Всеки сътрудник отчита извършената дейност през седмицата, попълвайки типов седмичен индивидуален отчет. Създадена е необходимата организация за придвижване на обработени преписки от служителите извън областния град към централата. Всеки служител отразява дейността си в електронната система за отчитане на контролната дейност на обекти и продукти. На съвещанията на отдел ДЗК се изготвят седмични графици за пътуване, съдържащи маршрута на служебния транспорт по населени места и екипа от служители на отдела, който се предвижда да пътува. Обсъждат се и съвместни задачи с другите отдели в дирекцията, съвместни пътувания, както и организационни задачи, свързани с ежедневната ни работа.

На всеки служител от отдела е издадена заповед, подписана от директора на РЗИ-Пазарджик, в която са описани обектите с обществено предназначение по населени места, които подлежат на контрол през годината.

I. ДЕЙНОСТ ПО ПРЕДВАРИТЕЛЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ

Със заповеди на директора на РЗИ - Пазарджик са определени специалистите от отдел ДЗК, участващи в заседанията на ЕС на съответните общини, други ведомства и областна администрация.

Планирането на основните количествени показатели на дейността по ПЗК е годишно и тримесечно, в съответствие с изпратените от МЗ указания.

Дейността по предварителния здравен контрол включва в себе си:

1. Участие на служителите от отдела в заседанията на експертните съвети и комисии по ЗУТ към общините на територията на Пазарджишка област, експертни съвети към РИОСВ, експертни съвети към Областна дирекция "Земеделие" гр. Пазарджик и в експертния съвет към РЗИ Пазарджик;

2. Проверки по време на строителство на големи производствени обекти, които ще произвеждат стоки, имащи значение за здравето на населението;

3. Издаване на становища относно готовността на обектите за въвеждане в експлоатация след извършени измервания на фактори на работната среда;

4. Участие в Държавни приемателни комисии за въвеждане в експлоатация на строежите от I-ва, II - ра и III - та категория;

5. Проверки на обекти с обществено предназначение, преди извършването на регистрация по реда на Закона за здравето.

На ЕС към общините, определените специалисти от отдела взеха участие в 47 заседания. Специалистите от отдел ДЗК са присъствали на 7 заседания на комисията по чл.17, ал. 1, т. 1 от ЗОЗЗ към ОД "Земеделие", в които са разгледани 61 документации.

На ЕС в общините и други ведомства за 2023 г. са разгледани общо 539 устройствени схеми и планове и 17 броя инвестиционни проекти. От тях няма несъгласувани проектни документации.

В РЗИ - Пазарджик функционира експертен съвет по ЗТЕ, назначен със заповед на директора на РЗИ, състоящ се от шест постоянни членове (лекари и инженери).

Заседанията на ЕС по ЗТЕ в РЗИ - Пазарджик се провеждат ежеседмично (всеки петък). Разглеждат се всички постъпили документи:

- ПУП в регулация, ПУП за промяна предназначението на земеделска земя;

- Документации по Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (Обн. ДВ бр. 25 от 2003 г.) и Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Обн. ДВ бр.57 от 2004 г.) към Закона за опазване на околната среда (Обн. ДВ бр.91 от 2002 г.);

- Инвестиционни проекти - ПСД, промени по време на строителство, разширение и реконструкция на обекти;

- Проекти за проучване, проектиране, учредяване, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони (СОЗ) около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване от повърхностни, подземни и минерални води.

След разглеждане на представената документация и след извършен оглед на място (когато това се изисква при съгласуване на ПУП в регулация и ПУП за промяна предназначението на земеделска земя, при необходимост), ЕС по ЗТЕ взема решения за всеки конкретен случай, които се описват подробно в протокола от заседанието на ЕС.

През 2023 г. се проведоха 41 заседания на ЕС по ЗТЕ. Здравните заключения, които се издават са по утвърдени от МЗ бланки, съгласно Наредба № 36/2009 г. за условията и реда за упражняване на държавен здравен контрол.

Специалистите, работещи по предварителния здравен контрол оформят, подготвят и съхраняват в архив досие на всеки разгледан обект на ЕС по ЗТЕ.

През 2023 г. броят на издадените Здравни заключения за съгласуване на проект за общ/подробен устройствен план (устройствена схема) са 125 бр., от тях няма несъгласувани проекти.

Разгледаните и съгласувани документации по Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (Обн. ДВ бр. 25 от 2003 г.) и Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Обн. ДВ бр. 57 от 2004 г.) към Закона за опазване на околната среда (Обн. ДВ бр. 91 от 2002 г.) през 2023 г. са 75. Когато се налага, за някои от преписките се изисква допълнителна информация относно степента на значимост на въздействие и риск за човешкото здраве (прах, шум и др.) и предприемане на мерки с цел опазване здравето на хората.

Броят на издадените здравни заключения за оценка на инвестиционни проекти през 2023 г. е 30 броя, от тях един брой е за несъгласуване на проект.

Издадените становища за съгласуване на проекти за СОЗ за водоизточнизи на питейно-битово водоснабдяване през 2023 г. са 4 броя.

През годината регулярно се извършваха проверки по време на строителството на големи производствени обекти, които ще произвеждат стоки, имащи значение за здравето на населението, както и на други новостроящи или реконструиращи се обекти, подлежащи на контрол по Наредба № 9 от 21.03.2005 г. за условията и реда за създаване и поддържане на публичен регистър на обектите с обществено предназначение, контролирани от регионалните здравни инспекции (Обн. ДВ бр. 28 от 2005 г., изм. ДВ бр. 50 от 2006 г., изм. ДВ бр. 61 от 2008 г., изм. ДВ бр. 14 от 2011 г., изм. ДВ бр. 38 от 2011 г.). Проверките се извършваха от екип специалисти, като проверката приключва с оформянето на протокол, който се подписва от възложителя на обекта. Извършена е една проверка по време на строителство на обект с обществено предназначение.

Специалистите по предварителния здравен контрол в отдел ДЗК през 2023 г. взеха участие в 40 броя Държавни приемателни комисии за обекти от I-ва, II- ра и III-та категория по ЗУТ.

През 2023 г. продължи извършването на регистрация на обекти с обществено предназначение по Наредба № 9 от 21.03.2005 г. за условията и реда за създаване и поддържане на публичен регистър на обектите с обществено предназначение, контролирани от регионалните здравни инспекции (Обн. ДВ бр. 28 от 2005 г.)

Общият брой новорегистрирани обекти с обществено предназначение от служителите по предварителния здравен контрол в отдел ДЗК е 137. Регистрацията на новите обекти с обществени предназначение се извършваше по утвърдена процедура. По искане на заявителя е прекратена един брой открита процедура по регистрация в хода на административното производство.

Служителят от отдел ДЗК, извършващ предварителен здравен контрол, допълнително изпълнява текущ контрол върху част от регистрираните в РЗИ - Пазарджик централни

водоизточници и водоснабдителни съоръжения на територията на област Пазарджик, включително и осъществяване на контрол по спазване на установените с нормативен акт забрани и ограничения за тютюнопушене в закрити обществени места, съгласно изискванията на чл. 56 от Закона за здравето.

II. ТЕКУЩ ЗДРАВЕН КОНТРОЛ.

Контролът бе разделен в следните основни направления:

1. Предварителен здравен контрол;
2. Конрол на обекти с обществено предназначение;
3. Контрол на продукти и стоки със значение за здравето на човека;
4. Контрол на дейности със значение за здравето на човека.

Служителите от отдел ДЗК на Д ОЗ при РЗИ гр. Пазарджик към началото на 2023г. планираха за контрол 2 755 обекта с обществено предназначение.

ВИД ОБЕКТИ	**2023 г. начало**	**2023 г. край**
Обекти с обществено предназначение	**2 755**	**2 736**

За отчетния период в обектите, подлежащи на контрол, са извършени общо 3350 броя проверки.

Общият брой на извършените проверки от служителите на отдел ДЗК през 2023 г. на обекти с обществено предназначение, продукти и дейности, имащи значение за здравето на хората е 4137 проверки.

МЕРКИ ЗА АДМИНИСТРАТИВНА ПРИНУДА

ВИДОВЕ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ	**2023 година**
Предписания	**105**
Съставени актове	**1**
Заповеди за спиране експлоатацията на обекти	**-**
Заповеди за спиране на дейност	**-**
Заповеди за забрана реализацията на стоки и продукти	**-**
Заповеди за изтегляне от пазара	**-**

III. ТЕКУЩ ЗДРАВЕН КОНТРОЛ НА ОБЕКТИ С ОБЩЕСТВЕНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

През 2023 г. служителите от отдел ДЗК извършиха 290 проверки в 249 обекта с обществено предназначение - вилни и туристически селища, средства за подслон, хотели, мотели, семейни хотели, туристически хижи, къщи за гости, самостоятелни стаи и други места за настаняване. Акцент при извършване на контрола бе поставен по отношение на:

Състоянието на сградния фонд, поддържането на материалната база в обектите, обзавеждането, отоплението и вентилацията на помещенията, спазване на добрите хигиенни практики-методи, осигуряване на необходимите средства за почистване и дезинфекция, както и осигуреност с чисто спално бельо и кърпи, разделно съхранение на същите.

Специално внимание се обърна на дейностите по осигуряване на необходимите условия за изпиране на прането, в съответствие с изискванията на Наредба № 12 за здравните изисквания към обществените перални публ. ДВ бр.98/2018 г. Не са констатирани системни и груби нарушения на добрите хигиеннни практики.

Спазване забраната за тютюнопушене в съответствие с чл. 56, ал. 1 от Закона за здравето.

В резултат на извършените проверки е констатирано стриктно спазване на правилата за добра хигиенна практика. Използваните в обектите биоциди са в срок на минимална трайност и разрешени за пускане на пазара. Издадените 8 предписания са с постоянен срок на изпълнение и касаят профилактични мероприятия във връзка с легионелозата.

Всички средства за подслон на територията на област Пазарджик са регистрирани в съответствие с чл. 36 от Закона за здравето.

На територията на РЗИ - Пазарджик са регистрирани 37 спортни обекта и 42 фитнес зали и центрове, които са обхванати с 85 проверки. При извършвания контрол се наблюдаваше съответствието на тези обекти с изискванията, описани в Инструкция № 34 за хигиената на спортните обекти и екипировка - ДВ бр. 18/1984 г., спазване режима и методите на почистване и дезинфекция на помещенията, както и използваните биоциди за целта, както и по отношение спазването на забраната за тютюнопушене съгласно чл. 56 от Закона за здравето.

При извършване проверки на театри, читалища и киносалони акцент бе поставен върху състоянието на материалната база, спазването на чл. 56 от Закона за здравето, както и спазването на правилата за добрата хигиенна практика. През годината са проверени общо 77 обекта, обхванати с 80 проверки и са издадени 2 предписания за читалищни сгради, касаещи отстраняване на течове и ремонт на покривни конструкции, ремонт на рушаща се фасада, измазване и боядисване на помещения. Предписанията са със срокове за изпълнение през 2024 г.

По текущ контрол са извършени 211 проверки на компютърни и интернет зали, както и 43 проверки на игрални зали на територията на област Пазарджик. Приоритет при извършване на проверките бе съответствието на обектите с нормативните изисквания по отношение на устройство, обзавеждане, технически средства, експлоатация, спазване на чл. 56 от Закона за здравето за забрана на тютюнопушенето. При проверките не са констатирани нарушения, изискващи прилагането на административно-наказателни мерки.

През изтеклата 2023 г. с контрол са обхванати 643 обекта, включващи: бръснарски, фризьорски и козметични салони, сауни, солариуми, СПА и уелнес центрове, ателиета за татуировки и поставяне на обеци. При извършените общо 774 проверки отново акцента беше поставен върху стриктното спазване на добрите хигиенни практики, употребата на биоциди, разрешени за пускане на пазара, както и на използваните козметични продукти за

професионална употреба и тяхното съответствие с разпоредбите на Регламент 1223/09 на ЕС, както и спазване изискванията на чл. 56 от Закона за здравето, извършване на предварителните и периодични медицински прегледи и изследвания в съответствие с Наредба № 15 на МЗ - ДВ бр.57/2006г.

При извършените проверки на 18 обществени тоалетни и 25 обществени бани съществено внимание се отдели на необходимостта от спазване на добрите хигиенни практики в тези обекти по отношение на дезинфекционния режим, изправност на ВиК инсталациите и извършване на спешни ремонти. В резултат от извършения контрол са издадени общо 5 предписания, касаещи извършването на ремонтни дейности по поддръжката на сградния фонд. Три от предписанията се отнасят за обществени бани и две за обществени тоалетни.

На територията на област Пазарджик са регистрирани 34 обществени перални, обхванати през 2023 г. с 34 проверки. При извършването на контрола акцент бе поставен върху:

- Съответствието на материалната база и оборудването с изискванията на Наредба № 12 за здравните изисквания към обществените перални публ. ДВ бр. 98/2018 г.
- Спазване последователността на технологичния процес, като не се допуска пресичане пътя на чистото и нечистото пране, както и върху термодезинфекционния и химиотермодезинфекционен метод на изпиране, спазване на добрата хигиенна практика;
- Извършването на предварителни и периодични медицински прегледи на персонала, в съответствие с чл. 25 от горецитираната наредба.

За установени несъответствия по поддържането на материалната база и оборудването, както и нарушения в последователността на технологичния процес са издадени общо 4 предписания. Едно от предписанията е изпълнено, на две от предписанията е удължен срока на изпълнение след представена аргументирана писмена молба от собствениците на обектите и едно от предписанията е в срок на изпълнение.

Извършени са 13 проверки в регистрираните на територията на областта железопътни гари и автогари. При проверките съществено внимание се отдели на необходимостта от спазване на добрите хигиенни практики в тези обекти по отношение на поддържане на чистотата в сградите и прилежащия към тях терен, както и използваните биоциди за дезинфекция на същите.

По отношение на транспортните средства за обществен превоз, транспортните средства със специално предназначение, а именно: санитарни автомобили за превоз на болни, автомобили за превоз на лекарства и консумативи в хуманната медицина и автомобили за превоз на тленни останки са извършени общо 46 проверки, при регистрирани 43 такива. Приоритет при извършването на поверките беше поддържането на автомобилите в добро хигиенно състояние, провеждането на ефективни дезинфекционни мероприятия и използваните биоциди за целта.

Всички 79 регистрирани гробищни паркове на територията на област Пазарджик са обхванати с 81 проверки. Не са установени съществени нарушения на Наредба № 2 от 2011 г. за здравните изисквания към гробищни паркове (гробища) и погребването и пренасянето

на покойници - публ. ДВ бр. 36/2011 г. При извършваните проверки основно се следеше за поддържане чистотата около и в самите гробищни паркове, осигуряване на достатъчно контейнери за събиране на отпадъците при почистване, с оглед да не се допуска образуване на микросметища около тях. До кметовете на три населени места са издадени предписания за поддържане на чистотата в гробищните паркове, редовното събиране и извозване на отпадъците и поддържане на чиста територия около тях.

През 2023 г. са проверени 34 оптики, обхванати с 37 проверки. Контролът основно бе насочен към спазване изискванията на Наредба № 19 за устройството и дейността на оптиките и здравните изисквания към тях, обн. ДВ бр. 79/2008 г. В процес на извършения контрол не са констатирани нарушения.

ТЕКУЩ ЗДРАВЕН КОНТРОЛ НА ДЕТСКИ И УЧЕБНО-ВЪЗПИТАТЕЛНИ ОБЕКТИ

През учебната 2022/2023 г. на територията на област Пазарджик на контрол от страна на РЗИ-Пазарджик подлежаха общо 111 учебни заведения, както следва: 110 училища (10 - държавни и 100 - общински) и 1 брой ВУЗ. В подлежащите на контрол 111 училища до края на изминалата учебна година са извършени общо 151 проверки с цел оценка на състоянието им.

Всички обекти са регистрирани като обекти с обществено предназначение, съгласно изискванията на Закона за здравето обнародван в ДВ бр.70/2004.

Контролът на учебните заведения бе насочен основно към поддържане на добрата хигиена в учебните сгради и прилежащата към тях територия, спазване на седмичните учебни разписания, спазване забраната за тютюнопушене. Друг акцент при проверките бе състоянието на материално-техническата база на учебните заведения - поддържане на сграден фонд, затревени площи, спортни площадки, обезопасеност на спортни уреди.

В резултат на проверките са издадени 15 предписания за провеждане на мероприятия, касаещи поддържане на училищни сгради, подмяна на обзавеждане, осигуряване на безопасност при ползване на спортни площадки и физкултурни салони. Контролът по изпълниние на предписанията е осъществен в пълен обхват. Констатирано е, че 9 от издадените предписания са изпълнени. По-мащабни мероприятия са ремонт на физкултурен салон, подмяна на отоплителна инсталация и ремонт на санитарни възли в следните училища:

- СУ „Климент Охридски", гр. Ракитово;
- Професионална гимназия по икономика и туризъм, гр. Велинград;
- ОУ „Христо Ботев", с. Исперихово.

Шест от предписанията са с по-дълъг срок на изпълнение или с удължен такъв, след постъпили молби от директорите на съответните учебни заведения, като срокът им е определен до започването на следващата учебна година 2023/2024. Част от учебните заведения, които ще продължат да изпълняват предписаните мероприятия през следващата календарна година са:

- ОУ „Христо Смирненски", гр. Септември - ремонт на физкултурен салон с удължен срок до 30.08.2024 г.;

- ОУ „Христо Ботев", с. Главиница - ремонт на физкултурен салон с удължен срок до 30.08.2024 г.;

- ПГИТМТ , гр. Панагюрище - ремонт на физкултурен салон и санитарни възли с удължен срок до 30.08.2024 г.;

- ПГХВТ „Атанас Ченгелев" - ремонт на физкултурен салон с удължен срок за изпълнение до 30.08.2024 г.;

- ОУ „Христо Ботев", с. Семчиново - ремонт на физкуртурния салон с удължен срок до 30.10.2024 г.

За неизпълнените мероприятия от страна на РЗИ-Пазарджик са изпращани сигнални писма до кметовете на съответните общини и РУО-Пазарджик.

Най-често предписвани мероприятия за привеждане на учебните заведения в съответствие със здравните изисквания са:

- отстраняване на течове от покривната конструкция;
- подмяна на подова настилка на класни стаи и коридори;
- ремонт на санитарни възли: водно-промивни инсталации, кранове на чешми, поставяне на врати;
- осигуряване на вътрешни тоалетни в училищата по селата;
- оборудване и сграден фонд на физкултурни салони;
- осигуряване на подходяща ограда на училищния двор;
- обезопасяване и подмяна на осветителни тела.

За периода са извършени 9 проверки на ученически и студентски общежития в резултат на които не са констатирани несъответствия по отношение на техническо и хигиенно състояние.

През 2023 г. са извършени проверки в детски заведения (детски градини, ясли и задължителни подготвителни групи) - 152, в школи – музикални, езикови, цетрове за работа с деца, бази за детски и ученически отдих и туризъм - 50.

Детските заведения са 127 на брой, от тях: 106 са детски градини и 21 детски градини с яслени групи. В общия брой на детските градини фигурира и броя на ДГ, разкрити в учебните заведения. В област Пазарджик има регистрирана една частна детска градина в с. Синитово. Всяко детско заведение е обхванато с проверка. Там където е необходимо са извършени и повторни проверки, като общият им брой възлиза на 152.

Акцентът при проверките в детските заведения бе насочен основно към спазване изискванията на Наредба № 3, обн. ДВ бр. 15 от 2007 г., по отношение на сграден фонд, оборудване и обзавеждане на помещенията, спазване правилата за добри хигиенни практики, използване на биоциди, разрешени от МЗ и в срок на трайност, правилната стерилизация на трапезната посуда, неколкократното измиване и дезинфекция на санитарните възли, индивидуални чаши за пиене на вода и всички други изисквания, свързани със създаване на благоприятна и здравословна жизнена среда за отглеждане и възпитание на децата. В резултат на провеждания контрол в детските заведения от страна на РЗИ - Пазарджик има издадени 17 предписания, касаещи спазването на закалителния режим, поддържането на сградния фонд и прилежащи към него територии, подмяна на

оборудването в пералните помещения в съответствие с изискванията на Наредба № 12/2018г. (ДВ бр. 98/2018г.) и чл. 10, ал. 1, т. 8 от Наредба № 3 за здравните изисквания към детсктие градини. Единадесет от общо издадените 17 предписания са изпълнени, 6 са в процес на изпълнение.

През годината успоредно с останалите проверки се извърши контрол и за спазване на здравните изисквания по чл. 56 ал.1 и чл. 56 а от Закона за здравето, касаеща забраната за тютюнопушенето и чл. 54 и чл. 54 а от Закона за здравето, относно забраната на нерегламентираната употреба на райски газ. При проверките не са констатирани нарушения.

IV. КОНТРОЛ НА ПРОДУКТИ И СТОКИ СЪС ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗДРАВЕТО НА ЧОВЕКА

1. ВОДОСНАБДЯВАНЕ И МОНИТОРИНГ

Област Пазарджик включва 12 общини с 8 ВиК-дружества, обслужващи водоснабдителните обекти, осигуряващи централното водоснабдяване на населените места.

Всички селища в област Пазарджик са централно водоснабдени от повърхностни и подземни водоизточници.

В област Пазарджик централното водоснабдяване е разпределено в 77 водоснабдителни зони. За целта се ползват - 186 бр. централни водоизточника. Шест ВиК-дружества в региона експлоатират 17 броя повърхностни водоизточници, използвани за питейно-битово водоснабдяване в общините Белово, Велинград, Ракитово, Батак, Стрелча и Панагюрище. По-голямата част от водоизточниците водоснабдяват населени места до 5 000 жители.

Питейната вода в по-голямата част от водоснабдителните зони в област Пазарджик се осигурява от каптажи, разположени в горски фонд и от речни водохващания. Това са водоснабдителните зони с населени места в общини Батак, Брацигово, Ракитово, Пещера, отчасти община Стрелча и община Велинград. Водоснабдителните зони в община Пазарджик, Лесичово и Септември, които са 32 бр. и се обслужват от "ВиКУ" ЕООД Пазарджик, в по-голямата си част са разположени в низината. От 01.06.2022 г. „ВиК Белово" ЕООД премина под ръководството на „ВиКУ" ЕООД - Пазарджик, с което обслужваните водоснабдителни зони станаха 39.

За пречистване на водите от повърхностни водоизточници се ползват 5 броя пречиствателни станции, от които в пречиствателната станция в гр. Велинград се работи най-добре.

През 2023 г. мониторинга (наблюдение, измерване и оценка) на качествата на повърхностните, подземни и термоминерални води се извършва съгласно нормативните изисквания (Наредба № 9 на МЗ, ДВ бр.30/ 01 г., изм. и доп. ДВ бр. 6/ 16.01.2018 г., Наредба № 14 ДВ бр. 79/ 13.10.87 г., изм., доп. бр.12/ 03.02.95 г., Наредба № 12 - ДВ бр. 63/28.06.02г.)

Програмите за мониторинг на питейната вода, подавана за населението в област Пазарджик по общини са разработени на базата на изискванията, описани в Наредба № 9 на

МЗ, МРРБ и МО от 2001 г. – за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели /обн. ДВ бр. 30/2001 г./ съвместно със специалисти от регионалните ВиК-дружества. Съгласно изискванията на раздел IV - Мониторинг на Наредба № 9 на МЗ съвместно с общинските фирми "ВиК" в региона се изготви план-график за вземане на проби вода за група А /постоянен/ и група Б /периодичен/ мониторинг в населените места.

Във всяко населено място пунктовете за вземане на проби са не по-малко от два. С цел по-голям обхват и представителност програмите за мониторинг са разработени така, че да става редуване на пробонабирането от различните пунктове от страна на РЗИ и "ВиК"-дружествата.

При възникване на извънредни ситуации – бедствия, наводнения, аварии и др., довеждащи до прекъсване на водопроводи и извършване на ремонтни дейности с последващо спиране на водоползването, се налага осигуряването на вода за пиене – бутилирана или използване на резервни съдове /водоноски/. До приключването на даден вид ситуация се извършват сравнителни анализи, чрез вземане на проби от водоизточниците, резервоарите, ПС, ПСПВ и др., както и контролни проби от пунктовете при крайния консуматор.

Анализите по микробиологични и физико-химични показатели се извършва в отдел ЛИ към РЗИ–Пазарджик, като допълнително се извършват анализи по определени химични и радиологични показатели в РЗИ-Пловдив, съгласно дадените ни указания от МЗ.

ВиК дружествата в област Пазарджик не разполагат с акредитирани лаборатории.

През 2023 г. година служители от отдел ДЗК към РЗИ-Пазарджик извършиха 221 проверки на централни водоизточници, 247 на съоръжения и 16 проверки на ведомствени водоизточници и съоръжения.

От отдел ДЗК са издадени 7 предписания през годината: 4 бр. на водоизточници от централното водоснабдяване и 3 на съоръжения от централното водоснабдяване, от които 4 са изпълнени, 37 бр. за басейни – 5 за закрити и 32 за открити, от които са изпълнени 36.

ЛАБОРАТОРНИ АНАЛИЗИ

През 2023 г. по мониторинг на питейната вода за целия регион /централно водоснабдяване/ са планирани 39 броя проби за анализ по химични и микробиологични показатели по показателите на група Б (периодичния мониторинг) и 157 броя проби по група А (постоянен мониторинг), както и 16 проби за радиологичен анализ. През 2023 г. РЗИ - гр. Пазарджик е осъществила контрол, както следва: при планувани 39 проби периодичен мониторинг, са изпълнени 38 проби, като изпълнението е 97.44 %.

При план 157 проби постоянен мониторинг, изпълнението е 183 микробиологични анализи, от които 7 броя нестандартни – 3.82 %, 173 физико-химични анализи – нестандартни 5 броя – две по показател нитрати и 3 по показатели цвят и мътност.

По ДЗК са извършени 3052 изследвания по химични, органолептични и радиологични показатели.

Във връзка с дадените ни указания от МЗ за планиране на дейността ни през 2023г. относно извършването на група Б (периодичния мониторинг) на водата от централните водоизточници в област Пазарджик, в РЗИ - Пловдив бяха извършени:

- 38 бр. анализи на питейна вода по показатели – олово, мед, кадмий, никел, антимон, арсен, селен, цинк, натрий;

- 38 бр. анализи на питейна вода по показател – трихалометани;

- 38 бр. анализи на питейна вода по показатели – пестициди;

- 38 бр. анализи на питейна вода по показатели – бензпирен, 1,2 дихлоретан, три-, тетрахлоретен, бензен и ПАВ ;

Анализите са извършени с цел покриване на пълния обем от задължителните показатели, съгласно изискванията на Наредба № 9 за качеството на питейните води на МЗ.

На ведомствени водоснабдявания, при регистрирани 16 обекта, са извършени 15 броя анализи по група А от РЗИ Пазарджик. След направените текущи проверки се установи, че водоизточниците и съоръженията са в добро състояние. Мониторингът е изпълнен в пълен обем, според изискванията на Наредба № 9 за качеството на питейно – битовите води.

Община Пазарджик

През 2023 г. стойностите по показател нитрати са в рамките на допустимите норми по наредба № 9 за качеството на питейните води. Изключение прави зона Черногорово – Крали Марко, където в части от годината се наблюдават резултати със стойности 72,7 мг/л. и 60,6 мг/л. Дружеството продължава да реконструира и подменя части от водснабдителните съоръжения на територията, на която оперира.

Община Панагюрище

Основен проблем продължава да бъде осигуряването на достатъчно количество питейна вода, амортизацията на магистралния водопровод, захранващ част от гр.Панагюрище, с. Бъта, с. Баня, с. Левски, с. Елшица и с. Попинци от група сондажни кладенци при с. Злокучене. Честите аварии са причина за режимното водоподаване. В тази връзка, през зимния период приоритетно се ползват повърхностните водоизточници за захранване на зоните в гр. Панагюрище, поради повишения им дебит и намаляване на енергийните разходи от помпажното изпомпване при ползване на подземните водоизточници. Направена е подмяна на част от вътрешен водопровод в селата Бъта - 200 л.м., Баня – 200 л. м., Попинци - 300 л. м. и гр. Панагюрище - 300 л. м. При аварии възстановяването се е извършвало за кратък период от време и не се е налагало използването на резервно водоснабдяване.

Отстраняването на дългогодишните проблеми, свързани с осигуряване на достатъчно количество питейна вода за населените места в община Панагюрище ще бъде изпълнено чрез проекта "Доизграждане на язовир "Луда Яна и ПСПВ", които се финансират от Световната банка и МРРБ. Извършват се строителни дейности - площадка на ПСПВ за пречистване на водата от язовир "Луда Яна" и селище с водоснабдяване и канализация за работниците към строежа на язовира. Строително-монтажните работи се осъществяват през 2023 г. и ще продължат през 2024 г.

Община Батак

На територията на община Батак са обособени 4 зони на водоснабдяване.

През последните няколко години най-съществен проблем представлява качеството на питейната вода по органолептични и микробиологични показатели, свързан с липсата на

адекватно пречистване на водата от повърхностните водоизточници, честите аварии и ремонтни дейности на стари и амортизирани водопроводни мрежи. Липсата на ПСПВ за водата от повърхностните водоизточници също е проблем, касаещ качеството на водата по органолептични показатели при обилни валежи, снеготопене и извънредни ситуации.

Водоснабдяването на гр. Батак се извършва от открити водоизточници – яз. Голям Беглик, р. Каменишко дере и р. Карлъшко дере, както и девет каптажа. След проливни дъждове и снеготопене питейната вода е с видимо променени показатели – мътност, вкус, активна реакция. Това изисква изграждането на съоръжения за пречистване на питейната вода чрез методи, които биха довели до промени в качеството на подаваната за населението питейна вода в съответствие с изискванията на Наредба № 9 на МЗ за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели обн. ДВ бр. 30/ 28.03.2001г. Незаконната и агресивна сеч на широколистни гори е един от основните фактори за влошеното качество на водата – свличане на кална вода към водохващането при проливни валежи и снеготопене.

Община Батак на този етап няма изработена програма и не разполага с финансови средства за изграждане на пречиствателни съоръжения.

Извършена е частична подмяна на водопроводната мрежа в гр. Батак.

За зона на водоснабдяване - к. м. "Цигов чарк" до момента община Батак има изготвен проект за подобряване и развитие на инфраструктурата, включително и по отношение на питейни и отпадъчни води в агломерации между 2000 и 10 000 жители на стойност 35 милиона евро, но не е осигурено финансиране. Проблем в случая е, че статутът на терена за обслужване е курортен комплекс, а не населено място с постоянно пребиваващо население целогодишно. Липсата на централна канализация и адекватно централно водоснабдяване на бързо разрастващия се курортен комплекс "Цигов чарк" продължава да представлява съществен хигиенен проблем с епидемиологичен риск. От страна на РЗИ гр. Пазарджик е издадено становище по ПУП за Пречиствателна станция, която ще обслужва част от територията на курортния комплекс.

Вследствие намаляването на абонатите и на приходите от продажби на ВиК услуги, както и на увеличаването на разходите за поддръжка на остарялата водопроводна мрежа се утежнява дела на издръжката на ВиК мрежите и системите. По тези причини вече години наред ВиК дружеството формира отрицателен финансов резултат, което от своя страна все повече затруднява изпълнението на основния им ангажимент, а именно – осигуряване на непрекъснато водоподаване с качество на питейната вода, отговарящо на изискванията на Наредба № 9 на МЗ.

Община Белово

Дружеството преминава под ръководството на „ВиКУ" ЕООД – Пазарджик от 01.06.2022 г.

Провеждат се оздравителни мероприятия около съоръженията и санитарно – охранителните зони. Редовно се извършва промивка и дезинфекция на водопроводната мрежа и съоръженията. Започна монтаж на дозаторни помпи по резервоарите на всички 7 зони. Подменени са помпени агрегати за гр. Белово и с. Дъбравите. Предвижда се основен

ремонт на утаители и филтри. Ремонтиран е бърз, самопромиващ филтър към водоснабдяването на с. Момина клисура и е пуснат в експлоатация.

Наложително е изграждането на ПСПВ за населените места с. Момина клисура и с. Сестримо поради включените във водоснабдяването повърхностни водоизточници, които са без алтернатива към настоящия момент.

Община Велинград

От началото на 2019 г. към централното водоснабдяване на гр. Велинград е включен водоизточник /повърхностен/ от м. „Водев чарк", което позволява намаляване на количествата вода, идващи от каптажи „Легоринец".

През 2023 г. продължават мероприятия по подмяна и реконструкция на водопровод от градската мрежа.

В средата на 2023 г. се смени управителя на ВКТВ ЕООД – Велинград.

Редовно се осъществява почистване и дезинфекция на водоемите, водопроводната мрежа и пречиствателните съоръжения на ПСПВ. Добавен е кварцов пясък във филтрите на ПСПВ.

Община Брацигово

На територията на община Брацигово има шест водоснабдителни зони. Водозахранването на всички зони е от подземни водоизточници.

Не са установени отклонения в качеството на питейната вода.

За постигане на по ефективно управление на водните ресурси, с цел запазване качеството на водата за питейно-битови нужди, община Брацигово реализира мерки за намаляване загубите на вода, като извършва реконструкция и рехабилитация на водопроводната мрежа.

Община Ракитово

Община Ракитово е с три зони на водоснабдяване, които се захранват от 11 подземни и 2 повърхностни водоизточника.

През 2023 г. е извършена подмяна на довеждащ водопровод от каптаж „Сютка" до напорен резвоар на гр. Ракитово с дължина 1000 м, което подобри питейното водоснабдяване на населеното място. Реконструкция на водопровод от градската мрежа 586 л. м.

При извършения мониторинг не са констатирани октлонения от нормите.

Община Пещера

Община Пещера е със шест водоснабдителни зони – Пещера–север, Пещера–юг, Пещера–център, с. Радилово, с. Капитан Димитриево и к. с. Св. Константин. Отклонение в качеството на питейната вода е установено в с. Капитан Димитриево. Водата, която захранва водоснабдителната зона се подава от каптаж "Осман Аговица" и е с повишено съдържание на нитрати. С цел подобряване на качеството на питейната вода дружеството е предприело действия за изграждане и през 2023 г. е пуснат в експлоатация нов сондаж в с. Капитан Димитриево. Тече процедура по учредяване на СОЗ.

В град Пещера през 2023 г. е подменен захранващ с питейни води водопровод 2800 л. м.

”ВКС” ЕООД, гр.Пещера се опитва да наложи ограничения на селскостопанските производители за използване на торове и препарати за растителна защита във вододайната зона на водоизточника с цел намаляване на нитратите във водата. Към настоящия момент питейна вода за с. Капитан Димитриево се подава и от тръбни кладенци – „група Мокрище“, поради което констатираните стойности по показател нитрати са в рамките на допустимата стойност.

Община Стрелча

Община Стрелча е с пет водоснабдителни зони – гр. Стрелча, с Дюлево, с. Блатница, с. Смилец и с. Свобода.

”ВиК-С” ЕООД - Стрелча работи без утвърден бизнес план и инвестиционна програма. Дружеството е декапитализирано, работи на загуба и в тези условия не може да генерира ресурс за осъществяване на необходимите инвестиции.

От страна на РЗИ е издадено предписание за подмяна покритието на бързите филтри на ПСПВ гр. Стрелча. Същото може да бъде изпълнено след одобряването на бизнес план с инвестиционна програма, включваща реконструкция на ПСПВ.

Наложително е да се ремонтира водохващането на р. Меде дере, единствен водоизточник, захранващ с вода за питейно-битови нужди град Стрелча, както и да се подмени магистралния водопровод към ПСПВ - гр. Стрелча. Също така е необходимо да се въведат в експлоатация бавните филтри /утаители/ на пречиствателната станция за подобряване органолептичните качества на питейната вода. В противен случай, градът ще изпада в бедствена ситуация при всеки продължителен, наднормен валеж.

От страна на РЗИ - Пазарджик през 2023 г. са извършени анализи на водата от всички водоснабдителни зони. От получените резултати се установиха следните отклонения по показател - нитрати:

- Водоснабдителна зона “Смилец” – през 2019 г. - 99.4 мг/л, 88.6 мг/л; през 2020г. – 96,0; 96,8; 100 мг/л; през 2021 г. – 90,8 мг/л; през 2022 г. – 75,2 мг/л; през 2023 г. – 101 мг/л, 90,8 мг/л.

Дружеството се стреми да не доставя на потребителите вода от каптажите с показател нитрати над нормата, но възможностите в това отношение са ограничени през летните месеци, когато от една страна намалява дебита на каптажите, а от друга, питейната вода масово се ползва за поливане.

През 2023 г. е подменен водопровод в град Стрелча 1700 л. м.

Поради намаляването на жителите в тези населени места, общината не очаква финансиране на проекти за изграждане на канализационна система, както и за подмяна на амортизираната водоснабдителна мрежа.

ПЛУВНИ БАСЕЙНИ

Във връзка със Заповед на Областния управител № РД-104/25.05.2023г. за намаляване на водните инциденти в област Пазарджик бе сформирана областна комисия по

водноспасителната дейност с председател директора на РЗИ-Пазарджик и представители от 5 ведомства: ОС на БЧК, РЗИ, ОУ на ПБЗН, ОД на МВР и „Напоителни системи” ЕАД.

Проверките по водноспасителна дейност се извършиха в периода: **17.07. - 21.07.2023 г**.

По представен план-график Областната комисия по водно спасяване провери водните площи на язовири, микроязовири и други водни участъци, подлежащи на минимално обезопасяване и плувни басейни, и плажове, подлежащи на максимално обезопасяване, разположени на територията на областта. Проверките са проведени по общини: Пазарджик, Панагюрище, Стрелча, Септември, Белово, Пещера, Брацигово, Ракитово, Велинград, като в тях от страна на РЗИ се включиха сътрудници на отдел ДЗК с възложен контрол на обекти с обществено предназначение в съответните райони. Плувните басейни, които не са обхванати от общинската комисия по ВСД в посочения по-горе период, са проверени по текущ контрол от страна на служители на отдел ДЗК.

При осъществяване на контрола на водните площи: язовири, микроязовири и други, подлежащи на минимално обезопасяване се акцентира на върху извършената дейност от Общинските комисии по ВСД по изпълнение заповедта на Областния управител. За целта са изискани и представени протоколи от проверките на Общинските комисии, а също са посетени 2 броя открити водни площи в различни общини подлежащи на минимално обезопасяване и не са констатирани нарушения.

Областната комисия извърши проверки на 24 водни участъци включващи: открити и закрити плувни басейни, плажове, комплекси, които подлежат на максимално обезопасяване, като при контрола на тези обекти се акцентира върху спазване на изискванията на Наредбата за водноспасителната дейност и обезопасяването на водните площи, обн. ДВ бр. 65/1996 г., изм. и доп. ДВ бр. 52 от 9 юни 2020 г. по отношение на организацията на водноспасителната дейност и осигуряване с водноспасителни и медицински кадри, документацията на същите: свидетелство и талон за правоспособност на спасителите за настоящата 2022г., заверен от Регионалната структура на БЧК, здравен статус, и сключен договор за работа с фирмата, преглед на оборудването на спасителния пост, предоставяне на документ от фирма, извършваща ДДД профилактика за обеззаразяване на тревните площи, регистрация на плувните басейни по Наредба 9 на МЗ, протоколите от анализите за извършен микробиологичен и химичен анализ на водата за къпане от собственика преди откриването на сезона, дневник за отчитане на остатъчния хлор.

При проверените общо 30 обекта няма констатирани съществени несъответствия изискващи прилагането на административно наказателни мерки.

Нарушенията, констатирани през годината от служители на РЗИ - Пазарджик при извършваните проверки по текущ здравен контрол са пропуски в обеззаразяването и поддържане на качествата на водата в басейните, както и осигуреността със спасители за цялото работно време на басейните.

По време на проверките бе обърнато сериозно внимание на състоянието на обозначителната маркировка за дълбочина на басейните, състоянието на стартовите

блокчета, документацията на спасителите, както и санитарното състояние и спазване на хигиенния режим в тези обекти. Издадени са типови предписания със задължителни хигиенни и противоепидемични мерки преди започване на летния сезон към собствениците на обектите в съответствие с нормативните изисквания.

При установени пропуски в обеззаразяването и получаване на нестандартни резултати от извършените анализи на водата в басейните от страна на РЗИ са предприемани необходимите мерки за привеждане в съответствие.

В област Пазарджик през 2023 г. регистрираните плувни басейни са 126 броя /84 открити и 42 закрити/.

Във връзка с откриването на летния сезон са връчени общо 32 предписания със задължителни хигиенни мероприятия.

За провеждане на ремонтни дейности са издадени 5 предписания, от които 4 са изпълнени и едно е в срок на изпълнение.

В началото на 2023 г. са планирани 125 анализа по химични и 250 анализа по микробиологични показатели по мониторинг за качеството на водата в плувните басейни, които са изпълнени в пълен обем.

Проведените изследвания по химични показатели са 1152 на 100% стандартни, отговарят на изискванията, описани в Инструкция № 34 за хигиената на спортните обекти и екипировка - ДВ бр. 82/ 1975г., изм., доп. бр.18/ 1984г.

Проведените изследвания по микробиологични показатели са 1270 броя имат отклонение от стандарта с 1,9%.

2. КОНТРОЛ ВЪРХУ ХИМИЧНИТЕ ВЕЩЕСТВА, СМЕСИ И ИЗДЕЛИЯ, В Т.Ч. БИОЦИДИ И ПРЕКУРСОРИ НА ВЗРИВНИ ВЕЩЕСТВА

През 2023 г. контролът върху пуснатите на пазара химични вещества, смеси и изделия, в т.ч. биоциди се осъществи чрез извършването на 326 броя проверки на дистрибутори, производители, вносители и потребители надолу по веригата.

Във връзка с Указание за планиране, организиране и отчитане дейността на РЗИ по опазване на общественото здраве през 2023 г. бяха извършени следните тематични проверки:

1. Проверка на пуснатите на пазара изделия, предназначени да влязат в директен и продължителен контакт с кожата, за съответствие с изискванията по т. 27 от Приложение XVII на Регламент REACH. Извършени са 9 /девет/ броя проверки и са взети 2 /два / броя проби, които бяха изпратени за анализ в Столична регионална здравна инспекция – Дирекция „ Лабораторни изследвания“:

- Висулка – производител: Китай, вносител: „Жи Ксин“ ООД – гр. София , ж.к. „Надежда ” 2 , бл. 249, вх. А, ет. 3, ап. 6.
- Обици - произход: Турция, вносител: „Арис” ЕООД.

От получените протоколи от изпитване е видно, че няма наличие на никел в изпратените проби.

2. Проверка на употребяваните биоциди в училища, детски градини и ясли за съответствие с биоцидното законодателство. Бяха направени 77 броя проверки на продукти, в резултат на които не са констатирани нарушения.

3. Проверка на детергенти, използвани за професионална употреба от фирми, чиято дейност е свързана с професионално почистване, за съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 648/2004, Регламент CLP и Регламент REACH. Извършени са 14 /четиринадесет / броя проверки на продукти.

Във връзка с писмо с изх. № 13-86 от 29.06.2023 г. относно нотифициране на продукт „Domino Insect Repellent" – течност, която ефективно отблъсква комари х 100 ml в информационната и комуникационна система за надзор на пазара ICSMS, върху чийто етикет не фигурира номер на разрешение за предоставяне на пазара, на 03.07.2023 г. служители от отдел „Държавен здравен контрол", дирекция „Обществено здраве" при РЗИ - Пазарджик осъществиха проверка на производителя на продукта - „БУЛЕКО 2000" ООД, с производствен цех в гр. Ракитово, в резултат на която се установи, че репелент против комари „Domino Insect Repellent" има издадено разрешение за предоставяне на пазара на биоцид от МЗ № 3291-1/15.02.2022 г.

От страна на РЗИ-Пазарджик се изиска от производителя да предприеме незабавни действия за изтегляне на реализираните количества биоциден продукт от търговската мрежа без нанесено разрешение от МЗ.

В РЗИ-Пазарджик се представи информация с писмо с вх. № 25-435/04.07.2023 г. от „БУЛЕКО 2000" ООД, представлявано от Владимир Станков, съгласно която производителя е установил цитираното несъответствие преди извършената проверка от страна на РЗИ-Пазарджик и е предприел следните коригиращи действия:

- спиране реализацията на продукта в търговската мрежа;
- корекция на етикет с нанесен номер на разрешителното;
- отпечатване на нови коригирани етикети.

От страна на производителя се предприемат действия за корекция съдържанието на етикетите на продуктите, които вече са реализирани в търговската мрежа, чрез поставяне на допълнителни стикери с изписан на тях номер на разрешително за пускане на пазара.

При осъщественият контрол от страна на РЗИ-Пазарджик на територията на област Пазарджик до момента не са установени налични количества от репилента в търговската мрежа.

Във връзка с писмо. с изх. № 13-266/17.11.2023 г. от РЗИ-Бургас, относно продажба на продукти с марка ''Domestos'' с биоцидни претенции със страна на произход Турция служители на РЗИ-Пазарджик извършиха проверка по данни от приложена фактура към цитираното писмо, от която е видно, че доставчика на стоката е фирма „Екопел" ЕООД, с адрес - гр. Пазарджик, ул. „Антим I" № 2. При извършената проверка на място е установено, че такъв адрес не съществува. След направена служебна справка от наша страна в търговския регистър се установи, че фирма „Екопел" ЕООД е с адрес - гр.Пазарджик, ул. „Антим I" № 21, вх. Б, ет. 2, ап. 29.

РЗИ–Пазарджик предприе следните действия за установяване контакт с управителя на фирмата, за да го информира за възникналия проблем:

- изпрати писмо чрез Български пощи АД (препоръчано) на посочения в търговския регистър адрес, което се върна обратно без да е доставено на получателя;

- изпрати повторно същото писмо чрез куриерска фирма, което също се върна обратно в РЗИ-Пазарджик без да бъде доставено.

Управителят на фирмата, г-н Данаил Борисов до настоящия момент не е установен на посочения адрес.

Изпратили сме писмо до ОД на МВР гр. Пазарджик за оказване на съдействие за осъществяване на среща с управителя.

При осъществения контрол от страна на РЗИ-Пазарджик на територията на област Пазарджик до момента не са установени налични количества от цитираните продукти „Domestos" в търговската мрежа.

3. КОЗМЕТИЧНИ ПРОДУКТИ

- Систематичният здравен контрол върху козметичните продукти за отчетния период е провеждан в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 1223/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г., и Закона за здравето в частта си, определяща здравните изисквания към козметичните продукти.

В края на 2023 г. вписани в регистъра на обектите с обществено предназначение са 13 обекта за производство на козметични продукти, като 2 от тях са новорегистрирани и 105 обекта за съхранение и търговия с козметични продукти, разположени на територията на област Пазарджик.

При извършваните проверки в производствата акцента се постави върху състоянието на материалната база на обектите и санитарно-хигиенните условия в тях, включително заобикалящата ги среда - помещения, технологично оборудване и прилежащи територии, дейностите свързани с отпадъците, водоснабдяването им, дейностите по поддържане личната хигиена на персонала и тяхното съответствие с изисванията на БДС EN ISO 22716:2008. Освен правилното прилагане на добрите производствени практики, в производствата се проследяваха задълженията, които трябва да бъдат изпълнени от страна на отговорните лица за съответствие на произвежданите от тях козметични продукти с изискванията на Регламент (ЕО) № 1223/2009.

- Извършените проверки са отразени в доклади, като за отстраняване на констатираните несъответствия в доклада са предписвани мероприятия със съответен срок на изпълнение, като последният е проследяван.

- Общо през отчетния период на територията на област Пазарджик бяха извършени 16 проверки на предприятия за производство на козметика и 158 проверки в търговската мрежа на обекти за търговия на дребно и складове за търговия на едро с козметични продукти, като в търговската мрежа основно се проверяваха пуснатите на пазара козметични продукти и съответствието им с изискванията на Регламент ЕО № 1223/2009. При

всяка проверка в обект е отразявано и спазване забраната за тютюнопушене съгласно чл. 56 (1) от Закона за здравето (ДВ, бр. 40/2012г.)

- При проверките е извършено и вземане на проби от козметични продукти по предварително изготвения план на отдела. Взети са общо 28 козметични продукта за провеждане на анализи по химични и микробиологични показатели. От взетитете проби са извършени анализи, както следва: 28 продукта по химични показатели и 6 по микробиологични показатели. В РЗИ - Пловдив са изпратени и анализирани 8 проби козметични продукти за съдържание на тежки метали. Изпълнението на заложените проби по план е 100%. Резултатите от извършените анализи са стандартни.
- През годината са постъпили два сигнала от крайни потребители относно възникнали инциденти с козметични продукти, касаещи следните проблеми:
- слънцезащитни продукти на Vichy, за които се твърди, че при използването им предизвикват оцветяване на дрехите, ноктите и кожата на пръстите около тях;
- козметични продукти с изтекъл срок на реализация: Cien Men Antitranspirant Extra Dry 48h Rresh Effect /рол-он против изпотяване/ и Cien Men Deodorant AQUA 48h Rresh, закупени от магазин „Лидл" в гр. Пещера.

Постъпилите сигнали са разгледени своевремменно и са изпратени отговори до подателите. При проверките не са констатирани нарушения на описаните по-горе и пуснати на пазара козметични продукти.

Относно тематичната проверка на козметични продукти, пуснати на пазара с предявени неправомерни претенции, включваща следните категории: продукти за грижа за кожата, продукти за почистване на кожата, продукти за грижа и хигиена на зъбите и устната кухина - обект на проверката бяха обекти за производство и търговия с козметични продукти.

Срок за извършване на проверката: 1 юни - 31 август.

Констатации извършените проверки:

- Брой проверени обекти - 31, от които:
- 2 обекта за производство на козметични продукти;
- 26 обекта за търговия с козметични продукти;
- 2 електронни адреса и 1 интернет страница.
- Общ брой инспектирани козметични продукта - 44.

От тях:

- 5 при производители;
- 5 на електронни адреси и интернет страница;
- 27 в търговската мрежа.

- Брой козметични продукти, чиито претенции не съответстват на законодателството - 6.

От тях в категория:

<u>Кремове, емулсии, лосиони, гелове и масла за кожата (ръце, лице, крака и т.н.) - 3 продукта:</u>

1. Remorrhoids Крем с конски кестен и смрадлика (референтен № 3872115) - на електронните адреси и интернет страницата е установена налична информация, представяща

продукта с предявени претенции за „разширени вени, кожни разкъсвания, хемароиди, облекчаване на болка, парене и щипене, намалява подуването и отока".

2. Вода от био бял бор Hydrolina/Organic (референтен номер: 3592622), на проверените електронни адреси и интернет страницата е установена налична информация, представяща продукта с предявени претенции „против гъбички, успешно се бори с гъбичките по ноктите".

3. Вода от био маточина Hydrolina/Organic (референтен номер: 3053940), на проверените електронни адреси и интернет страницата е установена налична информация, представяща продукта с предявени претенции „за кожни раздразнения и дерматит, активно се бори с кожните възпаления и дерматити".

В категория: Продукти за вана и душ (соли, пяна, масла, гелове и др.)

1. Соли с магнезий с етерични масла от чаено дърво и бял бор Renew (референтен номер: 3872103), на проверените електронни адреси и интернет страницата е установена налична информация, представяща продукта с предявени претенции за „уморени крака и гъбички - висококачествена грижа за натоварени, болезнени крака, изпъкнали кокалчета, мазоли, твърда кожа и гъбични инфекции по стъпалата".

В категория: Тоалетни сапуни, дезодорирани сапуни

1. Натурален течен билков сапун с борово масло 300 ml (референтен номер: 4159553), на проверените електронни адреси и интернет страницата е установена налична информация, представяща продукта с предявени претенции „подходящ най-вече при проблемна кожа (при псориазис, себорея, екземи, обриви, рани)".

В категория: Продукти за зъбите и устната кухина

1. 3 х Вода от смрадлика Hydrolina 150 ml (референтен номер: 3220901), на проверените електронни адреси и интернет страницата е установена налична информация с предявени претенции за продукта, представен като „Семеен пакет за устна хигиена, успокоява афти, херпес и ранички; Изключителен антигъбичен ефект; Подходящ при гинекологични проблеми и профилактика)".

- Брой козметични продукти, чиито предявени претенции на етикета не съответстват на информацията, заложена в досието за съответния козметичен продукт.

При извършените проверки при производителите (отговорните лица) на козметични продукти във връзка с предявени неправомерни претенции няма установени несъответствия в информацията върху етикетите, досиетата и докладите за безопасност на съответните козметични продукти. Етикетите на козметичните продукти са съобразени с чл. 19 от Регламент (ЕО) № 1223/2009 г. Същите отговарят напълно на претенциите, съответстващи на определението за „козметичен продукт".

Предприети мерки:

По повод писмо на Министерството на здравеопазването с кореспо. № 16-13-40/15.06.2023 г., за козметичен продукт: REMORRHOIDS КРЕМ С КОНСКИ КЕСТЕН И СМРАДЛИКА/REMORRHOIDS CREAM WITH HORSE CHESTNUT AND SUMAC/ и представена информация за него на два електронни адреса и интернет страница, касаеща предявени

неправомерни претенции на същия, както и тематичната проверка по указание на МЗ за контрол на козметичните продукти с предявени неправомерни претенции, се извърши проверка на представената информация по електронен път и за други козметични продукти с цел продажба от разстояние.

Във връзка с гореизложеното и с оглед спазване изискванията на чл. 20 т. 1 от Регламент (ЕО) № 1223/2009 беше изготвено и изпратено указателно писмо до седем отговорни лица, регистрирани на територията на област Пазарджик. Писмото е със силата на предписание, с което се изисква извършване на проверка от отговорните лица на всички предлагани от тяхна страна козметични продукти, предоставяни на пазара чрез уеб-базирана платформа, електронни адреси или сайтове, както и предприемане на необходимите мерки за отстраняване на допуснати неправомерни претенции, ако има такива, а също така да бъде предоставена обратна информация в РЗИ - Пазарджик.

За неизпълнено предписание по Доклад от 16.06.2023 г., по точка, касаеща премахване на изписаната подвеждаща информация за козметичен продукт: Remorrhoids Крем с конски кестен и смрадлика, представена на два електронни адреса и итернет страница е съставен и връчен акт 00011 (АН-01-01/04.07.2023г.) за установено административно нарушение от юридическо лице.

V. КОНТРОЛ НА ДЕЙНОСТИ СЪС ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗДРАВЕТО НА ЧОВЕКА

Контрол върху поддържане на чистотата на населените места от Общините.

От страна на служителите на отдел ДЗК, Д ОЗ са извършени общо 127 проверки на дейността - **поддържане чистотата на населените места от общините** съвместно с представители на общините, кметствата и представители на отговорните за сметоизвозването фирми и лица. В процес на извършените проверки са издадени 5 предписания. При проверките от страна на кметовете на общини се предоставяше график за организацията на сметосъбирането, сметоизвозването и на какъв период от време се извозват отпадъците. Извършена бе проверка на състоянието на товарителниците на сметоизвозващите машини и съдовете за ТБО с цел недопускане на течове, също така и чистотата на улиците и общинските паркове и градини и своевременно почистване на създадените нерегламентирани микросметища.

При извършените систематични проверки на обектите с обществено предназначение: детски заведения, учебни, спортни обекти и площадки беше осъществен и оглед на прилежащите територии и тротоари, изискани са документи за ДДД обработка от регистрирани лица по реда на Наредба № 1 от 5 януари 2018 г. за условията и реда за извършване на дезинфекция, дезинсекция и дератизация.

В процес на извършените съвместни проверки с кметовете на населените места и представените справки от обслужващите фирми, извършващи сметосъбиране и сметоизвозване по населените места бе получена информация за това, дали са осигурени повече съдове за отпадъци, графици за извършване на миене и дезинфекция на съдовете за отпадъци и на сметоизвозващите машини. Изискана бе информация за използваните средства за дезинфекция, метод/начин на дезинфекция. Извършени са проверки и по изпълнение на издадените предписания.

В изпълнение на издадените от страна на РЗИ - Пазарджик предписания са предприети мерки за ликвидиране на образуваните микросметища в квартали на гр. Пазарджик, с. Мало Конаре, с. Света Петка, община Велинград.

VI. ЖАЛБИ

За 2023 г. в отдел ДЗК при РЗИ-Пазарджик са постъпили общо 55 броя жалби и сигнали от граждани. На всички жалби са изготвени отговори в законоустановения срок.

В отговорите на жалбите подробно са описани констатациите, нарушените нормативни документи, както и конкретно предприетите мерки от страна на РЗИ-Пазарджик.

VII. КОНТРОЛ НА ДЕЙНОСТТА НА СЛУЖИТЕЛИТЕ В ОТДЕЛ ДЗК

Основният контрол върху дейността на служителите от отдел ДЗК през отчетния период се осъществяваше от началника на отдела и директора на Д ОЗ. В края на отчетния период от страна на началника на отдела бе извършена индивидуална оценка на дейността на всеки един от служителите в отдела – степен на реализация на целите от работния план, степен на изпълнение на задълженията, определени в длъжностната характеристика на заеманата длъжност и степен на компетентност.

II. ОТДЕЛ „ПРОФИЛАКТИКА НА БОЛЕСТИТЕ И ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО”

През 2023 г. инспекторите от отдел ПБПЗ, Д ОЗ изпълниха заложените задачи в годишния План на отдела. Дейността се реализира в следните направления:

1. Контролна дейност:

- Закон за здравето
- Закон за защита от шума в околната среда
- Наредба № 2 от 19.03.2013 г. за здравословно хранене на децата от 0 до 3 годишна възраст.
- Наредба № 6 от 10.08.2011 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години от детските заведения.
- Наредба № 37 за здравословно хранене на учениците
- Наредба № 10 от 19.06.2014 г. за здравните изисквания при изготвяне и спазване на седмичните учебните разписания
- Наредба за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели
- Наредба № 15 от 27 юни 2006 г. за здравните изисквания към лицата, работещи в детските заведения, специализираните институции за деца и възрастни, водоснабдителните обекти, предприятията, които произвеждат или търгуват с храни, бръснарските, фризьорските и козметичните салони
- Наредба № 3 от 27 април 2000 г. за здравните кабинети в детските заведения и училищата

2. Повишаване здравните знания на населението в областта.

3. Реализиране целите и задачите на профилактични национални и регионални програми, и проекти. Организиране и провеждане на скринингови прегледи и изследвания.

4. Извършване на дейности по национални програми и проекти за ограничаване влиянието върху здравето на поведенчески рискови фактори и фактори на жизнената среда.

5. Изготвяне на анализи и доклади относно поведенчески рискови фактори и фактори на жизнената среда.

Междуинституционално сътрудничество

През 2023 година служителите от отдел ПБПЗ работиха в сътрудничество с Областна администрация, Общински администрации, Лечебни заведения, РУО Пазарджик, ОД на МВР, РУ МВР, РИОСВ, РЗОК, директори на учебни и детски заведения в областта, здравни медиатори, читалищни секретари, национални, регионални печатни и електронни медии, неправителствени организации.

При реализиране на дейностите заложени в годишния план на отдел ПБПЗ, инспекторите от отдела работиха в колаборация със своите колеги от други отдели и дирекции в здравната инспекция.

Надпланово се включиха в релизирането на дейности по Национална програма за профилактика и контрол на ХИВ/СПИН и СПИ в Република България 2021-2025 г., Националната програма за подобряване на ваксинопрофилактиката на сезонния грип и на пневмококовите инфекции при лица на и над 65 г. 2023-2026 г., Националната програма за превенция и контрол на вирусните хепатити (НППКВХ) 2021-2030 г., Национална програма за подобряване на майчиното и детско здраве 2021-2030 г., Национална програма за профилактика на ротавирусните гастроентерити в Република България 2022 - 2025., Национална програма на МВР „Детско полицейско управление".

Организираха и проведоха областно проучване на обемна активност на радон в детските градини от област Пазарджик.

За пети път РЗИ Пазарджик участва в инициатива на СЗО „Европейска инициатива за наблюдаване растежа в детска възраст"

Регионална здравна инспекция–Пазарджик и Националният център по обществено здраве и анализи в сътрудничество организираха и проведоха за пети път рутинно събиране на данни за растежа и развитието на децата от начални училища в България в рамките на «Европейска инициатива за наблюдаване растежа в детска възраст» на Световната здравна организация. Инициативата стартира в началото на месец април и представлява проучване за оценка разпространението на свръхтегло и затлъстяване и факторите на семейна и училищна среда при деца в първи клас. Изследването се провежда и в други европейски страни и продължи до края на месец май 2023 г. То се осъществи от специално обучен екип. В националната репрезентативна извадка бяха включени деца от първи клас, навършили 7

години, но не навършили 8 години, от определени на случаен принцип училища в област Пазарджик: НУ „Отец Паисий” – гр. Пазарджик,

I ОУ „Св. Климент Охридски” – гр. Пазарджик, ОУ „Л. Каравелов” – гр. Пазарджик, ОУ „К. Честеменски” – с. Динката, ОУ „Г. Бенковски” – гр. Велинград, ОУ „П. Р. Славейков” – гр. Пещера, ОУ „Хр. Ботев” – гр. Ракитово. Инспектори от РЗИ Пазарджик извършиха антропометрични измервания на децата /ръст, тегло, обиколка на талия и ханш/ и анкетно проучване, учебните заведения предоставиха информация за училищната среда.

Проучването бе отразено в Националните и регионални медии.

Служител от отдел ПБПЗ работи по Оперативни програма „Региони в растеж".

Със заповед на директора на РЗИ Пазарджик, на инспектор са възложени дейности по реализацията на проектите на МЗ „Подкрепа за развитие на системата на СМП".

Два пъти месечно се изпращат справки в Министерство на здравеопазването от извършени посещения на обектите, в които се извършват строително-монтажни дейности.

На служител от отдел ПБПЗ, съгласно длъжностната характеристика, е вменено предоставянето на административни услуги на граждани в Регионална здравна инспекция Пазарджик – обслужване на „фронт офис" на „едно гише".

Главен експерт в отдел ПБПЗ, извършва информационното обслужване на РЗИ Пазарджик: поддържа електронен регистър на обекти с обществено предназначение на РЗИ Пазарджик; извършва действия по вписване на данни за предоставяне на административни услуги в Административния регистър и Интегрираната информационна система на Държавната администрация (ИИСДА); поддържа актуална информацията в сайта на РЗИ, като я актуализира при подадена информация от отговорни лица в РЗ; при необходимост актуализира административните услуги, предоставяни от РЗИ Пазарджик и Хартата; поддържа и наблюдава системата за електронен обмен на съобщения, във връзка с електронното управление и АИС; поддържане и наблюдава системата за електронен обмен на съобщения, във връзка с електронното управление и АИС; поддържа регистъра на информационните ресурси за РЗИ Пазарджик; отговаря за мрежовата и информационна сигурност на РЗИ Пазарджик съгласно Наредба за МИМИС.

Основни целеви групи през 2023 г:

- деца и ученици
- лица от ромски етнос и лица в неравностойно положение
- здравни медиатори
- читалищни секретари
- жени във фертилна възраст, бременни и кърмачки
- здравни специалисти от учебните заведения
- педагогически и непедагогически персонал от детски и учебни заведения в област Пазарджик
- хора в пенсионна възраст
- лица от рискови групи
- населението на област Пазарджик

I. Текущ здравен контрол

Държавните здравни инспектори от отдел ПБПЗ, Дирекция ОЗ при РЗИ Пазарджик през 2023 година осъществиха контрол на територията на област Пазарджик:

- По спазване изискванията на чл. 54, 54а, чл. 56 и чл. 56а от Закона за здравето в закрити обществени места: обекти за хранене и развлечения и в помещения с обособени работни места.
- В обекти за бутилиране на натурални минерални, изворни и трапезни води за установяване на съответствие на извършваната от бизнес операторите дейност с нормативните изисквания за хигиената на храните.
- В обекти за търговия с храни (търговски обекти и обекти за обществено хранене) на предлаганите на пазара бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води за спазване на нормативните изисквания по отношение на състав; правилно етикетиране, представяне и рекламиране, условията и срокове на съхранение и съпровождащата ги документация.
- В детските и учебните заведения за извършване на системен контрол върху организираното хранене на децата и учениците за изпълнение изискванията на Наредбите за здравословно хранене на децата и учениците /Наредба № 2, Наредба № 6 и Наредба № 37/.
- Проверки по сигнали и жалби на граждани, свързани с опазването на общественото здраве.
- Проверки за спазване на седмичните учебни разписания.
- Издаване на становища по чл. 16б от Закон за защита от шума в околна среда.
- Участие при разглеждането на документи по процедурите, посочени в Закона за устройство на територията и Закона за опазване на околната среда, свързани с оценката за здравния риск на населението.
- Осъществяване на мониторинг на нейонизиращи лъчения
- Осъществяване на мониторинг на пуснатите на пазара бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води.
- Осъществяване на мониторинг на шум в околна среда.

При провеждане на официалния здравен контрол се спазват принципите – прозрачност, пропорционалност и последователност при предприемане на мерки за административна принуда в случаи на нарушения. За всяко констатирано несъответствие, криещо риск за общественото здраве са предприемани адекватни административно-наказателни мерки.

Анализ на резултатите от проведения официален контрол на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели през 2023 година

Систематичният здравен контрол, за установяване съответствието на извършваната от бизнес операторите дейност с нормативните изисквания за хигиената на храните, в обектите за производство на бутилирани води включва:

- оценка степента на въвеждане на системи за управление безопасността на храните в обектите за производство с бутилирани води, включително въведените системи за проследяване на храните;

- извършване на оценка на въведените системи за управление безопасността на храните в предприятията за производство с бутилирани води;

- методите на пречистване и обработка на натуралната минерална, изворна и трапезна вода преди бутилиране и спазване изискванията на Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели.

Систематичният здравен контрол на бутилираните води е насочен към спазване на нормативните изисквания към храните по отношение на тяхната химична и микробиологична безопасност; състав; правилно етикетиране, представяне и рекламиране, условията и сроковете на съхранение; технологията на производство; съпровождащата документация и други специфични изисквания към натуралните минерални, изворни и трапезни води. Официалният контрол на произведените и пуснати на пазара бутилирани води, се извършва както в производствените предприятия, така и в обекти за търговия с храни, детски и учебни заведения и обекти за обществено хранене.

Официалният контрол в обектите за бутилиране на натурални минерални, изворни и трапезни води, в търговската мрежа и в детски и учебни заведения на територията на област Пазарджик се извършва от инспектор от отдел ПБПЗ, ДОЗ при РЗИ Пазарджик. Служителят, определен да извършва този контрол със заповед на директора на РЗИ Пазарджик, е пряко подчинен на началник отдел ПБПЗ, директор Д ОЗ и директор РЗИ Пазарджик. По тази йерархична структура става и отчитането на дейността.

Независимо от това, че със заповед на Директора на РЗИ Пазарджик е определен само един служител да извършва контрол на бутилираните води, при инспекция винаги се сформира екип от двама служители. Извършваната инспекция е независима, компетентна и прозрачна при спазване на утвърдени стандартни оперативни процедури, ръководства или указания.

На територията на област Пазарджик са регистрирани три обекта за бутилиране на натурални минерални, изворни и трапезни води:

1. Фабрика за бутилиране на натурална минерална вода, гр. Велинград, УПИ 10450136100, стопанисвана от „Тимбарк България" ЕООД, с. Казачево, обл. Ловеч
2. Фабрика за бутилиране на трапезна вода, гр. Велинград, ул. „Никола Вапцаров" №87, стопанисвана от „Акварел МГ" ЕООД, гр. София
3. Фабрика за бутилиране на изворна вода, гр. Брацигово, стопанисвана от „Вада Консулт" ЕООД, гр. Брацигово.

През 2023 г. в обектите за производство са извършени 12 броя проверки, съгласно Указание на МЗ за паниране дейността на РЗИ. В хода на систематичния здравен контрол в обектите се констатира:

1. **Фабрика за бутилиране на натурална минерална вода, град Велинград, УПИ 10450136100, стопанисвана от „Тимбарк България" ЕООД, село Казачево, област Ловеч** – в обекта са извършени четири броя проверки по систематичен здравен контрол, при които не са констатирани нарушения на действащите нормативни изисквания. Обектът разполага със собствена лаборатория, в която ежедневно се извършват анализи на всяка партида готова продукция бутилирана натурална минерална вода „Велинград" и на водоизточника, съгласно изготвената НАСРР система. Бизнес операторът извършва анализи на готова продукция и във външни акредитирани лаборатории. Стриктно се водят необходимите записи по ДПП и НАСРР системата. Съвместно с РЗИ Пазарджик за 2023 г. бе изготвена съвместна мониторингова програма за анализ на готовата продукция. Съгласно нея, РЗИ Пазарджик е анализирала 6 бр. проби, разпределени по тримесечия за II-ро, III-то и IV-то– 3 бр. за изследване по физико-химични показатели и 3 бр. проби за изследване по микробиологични показатели. Получените резултати показват съответствие с Приложение 5 и Приложение 3 от Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели.

2. **Фабрика за бутилиране на трапезна вода, град Велинград, ул. „Никола Вапцаров" №87, стопанисвана от „Акварел МГ" ЕООД, град София** – в обекта са извършени 3 бр. проверки по систематичен контрол, като при всичките от тях обектът не извършва производствена дейност, заключен е и няма достъп до него. Извършена е и една насочена проверка по сигнал, препратен от БД ИБР Пловдив. Сигналът е за бутилиране на натурална минерална вода в незаконен цех на територията на град Велинград. Служители на БД ИБР Пловдив, ИМР Пазарджик и РЗИ Пазарджик извършиха проверка на място във фабриката, при която отново обектът беше затворен и нямаше достъп до него. На база приложения в жалбата снимков материал бе изготвен и изпратен отговор до Басейнова дирекция. На бизнес оператора бе изготвено и изпратено Предписание за извършване на хигиенни мероприятия, относно етикетировката на трапезна вода „Велинград".

3. **Фабрика за бутилиране на изворна вода, град Брацигово, стопанисвана от „Вада Консулт" ЕООД, град Брацигово** – през изминалата година в обекта бяха извършени 4 бр. проверки по систематичен здравен контрол, при които не са констатирани нарушения на нормативната база. Една от инспекциите бе извършена съвместно със служител от отдел ДЗК и бе проверено състоянието на съоръженията за водовземане и водоснабдителното съоръжение и спазване на режимите в пояс I на СОЗ. През 2023 г. бе издаден Сертификат на водоизточника, от който се бутилира изворната вода в обекта. В обекта се извършва анализ на желязо и манган. Необходимите анализи, съгласно изискванията на Наредбата за изисквания към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели се извършват във външни лаборатории. Изготвена бе съвместна с РЗИ Пазарджик мониторингова програма за анализ на готовата продукция. Съгласно програмата РЗИ Пазарджик е анализирала 6 бр. проби, разпределени

по тримесечия за II-ро, III-то и IV-то – 3 бр. за изследване по физико-химични показатели и 3 бр. проби за изследване по микробиологични показатели. Получените резултати показват съответствие с Приложение 5 от Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели и Наредба 9 за качеството на водата, предназначена за питейни цели. Водят се необходимите записи по изготвената НАСРР система и ДПП.

Всички проби, взети от РЗИ Пазарджик, се изпращат за анализ в РЗИ Пловдив.

През 2023 г., служители на РЗИ Пазарджик не са присъствали на обучения с насоченост в областта на бутилираните води.

Пробонабиране на проби храни за изследване по радиологични показатели

През 2023 г. служител на отдел ПБПЗ, съвместно със служители на ОДБХ-Пазарджик извършиха пробонабиране на 16 броя проби храни. Пробите бяха изследвани по радиологични показатели в РЗИ Пловдив. Няма отклонения от действащите норми.

РЕКАПИТУЛАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА

През 2023 г., служителите от отдел ПБПЗ осъществиха следните дейности:

1. Проведени лекции и обучения – 47 бр.
2. Проведени обучителни семинари/работни срещи на: медицински специалисти от детски и учебни заведения, здравни медиатори и представители от други институции – 7 бр.
3. Организирани измервания на костна плътност съвместно с АЖБО – 2 бр.
4. Организирани кампании за ХИВ/СПИН и изследвания – 3 бр.
5. Отбелязана Световна седмица на кърменето
6. Брой раздадени здравно-промотивни материали: брошури, листовки, плакати – 4 725 бр. раздадени презервативи 2 222 бр.;
7. Проверки по Наредби № 2, № 6 и № 37 на МЗ за здравословно хранене на деца и ученици – 141 бр.
8. Проверки по Наредба № 10 – 77 бр.
9. Съгласувани седмични програми – 318 бр.
10. Постъпили и разгледани жалби и сигнали – 28 бр.
11. Извършени проверки по чл. 54а от ЗЗ и по чл. 56а от отдел ПБПЗ - 190 бр.
12. По чл. 56 от Закона за здравето за забрана на тютюнопушенето в закритите обществени места – 208 бр. проверки.
13. Извършен мониторинг на обекти източници на нейонизиращи лъчения – 27 базови станции на мобилни оператори, от които: 16 обекта разположени в близост до детски, учебни заведения, 1 обект в близост до лечебно заведение и 10 базови станции, извадка 10% от всички останали базови станции.
14. Извършени проверки в обекти за производство на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води – 12 бр.
15. Извършени проверки на обекти за търговия с бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води – 22 бр.

16. Извършени проверки в детски градини и училища за бутилирани, минерални, изворни и трапезни води – 5 бр.

17. Издадени становища за шум – 17 бр.

18. Извършени проверки на медицински специалисти от детските градини и училищата във връзка с изготвянето на Анализа за физическото развитие и събирането на здравно-профилактичните карти по Наредба № 3 за здравните кабинети в детските градини и иучилищата – 58 бр.

19. Съставени АУАН – 6 бр.

20. Издадени предписания – 8 бр.

21. Взети проби за радиологичен анализ на храни, съвместно с ОДБХ - 16 бр.

22. Взети проби от бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води за химичен и микробиологичен анализ – 18 бр.

23. Изготвени прессъобщения - 94, отразени в 460 публикации. Изготвени месечни – 12 бр. и тримесечни медийни мониторинга – 4 бр. и годишен мониторинг за 2023 г. – 1 бр.

24. Протоколна дейност от заседания на Областен щаб за борба с грипа и на оперативни заседания на РЗИ Пазарджик.

25. Изготвен анализ за удовлетвореността на потребителите на услуги на РЗИ Пазарджик за 2022 г.

26. Проведени кампании по повод световни и международни дни:

- Отбелязване на Световите дни за борба с тютюнопушенето
- Организиране на изнесен ККОТ
- Ден на влюбените и втори етап на Националната АНТИСПИН кампания
- Ден за съпричастност към жертвите на ХИВ, съвместно с БЧК и ОСНВ
- Лятна АНТИСПИН кампания
- Първи декември – Световен ден за борба с ХИВ
- Седмица за анонимно и безплатно изследване на ХИВ
- Световен Ден за борба с наркоманиите
- Световна Седмица на кърменето
- Световен ден за борба с Хепатит с безплатни изследвания за Хепатит В и С
- Седмици на отворените вдрати за профилактични прегледи за туберкулоза от „СБАЛПФЗ – д-р Н. Пенчев".
- Отбелязан Световния ден за борба с остеопорозата
- Отбелязан Европейски ден на радона

27. Регистрация на базови станции – 7 бр.

28. Оказване на помощ по информационно осигуряване на РЗИ.

29. Изготвяне на ежедневна справка за заболеваемостта от COVID-19 за 14-дневен период назад на 100 000 население по общини от област Пазарджик.

30. Изготвен доклад за КАВ в област Пазарджик за 2022 г.

31. Изготвена годишна оценка на сезонни менюта-хранене в детски градини.

32. Изготвен Анализ на суицидната ситуация в област Пазарджик за 2023 г. Въведени суицидни карти в Национален регистър за 2023 г.

33. Проведен мониторинг на шум в гр. Пазарджик.

34. Изготвен годишен доклад за шумовото натоварване в град Пазарджик.

35. Изготвен годишен доглад с анализ на резултатите от мониторинга и контрола на нейонизиращите лъчения, като фактор на жизнената среда и на обектите, източници на нейонизиращи лъчения през 2023 година за област Пазарджик.

36. Публикуване на регулярна (на 15 дни) Актуална информация за качеството на питейната вода, подавана за населението в област Пазарджик.

37. Участие в среща с директори на училища относно здравни изисквания за седмични учебни разписания.

38. Изготвен Анализ на физическо състояние на деца и ученици от област Пазарджик за 2022 г.

39. Изготвени и изпратени в МЗ отчети за I-во, II-ро, III-то и IV-то тримесечия по програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН."

40. Организирани и проведени безплатни профилактични прегледи с мобилен АГ и Мамографски кабинети по Национален план за действие към Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021 – 2030 г.

II. ПРОУЧВАНИЯ, АНАЛИЗИ И ОЦЕНКИ

МЕДИЕН МОНИТОРИНГ ЗА 2023 г. НА РЗИ ПАЗАРДЖИК

МЕДИЙНИЯТ МОНИТОРИНГ представлява наблюдение на медиите и е процес на внимателно четене, гледане или слушане на редакционното съдържание на медийни източници (включително вестници, списания, телевизионни оператори и интернет) на непрекъсната основа и на идентифициране, запазване и анализиране на съдържание, което съдържа конкретни ключови думи или теми, касаещи дейността на РЗИ Пазарджик и изграждане на положителния имидж на институцията.

Медийно наблюдение е инструмент за идентифициране на споменавания на РЗИ Пазарджик, за по-добро разбиране на силните и слабите страни на институционалната комуникация, за идентифициране на нови цели и проблеми.

АНАЛИЗ НА ФИЗИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ И ЗАБОЛЕВАЕМОСТТА НА ПОДРАСТВАЩИТЕ В ПАЗАРДЖИШКА ОБЛАСТ ЗА 2022 Г.

Анализът за физическо развитие и заболеваемостта на подрастващите бе изготвен на база данните, получени от здравните специалисти, съгласно Наредба №8/03.11.2016 г. на МЗ за профилактичните прегледи и диспансеризацията и Наредба №3 на МЗ за здравните кабинети в детските заведения и училищата (обн. ДВ, бр. 38/2000 г.).

Училищата на територията в област Пазарджик са 110, схеми за анализ на здравословното състояние на учениците са предали 63% от тях.

Схеми за анализ на здравословното състояние на децата са предали 12 ПДГ и 84.4% от всички 58 детски заведения в област Пазарджик.

Училищата и детските градини, в които няма назначени медицински сестри не представиха схеми за анализ.

Броят на здравните кабинети в детските заведения и училищата е 126 (от тях 76 бр. здравни кабинета в училища и 50 бр. здравни кабинета в детски заведения), броят на медицинските специалисти, които работят в тях е 115.

Брой здравни кабинети по общини

Община	Общ брой здравни кабинети	Брой здравни кабинети в училища	Брой здравни кабинети в детски градини
Брацигово	7	4	3
Пещера	12	7	5
Панагюрище	9	4	5
Стрелча	3	2	1
Сърница	2	1	1
Септември	23	12	11
Ракитово	8	5	3
Велинград	17	10	7
Пазарджик	38	25	13
Белово	2	1	1
Лесичово	3	3	
Батак	2	2	
общо	**126**	**76**	**50**

Брой медицински специалисти в здравните кабинети по общини

Община	Общ брой медицински специалисти в здравните кабинети	Брой медицински специалисти в училища			Брой медицински специалисти в детски градини
		медицински сестри	фелдшери	лекари	
Брацигово	6	2			4
Пещера	10	5			5
Панагюрище	8	3			5
Стрелча	2	1			1
Сърница	3	2			1
Септември	12	6			6
Ракитово	7	4	1		2

Велинград	17	4	5		8
Пазарджик	38	21	4		13
Белово	3	2			1
Лесичово	2	1			1
Батак	7	5	1		1
общо	**115**	**56**	**11**		**48**

След обработка на представените схеми, резултатите са следните:

Общо в област Пазарджик обхванати с профилактичен преглед са 98.6% от учениците в училищата и 98.5% от децата на възраст от 1 до 7 години, посещаващи детски заведения. На 100% е обхватът с антропометричните измервания - ръст и телесна маса на учениците и децата.

ФИЗИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И ЗДРАВОСЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА ДЕЦАТА ДО 7 ГОДИШНА ВЪЗРАСТ

Физическото развитие на децата се определя по антропометричните показатели ръст и тегло, които се оценяват в съответствие с нормите за съответната възраст и пол. При индивидуалната оценка на физическото развитие на децата се оформят три групи: норма, разширена норма и извън нормата.

През 2022 г. общият брой на децата с данни за физическо развитие до 7 г. е 6 888.

Общ брой групи	Общ брой деца	От тях на възраст		В това число	
		1- 3 г.	3 - 7 г.	Момчета	Момичета
263	6888	960	5928	3534	3354

По отношение на показателя ръст 84.9% са в границата на нормата (X±1S), 10.1% от децата са в границата на разширената норма между (X±1S) и (X±2S) и извън нормата са 5% (като 2.4% са под (X-2S), а 2.6% са над (X+2S) нормата).

По отношение на показателя телесна маса 85.4% са в границата на нормата, 8.9% са в границата на разширената норма между (X±1S) и (X±2S). Извън нормата са 5.7%, (като под нормата (X-2S) са 2.5% от децата, а над нормата (X+2S) са 3.2%).

Съгласно представените схеми, броят на децата, покрили нормите за физическа дееспособност за съответната възраст е 6 530 или 94.8% от всички деца.

Постъпили са данни за проведени профилактични прегледи през годината на общо **6 784** деца от област Пазарджик, при наблюдавани 6 888 или за 98,5%. Разпределени по възраст: **от 0 до 3 г. – 960** /всички са обхванати с преглед/ и **от 4 до 6 г.** 5 824 /наблюдавани 5 928 – 104 деца не са обхванати с профилактичен преглед, според предадените схеми–анализ/. Със заболявания са регистрирани общо 1 258 деца. Във възрастта от 0 до 3 – 182, във възрастта от 4 до 6 – 1 076.

При 18,5% от децата са регистрирани заболявания. Най–често регистрираното заболяване в схемите е пневмония – 27,3% от общата заболеваемост; хроничен бронхит – 20,7%, алергичен ринит – 16%, хронични заболявания на тонзилите и аден. вегетации 9%, други заболявания – 8,2%, смущения в зрението – 5,2%, затлъстяване – 5%, забавено развитие – 2,7%. С диабет са регистрирани 3 деца – 0,2% от общата заболеваемост, болести на щитовидната жлеза 0,2%, със специални симптоми - 0,7%, нарушения в рефракцията и акомодацията – 0,7%, епилепсия - 0,7%. Други регистрирани заболявания са: болести на кръвта и кръвотворните органи 0,1%, със същият процента са: остър и хроничен гломерулонефрит, остър и хроничен пиелонефрит, артропатии, гръбначни изкривявания и крипторхизъм. През годината са регистрирани и детска церебрална парализа – 3 деца, болести на ухото и мастоидния израстък – 3 деца, вродени аномалии – 9 деца, в това число и на сърдечно-съдовата система - 6 деца.

Като процентно разпределение на общия брой заболявания към броят на децата в двете отделни възрастови групи не се наблюдават драстични разлики. 18,9% във възрастта от 0 до 3 и 18,5% във възрастта от 4 до 6 г.

В таблиците за *Диспансерно наблюдение* за съответната възраст са регистрирани 315 заболявания. Най-често регистрираното заболяване е алергичния ринит J 30.3 - 86 деца – 27,3%; обикновен хроничен бронхит J 41.0 – 18,7%, намаление на зрението – H 54.2, 54.5 – 11,4%, генерализирани разстройства в развитието детски аутизъм 5,1% /16 деца/, други поведенчески и емоционални разстройства – 5,1% /16 деца/, алергичен ринит причинен от полени – 4,4%, други сезонни алергични ринити – 3,5%, епилепсия – 2,2%, други невротични разсройства – 1,6%. Други подадени в таблицата диспенсерни заболявания – единични бройки са: таласемия, нетоксична дифузна гуша, инсолинозависим диабет без усложнения /3 деца/, нанизъм, некласифициран другаде; състояние след менингоенцефалит; хидроцефалия; детска, юношестка и пресениална катаракта – 1 дете; слепота на едно око; негнойно възпаление на средното ухо; ХОББ с ОРИДДП – 2 деца; камъни на жлъчните пътища.

ФИЗИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И ЗДРАВОСЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ

Физическото развитие на учениците се определя по антропометричните показатели ръст и тегло, които се оценяват в съответствие с нормите за съответната възраст и пол. При индивидуалната оценка на физическото развитие на учениците се оформят три групи: норма, разширена норма и извън нормата.

Медицинските специалисти от здравните кабинети в училищата са извършили индивидуалните измервания на ръст, тегло и физическа дееспособност на 100% от учениците.

От 1 311 паралелки и 25 597 ученици за 2022 г. са обработени данни за 994 паралелки и 20 132 ученици съгласно представените Схеми-анализи или 76% от паралелките и 77% от учениците.

Общ брой паралелки	Общ брой ученици	От тях на възраст			
		7-14 г.		14-18 г.	
		момчета	момичета	момчета	момичета
994	20132	6269	5791	4399	3673

По отношение на показателя ръст - в групата на нормата (X±1S) са 77.4%, в разширената норма между (X±1S) и (X±2S) - 14.6 %, а извън нормата – 8.1% (като под (X-2S) са 3.2%, а над (X+2S) са 4.9%).

Що се отнася до телесната маса, то в групата на нормата (X±1S) са 77%. В разширената норма (X±1S) и (X±2S) са 14.6% от общия брой прегледани момчета и момичета, а извън нормата – 8.4% (като под (X-2S) са 3.4%, а над (X+2S) са 5%).

Според представените данни 19 943 ученици са получили оценка над среден (3) при изследване на физическата дееспособност, 179 са освободени от часовете от физическо възпитание, 10 са включени в групи за лечебна физкултура.

От проведените профилактични прегледи на 19 845 ученици /съгласно таблицата - Регистрирани заболявания и аномалии при основния профилактичен преглед на учениците, проведен в периода септември - декември, отразен в личните им профилактични карти/, регистрирани са общо 1 513 със заболявания – 7,8%. Общият брой на учениците подаден в схемите-анализ е 20 132, прегледани са 98,6% от тях /287 ученици не са подадени с регистриран профилактичен преглед за годината/.

При извадката в таблицата за регистрирани през годината заболявания и аномалии, резултатите са следните:

Първокласници: Наблюдавани – 1 391 ученици**.** Прегледаните 1 388 ученици, с регистрирани заболявания са 264 деца или **19%**. Водещо заболяване е затлъстяването - E65-E68 – 30,3%.

Ученици от седми клас: Наблюдавани – 1 519 ученици. Прегледаните 1 485 ученици, с регистрирани заболявания са 363, или **24%**. Водещо заболяване - затлъстяване – 27%.

Десетокласници: Наблюдавани – 1 020 ученици. Прегледани 1 020 ученици. От тях със заболявания са регистрирани 152 ученици или **15%**. Водещо заболяване - затлъстяване – 33%.

При общия брой прегледани ученици 19 845 - водещо заболяване е затлъстяването – 495 ученици – 33%.

На второ място е - смущения в зрението H53 – 241 ученици – 16%.

Следва – Нарушения в рефракцията и акомодацията – 93 H52 – 6,2%; Пневмонии – 6%; специфично забавяне в развитието 4,3%; алергичен ринит – 3,2%; астма – 3%; епилепсия – 2,8%; болести на кръвта и кръвотворните органи – 2,6%; гастрит и дуоденит – 2,5%, други – 2,2%. Регистрирани заболявания през годината са: туберкулоза – 5 ученици; злокачествени новообразувания – 4 деца; болести на щитовидната жлеза – 7 ученици;

диабет – 18 ученици /1,2%/; Неврози – 14 ученици; олегофрения – 5 ученици; ДЦП – 18 ученици; болести на ухото – 2; глухота – 7 ученици; остър ревматизъм – 3; хиперточни болест – 16 ученици; хронични заболявания на тонзилите – 24; язва на стомаха и дванадесетопръстника – 1; остър и хроничен пиелонефрит – 11; камъни в бъбрека – 4; плоско стъпало – 8; гръбначни изкрирявания – 14; вродени аномалии – 10, в това число на ССС – 7, късни последици от травми – 3.

След обработка на данните от таблиците за Диспансерно наблюдение на учениците се обобщиха следните резултати:

Общо подадени деца подлежащи на диспансерно наблюдение – 921. Момичета – 596, момчета – 325. Разпределена по полов признак се регистрира два пъти по-висока диспансеризация при момичетата. При възрастовото разпределение - възрастта от 7 до 14 години – 612 ученици; възрастта от 14 до 18 години – 309 ученици. Наблюдава се отново два пъти по-висока диспансеризация в по-малката възрастова група.

Водещо заболяване е: Намаление на зрението на двете очи - Н 54.2 – 302-ма ученици или 32,8% от всички регистрирани диспансерни. Най-висок процент е при момичета от 7 до 14 години – 108 деца /11,7%/. На второ място е заболяването – Друго увреждане на главния мозък с код по МКБ – G.93 – 78 деца – 8,5% от диспансерните. На трето място е ДЦП - G80.0 - 45 деца – 4,9%. На четвърто място е Астма с преобладаващ алергичен компонент – 44 деца – 4,8%. На пето място е Генерализирано разстройство в развитието детски аутизъм – F84 – 38 деца – 4,1%. Следват: други алергични ренити – 35 деца 3,8%; алергичен ренит , причинен от полени – 29 деца – 3,2%; други поведенчески и емоционални разстройства – 28 деца – 3,0%; обикновен хроничен бронхит – 23 деца – 2,5%; други сезонни алергични ринити – 20 деца – 2,2%; с есенциална хипертония са 14 деца – 1,5% от всички диспансерни; инсулинозависим диабет, без усложнения – 14 деца.

Други регистрирани заболявания, подадени в таблиците са: туберкулоза – 5 деца; остеосарком - 2 деца; злокачествено новообразование на окото – 1 дете, на главния мозък – 1 дете; болест на Hodgking – 2 деца; лимфоидна левкимия – 1 дете; желязонедоимъчна анемия, неуточнена – 4 деца; апластична анемия – 1 дете; вроден дефицит на фактор VIII – 1 дете; хемофилия – 2 деца; безвкусен диабет – 3 деца, биполярно афективно разстройство – 3 деца; други тревожни разстройства – 3 деца; дисоциативно разстройство – 1 дете; вродена непрогресираща атаксия – 1 дете; множествена склероза – 2 деца; увреждане на лумбосакралния плексус – 6 деца; първични мускулни увреждания – 1 дете; хидроцефалия – 3 деца; други паралитични симптоми – 3 деца; хипертонична болест на сърцето 6 деца; митрален пролапс – 5 деца и други заболявания с регистрирани 1 или 2 деца, които могат да бъдат прегледани в приложените таблици.

За намаляване на заболяванията при децата и учениците е необходимо да се работи по-активно в посока към повишаване на двигателната активност и закаляване на децата и учениците; контрол и мерки по отношение на здравословното хранене на подрастващите; осигуряване на ергономично съответствие на училищната мебел, съобразно ръста на децата в различните възрасти, което е едно от условията за профилактиката на гръбначните изкривявания; осигуряване на осветление, съответстващо на хигиенните норми и

намаляване престоя пред телевизорите и компютрите – от голямо значение, за да се предотвратят максимално смущенията в зрението на децата в ученическа възраст; осигуряване и спазване на оптималната учебна натовареност чрез правилно съставяне на седмичните разписания и не на последно място включване на дейности за намаляване на влиянието на рисковите поведенчески фактори – тютюнопушене, употреба на алкохол, нездравословно хранене и ниска двигателна активност.

През 2023 г. служителите от отдел „Профилактика на болестите и промоция на здравето" проведоха по общини обучения на медицинските специалисти от детските градини и училищата на територията на област Пазарджик, с цел подобряване качеството на Анализа на физическото развитие. По време на срещите с тях се регистрираха следните затруднения при попълване на таблиците:

1. Остаряла методика, която не е нормативно регламентирана.
2. Необходимост от актуализиране на Наредба № 3 от 27 април 2000 г. за здравните кабинети в детските заведения и училищата и документация, която трябва да попълват медицинските специалисти в тях.
3. Трудност при събиране на здравно-профилактичните карти. В две направления: не всички родители подават карти; не всички общопрактикуващи лекари ги издават на децата и учениците, също така не ги попълват коректно.
4. По-голяма част от здравните специалисти са в пенсионна и доста над пенсионна възраст.
5. Липса на компютри в медицинските кабинети и липса на компютърна грамотност при част от специалистите, които ги обслужват.

Анализ на суицидните опити за 2023 г. в област Пазарджик

Годишният анализ на суицидните опити през 2023 г. в област Пазарджик се изготви въз основа на генерирани данни от Националния електронен регистър на суицидните опити в Република България.

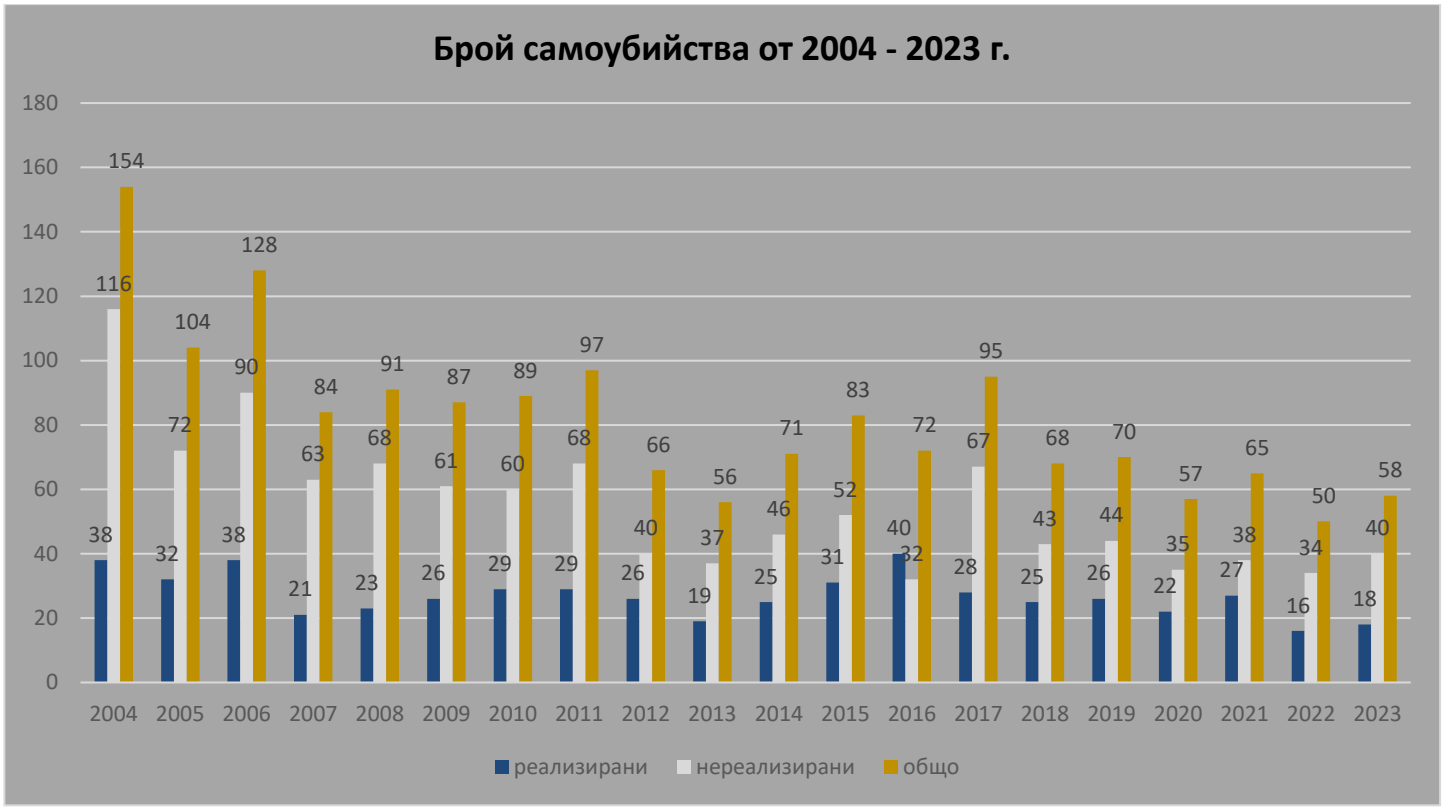
В Регистъра данните са структурирани по пол, възраст, населено място, използван суициден способ, семейно положение, трудова заетост, пореден номер на опита, причини за опита, етническа принадлежност, образование и т.н.

След генериране на данните за 2023 г. се констатира следното:

Регистрирани са 58 общо суицидни опита: 18 реализирани самоубийства и 40 парасуицида. Наблюдава се леко завишаване на сицидите в сравнение с 2022 г., когато са регистрирани общо 50 суицидни опита – 16 – реализирани самоубийства и 34 парасуицида.

година	реализирани	нереализирани	общо
2004	38	116	154
2005	32	72	104
2006	38	90	128
2007	21	63	84

2008	23	68	91
2009	26	61	87
2010	29	60	89
2011	29	68	97
2012	26	40	66
2013	19	37	56
2014	25	46	71
2015	31	52	83
2016	40	32	72
2017	28	67	95
2018	25	43	68
2019	26	44	70
2020	22	35	57
2021	27	38	65
2022	16	34	50
2023	18	40	58

През 2023 г. съотношението нереализирани-реализирани суициди е 2,2:1. На два парасуицида се пада едно реализирано самоубийство. През последните години това съотношение е следното: 2022 г. 2,1:1, 2021 г. - 1,4:1, 2020 г. - 1,6:1, през 2019 г. и 2018 г. - 1,7:1.

Честотата на общо суицидните опити за областта през 2023 г. е 25,6 на 100 000 население /226 209 – население на област Пазарджик към 31.12.2022 г./ увеличава се в сравнение с 2022 г. - 22,1 на 100 000 население и се доближава до нивата от 2021 г. - 25,9 на 100 000 население.

Честотата на реализираните суициди е 8 на 100 000 население. През 2022 г. е била – 7,1.

Честотата на парасуицидите е 17,7 на 100 000, през 2022 г. е била – 15,0.

Честотата на общосуицидните опити при жените е 27,5 на 100 000, на реализираните самоубийства е 3,4, а на парасуицидите е 24,1.

Честотата на общосуицидните опити при мъжете е 23,7 на 100 000, на реализираните самоубийства е 12,8, а на парасуицидите е 10,1.

Разгледани по пол данните показват, че жените извършват по-често суицидни опити, което следва от по-големия брой извършени парасуициди. При мъжете е три пъти и половина по-висока честотата на реализираните суицидни опити, в сравниение с честотата на същинските самоубийства при жените.

За последните три години 173 лица са извършили суициден опит, от тях 61 жители на област Пазарджик са загубили живота си по причина „самоубийство".

През изминалата година процентното разпределение по изход на опита е следното: „Останал жив без увреди" – 55,2%, „останал жив с телесни увреди" – 13,8%, „смъртен изход" – 31%.

Пол	останал жив без увреди	останал жив с телесни увреди	смъртен изход	ощо
жена	25	3	4	32
мъж	7	5	14	26
общо	32	8	18	58

Процентно разпрезеление в таблицата по пол и изход на опита спрямо общия брой суициди - 58:

Пол	останал жив без увреди	останал жив с телесни увреди	смъртен изход	ощо
жена	43,1	5,2	6,9	55,2
мъж	12,1	8,6	24,1	44,8

Процентно разпрезеление в таблицата по пол –жени и изход на опита спрямо общия брой суициди при жените – 32 бр:

Пол	останал жив без увреди	останал жив с телесни увреди	смъртен изход	ощо
жена	25	3	4	32
в % към жените	78,1	9,4	12,5	100

Процентно разпрезеление в таблицата по пол –мъже и изход на опита спрямо общия брой суициди при мъжете – 26 бр.:

Пол	останал жив без увреди	останал жив с телесни увреди	смъртен изход	ощо
мъж	7	5	14	26
в %към мъжете	26,9	19,2	53,8	100

От таблиците е видно, че през 2023 г. при жените /за разлика от 2022 г., когато не са регистрирани реализирани самоубийства/ има 4 реализирани опита. Тези реализирани суициди заемат 12,5% от самоубийствата при жените.

При мъжете е изключително висок процентът на реализираните самоубийства - 53,8%, отбелязва се ръст в сравнение с 2022 г., когато са заемали – 32%. Реализираните самоубийства са повече в сравнение с парасуицидите. Високата смъртност при мъжете показва, че продължава тенденцията те да са водещият пол при реализираните самоубийства. При жените традиционно по-чести са парасуицидните опити. През 2023 година не се наблюдават отклонения от наблюдаваните данни и тенденции през изминалите годините.

Разпределение на суицидите за 2023 г. по месеци през годината, изход от опита и пол

Изход от суицидния опит	Януари	Февруари	Март	Април	Май	Юни	Юли	Август	Септември	Октомври	Ноември	Декември
останал жив без увреди	10,4	1,7	5,2	5,2	0	5,2	5,2	3,5	5,2	0	6,9	6,9
останал жив с телесни увреди	1,7	1,7	3,5	1,7	0	0	1,7	1,7	0	0	1,,7	0
смъртен изход	1,7	0	0	5,2	1,7	0	8,6	1,7	1,7	0	6,9	3,5
Общо	13,8	3,4	8,7	2,1	1,7	5,2	15,5	6,9	6,9	0	13,8	10,4

Суицидните опити през годината се движат динамично:

Най-рисков месец през 2023 г. е месец юли, когато са извършени 15,5% от общо суицидните опити, като през този месец е регистриран и най-висок процент при реализираните самоубийства. Рисков е бил и месец януари – 13,8% от суицидите са извършени в началото на годината. През януари е регистриран най-висок процент при нереализираните самоубийства - 10,4%. Месеци с по-чести суицидни опити са ноември – 13,8%, април 12,1% и декември – 10,4%.

Октомври е месец без регистрирани суицидни опити.

Хоспитализирани са 51,7% от лицата извършили суицидни опити, което говори за допълнително натоварване на здравната система и ЦСМП.

Хоспитализирани	**да**	**не**
общо	51,7	48,3

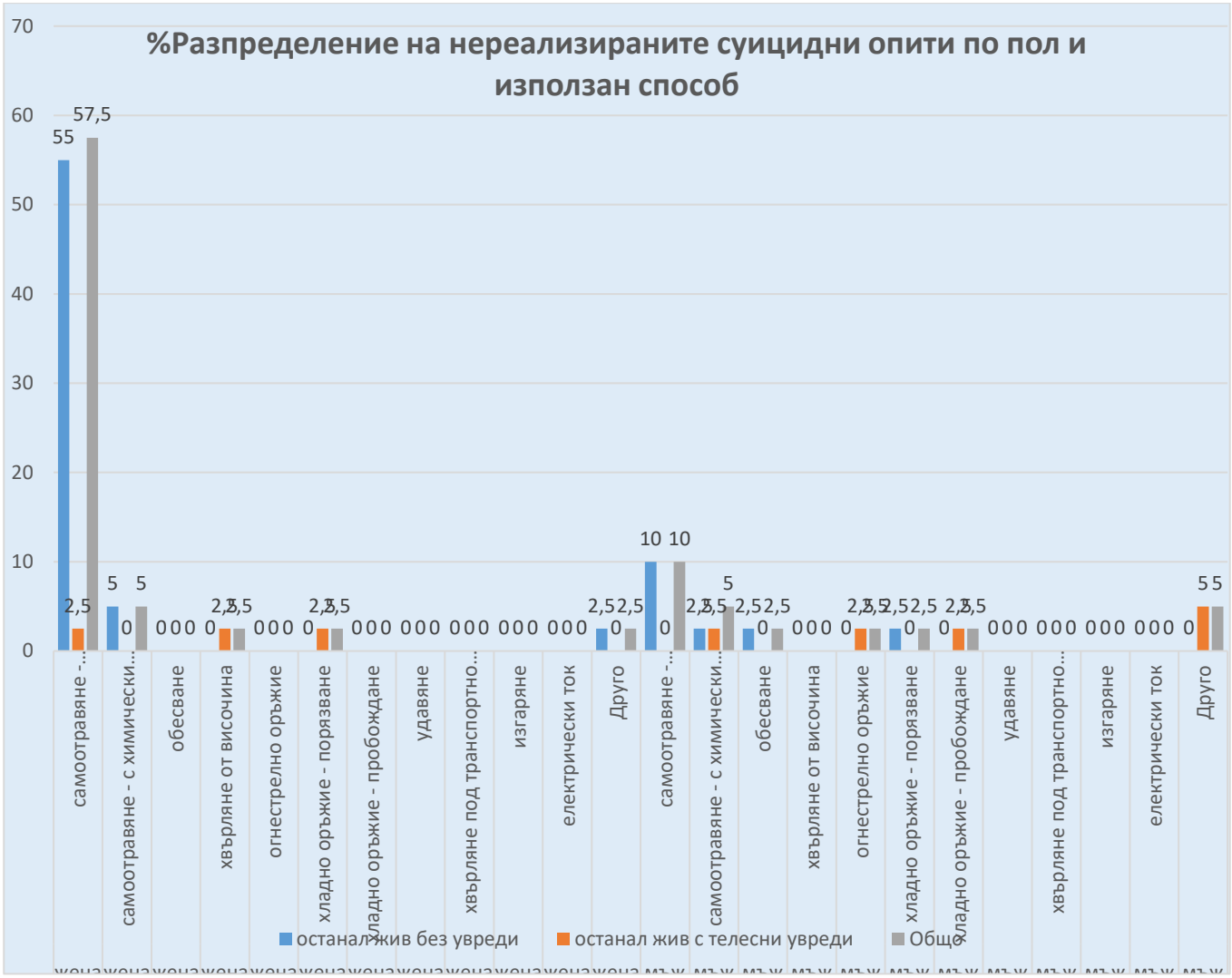
Разпределение на суицидните опити по пол и използван способ

Пол	Способ на суицидния опит възможен е повече от един отговор:	останал жив без увреди	останал жив с телесни увреди	смъртен изход	Общо
жена	самоотравяне - медикаментозно	38	1,7	0	39,7
жена	самоотравяне - с химически средства	3,5	0	0	3,5
жена	обесване	0	0	3,5	3,5
жена	хвърляне от височина	0	1,7	1,7	3,4
жена	огнестрелно оръжие	0	0	0	0
жена	хладно оръжие - порязване	0	1,7	0	1,7
жена	хладно оръжие - пробождане	0	0	0	0
жена	удавяне	0	0	0	0
жена	хвърляне под транспортно средство	0	0	0	0
жена	изгаряне	0	0	0	0
жена	електрически ток	0	0	0	0
жена	Друго	1,7	0	0	1,7
мъж	самоотравяне - медикаментозно	6,9	0	1,7	8,6
мъж	самоотравяне - с химически средства	1,7	1,7	0	3,4
мъж	обесване	1,7	0	12,1	13,8
мъж	хвърляне от височина	0	0	3,5	3,5
мъж	огнестрелно оръжие	0	1,7	5,2	6,9
мъж	хладно оръжие - порязване	1,7	0	1,7	3,4
мъж	хладно оръжие - пробождане	0	1,7	0	1,7
мъж	удавяне	0	0	0	0
мъж	хвърляне под транспортно средство	0	0	0	0
мъж	изгаряне	0	0	0	0
мъж	електрически ток	0	0	0	0
мъж	Друго	0	3,5	0	3,5

За поредна година, основни водещи способи при общо суицидните опити са отравянето с медикаменти – 48,3% /регистрира се дори увеличение в сравнение с 2022 г. - 44%/; обесването –17,3% /регистрира се намаляване в сравнение с 2023 г. - 26%/; отравянето с химични вещества – 6,9%. През годината са регистрирани още следните способи: хвърляне от височина – 6,9%, използване на огнестрелно оръжие – 6,9%, порязване с хладно оръжие и друго /не конкретизирано/ - 5,2%.

Разпределение по пол, изход – нереализирани самоубийства и използван способ

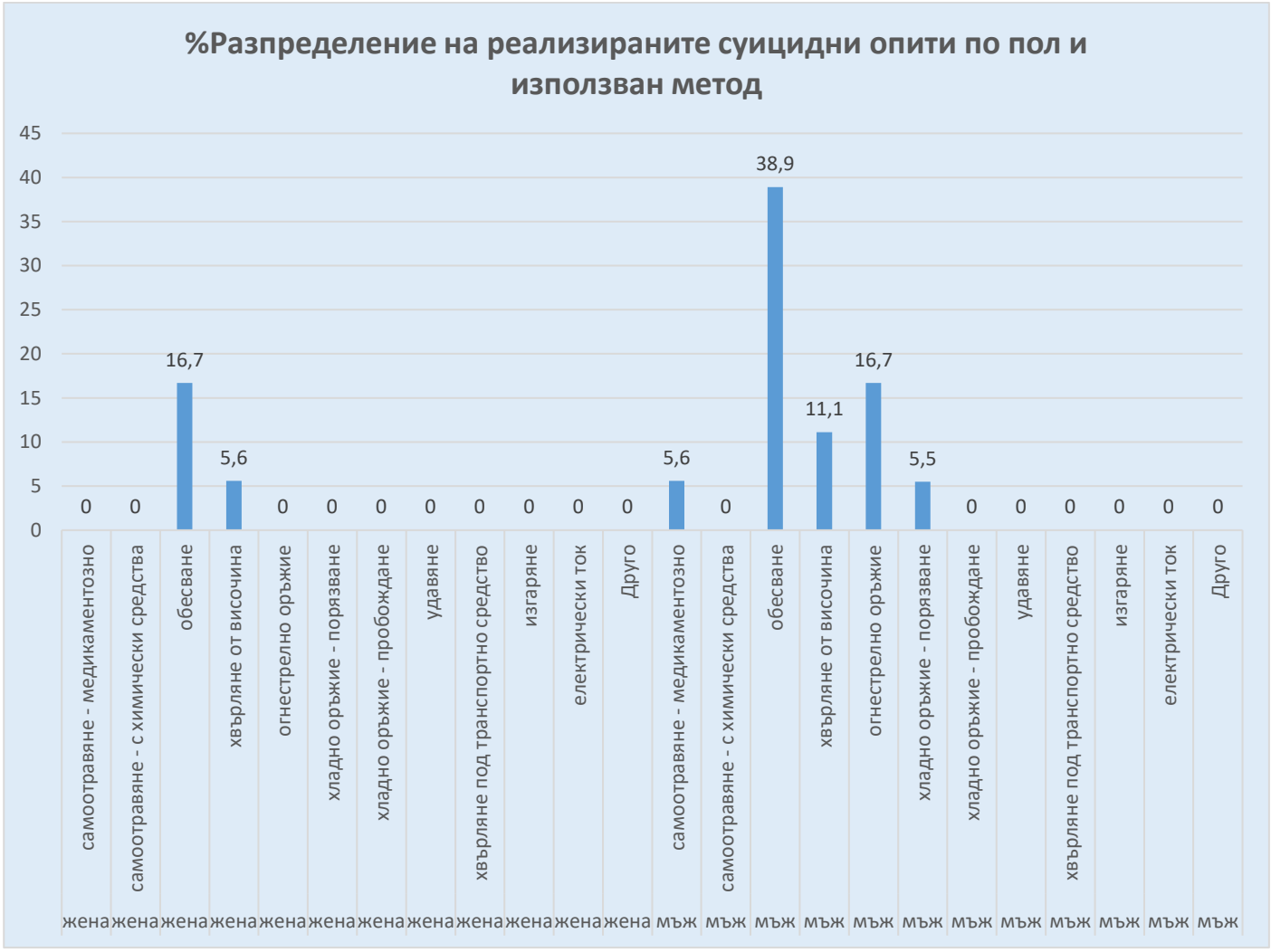
Пол	Способ на суицидния опит възможен е повече от един отговор:	останал жив без увреди	останал жив с телесни увреди	Общо
жена	самоотравяне - медикаментозно	55	2,5	57,5
жена	самоотравяне - с химически средства	5	0	5
жена	обесване	0	0	0
жена	хвърляне от височина	0	2,5	2,5
жена	огнестрелно оръжие	0	0	0
жена	хладно оръжие - порязване	0	2,5	2,5
жена	хладно оръжие - пробождане	0	0	0
жена	удавяне	0	0	0
жена	хвърляне под транспортно средство	0	0	0
жена	изгаряне	0	0	0
жена	електрически ток	0	0	0
жена	Друго	2,5	0	2,5
мъж	самоотравяне - медикаментозно	10	0	10
мъж	самоотравяне - с химически средства	2,5	2,5	5
мъж	обесване	2,5	0	2,5
мъж	хвърляне от височина	0	0	0
мъж	огнестрелно оръжие	0	2,5	2,5
мъж	хладно оръжие - порязване	2,5	0	2,5
мъж	хладно оръжие - пробождане	0	2,5	2,5
мъж	удавяне	0	0	0
мъж	хвърляне под транспортно средство	0	0	0
мъж	изгаряне	0	0	0
мъж	електрически ток	0	0	0
мъж	Друго	0	5	5
	Общо	80	20	100

Разпределение по пол, изход – реализирани самоубийства и използван способ

Пол	Способ на суицидния опит възможен е повече от един отговор:	смъртен изход
жена	самоотравяне - медикаментозно	0
жена	самоотравяне - с химически средства	0
жена	обесване	16,7
жена	хвърляне от височина	5,6
жена	огнестрелно оръжие	0
жена	хладно оръжие - порязване	0
жена	хладно оръжие - пробождане	0
жена	удавяне	0
жена	хвърляне под транспортно средство	0

жена	изгаряне	0
жена	електрически ток	0
жена	Друго	0
мъж	самоотравяне - медикаментозно	5,6
мъж	самоотравяне - с химически средства	0
мъж	обесване	38,9
мъж	хвърляне от височина	11,1
мъж	огнестрелно оръжие	16,7
мъж	хладно оръжие - порязване	5,5
мъж	хладно оръжие - пробождане	0
мъж	удавяне	0
мъж	хвърляне под транспортно средство	0
мъж	изгаряне	0
мъж	електрически ток	0
мъж	Друго	0

В 91,4% от случаите, суицидантите не са оставили предсмъртно писмо, което не подкрепя установените световни тенденции, че обикновено самоубиващите се оставят предсмъртни писма.

Мотиви за суицидното действие

Мотиви за суицидното действие	**%Разпределение**
психично разтройство	25,9
тежко соматично заболяване	8,6
конфликти с родители	6,9
конфликти със съпруг(а)	22,4
конфликти с деца	1,7
конфликти с колеги	0
конфликти със съученици	0
конфликти с ръководител	0
конфликти с учители тежки	0
несподелена любов	5,2
раздяла с любим човек	5,2
загуба на близък човек	1,7
финансови проблеми	1,7
загуба на работа	3,5
страх от наказание	0
лош успех в училище	0
нежелана бременност	0
сексуален тормоз	0
религиозни/политически	0
конфликти с роднини	3,5
няма изявен мотив	17,2
Друго	8,6
Комбиниран	12,1

% надхвърлят 100, тъй като е възможен повече от един отговор.

Най-честият **мотив** за предприемане на суицидно действие и през 2023 г. е **„психично разстройство".** Конфликтите с партньора също са един от водещите мотиви – 22,4%, регистрирани са и суицидни опити след конфликт с роднини и с деца. Афективната емоция провокира определени лица към извършването на суицидни действия. Загубата на работа, свързаната с това финансова нестабилност и породената несигурност от битието, раздяла с любим човек, несподелената любов, загубата на любим човек също са фактори провокиращи суицидни постъпки. С висок процент е опцията „няма изявен мотив" 17,2%. Този показател може да означава, че суицидантът не споделя истинската причина за суицидния опит и не желае да говори за извършения от него акт или попълващите картите лица не снемат качествено данните от суицидантите и техните близки. Наличието на тежко „соматично заболяване" също се явява причина за предприемане на суицидни действия.

Средна възраст на суицидните опити през 2023 г.

Пол	останал жив без увреди	останал жив с телесни увреди	смъртен изход
жена	39,8	36,3	61,3
мъж	43	51,8	57,4

При жените средната възраст на парасуицидните опити: с резултат от опита - увреждане е 36,6 г., а с резултат - останал жив без увреждания е 39,8 г. Средната възраст на реализираните суициди е 61,3 г.

При мъжете средната възраст на реализираните суициди е 57,4 г.

Средната възраст на парасуицидите е 39,8 г. и 51,8 г. с изход от опита – останал жив с телесни увреждания.

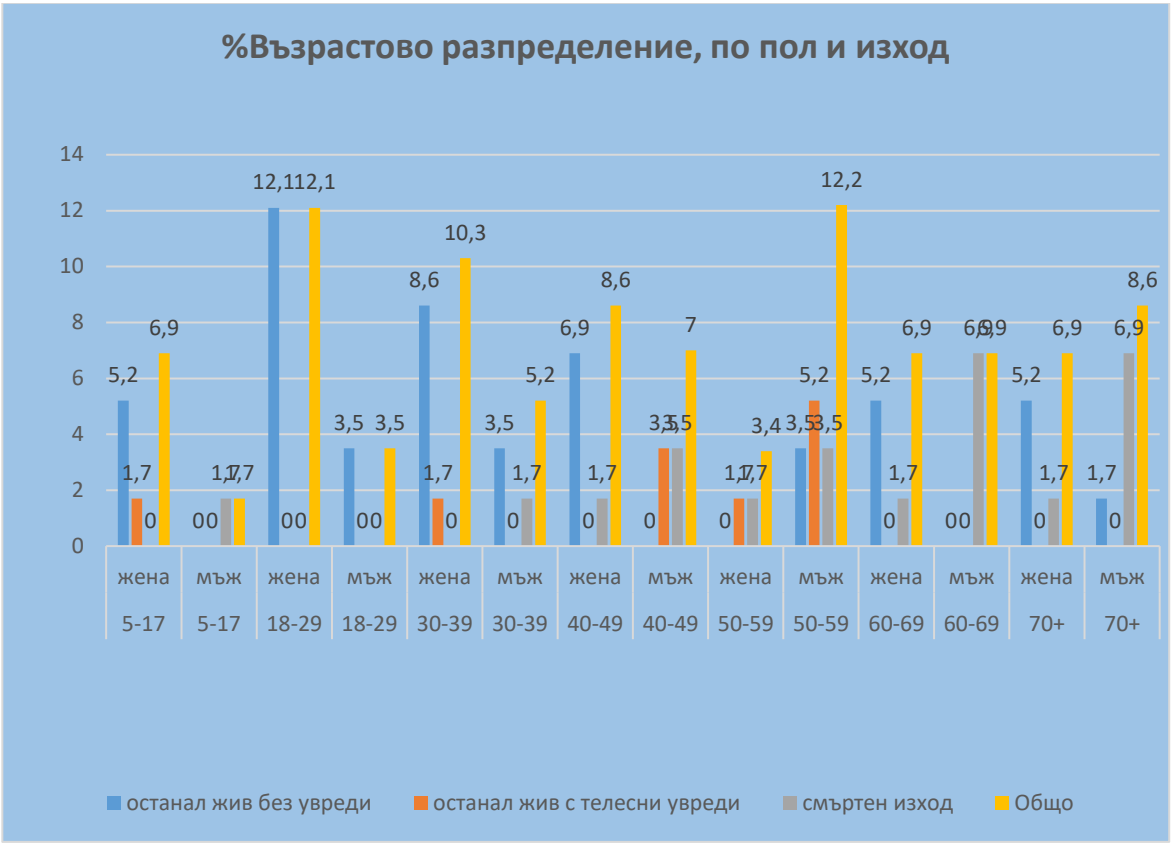
%Разпределение на суицидните опити по пол и възрастови групи

Възрастови групи	Пол	останал жив без увреди	останал жив с телесни увреди	смъртен изход	Общо	*Общо по в. групи*
5-17	жена	5,2	1,7	0	6,9	
5-17	мъж	0	0	1,7	1,7	8,6
18-29	жена	12,1	0	0	12,1	
18-29	мъж	3,5	0	0	3,5	15,5
30-39	жена	8,6	1,7	0	10,3	
30-39	мъж	3,5	0	1,7	5,2	15,5
40-49	жена	6,9	0	1,7	8,6	
40-49	мъж	0	3,5	3,5	7	15,5
50-59	жена	0	1,7	1,7	3,4	
50-59	мъж	3,5	5,2	3,5	12,2	15,5
60-69	жена	5,2	0	1,7	6,9	
60-69	мъж	0	0	6,9	6,9	13,8
70+	жена	5,2	0	1,7	6,9	
70+	мъж	1,7	0	6,9	8,6	15,5

И през 2023 г. са регистрирани 5 суицидни опита във възрастовата група 5 – 17 г. или 8,6% от общо суицидните опити са извършени от деца. За съжаление през годината е регистрирано реализирано самоубийство във възрастовата група до 17 г.

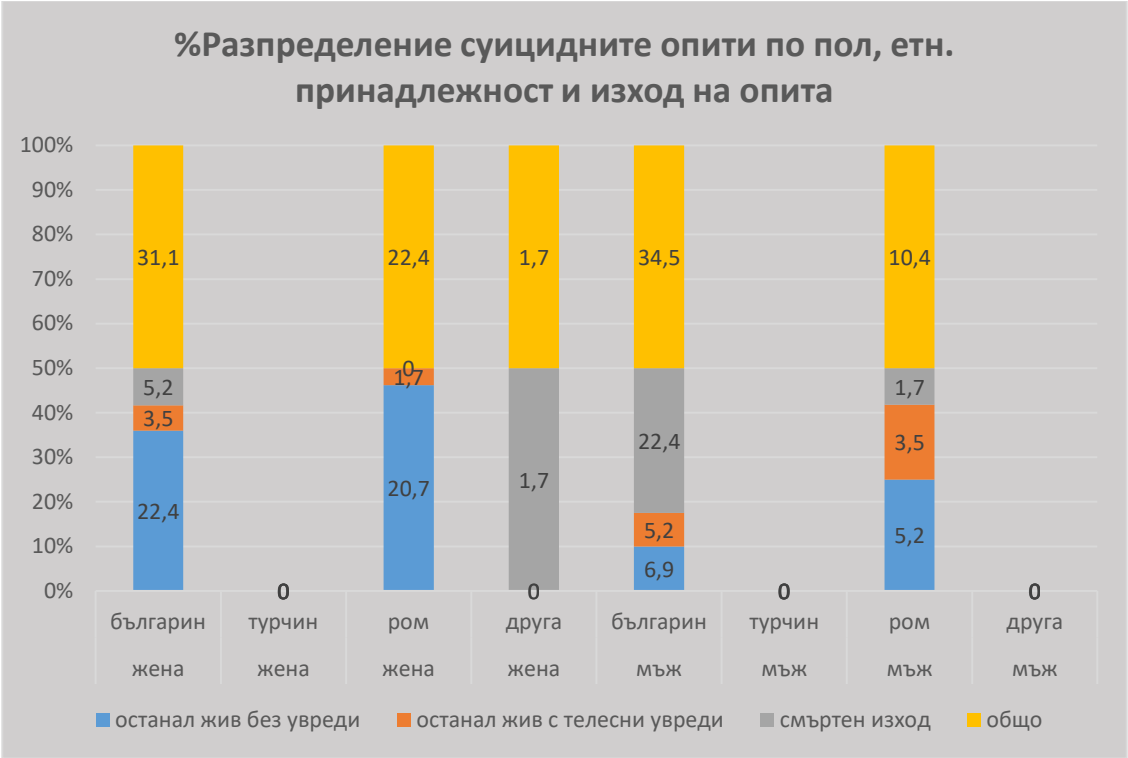
Няма изявена водеща група при общо суицидните опити. Възрастовата група от 60 до 69 години заема 13,8% от общия дял самоубийства. Всички останали възрастови групи при общо суицидните опити са с по 15,5%.

В самите възрастови групи по пол и изход от опита се наблюдава вътрешно групова динамика отразена в горепосочената таблица и в графиката към нея.

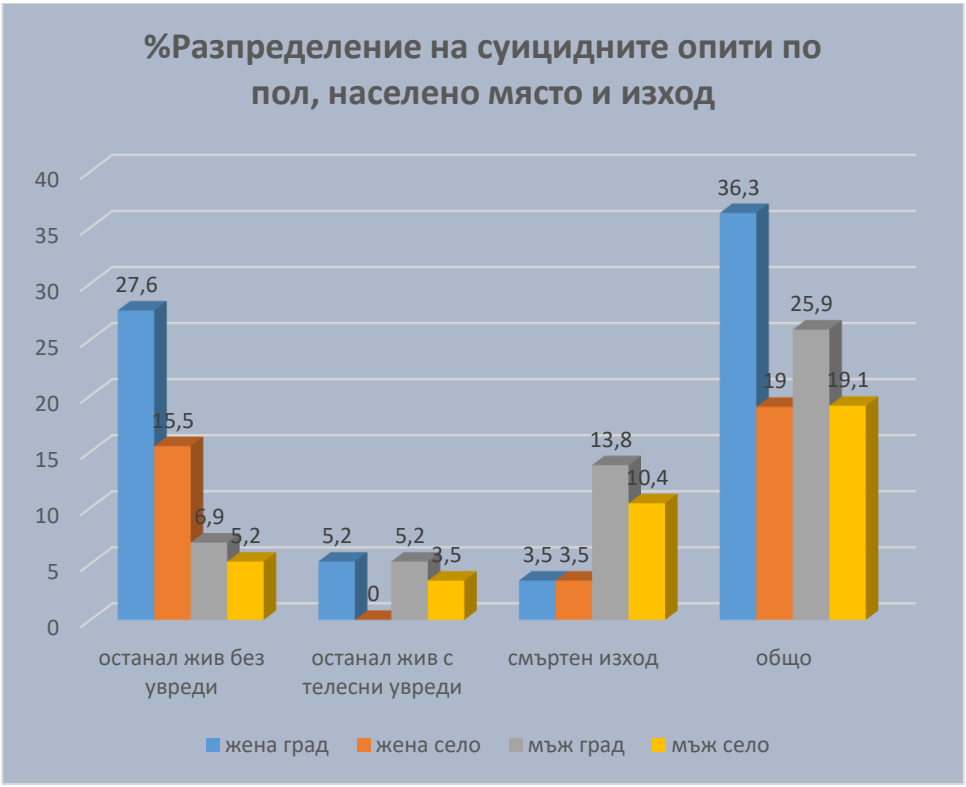
Разпределение по етническа принадлежност

Пол	Етническа принадлежност:	останал жив без увреди	останал жив с телесни увреди	смъртен изход	общо
жена	българин	22,4	3,5	5,2	31,1
жена	турчин	0	0	0	0
жена	ром	20,7	1,7	0	22,4
жена	друга	0	0	1,7	1,7
мъж	българин	6,9	5,2	22,4	34,5
мъж	турчин	0	0	0	0
мъж	ром	5,2	3,5	1,7	10,4
мъж	друга	0	0	0	0

Разпределение на суицидните опити по пол и населено място

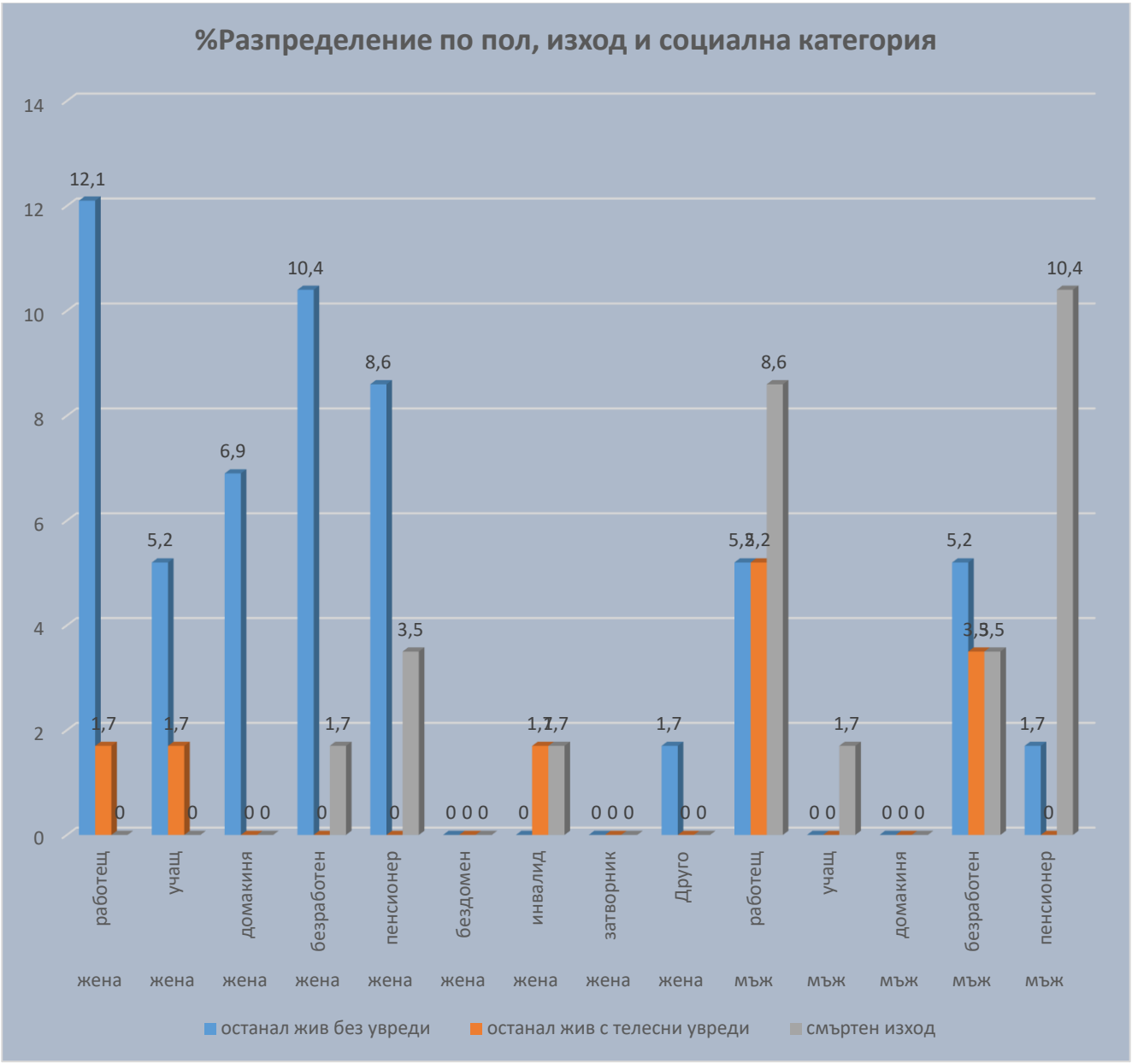
Пол	Местожителство	останал жив без увреди	останал жив с телесни увреди	смъртен изход	общо
жена	град	27,6	5,2	3,5	36,3
жена	село	15,5	0	3,5	19
мъж	град	6,9	5,2	13,8	25,9
мъж	село	5,2	3,5	10,4	19,1

Най-висок процент парасуицидни опити са извършили жени от градовете, а най-много реализирани самоубийства мъжете в градовете.

% Разпределение на общо суицидни опити разпределени по пол и трудова заетост и изход от опита

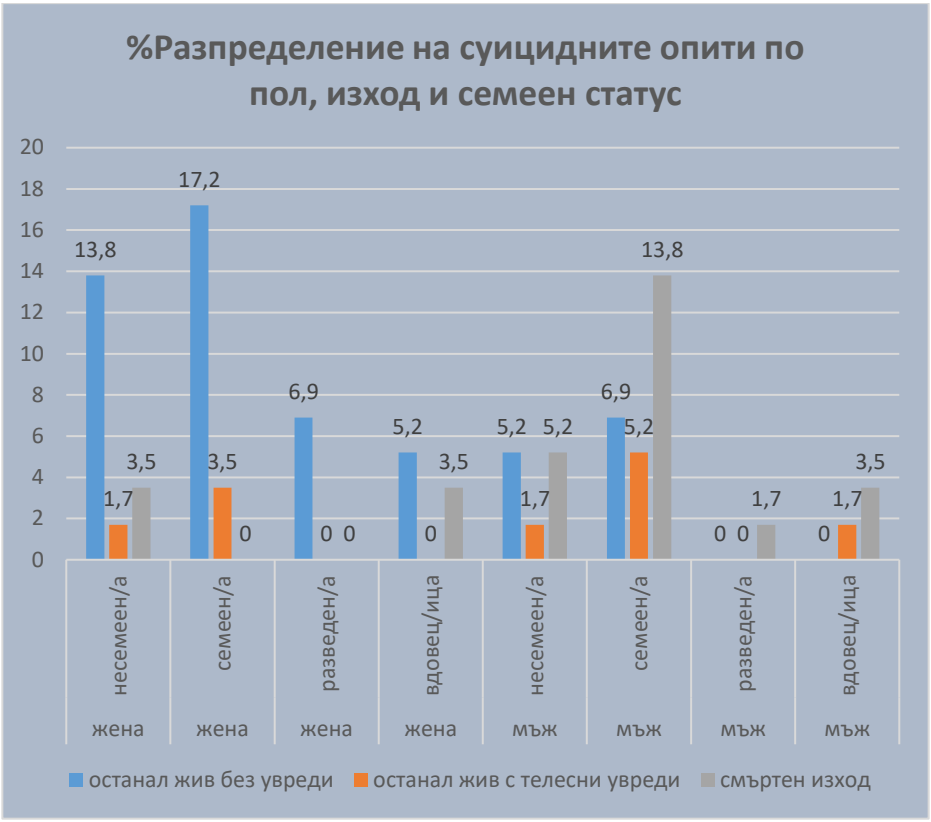
Пол	Социална категория - Възможен е повече от 1 отговор	останал жив без увреди	останал жив с телесни увреди	смъртен изход	Общо
жена	работещ	12,1	1,7	0	13,8
жена	учащ	5,2	1,7	0	6,9
жена	домакиня	6,9	0	0	6,9
жена	безработен	10,4	0	1,7	12,1
жена	пенсионер	8,6	0	3,5	12,1
жена	бездомен	0	0	0	0
жена	инвалид	0	1,7	1,7	3,4
жена	затворник	0	0	0	0
жена	Друго	1,7	0	0	1,7
мъж	работещ	5,2	5,2	8,6	19
мъж	учащ	0	0	1,7	1,7
мъж	домакиня	0	0	0	0
мъж	безработен	5,2	3,5	3,5	12,1
мъж	пенсионер	1,7	0	10,4	12,1
мъж	бездомен	0	0	0	0
мъж	инвалид	0	0	0	0
мъж	затворник	0	0	0	0
мъж	Друго	0	0	0	0

През 2023 г. при общо суицидните опити на първо място по трудова заетост е групата на работещите - 32,8%. Следват групите на безработните и пенсионери и двете с по 24,2%, следват учащите – 8,6% и домакини 6,9% и инвалиди – 3,4%.

% Разпределение на общо суицидните опити разпределени по пол и семеен статус и изход от опита

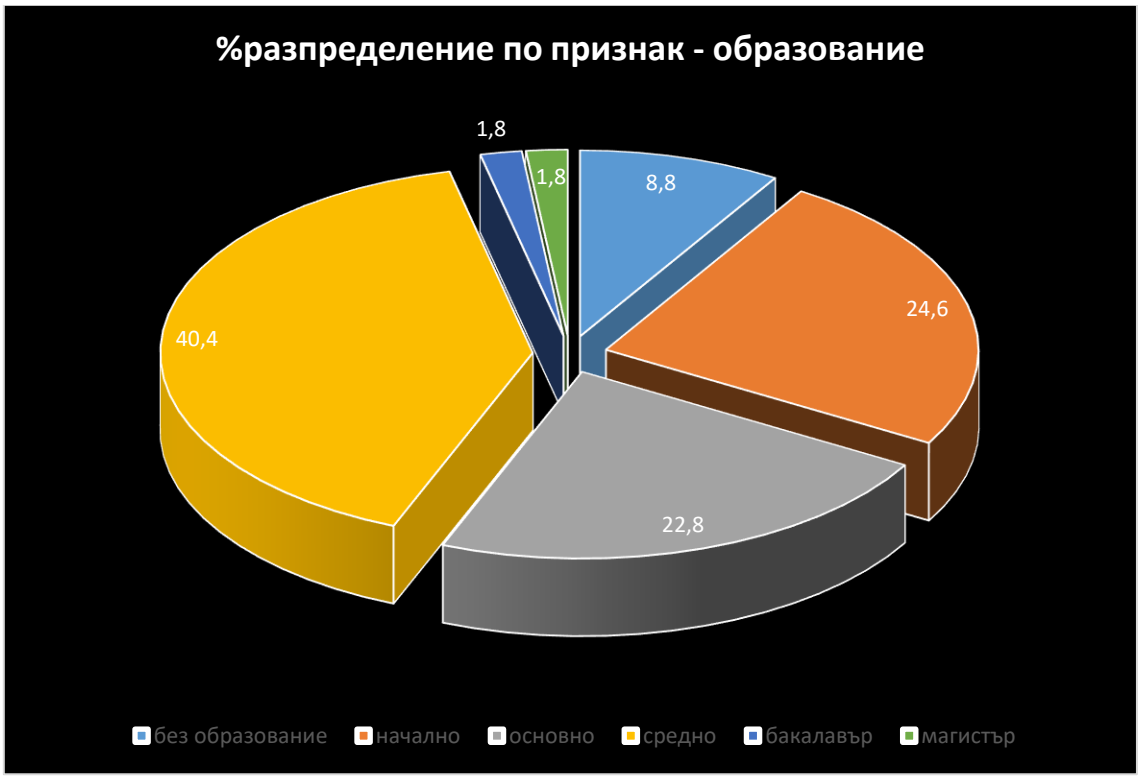
Пол	Семейно положение	останал жив без увреди	останал жив с телесни увреди	смъртен изход	Общо
жена	несемеен/а	13,8	1,7	3,5	19
жена	семеен/а	17,2	3,5	0	20,7
жена	разведен/а	6,9	0	0	6,9
жена	вдовец/ица	5,2	0	3,5	8,6
мъж	несемеен/а	5,2	1,7	5,2	13,5
мъж	семеен/а	6,9	5,2	13,8	25,9
мъж	разведен/а	0	0	1,7	1,7
мъж	вдовец/ица	0	1,7	3,5	5,2

При общо суицидните опити през 2023 г. водеща е групата на семейните – 46,6%, наблюдава се значително увеличение в сравнение с 2022 г. - 34%. Следват несемейните лица – 32,5%, при тях се отчита леко намаляване сравнение с предходната година - 36%. Вдовците са на трето място с 13,8% регистрира се завишаване /12% през 2022 г./. Разведените са с 8,6%, намалели са наполовина /16% през 2022 г./.

% Разпределение на суицидните опити по пол и степен на образование

Завършено образование:	**Общ брой %разпределение**
без образование	8,8
начално	24,6
основно	22,8
средно	40,4
бакалавър	1,8
магистър	1,8

През 2023 г. на първо място при общо суицидните опити е групата на хората със средно образование – 40,4%, следва групата на лицата с начално образование – 24,6% и на тези с основно 22,8%.

ДОКЛАД ЗА ВЛИЯНИЕТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ ВЪРХУ ЗДРАВЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК

Със Закона за чистотата на атмосферния въздух се уреждат условията, реда и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, като по този начин се осигурява провеждането на държавната политика по оценка и управление на КАВ, в това число – подобряване на КАВ в районите, в които е налице превишаване на установените норми.
Основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой са суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел и живак, арсен.
Качеството на атмосферния въздух, съответно нивото на концентрация на замърсяващите вещества в приземния слой на атмосферата в даден район зависи от редица фактори, които оказват влияние върху тяхното разсейване или задържане. Най-важните са: местоположение, интензивност, честота, продължителност и височина на емисиите в атмосферния въздух, както и метеорологичните фактори: посока и скорост на вятъра, валежи, условия за температурни инверсии и т.н.
Качеството на атмосферния въздух се следи чрез пунктовете за мониторинг на въздуха, които са част от Националната система за мониторинг на околната среда. Информацията се

събира, оценява и обобщава от РИОСВ - Пазарджик, чрез непрекъснато наблюдение на показателите, характеризиращи КАВ.

Анализът за качеството на атмосферния въздух за 2022 г. е изготвен по данни на РИОСВ Пазарджик, тъй като от 2010 г. РЗИ Пазарджик не извършва собствен мониторинг.

Оценката на степента на замърсяване на атмосферния въздух се извършва по нормативно определения ред, предвиден в Закона за чистотата на атмосферния въздух и наредбите за КАВ – Наредба № 12 за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (ДВ бр. 58/2010 г. изм. и доп. ДВ бр. 48/2017), Наредба № 11 за норми за арсен, кадмий, никел, полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въдух (ДВ бр. 42/2007 г. изм. и доп. ДВ бр. 25/2017г.) и Наредба № 7 за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (ДВ бр. 45/99 г.).

КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ – СЪСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ

Наблюдението и контролът върху състоянието на атмосферния въздух на територията на област Пазарджик и през 2022 г. продължава да се осъществява от една автоматична измервателна станция в горски екосистеми — село Юндола, община Велинград и един пункт с ръчно пробонабиране и последващ лабораторен анализ — ръчен пункт Пазарджик — РИОСВ, код на станцията BG0047A. Намира се на площад „Васил Левски”, в централна градска зона с предимно жилищни сгради и интензивно натоварен автомобилен график.

Пробите се изследват по следните основни показатели: серен диоксид, азотни оксиди и фини прахови частици.

Измерените концентрации на SO2 и NO2 се предоставят от РЛ Пазарджик към ИАОС, а протоколи от изпитване с резултати за ФПЧ10 от РЛ Пловдив към ИАОС. Ежедневно от получените протоколи от РЛ Пазарджик към ИАОС се попълват данните за SO2 и NO2 в Националната система за контрол на качеството на атмосферния въздух в реално време на ИАОС.

Данните за замърсител ФПЧ10 се попълват след получени протоколи от РЛ Пловдив към ИАОС и предоставени от РЛ Пазарджик.

Анализът на данните за Агломерация Пазарджик по показатели е както следва:

ФПЧ$_{10}$ /фини прахови частици под 10 микрона/

Финитe прахови частици са основният замърсител на атмосферния въздух.

През 2022 г. са отчетени 302 среднодenонощни стойности, времеви обхват 82,51 %. В периодите от 01.02. до 14.02.2022 г. и от 13.09. до 28.09.2022 г. не е извършвано пробонабирането за ФПЧ10 от пункта за мониторинг на атмосферния въздух, поради задължителна профилактика на пробовземната апаратура. Поради повреда на пробовземната апаратура не е извършено пробонабиране на филтри за ФПЧ10 от пункт за мониторинг на атмосферен въздух в периода от 21.10. до 22.11.2022 г.

Във връзка с Европейското законодателство – чл. 20 на Директива 2008/50/ЕО относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа, транспониран в чл. 32 на

Наредба №12/2010 г., което дава възможност в случаите, когато установените превишения на нормите за ФПЧ10 в даден район за оценка и управление (РОУ) са в резултат на високи концентрации на прахови частици в атмосферния въздух, причинени от природни източници (включително от пренос на пустинен прах), тези превишения да не се считат за такива. От резултатите за 2022 г., публикувани на интернет страницата на ИАОС се вижда, че за станция Пазарджик - РИОСВ, код на станцията BG0047A, данните съответно са: 13 дни с превишения ФПЧ10 след корекцията от 17 дни, приспаднати са 4 дни, които са били с превишение, дължащо се на пустинен прах.
Средногодишна концентрация ФПЧ10 за 2022 г. след корекцията е 23,71 µg/m3 от 24,69µg/m3 .

Регламентираният брой превишения на средноденонощната норма за ФПЧ10 от 50 µg/m3 е да не бъде превишавана повече от 35 пъти в рамките на една календарна година. През 2022 г. с приспадане на превишения, които се дължат на природни източници — пустинен прах са отчетени 13 превишения на средноденонощната норма, което е под броя за една календарна година.

Превишенията на средноденонощната норма са констатирани основно през есенно-зимния период месеците: януари, февруари и март, както и през декември, следствие на отоплението с твърди горива в битовия сектор и неблагоприятните метерологични условия.

Отчетената средногодишна концентрция на ФПЧ10 за 2022 г. е 23,71 µg/m3, което е под средногодишната норма за опазване на човешкото здраве 40 µg/m3.

Регистрирани превишения на ПС за СДН на ФПЧ$_{10}$ в община Пазарджик през 2022, 2021 и 2020 г.

	2022г.		2021г.		2020г.	
месец	максимална измерена концентрация в µg/м^3	брой регистрирани превишения	максимална измерена концентрация в µg/м^3	брой регистрирани превишения	максимална измерена концентрация в µg/м^3	брой регистрирани превишения
януари	58	2	105	7	116	13
февруари	67	3	80	11	82	4
март	57	1	68	4	194	5
април	34	0	43	0	50	0
май	28	0			60	3
юни	48	0	52	1	41	0
юли	29	0	53	2	25	0
август	28	0	44	0	22	0
септември	28	0	30	0	32	0

октомври	34	0	36	0	61	1
ноември	41	0	64	7	99	12
декември	103	7	120	7	86	11
общо за годината		13		39		49

Анализирайки 2020, 2021 и 2022 г. седногодишната концентрация на ФПЧ10 е под средногодишната норма за опазване на човешкото здраве - 40 µg/m3 . През 2022 г. средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве от 50 µg/m3 не е превишавала регламентираните 35 пъти в рамката на една календарна година.

Извод:

На основание извършената оценка по чл. 27, ал. 7 от Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ) по замърсител $ФПЧ_{10}$ за 2022 г. се установява, че **средногодишната концентрация по наблюдавания замърсител е в норма.**

Серен диоксид - SO2

Основни източници на серен диоксид са горивните процеси в промишлеността, бита и транспорта.

През 2022 г. за SO2 не са регистрирани превишения на измерените концентрации от средночасовите норми– 350 µg/m3, съгласно Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (Обн. ДВ, бр. 79 от 8.10.2019).

Азотен диоксид - NO2

Източници на азотен диоксид в атмосферата се явяват основно горивните процеси в промишлеността, бита и автотранспорта – първични източници и като резултат от химични процеси, протичащи в атмосферата – вторични източници.

През 2022 г. за NO2 не са регистрирани превишения на измерените концентрации от средночасовите норми - 200 µg/m3, съгласно Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (Обн. ДВ, бр. 79 от 8.10.2019).

Данните за SO2 и NO2 се докладват 4 (четири) пъти на ден. Средночасовите стойности имат само индикативен характер и съответно времевият обхват на измерването не позволява да се извърши оценка на нивата на замърсителите в денонощие, както и в годишен аспект.

През 2022 г. в утвърдения годишен график за работа на мобилните автоматични станции (МАС) за качество на атмосферния въздух (КАВ) **няма включени общини от териториалния обхват на РИОСВ-Пазарджик.**

Анализ на здравното състояние на населението по групи болести от Клас X „Болести на дихателната система” на МКБ-10

Здравословното състояние на населението за 2022 г., 2021 г. и 2020 г. по групи болести от Клас X «Болести на дихателната система» на МКБ-10, за които се смята, че имат връзка със замърсителите на атмосферния въздух за **община Пазарджик** по данни на РЗОК – Пазарджик са както следва:

Заболеваемост за община Пазарджик за 2022 г., 2021 г. и 2020 г.						
Клас X „Болести на дихателната система”	2022 г.		2021 г.		2020 г.	
	0-17г.	18+	0-17г.	18+	0-17г.	18+
Остри инфекции на горните дихателни пътища (J00-J06)	34215	7532	30438	5484	20330	7693
Грип и пневмония (J10-J18)	2195	2909	2370	3984	1634	4098
Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20-J22)	5600	4789	5506	3748	3612	3980
Други болести на горните дихателни пътища (J30-J39)	2039	1873	1461	1698	612	1031
Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47)	594	4368	510	3369	466	2980
Болести на белия дроб, причинени от външни агенти (J60-J70)	0	3	0	3	0	2

На територията на област Пазарджик не са правени проучвания доказващи връзката между замърсяването на атмосферния въздух и повишаване на заболеваемостта от дадени нозологични единици. От данните за заболеваемостта на населението не може да се докаже връзка между определени нозологични единици и даден атмосферен замърсител. Необходимо е да се извършва целогодишен и непрекъснат мониторинг на чистотата на въдуха в различни точки на общините, които се характеризират с различна интензивност на автомобилния трафик и с различни източници на вредни емисии (битови, промишлени и др.), за да бъде коректно обсъждането на зависимостта между измерените стойности вредни емисии и заболеваемостта на населението.

Препоръки към общинските власти за намаляване имисионните нива на замърсителите, с цел ограничаване тяхното вредно въздействие върху здравето на населението

Във връзка с подобряване качеството на атмосферния въздух РЗИ Пазарджик препоръчва на общините да бъдат продължени мерките по:

- намаляване на имисиите прах от битово отопление чрез прилагане на мерки за газификация, топлоизолиране и саниране на съществуващия сграден фонд, увеличаване на уличното озеленяване и площите с компактна дървесна растителност, способна да абсорбира праха и аерозолите от въздуха.
- оптимизиране на съществуващата транспортна схема и на трафика, обновяване на автомобилния парк от градския транспорт
- намаляване на ресуспендирания прах от уличните платна и свободните площи чрез своевременно извършване на ремонтни дейности, метене и миене на уличната мрежа, инвентаризация и почистване на нерегламентирани сметища, изграждане на велосипедни алеи.
- предприемане на мерки за повишаване на обществената информираност по проблемите на замърсяването на атмосферния въздух.

Във връзка с подобряване качеството на атмосферния въздух за 2022 г. от Община Пазарджик са предприети следните мерки:

Извършена е реконструкция и изкърпване на републиканска мрежа в чертите на града и улична мрежа в град Пазарджик – ръчно и машинно;

Извършената реконструкция на уличната мрежа е съгласно одобрената инвестиционна програма - ремонтни работи и поддържане на техническата изправност на настилките на уличната мрежа, като са ремонтирани 92 200 м2 настилки.

Едновременно с реконструкция на уличната мрежа, съгласно одобрената инвестиционна програма, се извършват и ремонтни работи, поддържане и реконструкция на тротоарните настилки, пешеходни алеи и пътеки в жилищните комплекси. Изграждат се улични оттоци, решетки, джобове за ТБО по улици в град Пазарджик.

Извършва се ремонт и възстановяване на улични оттоци в град Пазарджик.

В изпълнение на решения на комисията по безопасност на движението са изпълнени още и следните дейности:

- Изградени са повдигнати пешеходни пътеки, изградени и осветени са пешеходни пътеки и възлови места, ремонтирани са тротоари и други действия, като всички са съобразени с взетите решения.

- Поддържани са пътни съоръжения.

Освен настилките, благоустрояването е извършено и по тротоари към улици, площадки и други публични пространства. Поддържани са територии, отредени за паркове и зелени площи, в които се извършва и постепенна подмяна на дървесни видове.

Съгласно чл. 12 от Наредбата за организация и безопасност на движението, дисциплината на водачите на ПС и пешеходците в Община Пазарджик, е забранено движението на товарни автомобили в зона „Ц", а именно ЦГЧ, с граници, булеварди и улици: бул. "Княгиня Мария Луиза", ул. "Болнична", бул. "Стефан Караджа", ул. "Кочо Честименски" и ул. "Цар освободител".

Автобусите са сертифицирани по стандарти за екологичност, съгласно европейските норми за автомобилостроене: ЕВРО-3, ЕВРО-4, ЕВРО-5.

Ежегодно се подновява и обновява дървесната растителност в зелените площи, уличната мрежа, пешеходни алеи и пътеки в жилищните комплекси, както и паркове и градини.

ДОКЛАД ЗА ШУМОВОТО НАТОВАРВАНЕ В ГРАД ПАЗАРДЖИК ЗА 2023 ГОДИНА

I. НОРМАТИВНА УРЕДБА В ОБЛАСТТА НА ШУМА В ОКОЛНАТА СРЕДА. МЕТОДИ ЗА ОЦЕНКА

Необходимостта от контрол и управление на шума в урбанизираната среда са дефинирани в:

Директива 2002/49/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно оценката и управлението на шума в околната среда.

Закон за защита от шума в околната среда (ДВ бр. 74/2005)

Закон за здравето (ДВ бр. 70/2004)

Наредба № 54 от 2010 г. на МЗ и МОСВ за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда" (обн., ДВ, бр. 3 от 2011 г.).

Оценката на шумовото натоварване в урбанизираните територии се извършва съгласно изискванията на Методика за определяне броя, разположението и разпределението на пунктовете за мониторинг на шума, както и периодичността на измерванията и/или изчисленията на шумовите нива, утвърдена от МЗ, 2007 г., в съответствие с посочените методи в Наредба № 6 от 2006 г. на МЗ и МОСВ за показатели за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението" (обн., ДВ, бр. 58 от 2006 г).

Утвърдена Програма за мониторинг на шума в урбанизираната територия на град Пазарджик.

Мониторингът се извършва по показател L - (усреднено еквивалентно) дневно ниво на шума, определящ степента на дискомфорт през дневния период на денонощието (7.00-19.00 ч.).

II. РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА ТРАНСПОРТЕН ШУМ

Служители от Д ОЗ, отдели ПБПЗ и ЛИ при РЗИ Пазарджик през 2023 г. извършиха измервания на градския шум в общо 15 пункта (Приложение 1).

Пунктовете за мониторинг са разпределени както следва:

1. 40% върху територии, прилежащи към пътни, железопътни и въздушни трасета – **6 бр. пункта - № 1, 2, 3, 4, 5 и 7**.

2. 30% от пунктовете за мониторинг на шума се определят върху територии с промишлени източници на шум – производствено-складови територии и зони - **4 бр. пункта - № 12, 13, 14 и 15**.

3. 30% от пунктовете за мониторинг на шума се определят върху територии, подлежащи на усилена шумозащита - 5 бр. пункта. От тях:

- 60% жилищни зони и територии с неутежнен акустичен режим – **3 бр. пункта - № 6, 9 и 11** ;
- 20% в зони за обществен и индивидуален отдих - **1 бр. пункт - № 8**;
- 20% в зони за лечебни заведения и санаториуми - **1 бр. пункт – № 10.**

Данни за шумовите нива са дадени в Таблица 1. Оценката се прави при сравнение на измерените или изчислените нива с граничните стойности посочени в Наредба №6 от 2006г.

Успоредно с акустичните измервания се отчита интензивността и структурата на транспортните потоци, вида на пътната настилка, степента на застрояване и озеленяване (Приложение 2).

III. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА АКУСТИЧНАТА СРЕДА

Извършените измервания показват, че допустимите шумови нива са превишени в 11 бр**.** от контролните пунктове в гр. Пазарджик, което представлява 73,3 % от общия брой контролирани зони. Измерванията на шума в околната среда са проведени в съответствие с методите посочени в Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението.

Данните са попълнени в протоколни форми съгласно Приложение № 1 към чл. 12 на Наредба № 54 от 13.12.2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда. Изготвени са 15 броя протоколи. За всеки пункт са извършени по 6 измервания на дневното ниво на шума - общо 90 измервания за всички пунктове, посочена е интензивността на движението на МПС, структуриран е потока на МПС изразен в проценти.

На пунктовете, разположени на територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик са извършени 36 измервания, като всички резултати надвишават граничната стойност - 60 dB(A) (гранична стойност на дневното ниво на шума в територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик, съгласно Наредба № 6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението). Измерените стойности варират в диапазона от 64,00 dB(A) до 69,83 dB(A). За сравнение през 2022 г. най–ниската измерена стойност е 65,33 dB(A), а най–високата 69,00 dB(A).

В жилищните зони и територии измерванията на шум са 18, като измерените стойности варират в диапазона от 59,33 dB(A) до 65,33 dB(A). Всички надвишават 55 dB(A) (гранична стойност на дневното ниво на шума в жилищни зони и територии, съгласно горепосочената наредба). През предходната 2022 година тези стойности варират от 56,33 dB(A) до 64,83 dB(A).

В зона за обществен и индивидуален отдих има един пункт, в който всички измервания надвишават граничната стойност 45 dB(A).

В зона за лечебни заведения и санаториуми има също един пункт, в който всички измервания надвишават граничната стойност 45 dB(A).

В производствено–складовите територии и зони измерванията са 24 и варират от 58,00 dB(A) до 68,17 dB(A). Всички измерени стойности са под нормата 70 dB(A).

Анализът на данните по показател L - (усреднено еквивалентно) дневно ниво на шума, определящ степента на дискомфорт през дневния период на денонощието (7.00-19.00 ч.) е даден в Таблица 1.

Годишните анализи на шумовото натоварване в град Пазарджик се изпращат до кмета на Община Пазарджик. Той е запознат с акустичната обстановка в града и ежегодно уведомява РЗИ Пазарджик за проведените от Общината дейности за намаляване на шума.

През 2022 година Община Пазарджик е провела следните дейности за ограничаване на шумовото натоварване на града:

Извършена е реконструкция и изкърпване на републиканска мрежа в чертите на града и улична мрежа в град Пазарджик – ръчно и машинно.

Извършената реконструкция на уличната мрежа е съгласно одобрената инвестиционна програма - ремонтни работи и поддържане на техническата изправност на настилките на уличната мрежа, като са ремонтирани над 92 200 м^2 настилки.

Едновременно с реконструкция на уличната мрежа, съгласно одобрената инвестиционна програма, се извършват и ремонтни работи, поддържане и реконструкция на тротоарните настилки, пешеходни алеи и пътеки в жилищните комплекси. Изграждат се улични оттоци, решетки, джобове за ТБО по улици в град Пазарджик.

Извършва се ремонт и възстановяване на улични оттоци в град Пазарджик.

В изпълнение на решения на комисията по безопасност на движението са изпълнени още и следните дейности:

- Изградени са повдигнати пешеходни пътеки, изградени и осветени са пешеходни пътеки и възлови места, ремонтирани са тротоари и други действия, като всички са съобразени с взетите решения.

- Поддържани са пътни съоръжения.

Освен настилките, благоустрояването е извършено и по тротоари към улици, площадки и други публични пространства. Поддържани са територии, отредени за паркове и зелени площи, в които се извършва и постепенна подмяна на дървесни видове.

Съгласно чл. 12 от Наредбата за организация и безопасност на движението, дисциплината на водачите на ПС и пешеходците в община Пазарджик е забранено движението на товарни автомобили в зона „Ц", а именно Централна градска част с граници, булеварди и улици: бул. "Княгиня Мария Луиза", ул. "Болнична", бул. "Стефан Караджа", ул. "Кочо Честименски" и ул. "Цар освободител".

Автобусите са сертифицирани по стандарти за екологичност, съгласно европейските норми за автомобилостроене: ЕВРО-3, ЕВРО-4, ЕВРО-5.

Ежегодно се подновява и обновява дървесната растителност в зелените площи, уличната мрежа, пешеходни алеи и пътеки в жилищните комплекси, както и паркове и градини.

IV. ТЕНДЕНЦИИ

Нивото на шум се запазва високо в 11 от общо 15 пункта за измерване, като само на един пункт е измерено ниво на шум под 58 dB(A) (Таблица 2). Разпределението по диапазони на регистрираните шумови нива за периода 2013 ÷ 2023 година, в % е дадено в табл. 4.

V. ИЗВОДИ

Община Пазарджик предприема редица мерки за ограничаване на шумовото натоварване в града и въпреки това уличният шум се запазва на високо ниво. Този факт се свързва с непрестанно нарастващия брой автомобили, неизправност на моторните превозни средства, недостатъчно екраниране на транспортния шум и др.

VI. ПРЕПОРЪКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ШУМА

КОМИТЕТЪТ НА РЕГИОНИТЕ към Европейския съюз препоръчва да се приемат мерки за градоустройствено планиране, като се акцентира на средствата за обществен транспорт, насърчаване на придвижването пеша и с велосипед, ограничаване на автомобилното движение и на скоростта на превозните средства, включване на екологичните въпроси при възлагане на обществени поръчки и предоставяне на местните и регионалните власти на правилни стимули и подходяща информация относно механизмите за финансиране на ЕС.

Таблица 1

Пункт (вид, адрес)	**измерена/ изчислена стойност** **Еквивалентно ниво на шума dB(A)**	**Норма** **Гранична стойност dB(A)**	**над/под нормата**
I. Пунктовете върху територии, прилежащи към пътни, железопътни и въздушни трасета.			
1. Пунктове върху територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик			
Пункт 1 бул. "Христо Ботев" – при гостилница „Танго"	*69.33*	*60*	над нормата
Пункт 2. бул. "Георги Бенковски" – при „Пени Маркет"	*66.00*	*60*	над нормата
Пункт 3. бул."Александър Стамболийски"	*69.83*	*60*	над нормата
Пункт 4. Хотел "Елбрус"	*66.17*	*60*	над нормата
Пункт 5. Община Пазарджик	*66.33*	*60*	над нормата
Пункт 7. ул. "Пловдивска" – при Българо-германски център за професионално обучение	*64.00*	*60*	над нормата
2.Пунктове върху територии, подложени на въздействието на релсов, железопътен и трамваен транспорт			
1. ***2.3...***			
3. Пунктове върху територии, подложени на въздействието на авиационен шум .			
1. ***2. 3...***			
II. **Пунктовете върху територии с промишлени източници на шум -производствено-складови територии и зони.**			

Пункт 12. Фабрика за безалкохолни напитки "Дерби"	*58.00*	*70*	под нормата
Пункт 13 Хлебопекарна "МИО" – гр. Пазарджик	*68.17*	*70*	под нормата
Пункт 14 Мебелна фабрика „Колорадо" гр. Пазарджик, ул."Любен Боянов"	*66.50*	*70*	под нормата
Пункт 15 Работилница за автоаларми - гр. Пазарджик, ул." Цар Освободител" – срещу училище "Отец Паисий"	*67.50*	*70*	под нормата
III Пунктовете върху територии, подлежащи на усилена шумозащита			
1.Жилищни зони и територии			
Пункт 6. ул. "Кочо Чистименски" - при ПГ по строителство и архитектура	*65.33*	*55*	над нормата
Пункт 9. ул."Осми март", ПГ по икономика и мениджмънт	*59.50*	*55*	над нормата
Пункт 11 ул. "Завоя на Черна" – НУ „Васил Друмев"	*59.33*	*55*	над нормата
2. Зони за обществен и индивидуален отдих			
Пункт 8 ул. "Хан Крум" – Градска градина	*65.83*	*45*	над нормата
3. Зони за лечебни заведения и санаториуми			
Пункт 10 Държавна психиатрична болница	*60.50*	*45*	над нормата
4. Зони за научно-изследователска дейност			
5.Тихи зони, извън урбанизираните територии			
Общ брой на пунктовете с нивата над нормата			11

Таблица 2. Разпределение по диапазони на регистрираните шумови нива през 2020 година

	Град	Общ брой пунктове	Разпределение на шумовите нива по диапазони (в брой пунктове)							
			под 58 dB(A)	58-62 dB(A)	63-67 dB(A)	68-72 dB(A)	73-77 dB(A)	78-82 dB(A)	над 82 dB(A)	над ГС*
	Пазарджик	15	0	4	7	4	0	0	0	**11**

ГС*- гранична стойност

Таблица 3. Разпределение по диапазони на регистрираните шумови нива в урбанизираните територии за периода 2013 ÷ 2022 година, в брой пунктове

Година	Общ брой	Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в брой пунктове						
		под 58 dB(A)	58-62 dB(A)	63-67 dB(A)	68-72 dB(A)	73-77 dB(A)	78-82 dB(A)	над 82 dB(A)
2013	**15**	2	2	9	2	0	0	0
2014	**15**	1	3	9	2	0	0	0
2015	**15**	2	1	8	4	0	0	0
2016	**15**	2	2	10	1	0	0	0
2017	**15**	1	3	9	2	0	0	0
2018	**15**	1	3	8	3	0	0	0
2019	**15**	3	1	9	2	0	0	0
2020	**15**	2	2	6	5	0	0	0
2021	**15**	1	3	9	2	0	0	0
2022	**15**	1	3	7	4	0	0	0
2023	**15**	0	4	7	4	0	0	0

Таблица 4. Разпределение по диапазони на регистрираните шумови нива за периода 2013 ÷ 2022 година, в %.

Година	Общ брой	Разпределение на регистрираните шумови нива по диапазони, в %						
		под 58 dB(A)	58-62 dB(A)	63-67 dB(A)	68-72 dB(A)	73-77 dB(A)	78-82 dB(A)	над 82 dB(A)
2013	**100,00%**	13,33%	13,33%	60%	13,33%	0,00%	0,00%	0,00%
2014	**100,00%**	6,67%	20%	60%	13,33%	0,00%	0,00%	0,00%
2015	**100,00%**	13,33%	6,67%	53,33%	26,27%	0,00%	0,00%	0,00%

2016	**100,00%**	13,33%	13,33%	66,67%	6,67%	0,00%	0,00%	0,00%
2017	**100,00%**	6,67%	20%	60%	13,33%	0,00%	0,00%	0,00%
2018	**100,00%**	6,67%	20%	53,33%	20%	0,00%	0,00%	0,00%
2019	**100,00%**	20%	6,67%	60%	13,33%	0,00%	0,00%	0,00%
2020	**100,00%**	13,33%	13,33%	40%	33,33%	0,00%	0,00%	0,00%
2021	**100,00%**	6,67%	20%	60%	13,33%	0,00%	0,00%	0,00%
2022	**100,00%**	6,67%	20%	46,67%	26,66%	0,00%	0,00%	0,00%
2023	**100,00%**	0,00%	26,67%	46,66%	26,67%	0,00%	0,00%	0,00%

VII. ОБОБЩЕНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПОЛУЧЕНИТЕ ОТ ОБЩИНСКИТЕ АДМИНИСТРАЦИИ ДАННИ ЗА ПРЕДПРИЕТИТЕ И ИЗПЪЛНЕНИ МЕРКИ ПО ПЛАНОВЕТЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ, ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА ШУМА В ОКОЛНАТА СРЕДА

До общините в област Пазарджик бе изпратено писмо, с което се изиска информация за изпълнените мерки, предвидени в съответните планове за действие в околна среда. Информация в РЗИ Пазарджик се получи от следните общини:

- **Община Сърница** – На територията на общината няма населено място с над 5000 еквивалент жители.
- **Община Ракитово** - Няма проведени залесителни мероприятия в градска среда. Голяма част от автомобилния трафик е изведен по околовръстното шосе извън централната градска част.
- **Община Лесичово** - На територията на общината няма населено място с над 5000 еквивалент жители.
- **Община Батак** - На територията на общината няма населено място с над 5000 еквивалент жители.
- **Община Брацигово:**

Автомобилен транспорт - Интензивният автомобилен трафик е основният фактор, който влияе върху акустичната среда на населените места. Автотранспортният шум е в пряка зависимост от интензивността на движението, от скоростта и структурата на транспортния поток, от пропускателната способност на пътните артерии, от възрастта на автомобилния парк, вида и качеството на пътната настилка.

Община Брацигово има сравнително добре изградена пътна мрежа, но категорията й е ниска. Пътищата са от III и IV клас. След активните действия през последните три години на ръководството на Община Брацигово състоянието на пътната инфраструктура е сравнително добро. Ремонтирани и реконструирани са основните пътища, което благоприятства акустичната среда в общината. Като слабост може да се отчете липсата на обходни пътища, поради което автомобилният трафик преминава през населените места.

Железопътен транспорт. Железопътният транспорт не оказва влияние върху акустичната среда на общината, тъй като железопътната линия е в края на

град Брацигово и не засяга жилищните зони.

Промишлени източници на шум. Съгласно разпоредбите на Закона за защита от шума в околната среда (ЗЗШОС) (обн., ДВ, бр. 74 от 13.IX.2005 г., в сила от 2006 г.), РИОСВ – Пазарджик е компетентният орган за оценка, управление и контрол на шума, излъчван в околната среда от промишлени инсталации и съоръжения. Те не създават акустичен дискомфорт на жителите, тъй като са разположени в промишлените зони на населените места.

Локални източници на шум и шум от битов характер. Важен по значение фактор, който влияе върху акустичната среда на населените места е шумът, излъчван от заведенията за обществено хранене, увеселителните заведения, различни сервизи и авторемонтни работилници, разположени в непосредствена близост до жилищните сгради. С цел предпазване на населението на територията на община Брацигово от шум от битов характер на всички собственици на заведения за обществено хранене са изпратени предупредителни писма, относно спазване стриктно разпоредбите на Наредба № 1 за опазване на обществения ред на Община Брацигово, с която се забранява създаването на шум, смущаващ спокойствието на обитателите на жилищни сгради от 23.00 часа до 06.00 часа, както и употребата на пиротехнически средства след 22.00ч.

Съгласно ЗЗШОС агломерациите с население над 100 000 жители не са задължени да разработят шумова карта, но могат да го направят при наличие на необходимост. Към настоящия момент това не се налага, тъй като шумът не може да бъде причислен към основните екологични проблеми на общината.

- **Община Пещера** - Община Пещера няма разработен план за действие за управление, предотвратяване и намаляване на шума в околна среда.

Към този момент на територията на община Пещера са извършени ремонтни дейности на уличните връзки с необходимост от рехабилитация, което подобри значително обстановката на територията на община Пещера.

По отношение на източниците на шум от битов характер съгласно Наредба за обществения ред, чистотата и специализираната закрила на деца на обществени места

чл. 3, т. 1, се забранява извършването на дейности, причиняващи шум, отделянето на прах замърсявания и др.

На основание чл. 3, т. 2 от горецитираната Наредба се забранява извършването на дейности от битов и стопански характер в жилищни сгради и в близост до тях, с които се нарушава спокойствието на живущите между 14.00 ч. и 16.00 ч. и между 22.00 ч. и 8.00 ч. в делнични дни и между 14.00 ч. и 16.00 ч. и 22.00 ч.и 8.00 ч. в празнични дни.

- **Община Стрелча** – Община Стрелча не е обременена с голямо шумово натоварване. Към 31.12.2022 г. населението на всички населени места в община Стрелча е 4 669 души.

С Наредба № 1 за поддържане и опазване на обществения ред и общественото имущество на територията на община Стрелча, Общински съвет Стрелча забранява вдигането на шум, смущаващ спокойствието на обитателите в жилищните сгради от

14,00 ч. до 16,00 ч. и от 22,00 ч до 7,00 ч. зимен период и от 23,00 ч. до 7,00 ч. през летен период и високото озвучаване и възпроизвеждане на смущаващи шумове от общодостъпни заведения и сгради, превишаващи хигиенните норми.

Производствените предприятия са разположени в покрайнините на град Стрелча и не генерират наднормени нива на шума. ЖП линията преминава извън урбанизираната територия на населените места в общината.

Основните причинители на наднормен шум са транспортните средства. За ограничаването му са предприети следните мерки:

- за преминаване на тежкотоварните автомобили са определени заобиколни маршрути.

- поставени са пътни знаци за ограничаване скоростта на движение на транспортните средства преминаващи през населените места.

- **Община Белово -** Източници на шум се явяват транспорта, промишлеността, строителството и ремонтните работи, извършвани на територията на

общината.

Съгласно Закона за защита на шума в околната среда, РИОСВ Пазарджик контролира промишлени обекти, източници на шум в околната среда, с цел спазване на граничните стойности за нива на шум в съответните зони и територии, както и в най-близките места за въздействие.

В последните няколко години, за района на община Белово не се правени шумови замервания, но лесно може да се заключи, че липсват превишения на допустимите норми, свързани с шумово замърсяване. Комунално-битовият шум се формира от транспортния трафик, който не е особено интензивен и съответно може да се отбележи, че на територията на общината не съществуват проблеми, свързани с осигуряването на нормална акустична обстановка за населението на общината.

На територията на общината няма населено място с над 5000 еквивалент жители.

- **Община Септември -** изпълнени мерки за намаляване и предотвратяване на шума през 2022 г. както следва:

- Обект: „Реконструкция и рехабилитация на съществуващи общински пътеща, съоръжения и принадлежнасти към тях в Община Септември по обособени позиции" за обособена позиция № 2 „Път PAZ1128"/ 1-8, Лозен-Пазарджик-граница общ./ Пазарджик-Септември/- Ковачево – Злокучене /III-8402/" от км 0+690 до км 4+260 и от км 6+050 до км 6+850.

- Доставка и полагане неплътна асф. смес АС16 за изравнителни пластове и всички свързани с това разходи – 53 580,56 м2

ДОКЛАД С АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ МОНИТОРИНГА И КОНТРОЛА НА НЕЙОНИЗИРАЩИТЕ ЛЪЧЕНИЯ, КАТО ФАКТОР НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА И НА ОБЕКТИТЕ, ИЗТОЧНИЦИ НА НЕЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

Въведение в електромагнитните полета

Електромагнитното поле (ЕМП) – представлява вид материя, която се характеризира със силово действие върху заредени частици. Дефинира се и като съвкупност от променливи, взаимно индуциращи се вихрови електрическо и магнитно полета. При микроскопско наблюдение електромагнитното поле проявява дискретни свойства – състои се от елементарни частици (кванти или фотони), а в условията на макроскопско наблюдение, електромагнитната енергия се разпространява във формата на електромагнитни вълни, които от своя страна могат да се изразят чрез електрическото и магнитното поле, разпространяващи се в пространството. Електромагнитните полета са комбинация от невидими електрически и магнитни полета с различна сила.

Повечето електромагнитни полета създадени от човека са със специфична честота, вариращa от: **високи** радиочестоти – като тези използвани от мобилните телефони; през **средни** честоти – като тези генерирани от компютърните екрани; до **изключително ниски честоти** – като тези генерирани от електрическите проводници.

Съвременните средства за комуникация създават нейонизиращо електромагнитно поле. Нейонизиращо електромагнитно поле е съвсем различно от йонизиращото излъчване (радиация), което се асоциира с рентгеновите и гама-лъчи и техните биологични ефекти върху хората. Няма доказателства за нездравословни ефекти от радиочестотните полета, които са под нивата в международно приетите ограничения. Единственият доказан от науката ефект в тази част на честотния спектър (нейонизиращите лъчения) е повишаване на телесната температура, т.нар. топлинен ефект.

Базовите станции на мобилните оператори и радиопредавателните кули са съоръжения, проектирани за предаване на радиосигнали. Тъй като полевата сила бързо отслабва с разстоянието, повечето хора са изложени на малка част от препоръчителния максимум. Хората, които живеят или работят в близост до предавателни кули са експонирани в най-голяма степен, защото там полетата са най-силни.

Стойностите на електромагнитно поле, създавано от базовите станции и мобилните телефони, са много по-ниски от тези, необходими за произвеждане на топлина с потенциален ефект върху здравето.

Нормативният документ, въвеждащ гранични стойности (пределно допустими нива - ПДН) за защита на населението, е Наредба № 9 от 1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно–защитни зони около излъчващи обекти (Обн. ДВ, бр. 35 от 03.05.1991 г., попр. ДВ, бр. 38 от 14.05.1991 г., изм. ДВ, бр. 8 от 22.01.2002 г.). Той регламентира граничните стойности за определен честотен диапазон за стационарни комуникационни източници, излъчващи в населените места.

За честоти от 30 kHz до 30 GHz, се нормира величината "плътност на мощност" (S, μW/cm^2). Приетата гранична стойност за тези честоти, осигуряваща достатъчна защита на здравето на населението е 10 μW/cm^2.

Съгласно действащото законодателство в Република България нейонизиращите лъчения в жилищни, производствени, обществени сгради и урбанизирани територии са фактори на жизнената среда и подлежат на регистрация и контрол, а обектите, източници на нейонизиращи лъчения са обекти с обществено предназначение и като такива подлежат на държавен здравен контрол.

Съгласно чл. 36, ал. 3 от Закона за здравето (Обн. ДВ, бр. 70 от 10.08.2004 г., изм. и доп. ДВ, бр. 18 от 27.02.2018 г.) регионалните здравни инспекции създават и поддържат публичен регистър на обектите с обществено предназначение при условия и по ред, определени с наредба на министъра на здравеопазването, в т.ч. обектите, източници на нейонизиращи лъчения.

1. Регистрирани обекти, източници на нейонизиращи лъчения в Регистъра на обекти с обществено предназначение на територията на област Пазарджик и по общини

В регистъра на обектите с обществено предназначение на РЗИ - Пазарджик са вписани общо 243 обекта, източници на нейонизиращи лъчения, от които 6 бр. са новорегистрирани през 2023 г., а при 7 бр. е настъпила промяна в обстоятелствата.

Няма заличени обекти източници на нейонизиращи лъчения от регистъра на обекти с обществено предназначение за 2023 г. на територията на област Пазарджик.

2. Разпределение на обектите, източници на ЕМП, според собственика

Разпределението на регистрираните обекти, източници на ЕМП според собственици и по общини е посочено в Таблица №1.

Таблица № 1

Общини	Брой станции на мобилни опера-тори	Разпределение на обектите източници на ЕМП, според собственика										
		„Космо България Мобайл" ЕАД	„БТК" ЕАД	„А 1 България" ЕАД	„Мобилтел" ЕАД	„Теленор България" ЕАД	„Булсатком" ЕАД	„Макс Телеком" ООД	ДП „Ръководство на въздушното движение"	„Нуртс Диджитълс" ЕАД	„Вивaком България" ЕАД	„Цетин България" ЕАД
Батак	**19**	3	4	5	2	5						
Белово	**15**		6	3	1	4						1
Брацигово	**10**	1	4		3	2						
Велинград	**33**	4	10	2	7	2		3			1	4
Лесичово	**4**		1		1	2						
Пазарджик	**80**	9	17	9	11	16	9	1			2	6

Панагюрище	**31**	4	8	9	2	5			1	1		1
Пещера	**10**	4	3		1	1						1
Ракитово	**11**	1	3	2	1	4						
Септември	**19**	2	7	3	2	4	1					
Стрелча	**5**	1	1	1	1	1						
Сърница	**6**	1	1	2		2						
Общо:	**243**	**30**	**65**	**36**	**32**	**48**	**10**	**4**	**1**	**1**	3	13

3. Обекти, подлежащи на мониторинг

Мониторингът на електромагнитни полета (ЕМП) включва:

- измервания на всички обекти източници на нейонизиращи лъчения, които са разположени в близост (например върху сгради, разположени в съседство) до детски, учебни и лечебни заведения, които попадат или са разположени по границите на хигиенно-защитната зона, с цел установяване съответствието на нивата на електромагнитните полета с действащите норми и изисквания, съгласно Наредба № 9 от 1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно – защитни зони около излъчващи обекти (Обн. ДВ, бр. 35 от 03.05.1991 г., попр. ДВ, бр. 38 от 14.05.1991 г., изм. ДВ, бр. 8 от 22.01.2002 г.).

- измервания в околната среда на 10% от всички обекти, източници на нейонизиращи лъчения, разположени на територията с голяма концентрация на население и жилищни сгради (централна градска част и жилищни комплекси) в големите градове на територията на областта.

В област Пазарджик антените на мобилните оператори са разположени както следва:

- 143 в жилищна територия;
- 100 извън населени места.

4. Обекти с извършен мониторинг

През 2023 г. бе планиран и осъществен мониторинг на 27 базови станции на мобилни оператори, от които 16 разположени в близост до детски и учебни заведения, 1 бр. разположена в близост до лечебно заведение и 10 базови станции, разположени в жилищна територия

I. Обекти източници на нейонизиращи лъчения, разположени в близост до детски, учебни и лечебни заведения. (Таблица № 2).

Таблица № 2

№	Обект, в който се извършва измерването	Източник на ЕМП
1.	ОУ „Любен Каравелов”, гр. Пазарджик, ул. „Панайот Волов” №1	Базова станция тип GSM/UMTS № 3179, гр. Пазарджик, кв. „Запад”, ул. „Панайот Волов” № 2, общ. Пазарджик, обл. Пазарджик; Оператор „Космо България Мобайл” ЕАД
2.	ОУ „Христо Смирненски”, гр. Пазарджик, ул. „Димитър Петков” № 11	Базова станция PAZ 0001 „Антим”, гр. Пазарджик, ул. „Антим I” № 19, вх. А, общ. Пазарджик, обл. Пазарджик; Оператор: „Мобилтел” ЕАД
3.	ДГ „Радост”, гр. Пазарджик, ул. „Димитър Греков” № 2	Базова станция № PAZ 0005 „Острова“, гр. Пазарджик, ул. „Антим I“ №10, сграда с идентификатор 55155.503.1014.1 Оператор: „Булсатком“ ЕАД.
4.	СУ „Георги Брегов”, гр. Пазарджик, ул. „Георги Бенковски” № 20	Базова станция за GSM/UMTS оборудване № PAZ 0007 „Bregov”, гр. Пазарджик, ул. „Георги Брегов” № 13, общ. Пазарджик, обл. Пазарджик; Оператор: „Мобилтел” ЕАД
5.	ОУ „Св. Клиент Охридски”, гр. Пазарджик, ул. „Васил Левски” № 58	Базова станция № PAZ 002 - „Данаилов”, гр. Пазарджик, ул. „Васил Левски” № 62, вх. А, сграда с идентификатор 55155.504.886.1, УПИ I-886, за жил. стр-во и търговия, кв. 1216, общ. Пазарджик, обл. Пазарджик; Оператор: „Булсатком” ЕАД
6.	Общежитие на спортно училище СУ „Георги Бенковски“, гр. Пазарджик, бул.“Христо Ботев“ №38	Базова станция PAZ 0005.A. Bonev, гр. Пазарджик, ул. „Петър Бонев“ №120. Оператор: „A1 България” ЕАД.
7.	ДГ „Слънчо“, гр. Пазарджик, ул. „Веслец“ №1	Приемно-предавателна станция 3057, гр. Пазарджик, ул. „Васил Левски“ 64, сграда с идентификатор 55155.501.181.1, оператор „Цетин България“ЕАД
8.	ДГ „Здравец“, гр. Пазарджик, ул. „Васил Априлов“ 1	Приемно-предавателна станция PAZ0200.A000 „Болнична“, гр. Пазарджик, ул. „Васил Априлов“ №2, оператор: „A1 България“ ЕАД

9.	ОУ „Отец Паисий”, гр. Батак, ул. „Иван Вазов” № 3	Базова станция PAZ 0003 „Батак”, ОУ „Отец Паисий”, гр. Батак, ул. „Иван Вазов” № 3, общ. Батак, обл. Пазарджик; Оператор: „Мобилтел” ЕАД
10.	СУ „Александър Иванов - Чапай”, гр. Белово, ул. „Тодор Каблешков” № 5	Базова станция PAZ 0004 „Белово”, гр. Белово, ул. „Юндола” № 5, бл. 4, вх. Б, общ. Белово, обл. Пазарджик; Оператор: „Мобилтел” ЕАД
11.	СУ „Васил Левски”, гр. Велинград, ул. „Кристал” № 10	Базова станция PAZ 0057 „Ленища”, гр. Велинград, ул. „Ленища” № 8, УПИ XVII - жил. стр-во, кв 382, общ. Велинград, обл. Пазарджик; Оператор: „Мобилтел” ЕАД
12.	ДГ „Митко Палаузов”, гр. Ракитово, ул. „Христо Ботев” № 7	Приемно-предавателна станция PD 2724, гр. Ракитово, ул. „Иван Клинчаров” № 57, УПИ XII-633, кв. 27, общ. Ракитово, обл. Пазарджик; Оператор: „БТК” АД
13.	ПГ по МЗС, гр. Септември, бул. „България” № 72	Базова станция тип GSM/UMTS и радиорелеен възел № 3074, гр. Септември, бул. „България” № 65, вх. А и Б, общ. Септември, обл. Пазарджик; Оператор: „Космо България Мобайл” ЕАД
14.	СУ „Св. Св. Кирил и Методий”, гр. Стрелча, ул. „България” № 69	Базова станция № 3059, гр. Стрелча, бул. „България” № 67, хотел „Стрелча”, общ. Стрелча, обл. Пазарджик; Оператор: „Космо България Мобайл” ЕАД
15.	МЦ „ЕЛСЕМ“, гр. Стрелча, ул. „Иван Павлов“№2	Базова станция PD 2936A, гр. Стрелча, ул. „Иван Павлов“ №13 Оператор: „БТК“ ЕАД
16.	СУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Сърница, ул. „Свобода“ №60	Приемно-предавателна станция PF2723_A, гр. Стрелча, ул. „Унген“ №4, общинско общежитие, УПИ XXIII, кв. 15; Оператор: „БТК“ ЕАД
17.	ДГ „Пролет“, гр. Панагюрище, ул. „Кръстьо Гешанов“ 8	Базова станция PAZ0044.A005 „Театъра“, гр. Панагюрище, ул ул. „Петър Карапетров“ №2, УПИ XIV-192, кв. 48,; Оператор „A1 България“ ЕАД

II. Обекти, източници на нейонизирани лъчения, разположени на територията с голяма концентрация на население и жилищни сгради (Таблица № 3).

Таблица № 3

№	Източник на ЕМП, оператор	Адрес на обекта
1.	Приемно-предавателна станция за глас и/или данни PD 2431_A	с. Цръчна, общ. Пазарджик, УПИ I-административна сграда, кв. 37, оператор: „БТК" ЕАД
2.	Приемно-предавателна станция 3298	гр. Велинград, общ. Велинград, бул. „Съединение" 218, сграда с идентификатор 10450.502.320.1, оператор: „Цетин България" ЕАД
3.	Приемно-предавателна станция 3065	гр. Велинград, общ. Велинград, ул. „Христо Ясенов" 18, УПИ XI-5904, кв.7, оператор: „Цетин България" ЕАД
4.	Базова станция PAZ0008 „BULAIR"	гр. Пазарджик, ул. „Булаир" 37, сграда с идентификатор55155.501.1069.1, оператор: „Мобилтел" ЕАД
5.	Приемно-предавателна станция 3212	гр. Пазарджик, ул. „Стефан Караджа", бл.13, вх. А, сграда с идентификатор 55155.501.893.1, оператор „Цетин България" ЕАД
6.	Приемно-предавателна станция за глас и/или данни PD2405_A Vinogradetz	с. Виноградец, общ. Септември, УПИ I-търговия и услуги, кв.44а „Дом на лозаря" оператор: „БТК" ЕАД
7.	Приемно-предавателна станция за глас и/или данни PD2727	гр. Септември, общ. Септември, бул. „България" 78 оператор: „БТК" ЕАД
8.	Базова станция № 3217	гр. Пещера, ул. „Симон Налбант" № 46, вх. Б, оператор: „Космо България Мобайл" ЕАД
9.	Приемно-предавателна станция №PD 2763_A	гр. Пещера, ул. „Симон Налбант" № 48, вх. А, сграда с идентификатор 56277.501.358.1, оператор: „БТК" ЕАД
10.	Базова станция №3168	гр. Батак, пл. „Освобождение" №5, сграда с идентификатор 02837.501.735.1, оператор : „Теленор България" ЕАД

Когато източникът на електромагнитното поле излъчва в диапазона над 300 MHz се измерва само плътност на мощност S [μW/cm²] - моментна и средна стойност на показателя.

Таблица № 4

No	Свързани източници на ЕМП	Описание на мястото на измерване	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване Хоризонтално, L [m]	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване Вертикално, Δh [m]	Моментна стойност на плътността на мощност S [μW/cm²]	Средна стойност на плътността на мощност за 6 min интервал S [μW/cm²]	Пределно допустимо ниво S [μW/cm²]
1	PAZ0044.A005	двор	100	25	0,1	0,1	10
2	PAZ0003	двор	50	20	0,5	0,4	10
3	PAZ0003	двор	30	20	0,1	0,1	10
4	3179	двор - запад	30	32	0,1	0,1	10
5	PAZ005	двор - запад	60	40	0,1	0,1	10
6	3179	двор - изток	60	32	0	0	10
7	PAZ005	двор - изток	10	40	0,3	0,2	10
8	3059	двор - югозапад	30	16	0	0	10
9	3059	двор - югоизток	30	16	0,1	0	10
10	PD2724	двор (детска площадка)	50	15	0,2	0,2	10
11	PAZ0004	двор запад	70	22	0,2	0,2	10
12	PAZ0004	двор изток	60	22	0,1	0,1	10

13	PAZ0001	двор север	40	27	0,2	0,1	10
14	3054	двор север	60	33	0	0	10
15	PAZ0007	двор север	70	25	0,2	0,1	10
16	PAZ0001	двор юг	60	27	0,3	0,2	10
17	3074	двор юг	100	22	0,1	0	10
18	PAZ0057	двор юг	80	27	0,5	0,4	10
19	PAZ002	двор юг	50	36	0	0	10
20	PD2723_A	двор юг	100	16	0,1	0	10
21	PAZ0200.A000	двор югозапад	60	45	0,2	0,1	10
22	3054	ет. 2 последен - спалня	100	29	0,2	0,1	10
23	PD2724	ет. 2, последен - занималня	60	9	0,1	0,1	10
24	PAZ0044.A005	ет. 2, последен - занималня	100	12	0	0	10
25	PD2724	ет. 2, последен - спалня	60	9	0,1	0,1	10
26	PD2724	ет. 2, последен - тераса	60	9	0,3	0,3	10
27	PAZ0044.A005	ет. 2, последен - учителска стая	100	12	0,1	0,1	10
28	PAZ0200.A000	ет. 3 последен - занималня	100	39	0	0	10
29	PAZ0007	ет. 3 последен - кабинет по музика и СОП № 310	50	19	0,4	0,3	10

30	PD2936A	ет. 3, последен - кабинет запад	30	10	0	0	10
31	PD2936A	ет. 3, последен - кабинет изток	30	10	0	0	10
32	3059	ет. 3, последен - кабинет по БЕЛ	40	8	0,1	0,1	10
33	PAZ0001	ет. 3, последен - класна стая	70	15	0,4	0,3	10
34	PD2723_A	ет. 3, последен - класна стая на 4А клас	70	10	0	0	10
35	PAZ0004	ет. 3, послен - класна стая на 8А клас	80	12	0,2	0,2	10
36	PAZ002	ет. 4 последен - кабинет по история и география	60	27	0,3	0	10
37	3179	ет. 4, последен - кабинет 305	40	20	0	0	10
38	PAZ0005.A	ет. 6, последен - стая 611	70	7	1,5	1,3	10
39	3074	ет.3, последен - кабинет по информатика	40	17	0,9	0,8	10
40	PAZ0057	ет.4 последен, кабинет 400	100	18	1,7	1,4	10
41	PAZ005	етаж втори - занималня	30	36	0	0	10
42	PAZ005	етаж втори - спалня	30	36	0,1	0	10

43	PAZ0003	етаж последен - кабинет	15	5	0	0	10
44	PAZ0003	етаж последен, помещение под БС	3	5	0	0	10
45	PAZ0044.A005	пред входа на детската градина	100	25	0	0	10
46	PAZ0005.A	пред входа на общежитието	70	26	0,3	0,3	10
47	PD2936A	пред входа на поликлиниката	40	18	0,1	0,1	10
48	3059	пред входа на училището	50	16	0	0	10
49	3179	пред входа на училището	40	30	0,1	0	10
50	PAZ0001	пред входа на училището	70	42	0,1	0,1	10
51	PAZ0003	пред входа на училището	40	20	0,1	0,1	10

В таблица № 4 са представени данните от извършените измервания на ЕМП в сгради на детски и учебни заведения, пред входа и прилежащата територия на съответните обекти. Извършени са измервания в пет детски градини, десет училища, едно общежитие към учебно заведение и една поликлиника.

При пределно допустимо ниво плътност на енергиен поток S /плътност на мощност/ S = 10 μW/cm^2 няма установени превишения при нито едно от извършените измервания.

- Стойности на ЕМП измерени на 10% от всички останали обекти, източници на нейонизиращи лъчения, разположени на територия с голяма концентрация на население и жилищни сгради:

Таблица № 5

No	Свързани източници на ЕМП	Описание на мястото на измерване	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване Хоризонтално, L [m]	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване Вертикално, Δh [m]	Моментна стойност на плътността на мощност S [μW/cm²]	Средна стойност на плътността на мощност за 6 min интервал S [μW/cm²]	Пределно допустимо ниво E [V/m]	Пределно допустимо ниво S [μW/cm²]
1	3168	срещу секторна антена А	50	17	0,1	0,1		10
2	PAZ0008	срещу сектор 1	40	27	0,3	0,2		10
3	PAZ0008	срещу сектор 1	20	27	0,2	0,1		10
4	3065	срещу сектор 1	20	14	0,7	0,5		10
5	3212	срещу сектор 1 и 1А	20	31	0,2	0,2		10
6	3212	срещу сектор 1 и 1А	40	31	0,2	0,1		10
7	PAZ0008	срещу сектор 2	20	27	0,1	0,1		10
8	3065	срещу сектор 2	20	14	1,1	1		10
9	3212	срещу сектор 2 и 2А	40	31	0,2	0,2		10
10	3212	срещу сектор 2 и 2А	20	31	0,5	0,4		10
11	3212	срещу сектор 2 и 2А	60	31	0,4	0,4		10
12	PAZ0008	срещу сектор 3	60	27	0,1	0,1		10
13	PAZ0008	срещу сектор 3	40	27	0,2	0,2		10
14	PAZ0008	срещу сектор 3	20	27	0,1	0,1		10

15	3065	срещу сектор 3	20	14	0,2	0,2		10
16	3065	срещу сектор 3	40	14	0,2	0,1		10
17	3065	срещу сектор 3	60	14	0,2	0,1		10
18	3298	срещу сектор А и А1	20	24	0,4	0,4		10
19	3298	срещу сектор А и А1	40	24	0,2	0,2		10
20	3298	срещу сектор В и В1	20	24	0,3	0,2		10
21	3298	срещу сектор С и С1	20	24	0,2	0,1		10
22	3298	срещу сектор С и С1	40	24	0,2	0,1		10
23	3298	срещу сектор С и С1	60	24	0,2	0,1		10
24	PD2431_A	срещу секторна антена 1	40	18	0,2	0,2		10
25	PD2431_A	срещу секторна антена 1	60	18	0,1	0,1		10
26	PD2405_A	срещу секторна антена 1	40	19	0,2	0,1		10
27	PD2763_B	срещу секторна антена 1	20	27	0,3	0,2		10
28	PD2763_B	срещу секторна антена 1	40	27	0,2	0,2		10
29	PD2763_B	срещу секторна антена 1	60	27	0,2	0,2		10
30	PD2431_A	Срещу секторна антена 1	20	18	0,1	0,1		10

31	PD2405_A	Срещу секторна антена 1	20	19	0,1	0		10
32	PD2431_A	срещу секторна антена 2	30	18	0,1	0,1		10
33	PD2405_A	срещу секторна антена 2	20	19	0	0		10
34	PD2763_B	срещу секторна антена 2	20	27	0,7	0,6		10
35	PD2763_B	срещу секторна антена 2	40	27	0,6	0,5		10
36	PD2763_B	срещу секторна антена 2	60	27	0,6	0,6		10
37	PD2431_A	срещу секторна антена 3	20	18	0,1	0,1		10
38	PD2431_A	срещу секторна антена 3	40	18	0,1	0,1		10
39	PD2431_A	срещу секторна антена 3	60	18	0	0		10
40	PD2405_A	срещу секторна антена 3	20	19	0,1	0,1		10
41	PD2763_B	срещу секторна антена 3	20	27	0,2	0,1		10
42	PD2763_B	срещу секторна антена 3	50	27	0,3	0,2		10
43	3212	срещу секторна антена 3 и 3А	20	31	0,2	0,1		10

44	3212	срещу секторна антена 3 и 3А	40	31	0,5	0,4		10
45	3212	срещу секторна антена 3 и3А	60	31	0,6	0,5		10
46	PD2727	срещу секторна антена В и В1(UMTS)	60	24	0,6	0,5		10
47	3168	срещу секторна антена А	15	17	0,1	0,1		10
48	3168	срещу секторна антена А	30	17	0,1	0,1		10
49	3217	срещу секторна антена А	20	20	1,3	1,2		10
50	3217	срещу секторна антена А	40	20	0,4	0,4		10
51	3217	срещу секторна антена А	60	20	0,3	0,2		10
52	PD2727	срещу секторна антена А и А1(UMTS)	20	24	0,5	0,5		10
53	3168	срещу секторна антена В	20	17	0,1	0,1		10
54	3168	срещу секторна антена В	40	17	0,2	0,1		10
55	3217	срещу секторна антена В	20	20	0,4	0,3		10

56	3217	срещу секторна антена B	40	20	0,7	0,6		10
57	3217	срещу секторна антена B	60	20	0,3	0,2		10
58	PD2727	срещу секторна антена B и B1(UMTS)	20	24	0,7	0,5		10
59	PD2727	срещу секторна антена B и B1(UMTS)	40	24	0,8	0,7		10
60	3168	срещу секторна антена C	20	17	0,3	0,3		10
61	3217	срещу секторна антена C	15	20	0,6	0,5		10
62	3217	срещу секторна антена C	50	20	0,2	0,2		10
63	PD2727	срещу секторна антена C и C1(UMTS)	20	24	0,3	0,2		10
64	PD2727	срещу секторна антена C и C1(UMTS)	40	24	0,6	0,5		10

Извършен е мониторинг на 10 броя източници на електромагнитно поле, разположени на територия с голяма концентрация на население и сгради. Направени са 64 бр. измервания.

При пределно допустимо ниво на плътност на енергиен поток S /плътност на мощност/ S = 10 μW/cm² няма установени превишения при нито едно от извършените измервания.

6. Технически средства, с които са проведени измерванията

Измерването на източниците на ЕМП се извърши в периода от 09.10.2023 г. до 20.10.2023 г., съвместно със служители от отдел „Лабораторни изследвания" при РЗИ – Пловдив. Измерени бяха стойностите на плътност на енергиен поток /плътност на мощност/ S (μW/cm²), съгласно „Методика за измерване и оценка на ЕМП в населена околност на предавателни антени към системи за мобилни връзки - сборник методи за хигиенни изследвания, НЦХМЕХ, том IV, както и за спазване изискванията на чл. 5,

ал. 1 от Наредба № 9 от 1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно – защитни зони около излъчващи обекти (Обн. ДВ, бр. 35 от 3.05.1991 г., попр. ДВ, бр. 38 от 14.05.1991 г., изм. ДВ, бр. 8 от 22.01.2002 г.).

Пределно допустимото ниво (ПДН) за параметъра плътност на енергиен поток /плътност на мощност/ S (μW/cm²), съгласно нормативната уредба е Sпдн = 10μW/cm².

За извършване на измерванията е използван преносим уред за измерване на ЕМП - Wavecontrol SMP; Инд. № 13SM0254 със сонда WPF8 - №13WP040289. Свидетелство за калибриране № 16/02165 от 08.11.2016г. LabCal-Wavecontrol, Radio-electric Calibration Laboratory, C/Pallars 65-71, 08018 Barselona (Spain), работна честотна лента от 100 kHz до 8 GHz.

Резултатите от измерванията са представени в Протоколи от контрол на електромагнитни полета в зависимост от мястото на измерване и разстоянието до излъчвателя на електромагнитното лъчение.

7. Брой на извършените проверки по сигнали и жалби и резултатите от тях

През 2023 г. в РЗИ-Пазарджик е постъпила една жалба, свързана с източници на нейонизиращи електромагнитни лъчения от живущите на ул. "Николай Хрелков" № 30,

гр. Велинград. По повод жалбата служители на дирекция „Обществено здраве" при РЗИ-Пазарджик, съвместно със служители на РЗИ- Пловдив извършиха проверка на място в обекта, при която се констатира наличие на два броя източници на нейонизиращи лъчения (базови станции), монтирани на покрива на хотел „Панорама", които са вписани в Регистъра на обектите с обществено предназначение на РЗИ Пазарджик. Извършено бе измерване на плътност на енергиен поток на базовите станции в два от апартаментите в жилищна сграда 1, както и на терасите към тях, а именно в ап. 19 и ап. 21. Измерването бе извършено в присъствието на собствениците на жилищата и представител на хотел Панорама. Видно от

Протокол №ФФ-74/25.05.2023 г. на отдел ЛИ /РЗИ-Пловдив/ измерените стойности на контролирания параметър съответстват на Наредба № 9 (Приложение № 2 към чл. 5, ал.1) от 14 март 1991 г., за пределно допустимите нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони, около излъчващи обекти.

За резултатите от проверката своевременно бяха уведомени жалбоподателите.

8. Изводи и заключения

От представените резултати на извършените измерванията на ЕМП на базови станции за мобилна комуникация на територията на област Пазарджик се отчита, че измерените стойности са под пределно допустимото ниво на показателя **плътност на мощност**, посочен в Наредба № 9 от 1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно–защитни зони около излъчващи обекти (Обн. ДВ, бр. 35 от 03.05.1991 г., попр. ДВ, бр. 38 от

14.05.1991 г., изм. ДВ, бр. 8 от 22.01.2002 г.).

Обследваните антени на мобилни оператори не представляват здравен риск за населението, живеещо в близост до тях.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОРГАНИЗИРАНОТО ХРАНЕНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ПАЗАРДЖИШКА ОБЛАСТ ЗА 2023 Г.

Във връзка с контрола на организираното хранене на децата и учениците през

2023 г. инспекторите от отдел ПБПЗ извършиха общо 141 проверки на: детски градини /69 бр./, ученически столове и бюфети, павилиони, вендинг автомати разположени на територията на училищата /61 бр./, ученически лагери /3 бр./ и детски млечни кухни /8 бр./на територията на област Пазарджик.

Проверките се осъществиха в изпълнение изискванията на Наредба № 2 за здравословно хранене на децата от 0 до 3 г. /ДВ, бр. 28 от 19.03.2013 г./, Наредба

№ 6 за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години в детските заведения /ДВ бр. 65 от 2011 г./ и Наредба № 37 за здравословно хранене на учениците /ДВ, бр. 63 от 07.08.2009 г./.

I. Оценка на храненето на децата в детските градини в област Пазарджик

На територията на област Пазарджик има 58 детски градини, които заедно с филиалите и изнесените групи към тях са 93. Регистрирана е и една частна детска градина в село Синитово, община Пазарджик.

Оценката на храненето на децата в детските градини на област Пазарджик се извършва въз основа на направените проверки и проверени сезонни менюта, придружени с калкулационни ведомости за съответния период, изпратени от детските заведения в РЗИ Пазарджик. Направени са 69 проверки и е извършена оценка на 75 сезонни менюта.

В повечето детските градини с филиали, храната се приготвя във водещото детско заведение. Храната за частната детска градина „Доброта" с. Синитово се приготвя от ЕТ „Кредо-96" гр. Пазарджик.

При проверките инспекторите от отдел ПБПЗ обърнаха особено внимание на:

- дневния енергиен прием

- дневния прием на основни хранителни вещества – белтъчини, мазнини и въглехидрати

- среднодневния прием на храни, съобразен с примерния продуктов набор.

Обобщените резултати от извършените проверки на място в детските градини и от оценка на представените сезонни менюта в РЗИ Пазарджик показват следните резултати по общини:

ОБЩИНА БАТАК

При проверки в детските заведения се констатира следното:

Във всички детските заведения в община Батак се изготвят седмични менюта.

Среднодневният прием на храните е съобразен с примерния продуктов набор, с малки изключения. Включени са представители на основните хранителни групи.

В детската градина в с. Нова махала се констатира недостатъчен прием на мляко и пресни зеленчуци, както и завишени стойности на среднодневния прием на енергия.

Недостатъчен прием на пресни зеленчуци бе констатиран и в детската градина в гр. Батак, както и занижен прием на въглехидрати за възрастова група 5-7 год. На директорите бе оказана методична помощ и се препоръча среднодневният прием на пресни зеленчуци и стойностите на енергия и въглехидрати да са съобразени с нормативните изисквания.

Ежеседмично на децата се предлага рибно ястие, поне пет пъти седмично пълнозърнести продукти. Бобовите храни са включени веднъж седмично. Киселото мляко 2% и 3,6% по БДС, сиренето и кашкавалът са без растителни мазнини също по БДС, натуралният сок е 100%.

Всички детски заведения на територията на общината имат 4-кратен режим на хранене: сутрешна закуска, обяд и две подкрепителни закуски /предиобедна в 10 часа и следобедна/. Подкрепителната закуска в 10 ч. е плод.

При приготвяне на храната се използват здравословни кулинарни технологии, за мазнини се използват само слънчогледово олио и масло.

Приемът на течности се осигурява чрез предлагане на питейна вода, мляко, чай, натурални сокове.

ОБЩИНА БЕЛОВО

При извършените проверки се констатира следното:

Във всички детски заведения в общината се изготвят седмични менюта с отразени: енергиен прием, белтъчини, мазнини, въглехидрати.

Среднодневният прием на храните е съобразен с примерния продуктов набор. Включени са всички основни хранителни групи.

В детската градина в с. Сестримо от представеното зимно меню се констатира недостатъчен прием на месо и пълнозърнести продукти - на директора бе оказана методична помощ. При последващи проверки несъответствията с нормативните уредби бяха отстранени.

Ежеседмично на децата се предлага рибно ястие, както и бобови храни.

Сиренето и кашкавалът са без растителни мазнини по БДС, натуралният сок е 100%.

При изготвяне на менюто участват медицинската сестра, готвачът и домакинът на детското заведение. Всички менюта се одобряват от директорите.

Всички детски заведения на територията на общината имат 4-кратен режим на хранене: сутрешна закуска, обяд и две подкрепителни закуски /предиобедна в 10 часа и следобедна/. Подкрепителната закуска в 10 ч. е плод.

Седмичните менюта са изготвени съобразно изискванията на Наредба № 6. При приготвяне на храната се използват здравословни кулинарни технологии, за мазнини се използват само слънчогледово олио и масло.

Предлагат се пресни зеленчуци във вид на салати към основното обедно хранене.

Приемът на течности се осигурява чрез предлагане на питейна вода, мляко, чай, натурални сокове.

ОБЩИНА БРАЦИГОВО

В проверените детски заведения в общината се изготвят седмични менюта с отразени: енергиен прием, белтъчини, мазнини, въглехидрати.

При посещение в детската градина в с. Бяга се установи недостатъчен прием на пресни зеленчуци и месо, а в ястията на обяд в с. Бяга и с. Исперихово се предлага само пилешко месо. В с. Козарско се установи недостатъчен прием на пълнозърнести продукти.

На директорите е оказана методична помощ за отстраняване на пропуските и при следващите посещения в детските заведения несъответствията с нормативните изисквания бяха отстранени. Менютата на градините са разнообразни, с включени представители на основните хранителни групи. Стойностите на енергия, белтъчини, мазнини и въглехидрати отговарят на изискванията на Наредба № 6 и Наредба № 2.

Ежеседмично се предлага рибно ястие и ястия с бобови храни.

Всички детски заведения на територията на общината имат 4-кратен режим на хранене: сутрешна закуска, обяд и две подкрепителни закуски /предиобедна в 10 часа и следобедна/. Подкрепителната закуска в 10 ч. е плод.

Сиренето и кашкавалът са без растителни мазнини по БДС, натуралният сок е 100%, киселото мляко е 2% и 3,6% по БДС.

За приготвяне на храната се използват здравословни кулинарни технологии, използваните мазнини са слънчогледово олио и масло.

ОБЩИНА ВЕЛИНГРАД

При извършените проверки се констатира следното:

В проверените детски заведения в общината се изготвят седмични менюта с отразени: енергиен прием, белтъчини, мазнини и въглехидрати. Менютата са разнообразни с включени пресни зеленчуци в обедно хранене под формата на салати.

Ежеседмично на децата се предлага рибно ястие. Киселото мляко 2% и 3,6% по БДС, сиренето и кашкавалът са без растителни мазнини също по БДС, натуралният сок е 100%, каймата е от мляно на място месо.

От проверка на сезонните менюта, изпратени в РЗИ Пазарджик за ДГ „Юри Гагарин" с. Света Петка се констатира занижено количество на пресни зеленчуци. Месото в основните ястия на обяд е само пилешко.

От проверка на сезонните менюта в детска градина „Еделвайс" се констатира занижен прием на мляко за детска ясла. Менютата бяха разнообразни с включени пресни зеленчуци под формата на салати за обедно хранене. Осигурен е поне 5-кратен прием на пълнозърнести продукти и поне 3 вида плод и пресен зеленчук седмично. При изготвяне на менютата персоналът се придържа към препоръчителния среднодневен продуктов набор.

При последващи проверки в детските заведения се констатира, че несъответствията с наредбите са отстранени.

При изготвяне на менюто в детските заведения участват медицинската сестра, готвачът и домакинът.

Проверените детски заведения на територията на общината имат 4-кратен режим на хранене: сутрешна закуска, обяд и две подкрепителни закуски /предиобедна в 10 часа и следобедна/. Подкрепителната закуска в 10 ч. е плод.

При приготвяне на храната се използват здравословни кулинарни технологии, за мазнини се използват само слънчогледово олио и масло.

Приемът на течности се осигурява чрез предлагане на питейна вода, мляко, чай, натурални сокове.

ОБЩИНА ЛЕСИЧОВО

В проверените детски заведения в община се изготвят седмични менюта с отразени: енергиен прием, белтъчини, мазнини и въглехидрати.

В детската градина в с. Лесичово се констатира, че предлаганите ястия на децата са с ниски енергийни стойности. Недостатъчен е приемът на пресни зеленчуци, както и недостатъчен е приемът на пълнозърнести продукти. На директора на детското заведение се препоръча енергийният прием да отговаря на изискванията на Наредба № 6, да се завиши предлагането на пресни зеленчуци и да се осигури поне 5-кратен прием на пълнозърнести продукти.

Ежеседмично на децата се предлага рибно ястие. Киселото мляко 2% и 3,6% по БДС, сиренето и кашкавалът са без растителни мазнини също по БДС.

Проверените детски заведения на територията на общината имат 4-кратен режим на хранене: сутрешна закуска, обяд и две подкрепителни закуски /предиобедна в 10 часа и следобедна/. Подкрепителната закуска в 10 ч. е плод.

Приемът на течности се осигурява чрез предлагане на питейна вода, мляко, чай, натурални сокове.

ОБЩИНА ПАЗАРДЖИК

При извършените проверки в детските градини от община Пазарджик и от поверки на сезонните менюта се констатира следното:

Във всички детските заведения в община Пазарджик се изготвят седмични менюта с отразени: белтъчини, мазнини, въглехидрати и енергиен прием. В менютата са включени представители на всички хранителни групи.

В ДГ "Здравец" гр. Пазарджик се констатира недостатъчен прием на мляко за групите от детска градина и тези от детска ясла, енергийният прием не отговаря на Наредба №6. На директора на детското заведение се препоръча да се спазват изискванията на нормативните документи и при изготвяне на менюто да се придържат към препоръчителния среднодневен продуктов набор.

В ДГ "Веселка" с. Ивайло при проверка се констатира несъответствие на стойностите на енергия, белтък, мазнини и въглехидрати с Наредба № 6, недостатъчен прием на мляко и пресни сезонни зеленчуци. Като причина за тези несъответствия бе посочено скорошното назначаване на работа на домакина, който изготвя менютата. На място в детската градина му се оказана методична помощ, като беше поканен за допълнителен инструктаж в РЗИ след изготвяне на нови менюта. На срещата в РЗИ бяха проверени новите менюта, като се дадоха допълнителни насоки за съставянето им.

При изготвяне на менюто в детските заведения в община Пазарджик участват медицинската сестра и домакинът на детското заведение. Всички менюта се одобряват от директорите. При изготвяне на менютата, с малки изключения, персоналът се придържа към препоръчителния среднодневен продуктов набор. В менютата на по-голяма част от детските заведения в община Пазарджик, стойностите на енергия, белтък, въглехидрати и мазнини отговарят на изискванията на Наредба № 2 и Наредба № 6.

Всички детски заведения на територията на общината имат 4-кратен режим на хранене: сутрешна закуска, обяд и две подкрепителни закуски /предиобедна в 10 часа и следобедна/. Подкрепителната закуска в 10 ч. е плод. Поне веднъж седмично са включени бобови храни и рибно ястие.

Използват се здравословни кулинарни технологии. Мазнините, които се използват при приготвяне на ястията са слънчогледово олио и масло.

Приемът на течности се осигурява чрез предлагане на питейна вода, мляко, чай, натурални сокове.

ОБЩИНА ПАНАГЮРИЩЕ

Във всички детските заведения в община Панагюрище се изготвят седмични менюта с отразени: белтъчини, мазнини, въглехидрати и енергиен прием. В менютата са включени представители на всички хранителни групи.

При направените проверки и оценка на изпратените сезонни менюта се констатира, че е занижен приемът на мляко, както и енергийният прием в две от детските заведения. Инспекторите от отдел ПБПЗ препоръчаха на директорите да се отстранят несъответствията с Наредба № 6. В останалите детски градини стойностите на енергия, белтък, въглехидрати и

мазнини отговарят на Наредба № 6 и Наредба № 2. Включени са пресни зеленчуци под формата на салати за обедно хранене. Приемът на месо, мляко, млечни продукти, пресни плодове и зеленчуци отговаря на препоръчителния среднодневен продуктов набор. Веднъж седмично са включени бобови храни. Ежеседмично на децата се предлага риба. Предлагат се пълнозърнести продукти поне в 5 приема.

Каймата е мляно месо, киселото мляко е 2% и 3,6% по БДС, сиренето и кашкавалът са без растителни мазнини също по БДС, натуралният сок е 100%.

Всички детски заведения на територията на общината имат 4-кратен режим на хранене: сутрешна закуска, обяд и две подкрепителни закуски /предиобедна в 10 часа и следобедна/. Подкрепителната закуска в 10 ч. е плод.

Използват се здравословни кулинарни технологии. Мазнини, които се използват при приготвяне на ястията са слънчогледово олио и масло.

Приемът на течности се осигурява чрез предлагане на питейна вода, мляко, чай, натурални сокове.

ОБЩИНА ПЕЩЕРА

При проверка в ДГ „Слънчо" се констатира занижен прием на мляко и месо, както и нисък енергиен прием. В ДГ „Иглика" бе препоръчано да се завиши приема на мляко и пълнозърнести продукти, както и да се осигури прием на поне 3 вида плод и пресни зеленчуци седмично. Оказана бе методична помощ на лицата, изготвящи менюто. На директорите на детските градини бе препоръчано да се спазват изискванията на Наредба № 2 и Наредба № 6 за здравословно хранене на деца. Несъответствията с посочените наредби са отстранени видно от сезонните менюта, изпратени по-късно в РЗИ Пазарджик.

В менютата са включени всички основни хранителни групи. Предлагат се поне по 3 вида плодове и зеленчуци седмично. Веднъж седмично се предлагат ястия с риба и бобови продукти. В голяма част от менютата продуктите съответстват на препоръчителните среднодневни продуктови набори.

Киселото мляко 2% и 3,6% по БДС, сиренето и кашкавалът са без растителни мазнини също по БДС, натуралният сок е 100%.

Всички детски заведения на територията на общината имат 4-кратен режим на хранене: сутрешна закуска, обяд и две подкрепителни закуски /предиобедна в 10 часа и следобедна/. Подкрепителната закуска в 10 ч. е плод.

Използват се здравословни кулинарни технологии. Мазнини, които се използват при приготвяне на ястията са слънчогледово олио и масло.

Приемът на течности се осигурява чрез предлагане на питейна вода, мляко, чай, натурални сокове.

ОБЩИНА РАКИТОВО

При извършените проверки се констатира следното:

Във всички детски заведения в община Ракитово се изготвят седмични менюта. В тях са отразени: белтъчини, мазнини, въглехидрати и енергиен прием. В менютата са включени представители на всички основни хранителни групи.

При проверките в ДГ „Митко Палаузов" и ДГ „Малина Тодорова" се констатира недостатъчен прием на пресни зеленчуци. В детска градина „Трети март" с. Дорково се констатира завишени стойности на енергийния прием, както и недостатъчен прием на мляко и пълнозърнести продукти.

Препоръчано е увеличаване предлагането на мляко и млечни продукти, както и предлагането на пресни зеленчуци според сезона. Енергийните стойности да са съобразени с изискванията на Наредба № 6 и Наредба № 2. Несъответствията в менютата на ДГ „Трети март" с. Дорково след проверките са отстранени, видно от сезонните менюта, изпратени в РЗИ Пазарджик.

Ежеседмично на децата се предлага риба. Киселото мляко 2% и 3,6% по БДС, сиренето и кашкавалът са без растителни мазнини също по БДС, натуралният сок е 100%.

При изготвяне на менюто участват медицинската сестра, готвачът и домакинът на детското заведение.

Всички детски заведения на територията на общината имат 4-кратен режим на хранене: сутрешна закуска, обяд и две подкрепителни закуски /предиобедна в 10 часа и следобедна/. Подкрепителната закуска в 10 ч. е плод.

Използват се здравословни кулинарни технологии. Мазнини, които се използват при приготвяне на ястията са слънчогледово олио и масло.

Приемът на течности се осигурява чрез предлагане на питейна вода, мляко, чай, натурални сокове.

ОБЩИНА СЕПТЕМВРИ

При извършените проверки се констатира следното:

В проверените детски заведения в община Септември се изготвят седмични менюта с отразени: белтъчини, мазнини, въглехидрати и енергиен прием. В менютата са включени представители на всички основни хранителни групи.

При направена проверка в ДГ „Приказни герои" - филиал с. Ковачево се констатира, че предлагането на мляко е недостатъчно, както и липсва подкрепителна закуска в 10 ч. в някои от предоставените менюта през началото на месец септември. Регистрира се и разминаване на стойностите на енергия, белтък, въглехидрати и мазнини с изискванията на Наредба № 6. Като причина за това бе посочено нередовните доставки в началото на учебната година. След проверката, в РЗИ Пазарджик се изпратиха сезонни менюта, от които се констатира, че несъответствията с нормативната уредба са отстранени.

При проверки в детските заведения в ДГ „Пъстроцветна дъга" в с. Виноградец, в ДГ „Слънчево детство" в с. Лозен и в ДГ „Приказно вълшебство" в гр. Септември, се предписа да се завиши приема на пресни сезонни зеленчуци.

При проверка в ДГ „Пътроцветна дъга" изнесена група в с. Карабунар се констатира че ястията от менютата несъответстват на тези от калкулационните ведомости. Не са отразени и промените в ястията, следователно не може да се направи реална оценка на храненето. За констатираните несъответствия на директора на детското заведение се връчи Предписание за

извършване на хигиенни мероприятия. При последваща проверка за изпълнение на предписанието се констатира, че нарушенията са отстранени.

По време на проверка по сигнал в ДГ „Приказно вълшебство" гр. Ветрен не бяха представени предварително изготвени менюта за някои от седмиците, както и наличие на замразено предварително сварено телешко месо. На директора на детското заведение се връчи Предписание за извършване на хигиенни мероприятия. При направена последваща проверка за изпълнение на предписанието не беше представено предварително изготвено меню за текущата седмица и на директора на детското заведение се връчи акт за установяване на административни нарушения.

Ежеседмично на децата в община Септември се предлага риба, както и бобови ястия. Киселото мляко 2% и 3,6% по БДС, сиренето и кашкавалът са без растителни мазнини също по БДС, натуралният сок е 100%.

При изготвяне на менюто участват медицинската сестра, готвачът и домакинът на детското заведение. Всички менюта се одобряват от директорите.

Всички детски заведения на територията на общината имат 4-кратен режим на хранене: сутрешна закуска, обяд и две подкрепителни закуски /предиобедна в 10 часа и следобедна/. Подкрепителната закуска в 10 ч. е плод.

Използват се здравословни кулинарни технологии. Мазнини, които се използват при приготвяне на ястията са слънчогледово олио и масло.

Консумацията на сол и захар е съобразена с препоръчваните количества.

Приемът на течности се осигурява чрез предлагане на питейна вода, мляко, чай, натурални сокове.

ОБЩИНА СТРЕЛЧА

При извършените проверки се констатира следното:

В детското заведение се изготвят седмични менюта с отразени: белтъчини, мазнини, въглехидрати и енергиен прием.

В менютата са включени всички хранителни групи.

Дневният прием на основните хранителни вещества – белтъчини, мазнини и въглехидрати, както и среднодневният енергиен прием, отразени в седмичните менюта са съобразени с нормативните изисквания. Продуктите от менютата съответстват на препоръчителния среднодневен продуктов набор.

Ежеседмично на децата се предлага риба и бобови ястия. Пет пъти седмично се предлагат пълнозърнести продукти, каймата е от мляно месо, киселото мляко 2% и 3,6%, натуралният сок е 100%.

Предлагат се най-малко три вида плодове и зеленчуци седмично. Зеленчуците се предлагат предимно пресни под форма на салатки към обедното хранене.

При изготвяне на менюто участват медицинската сестра, готвачът и домакинът на детското заведение. Менюто се одобрява от директора. Рецептите в седмичните менюта са

подбрани от „Сборник рецепти и ръководство за здравословно хранене на децата от 3 до 7-годишна възраст".

Предлага се подкрепителната закуска в 10 ч. - плод.

Използват се здравословни кулинарни технологии. Мазнини, които се използват при приготвяне на ястията са слънчогледово олио и масло.

Приемът на течности се осигурява чрез предлагане на питейна вода, мляко, чай, натурални сокове.

ОБЩИНА СЪРНИЦА

При направените проверки в ДГ „Мир" гр. Сърница и ДГ „Мир" филиал с. Медени поляни се констатира:

Средноседмичният прием на основните хранителни вещества – белтъчини, мазнини и въглехидрати, както и среднодневният енергиен прием, отразени в седмичните менюта са съобразени с нормативните изисквания. В менютата се включени всички основни хранителни групи.

Ежеседмично на децата се предлага риба и бобови ястия. Пет пъти седмично се предлага пълнозърнест хляб и пълнозърнести продукти. Количеството на продуктите, вложени в ястията се доближава до препоръчителния продуктов набор с изключение на пресните зеленчуци, приемът на коита при проверка в ДГ „Мир" с. Медени поляни се констатира, че е занижен.

Предлаганото месо е 100% телешко и пилешко.

Киселото мляко 2% и 3,6% по БДС, сиренето и кашкавалът са без растителни мазнини също по БДС, натуралният сок е 100%.

Ежеседмично се предлагат най-малко по 3 вида пресни плодове.

При изготвяне на менюто участват медицинската сестра и домакинът на детското заведение. Менюта се одобряват от директора.

Подкрепителната закуска в 10 ч. - плод.

Приемът на течности се осигурява чрез предлагане на питейна вода, мляко, чай, натурални сокове.

ИЗВОДИ:

Оценката на храненето на децата в детските градини на област Пазарджик се извърши въз основа на направените проверки и проверени сезонни менюта, изпратени от детските заведения в РЗИ Пазарджик. При необходимост на директорите, медицинските сестри и домакините на детските градини, инспекторите от отдел ПБПЗ оказваха методична помощ. На срещи с лицата, които изготвят седмичните менюта се коментираха трудностите, които срещат при изготвяне на менютата, както и изискванията на нормативните документи.

Резултатите от направените проверки и оценка на менютата показват следното:

Детските заведения на територията на област Пазарджик имат 4-кратен режим на хранене: сутрешна закуска, обяд и две подкрепителни закуски /предиобедна в 10 часа и следобедна/.

Приемът на основните хранителни групи в детските заведения е, както следва:

Среднодневният прием на мляко и млечни продукти е в норма, с малки изключения. Млечните продукти, които се предлагат, са предимно сирене, кашкавал и извара по БДС, без растителни мазнини.

Препоръчителните среднодневни количества за месото и месните продукти с малки изключения са в норма. Месото, което се предлага е основно пилешко, телешко и свинско. Много детски заведения разполагат с машина за мелене на месо, на останалите е препоръчано да предлагат мляно месо, а не готова кайма. Не се допуска предлагането на промишлено произведени месни заготовки /кебапчета, кюфтета, кърначета и др./ Детските заведения веднъж седмично са включили в менюто риба или рибно ястие /супа/.

В менютата присъстват също риба и бобови храни поне веднъж седмично.

Предлагането на пресни плодове и зеленчуци в повечето детски заведения достига препоръчителните норми /най-малко 3 вида седмично/. Подкрепителната закуска преди обед е предимно от пресни плодове и по-рядко зеленчуци.

Приемът на течности се осигурява чрез предлагане на питейна вода, мляко, чай, натурални сокове и фрешове от плодове.

Използват се здравословни кулинарни технологии. Мазнини, които се използват при приготвяне на ястията са слънчогледово олио и масло, не се допуска предлагането на храни, съдържащи хидрогенирани мазнини.

При проверките в детските заведения се обърна внимание да се завиши вътрешния контрол при изготвяне на менютата по отношение на среднодневния продуктов набор за съответните възрастови групи.

Може да се обобщи, че храненето в детските заведения в област Пазарджик е разнообразно, с включени представители на всички основни хранителни групи.

До РУО Пазарджик бе изпратено писмо, с молба да се уведомят детските заведения на територията на област Пазарджик, при наличие на деца със здравословни проблеми, нуждаещи се от диетично хранене, да изпратят информация в РЗИ Пазарджик, като се посочи дали същото е осигурено и по какъв начин.

В РЗИ Пазарджик постъпи информация за наличие на 6 такива деца. Едно от децата се намира в детско заведение в гр. Пещера и има хранителна алергия и непоносимост към яйца. За да се осигури неговото хранене ястията с яйца за него се отделят от общата храна и не се добавят яйца. Останалите 5 деца са в детски заведения в гр. Пазарджик. Предвид проблема на децата, видно от приложената медицинска документация е разрешено внасянето на храна от родителите в детските заведения при спазване на необходимите условия на безопасност при приготвянето и съхранението ѝ, с разрешение на Директора на ОДБХ – Пазарджик.

II. Оценка на ученическото хранене в област Пазарджик

През 2023 г. на територията на област Пазарджик за спазване изискванията на Наредба № 37 за здравословно хранене на учениците са извършени 64 бр. проверки в следните обекти:

38 бр. проверки в училища

10 бр. в бюфети и павилиони, разположени на територията на училищата

5 бр. в кухни-майки

3 бр. в ученически столове

2 бр. на вендинг машини на територията на училища.

3 бр. проверки на хранене в домове за деца

3 бр. на ученически лагери

На територията на областта са регистрирани два ученически стола, в които се приготвя и предлага храна на децата – в гр. Белово и гр. Септември. Храната за обедното хранене за децата от всички други училища в областта се приготвя от кухни-майки и се доставя до учебното заведение. В хода на текущия здравен контрол служители от отдел ПБПЗ, Д ОЗ констатираха:

Закуските, които се осигуряват на децата са основно тестени. Единични са случаите, в които се предлагат сандвичи с месна и/или зеленчукова компонента.

Обедното хранене се извършва по предварително изготвени седмични менюта, като не във всички са отразени калории, мазнини, белтъчини и въглехидрати. Не се посочва точно вида на предлаганите гарнитури и плодове. Рядко се регистрират менюта, в които не присъства веднъж седмично рибно ястие и два пъти пълнозърнест хляб. Храната се приготвя по „Сборник рецепти за ученическите столове и бюфети" на издателство „Техника". Необходимото количество пресни плодове и зеленчуци, както и на млякото обикновено се осигуряват чрез програмите „Училищен плод" и „Училищно мляко".

Обикновено за обяд на децата се предлага комбинация от супа и основно ястие или основно ястие и десерт. При така изготвеното меню трудно се постигат необходимите стойности на калории за определената възраст, съгласно Наредба № 37 за здравословно хранене на учениците.

При извършените проверки от здравните инспектори е препоръчвано на децата да се осигурят три ястия в обедното хранене и да се завиши количеството на предлаганите пресни зеленчуци.

За констатирани несъответствия при изготвянето на седмичното меню и нарушаване разпоредбите на Наредба № 37 за здравословно хранене на учениците в една кухня-майка бе издадено Предписание за провеждане на задължителни хигиенни мероприятия. При следваща проверка неблагополучията бяха отстранени.

При проверките в павилионите и бюфетите на територията на училищата основни нарушения са предлагането на десерти от рода на Snickers, Twix, Lion Kit-Kat, които са шоколадови десерти, но същевременно са с високо захарно съдържание. За констатирани нарушения на Наредбата в един от павилионите бе издадено Предписание за провеждане на задължителни хигиенни мероприятия. При следваща проверка неблагополучията бяха отстранени.

Във вендинг машините, разположени на територията на училищата се предлагат основно храни и напитки, разрешени от Наредбата с леки изключения, които след разговори със собственика на машините биват отстранявани.

АНАЛИЗ НА РЕЖИМНАТА НАТОВАРЕНОСТ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК ЗА 2023 ГОДИНА

Оценката на учебните програми за 2023 година се осъществи въз основа на Наредба № 10 от 19.06.2014 г. на МЗ, /Обн. ДВ, в бр. 54 от 1 юли 2014 г., изм. и доп. ДВ, бр. 31 от 18 април 2017 г./. С прилагането на този нормативен акт на Министерство на здравеопазването се определят изискванията към учебните разписания при целодневна форма на обучение и изискванията към целодневната организация на учебния ден, като е регламентирано и времето за обедно хранене и почивка за всички ученици.

Училищата на територията на област Пазарджик са 110 на брой и два центъра за специална образователна подкрепа; начални училища - 12, основни училища - 55, средни училища - 18, професионални гимназии - 15, обединени училища - 5, Спортно училище - 1, ВУИ - 1, Профилирана езикова гимназия „Бертолт Брехт" - 1, Профилирана математическа гимназия „К. Величков" - 1, Профилирана Гимназия „Ив. Сергеевич Аксаков".

За отчетния период (II-ри срок 2022/2023 г. и I-ри срок на 2023/2024г.) са издадени общо 318 протокола за оценка на седмични учебни разписания, от които 240 съгласувани и 78 несъгласувани учебни програми. Разпределението за учебните срокове е както следва:

- II-ри срок 2022/2023 г. - 154 издадени становища, от които 120 съгласувани учебни програми и 34 несъгласувани учебни програми.

- I-ри срок на 2023/2024 г. - 164 издадени становища, от които 120 съгласувани и 44 несъгласувани.

При настъпили промени в учебните програми по време на учебната година училищата внасяха за оценка и съгласуване седмичните разписания в 15 дневен срок.

Най–чести причини за несъгласуване на седмичните учебни разписания са неспазване изискванията на:

- чл. 3, т. 3 на Наредба № 10 за осигуряване минимум един час за учебните предмети от културно-образователните области „Изкуства", „Бит и технологии" или „Физическа култура и спорт" за учениците в основната образователна степен.

- чл. 4 на Наредба № 10 за задължителните учебни часове за всеки от дните в седмичното разписание – пет учебни часа /1-4 клас/, шест учебни часа /5-8 клас/, седем учебни часа в два дни от седмицата /9-12 клас/.

- чл. 6, т. 1 на Наредба № 10 - при целодневна организация на учебния ден, когато задължителните и избираемите учебни часове се провеждат до обяд, а дейностите по самоподготовка, организиран отдих и физическа активност и заниманията по интереси се провеждат след обяд, в последните два учебни часа се провеждат дейности по самоподготовка.

- Чл. 6, ал. 3 на Наредба 10 – в учебните програми не е отразено и осигурено, не по-малко от 30 минути за обедно хранене на учениците и 30 минути за организиран отдих преди началото на учебните занимания следобяд.

Това нарушение е доста често допускано. Обяснението е свързано с нормативните изисквания на МОН, увеличен брой часове от следобедните занятия. По нормативни изисквания на МОН, училищата могат да избират до три самоподготовки и три занимания по интереси. Обедното хранене и времето за отдих влизат във времето за „Организиран отдих и занимания по интереси", които се водят следобедни часове и са свързани с хорариума на преподавателя, който ги води.

При оценка на учебните програми инспекторите се натъкват на дни от седмицата, в които децата пребивават от 7,30 до 17,00 ч., включително и куриози до 18.30 ч., 18,45 ч. Със следобедни занятия и включени ФУЧ-ове по физическо, религия, допълнителен час на класа. При такива казуси е търсено съдействието на експертите от РУО Пазарджик, които активно съдействаха на инспекторите от отдел ПБПЗ и оказаха също методическа помощ на директорите на училищата за отстраняване на констатираните неблагополучия.

- Некоректно изписване на следобедните занятия при целодневна организация на учебния процес, което затруднява работата на инспекторите и по-трудно се регистрират несъответствия в учебната програма.

Трудност при изготвяне на седмичните учебни разписания директорите на училищата срещат поради: намален брой учители и намален брой на паралелки, в резултат на което един учител преподава по няколко учебни дисциплини или в няколко учебни заведения; слети паралелки в някои населени места; двусменен режим на работа в определени училища.

През отчетния период са проведени индивидуални консултации с лицата, изготвящите седмичните учебните програми. Оказана им бе методична помощ за правилно структуриране на учебните часове в седмичните разписания.

При целодневна организация на учебния процес, не винаги на учениците се осигурява качествено обедно хранене /понякога такова не е осигурено и липсва/, както и оптимални условия, особено на малките ученици от начален етап за отдих и почивка.

Всичко това е предпоставка за физическа, психическа и емоционална натовареност на децата и може да бъде причина в бъдеще за развитие на социално значими заболявания.

III. ПРОФИЛАКТИЧНИ ПРОГРАМИ

През 2023 г. отдел ПБПЗ работи по следните здравно–профилактични програми:

1.Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести 2022-2025 г.

2.Национална програма за профилактика и контрол на ХИВ/СПИН и СПИ в Република България 2021-2025 г., приета с Решение № 594/12.08.2021 г. на Министерския съвет

Заповед РД- 01-515/20.09.23 г.

3.Национална програма за профилактика, ранна диагностика на туберкулозата

4. Национален план за действие за периода 2022 – 2023 г. към Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021 – 2030 г.

5. Национален план за действие за намаляване нивата на радон 2023-2027 г. Заповед РД-01-571/17.10.2023 г.

6. Национална програма за първична профилактика на рака на маточната шийка 2021 – 2024 г. Заповед № РД-01-543/04.10.2023 г.

НАДПЛАНОВО

7. Националната програма за подобряване на ваксинопрофилактиката на сезонния грип и на пневмококовите инфекции при лица на и над 65 г. 2023-2026 г.

8. Националната програма за превенция и контрол на вирусните хепатити (НППКВХ) 2021-2030 г., приета с Решение № 293/01.04.2021 г. на Министерския съвет (МС)

9. Национална програма за подобряване на майчиното и детско здраве 2021-2030 г. Заповед РД-01-578/19.10.2023 г.

10. Национална програма за профилактика на ротавирусните гастроентерити в Република България 2022 - 2025. РД-01-566/13.10

11. Националната програма за превенция и контрол на вирусните хепатити (НППКВХ) 2021-2030 г., приета с Решение № 293/01.04.2021 г. на Министерския съвет (МС)

12. Национална програма на МВР „Детско полицейско управление"

ОТЧЕТ ЗА 2023 Г. ПО НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ХРОНИЧНИТЕ НЕЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ 2021 – 2025 г.

1. Управление и координиране на дейностите по програмата.

През 2023 г. основна цел на РЗИ-Пазарджик при осъществяване на дейности по Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести НП ПХНБ, бе да се подобри здравето на населението и да се повиши качеството на живот чрез намаляване на преждевременната смъртност, заболеваемост и последствията за здравето от основните хронични незаразни болести, като се редуцира нивото на най-често срещаните рискови фактори: поведенчески, биологични, психосоциални, чрез намаляване разпространението на тютюнопушенето, злоупотребата с алкохол, подобряване на храненето и увеличаване на физическата активност.

2.Реализиране на дейности, насочени към намаляване на факторите на риска, водещи до ХНБ.

2.1.Повишаване нивото на информираност, обучение и включване на населението в дейности по програмата.

2.1.1 Провеждане на кампании за информиране на населението, особено на децата и младежите за здравните рискове при употребата на **тютюневи изделия**, развитието на зависимост, медицинската и социалната цена на употребата на тютюневи изделия, опасностите от излагане на цигарен дим, ползата от прекратяване на пушенето, живот без цигарен дим и др.

В рамките на календарната 2023 година бяха реализирани следните дейност по НП ПХНБ:

- Проведено обучение в Дневен център за работа с деца с. Алеко Константиново, на тема „Вредата от тютюнопушенето".

- Проведено обучение в гр. Пазарджик, Център за работа с деца, кв. Запад, на тема „Вредата от тютюнопушене".

- Изнесен ККОТ в Читалище „Никола Йонков Вапцаров" гр. Пазарджик

- Обучение с ученици от гр. Велинград, ОУ "Христо Ботев" на тема „Вредата от тютюнопушенето".

- Проведено обучение в СУ "Д-р Петър Берон" гр. Пазарджик на тема „Вредата от тютюнопушенето".

- Проведено обучение в НУ "Н. Фурнаджиев" гр. Пазарджик на тема „Вредата от тютюнопушенето".

- По повод 31 май Световния ден за борба с тютюнопушенето в РЗИ Пазарджик бе обявен „Ден на отворените врати".

2.1.2 Ежегодно организиране и провеждане на образователно-информационни кампании за повишаване информираността на населението относно здравния риск от употребата и злоупотребата с **алкохол**, алкохолната зависимост и нейните здравни, социални и икономически последици, риска от консумацията на некачествен произведен алкохол и възможностите за справяне със ситуациите, водещи до злоупотреба с алкохол.

По проект **„Детско полицейско управление",** съвместно с представители на ОД на МВР бяха изнесени обучения на тема: „Вредата от алкохола" в:

- гр. Панагюрище, ОУ „Проф. Марин Дринов"
- гр. Пазарджик, НУ „Н. Фурнаджиев"
- гр. Пещера, ОУ „П. Р .Славейков"
- гр. Велинград , СУ „Христо Ботев"
- гр. Септември, СУ „Христо Ботев"

На 12.05.2023 г. се проведе обучение в Дневен център за работа с деца от улицата, с. Алеко Константиново на тема „Вредата от алкохола".

2.1.3. За популяризиране модела на здравословно хранене:

- Обучение на тема „Здравословно хранене" в ДГ с. Ивайло на 23.02.2023 г.

През 2023 г. по инициатива на РЗИ Пазарджик се проведе Световна седмица на кърменето в град Пещера.

В сградата на Община Пещера на 3 август г-жа Благовеста Костова акушерка от Алианса на Българските акушерки изнесе презентация на тема: „Кърменето - стъпка по стъпка". Поканени да присъстват на срещата бяха бременни жени от община Пещера, родилки, кърмещи жени и жени във фертилна възраст.

- На 14.06.2023 г. в ромската махала на гр. Стрелча бе изнесена лекция на тема „Ползите от кърменето".

Инспектори от здравната инспекция раздадоха здравно-промотивни материали на участниците в събитието.

2.1.4. Физическа активност

- На 25.09.2023 г. бе проведен обучителен семинар със медицинските специалисти от детските градини и училищата на област Пазарджик в Младежки дом,

град Пазарджик. Темата на семинара бе „Ползите от двигателната активност".

- През месец октомври 2023 г. главен инспектор от отдел ПБПЗ, Д ОЗ при РЗИ-Пазарджик взе участие в Национална информационна среща за повишаване капацитета на специалистите от РЗИ в областта на здравословното хранене и физическата активност в град Велико Търново, в рамките на Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести.

- На 10.10.2023 г. бе проведено обучение в Дневен център за работа с деца от улицата, с. Алеко Константиново на тема „Физическа активност и спорт - най-краткият път към здравето".

- На 20.11.2023 г. бе проведен празник посветен на здравето в НУ „Св. Св. Кирил и Методий" с. Черногорово. Събитието премина под мотото „Заедно за здраве и дълголетие" и се организира от училището по Национална програма на МОН „Заедно за всяко дете", модул 2 „Добри практики за взаимодействие с родителите на децата и учениците." Темите, които бяха обхванати – **физическа активност, здравословно хранене и лична хигиена.**

3. Включване на структури от здравната система, обществени структури и общности в дейности по програмата

При осъществяване на целите и задачите по НП ПХНБ РЗИ Пазарджик активно си сътрудничи с представители на РУО-Пазарджик, детски и учебни заведения. Устойчиво във времето е сътрудничеството на РЗИ Пазарджик с ОД на МВР-Пазарджик по Национална програма „Детско полицейско управление".

4.Финансови ресурси по програмата

Във връзка с изпълнение на заповед №РД-01-447/11.08.2023 г., № РД-03-245/03.11.2023 г. на Министъра на здравеопазването за възлагане на дейности за 2023 г. по НППХНБ 2021-2025 г. РЗИ Пазарджик прилага следната план-сметка:

ПЛАН – СМЕТКА

за финансово обезпечаване на разходите по

Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести за 2023 г.

Дейност	**Изразходвани средства**
Промотивни материали	800.00 лв.
Общо	800.00 лв.

С усвоените средства бяха закупени материали за провеждане на кампании през 2024 година.

ДОКЛАД ЗА ИЗВЪРШЕНИТЕ ДЕЙНОСТИ ОТ ОТДЕЛ ПБПЗ, Д ОЗ ПО НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И КОНТРОЛ НА ХИВ/СПИН И СПИ В ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК – 2023 г.

Във връзка с изпълнението на целите и задачите на Национална програма за превенция и контрол на ХИВ и СПИ в РБ, отдел „Профилактика на болестите и превенция на здравето", реализира следните дейности:

На 01.02.2023 г. – обучение на тема: „СПИ и превенция на рисково сексуално поведение" - ЦНСТ Пазарджик, кв. Запад – 8 младежи.

Втори етап от Национална АНТИСПИН кампания по повод 14 февруари - „Ден на влюбените"

Отдел ПБПЗ реализира кампания в периода от 07.02.2023 г. до 17.02.2023 г. включваща следните дейности:

1. Периодът от 07.02.2023 г. до 17.02.2023 г. бе обявен за „Седмици за безплатно и анонимно изследване за ХИВ/СПИН с бързи тестове" в РЗИ Пазарджик. От 9.00 ч. до 16.00 ч. всеки желаещ, можеше да провери безплатно своя ХИВ статус в лабораторията на здравната инспекция.
2. Предоставени бяха филми: «Ти гониш», «Екстази», «Какво знаем/не знаем за пубертета» и др.
3. На 7 февруари се проведе обучение на ученици от 9 клас в СУ „Г. Брегов" гр. Пазарджик на тема" „СПИ и контрацептивни методи".
4. На 8 февруари обучение на тема „СПИ и превенция на рисково сексуално поведение" с ученици от 9 клас от СУ „Г. Брегов" гр. Пазарджик – 15 ученици.
5. На 14 февруари началник отдел ПБПЗ изнесе презентация на тема «ХИВ/СПИН и как да се предпазим» на ученици от ПГХВТ Атанас Ченгелев – гр. Пещера – 40 ученици.
6. 14 февруари бе отбелязан със съвместна информационна кампания между РЗИ Пазарджик, ОСНВ–Пазарджик и БМЧК-Пазарджик.

На центъра на гр. Пазарджик младежи раздадоха валентинки и презервативи, осигурени от ОСНВ-Пазарджик.

7. На 17.02.2023 г. в ЕГ „Бертолт Брехт" гр. Пазарджик, екип на РЗИ Пазарджик /началник отдел ПБПЗ и лаборант от Д НЗБ – МИ/ изследваха желаещи ученици навършили 18 г. с бързи тестове за ХИВ – 19 ученици.
8. С цел популяризиране идеите на кампанията бе изготвен текст за интернет страницата на РЗИ Пазарджики бе изпратено прессъобщение до регионалните медии.

Европейска седмица на изследване и трети етап от Националната АНТИСПИН кампания

В периода от 15 до 22 май 2023 г. за 11-та поредна година се проведе Европейската седмица за изследване за ХИВ, вирусен хепатит В, вирусен хепатит С и сексуално предавани инфекции. Инициативата на Здравната инспекция бе обявена и реализирана и във връзка с третия етап от Националната АНТИСПИН кампания - Международния ден за съпричастност със засегнатите от ХИВ/СПИН.

Осигурена бе възможност всеки желаещ да се изследва безплатно и анонимно в лабораторията на РЗИ Пазарджик – гр. Пазарджик, ул. „Болнична" № 17 от 9.00 до

16.00. ч.

Тази година Международния ден за съпричастност със засегнатите от ХИВ/СПИН бе 21 май.

Инициативи по повод Седмица за съпричастност към хората живеещи с ХИВ

В периода на кампанията на училищата в област Пазарджик се предоставяха здравно-промотивни материали: „Стоп на наркотиците", филмите „Ти гониш", „Екстази", „Какво знаем/не знаем за пубертета" видео и аудио клипове изпратени от МЗ по програма „Превенция и контрол на ХИВ/СПИН".

На гимназистите се раздадоха и презервативи, осигурени от ОСНВ – Пазарджик.

На 18 май във ВУИ „Ангел Узунов" град Ракитово екип на РЗИ Пазарджик /началник отдел ПБПЗ и лаборант от Д НЗБ – МИ/ изследваха ученици с бързи тестове за ХИВ, хепатити В и С и раздадоха ЗПМ /презервативи и информационни материали/ - изследвани – 27 лица.

На 19 май в Централна градска част - гр. Пазарджик, съвместно с БМЧК – Пазарджик и ОСНВ - Пазарджик се раздаваха презервативи и информационни материали на гражданите на Пазарджик. Ситуирана бе панделка от червени балони.

На 22 май се проведе обучение с ученици от СУ „Д. Гачев", организирано от здравния медиатор към Община Пазарджик на тема: „СПИ – как да се предпазим" – 23 ученици.

На 30 май май се проведе обучение с ученици от ОбУ „св. Св. Кирил и Методии" гр. Пазарджик, организирано от здравния медиатор към Община Пазарджик на тема: „СПИ – как да се предпазим" – 25 ученици.

Във връзка с кампанията бе изготвено прессъобщение и изпратено до регионалните медии.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ЛЯТНА АНТИСПИН КАМПАНИЯ В ПЕРИОДА 14-31.08.2023 Г.

С цел увеличаване на информираността на младите хора и хората в риск относно начините на заразяване и предпазване от ХИВ, РЗИ Пазарджик се включи в обявената от Министерство на здравеопазването кампания по повод заключителния етап на Националната АНТИСПИН кампания в периода от 14 до 31 август.

РЗИ Пазарджик, в частност отдел ПБПЗ, Д ОЗ се в ключи в Националната кампания със следните инициативи:

1. Периодът от 14.08.2023 г. до 31.08.2023 г. бе обявен за „Седмици за безплатно и анонимно изследване за ХИВ/СПИН с бързи тестове" в РЗИ Пазарджик. От 9.00 ч. до

16.00 ч. и всеки желаещ жител на област Пазарджик /и не само/ можеше да провери безплатно своя ХИВ статус в лабораторията на здравната инспекция.

2. На 16.08.2023 г. инспектори от отдел „Профилактика на болестите и промоция на здравето" /ПБПЗ/, Д „Обществено здраве" съвместно с доброволци от Български младежки Червен кръст раздадоха здравно-информационни материали и презервативи в централна градска част на град Пазарджик.

3. На 17.08.2023 г. екип на РЗИ Пазарджик, включващ лаборант от МИ и инспектори от отдел ПБПЗ, изследваха желаещи потребители от ЦНСТ град Брацигово. Изнесена бе презентация на тема «ХИВ/СПИН и как да се предпазим» - 15 изследвани лица.

4. На 17.08.2023 г. в ромска махала град Брацигово, със съдействието на здравния медиатор към Община Брацигово се изнесе беседа пред младежи на тема: „Сексуално предавани инфекции, рисково поведение и нежелана бременност"

5. През целия период на кампанията се раздаваха здравно-промотивни материали, включително на плажове и басейни.

ДЕЙНОСТИ НА ОТДЕЛ ПБПЗ ПО ПОВОД 1 ДЕКЕМВРИ – СВЕТОВЕН ДЕН ЗА БОРБА С ХИВ/СПИН

По повод 1 декември – Световен ден за борба с ХИВ/СПИН, отдел „Профилактика на болестите и промоция на здравето", Д „Обществено здраве", при РЗИ Пазарджик, организира и реализира кампания в периода 20.11.2023 – 08.12.2023 г., включваща следните дейности:

1. Периодът от 20.11.2023 г. до 08.12.2023 г. бе обявен за Седмици на отворени врати за безплатно, анонимно изследване и информиране за ХИВ/СПИН в лабораторията на РЗИ Пазарджик.

2. Раздаваха се здравно-информационни материали и презервативи през целия период на кампанията.

3. На 21 ноември се проведе обучение с ученици от 11 класове от СУ „Г. Брегов" град Пазарджик. Презентация на тема: „Какво знаем и не знаем за ХИВ" и прожекция на филма „Екстази".

4. На 23 ноември бяха изследвани младежи от ЦНСТ град Пазарджик към БЧК Пазарджик, с бързи тестове за Хепатит В,С, ХИВ и Сифилис – 17 лица.

5. На 28-29.11.2023 г. се проведе работна обучителна среща с представители на МКБППМН в област Пазарджик, представители на отдели Закрила на детето, РУО и ОД на МВР. Поканени бяха гост лектори – професор Стойчева, инфекционист с дългогодишен опит и преподавател в МУ Пловдив и Валентина Гешева – Фонд за превенция на престъпността „Ига".

6. На 29.11.2023 г. се проведе обучение с ученици от 11 класове от СУ „Св. Св. Кирил и Методий" град Велинград. Презентация на тема: „Какво знаем и не знаем за ХИВ" и прожекция на филма „Екстази" – 40 ученици.

7. На 01.12.2023 г. от 9,40 ч. се проведе обучение с ученици от ПГХХТ – град Пазарджик. Презентация на тема: „Какво знаем и не знаем за ХИВ" и прожекция на филма „Екстази" – 50 ученици.

8. По повод Световния ден за борба с ХИВ/СПИН – 1 декември, от 11.00 ч. до 12.30 ч., в централна градска част на град Пазарджик, съвместно с Български младежки Червен кръст се раздадоха здравно-промотивни материали, червени балони и презервативи.

9. На 05.12.2023 г. от 10,50 ч. се проведе обучение с ученици от ПГХТ „Ат. Ченгелев" – град Пещера. Презентация на тема: „Какво знаем и не знаем за ХИВ" и прожекция на филма „Екстази" – 38 ученици.

През 2023 г. служителите от отдел „Профилактика на болестите и промоция на здравето" по Национална програма за превенция и контрал на ХИВ и СПИ са раздали:

- Здравно-промотивни материали – 2 176 бр.

- Презервативи - 1992 бр.
- Достигнати лица по време на кампании – 6 697 лица
- Изготвени прессъобщения – 10 бр.
- Отразени в публикации – 92 бр.

Отдел ПБПЗ, Д ОЗ се включи активно в изпълнение на дейностите по Заповеди на МЗ: Заповед РД- 01-515/20.09.23 г, Заповед РД-01-580/19.10.2023 г. **Организира разходването на отпуснатите средства, издаде здравно-промотивни и здравно-информационни материали, организира провеждането на работни, обучителни срещи.**

Оказа пълно съдействие на Д НЗБ при изпълнението и на други Национални програми свързани с профилактиката на инфекциозни заболявания, както и Д МД по „Национална програма Майчино и детско здраве".

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРОФИЛАКТИКА, РАННА ДИАГНОСТИКА НА ТУБЕРКУЛОЗАТА

През 2023 г. служителите от отдел Профилактика на болестите и промоция на здравето, съдействаха на „СБАЛПФЗ – д-р Н. Пенчев – Пазарджик" за провеждането на Седмици на отворените врати за извършване на безплатни прегледи за туберкулоза – отбелязани 3 кампании през годината. Началник отдел изготви и изпрати прессъобщения до регионалните медии – 3 бр. отразени в 26 публикации. На сайта на РЗИ Пазарджик бе публикувана информация за провежданите прегледи.

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ПЕРИОДА 2022 – 2023 Г. КЪМ НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА РАВЕНСТВО, ПРИОБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ НА РОМИТЕ 2021 – 2030 Г.

ОТЧЕТ ПРЕГЛЕДИ:

РЗИ-Пазарджик по Заповед № РД - 01-437/07.08.2023 г. на МЗ

Вид мобилен кабинет : Мобилен гинекологичен кабинет „MERCEDES ATEGO"
Регистрационен номер: СА 1915 МХ

Обхванати места : гр. Септември; общ. Септември - с. Ковачево, с. Лозен, с. Бошуля; община Лесичово - с. Церово, с. Динката.

Прегледани лица : 201 лица

Брой лица с диагностицирани заболявания: няма

Дадени са препоръки : За 1 лице, на което резултатът от цитологичното изследване от взета проба за цитонамазка е III –та група. Направена е препоръка за колоскопия.

Кратък анализ на извършената дейност : Извършени са 201 броя АГ- прегледи, взети са проби за цитологично изследване – 189 броя. Десет пациентки са без цитономазки, поради липса на полови органи и на две пациентки без цитонамазки е направен ехограф. За всички извършени прегледи са издадени АЛ при снета анамнеза с описание на обективното

състояние на пациента. Към АЛ са приложени и резултатите от цитологично изследване след взета проба от цитонамазка.

Разходвани средства: 12 500 лв.

Обхванати лица до 18 г: не

Обхванати лица над 18 г: 201

ОТЧЕТ ПРЕГЛЕДИ:

РЗИ-Пазарджик по Заповед № РД - 01- 437/07.08.2023 г. на МЗ

Вид мобилен кабинет : Мобилен мамограф „IVECO ML120E18FP" с рег. № СА 8868 НН и ремарке „GESAN DRS45M" с регистрационен № С8349ЕР

Обхванати места: гр. Септември, по предварително направен списък след проведена разяснителна кампания в селищата на община Септември

Прегледани лица: 150 лица

Брой лица с диагностицирани заболявания: няма

Дадени са препоръки: Дадени са препоръки за Ехомамография на 13 бр. пациентки - плътен паренхим, на 15 бр. пациентки – фиброкистозни промени, на 9 бр. пациентки – фибромастопатични промени, на 1 бр. пациентка – множество малокалибрени кистозни лезии, на 1 бр. пациентка – овална лезия с гладки контури в долен квадрант на ЛМЖ, на 1 бр. пациентка – по-плътен паренхим в ДМЖ, на 1 бр. пациентка – находка 2 см. в ЛМЖ

Кратък анализ на извършената дейност : Извършени са 150 броя мамографии, на 41 бр. пациентки са дадени препоръки за Ехомамография за доуточняване.

Разходвани средства : 10 000 лв.

Обхванати лица до 18 г : не

Обхванати лица над 18 г : 150

ОТЧЕТ ПРЕГЛЕДИ - ОБУЧИТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ ЗА 2023 Г. :

РЗИ-Пазарджик по Заповед № РД-01-424/02.08.2023 г. на МЗ

Брой проведени обучителни дейности (лекции, кампании и др.): 5

Обхванати населени места: гр. Септември; общ. Септември - с. Ковачево, с. Лозен, с. Бошуля; община Лесичово - с. Динката.

Теми на проведените обучения:

„Ползи от профилактичните прегледи", „Рак на маточната шийка – първична и вторична профилактика", „Ваксинопрофилактика".

Обхванати лица до 18 г. : 0

Обхванати лица над 18 г. : 62 лица

ОТЧЕТ ЗА ПРОВЕДЕНИ ОБУЧЕНИЯ ОТ ИНСПЕКТОРИ ОТ ОТДЕЛ ПБПЗ, Д ОЗ ПРЕЗ 2023 Г. ПО

Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021 – 2030 г.

Брой проведени обучителни дейности (лекции, кампании и др.): 20 бр.

Обхванати населени места и лица под 18 г. :

- 01.02.2023 г. „СПИ инфекции" - ЦНСТ Пазарджик, кв. Запад - 8 ученици
- 14.02.2023 г. „ХИВ/СПИН" - гр. Пещера, ПГХВТ "Ат. Ченгелев" – 20 ученици
- 23.02.2023 г. „Здравословно хранене" - ДГ с. Ивайло – 30 деца
- 13.04.2023 г. „Вредата от тютюнопушенето" – ДЦДУ с. Алеко Константиново – 20 ученици
- 13.04.2023 г. „Вредата от тютюнопушенето" - ЦНСТ Пазарджик, кв. Запад - 10 ученици
- 12.05.2023 г. "Вредата от алкохола" в ДЦДУ- с. Алеко Константиново - 15 ученици
- 18.05.2023 г. Изследвания за ХИВ/СПИН – ВУИ „Ангел Узунов" гр. Ракитово – 27 ученици
- 22.05.2023 г. „СПИ – инфекции" СУ „Димитър Гачев" – гр. Пазарджик - 25 ученици
- 30.05.2023 г. „СПИ – инфекции" СУ „Св. Св. Кирил и Методий" – гр. Пазарджик - 23 ученици
- 14.06.2023 г. „Пубертет" - НУ „Паисий Хилендарски" - гр. Стрелча - 25 ученици
- 14.06.2023 г. „СПИ. Кърмене. Ваксинопрофилактика" - гр. Стрелча ромска махала – 10 лица
- 23.06.2023 г. „Наркотици" ПГ ХХТ гр. Пазарджик - 70 ученици
- 17.08.2023 г. „СПИ и ХИВ/СПИН" в ЦНСТ гр. Брацигово - 15 ученици
- 17.08.2023 г. Изследвания за хепатит В, С и ХИВ в ЦНСТ гр. Брацигово – 9 изследвани
- 17.08.2023 г. „СПИ и ХИВ/СПИН", „Ваксинопрофилактика", „Рак на млечна жлеза – на време открит - предотвратим", в ромска махала гр. Брацигово – 10 лица.
- 10.10.2023 г. „Хигиената – щит срещу болестите. Движение и здраве" в ДЦДУ- с. Алеко Константиново" - 15 ученици
- 11.10.2023 г. „Вредата от райския газ" гр. Стрелча, СУ "Св. Св. Кирил и Методий" – 40 ученици
- 17.10.2023 г. „Наркотици" в гр. Велинград, ОУ "Г. Бенковски" - 25 ученици
- 20.11.2023 г. „Празник на здравето - хигиена, здравословно хранене, двигателна активност" - НУ "Кирил и Методий" с. Черногорово – присъствали 70 ученици
- 01.12.2023 г. „ХИВ – СПИ" в ПГХХТ гр. Пазарджик - присъствали 50 ученици
- 05.12.2023 г. „ХИВ/СПИН" в гр. Пещера, ПГХВТ "Ат. Ченгелев" – 38 ученици

Обхванати населени места и лица над 18 г.:

- 26.07.2023 г. Изследвания за хепатит В, С и ХИВ – ЦПЗ „Човеколюбие" Пазарджик - 10 присъствали
- 13.10.2023 г. „Грип. Ковид -19. Ваксинопрофилактика – ползи." в ЦПЗ „Човеколюбие" Пазарджик - 25 присъствали
- 27.10.2023 г. Работна среща със здравни медиатори от област Пазарджик на тема „ХИВ/СПИН. Работа на терен с маргинализирани общности и рискови групи" – в РЗИ Пазарджик - 12 присъствали

СУИЦИДОПРОФИЛАКТИКА

През 2023 г. се изготви Годишен анализ на суицидната ситуация в област Пазарджик. Ежемесечно се попълват суицидни карти подадени от Д МД в Национален електронен регистър на самоубийствата в РБ.

ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА ПО НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ОБЛЪЧВАНЕ ОТ РАДОН 2023-2027 Г. ЗА 2023 ГОДИНА

През **2023 г.** по Национален план за действие за намаляване на риска от облъчване от радон 2023-2027 г. се извършиха следните дейности:

РЗИ – Пазарджик организира и проведе обучителен семинар на 27.01.2023 г. в гр. Септември за медицински специалисти от детски градини и училища от община Септември. Същите бяха запознати с дейностите на РЗИ Пазарджик във връзка с проучванията по Национална програма за намаляване въздействието на радон в сгради върху здравето на българското население 2013-2017 г. и Национален план и стратегия за намаляване на риска от облъчване от радон 2018-2022 г. Раздадени бяха информационни материали на участниците.

През 2023 г. се проведе проучване на нивата на радон в детските градини в област Пазарджик по Национален план за действие за намаляване на риска от облъчване от радон 2023-2027 г.

Във връзка с проучването, от Националния център по радиобиология и радиационна защита – София, в РЗИ Пазарджик бяха получени указания и електронна таблица, в която подробно да се опишат детските градини в област Пазарджик с броя помещения, където пребивават деца и персонал на подземен и приземен етаж.

РЗИ Пазарджик създаде нужната организация за събиране на информацията за точен брой детектори за всяка детска градина и тя беше изпратена в НЦРРЗ.

На 04.04.2023 г. РЗИ Пазарджик организира и проведе работна среща, във връзка с предстоящото проучване по Национален план за действие за намаляване на риска от облъчване от радон 2023-2027 г. На срещата присъстваха представители на НЦРРЗ - София, областният координатор по програмата д-р Светлана Михайлова, инспектори от РЗИ Пазарджик и директорите на детските градини в област Пазарджик. Целите на срещата бяха:

Обучение за провеждане на проучване на обемната активностна на радон в детски градини на територията на област Пазарджик по Националния план

Раздаване на детектори за провеждане проучване на обемната активностна радон в детски градинина територията на област Пазарджик

На срещата бяха раздадени 742 бр. детектори на директорите на детските градини. Те бяха поставени в детските градини, според указанията на НЦРРЗ.

През м. юли 2023 г. детекторите бяха събрани и изпратени обратно в НЦРРЗ.

Във връзка с писмо на МЗ изх. № 16-00-34/09.05.2023 г., в периода от 17.05. до 19.05.2023 г., областният координатор д-р Светлана Михайлова взе участие в работна среща и обучение във връзка с изпълнение на новия Национален план за действие за намаляване на риска от облъчване от радон 2023-2027 г., която се проведе в гр. Поморие, хотел Феста Виа Понтика.

На 7 ноември бе отбелязан „Европейски ден на радон". Целта на Европейския ден на радон бе да се повиши осведомеността за радон на населението в област Пазарджик, за вредното въздействие на високите нива на радон, начините за провеждане на измервания на обемната активност на радон (ОАР) и прилагане на мерки за редуциране на ОАР.

Денят бе медийно отбелязан - изтотви се и се публикува на страницата на РЗИ - Пазарджик информация за вредното въздействие на радона, както и информационен материал, изпратен от НЦРРЗ.

Изготвени бяха 2 прессъобщения и 21 публикации в местните електронни медии.

Със Заповед № РД-02-166/27.11.2023 г. на Директора на РЗИ – Пазарджик, бе актуализиран състава на Областния координационен съвет (ОКС) в област Пазарджик за изпълнение целите на Национален план за действие за намаляване на риска от облъчване от радон 2023-2027г.

На 30.11.2023 г. се проведе заседание на Областен координационен съвет (ОКС).

С оглед подобряване на обществената осведоменост за здравния риск от радон и възможностите за редуцирането му, в ОКС бяха включени представители на браншови организации в областта на архитектурата и строителството, РУО Пазарджик, РДНСК, Областна администрация, служители на РЗИ Пазарджик, както и представители на общините в Област Пазарджик.

На заседанието специалисти от РЗИ Пазарджик предоставиха на участниците информация за значимостта на мерките, които е необходимо да се вземат за намаляване нивата на радон в закрити помещения при концентрация над допустимата, както и начина на измерване. Предоставена беше и обобщена информация за всички национални проучвания на нивата на радон, проведени в област Пазарджик от 2015 г. до 2023 г., както и резултатите от тези проучвания.

Присъстващите бяха запознати и с НАРЕДБА № РД-02-20-1/03.04.2019 г. за техническите изисквания към сградите за защита от радон, с която се определят техническите изисквания при проектиране на нови сгради, а също така и възможните коригиращи мерки в съществуващи сгради.

На участниците в заседанието бяха раздадени информационни материали.

За 2023 г. в бюджета на РЗИ Пазарджик бяха утвърдени следните средства за изпълнение на дейностите по Национален план за действие за намаляване риска от облъчване от радон, съгласно заповед № РД-01-571/17.10.2023 г. на Министъра на здравеопазването.

Наименование на разходите по Национален план за действие за намаляване на риска от облъчване от радон 2023-2027 г. Параграф	**Бюджет 2023 г.**
§10-00 Издръжка	
§10-15 Информационни материали	500 лв.
§10-20 Наем зала	500 лв.
Общо разходи	**1000 лв.**

За извършените разходи има изготвени финансови документи.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗВЪРШЕНИ ДЕЙНОСТИ ПО НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЪРВИЧНА ПРОФИЛАКТИКА НА РАКА НА МАТОЧНАТА ШИЙКА ОТ ОТДЕЛ ПБПЗ, Д ОЗ ЗА 2023 Г.

В изпълнение на целите и задачите заложени в НППППРМШ и във връзка със Заповед РД-01-543/04.10.2023 г. служителите от отдел ПБПЗ, Д ОЗ извършиха следното:

По оперативна цел 3: Предприемане на дейности, целящи повишаване нивото на информираност със специална насоченост към целевите групи и изпълнителите на програмата за значимостта на РМШ и възможностите за първична профилактика чрез имунизация

Основни дейности:

3.4 Фокусно обучение на учители и родители за запознаване с първичната профилактика на заразните болести и в частност с целите на програмата, риска от заболяването, ползата от имунизация с РМШ, безопасност на ваксините:

Организираха се поредица от неформални срещи по населени места със съдействието на здравните медиатори от общини Септември, Лесичово, Брацигово и Стрелча.

На 14.06.2023 г. ромска махала – град Стрелча – тема на срещата: „СПИ, РМШ – ползи от ваксините, задължителни ваксини в имунизационния календар на РБ."

На 17.08.2023 г. ромска махала град Брацигово – тема на срещата: „ХИВ/СПИН, РМШ – безплатна ваксинациа на момичета, защо трябва да се ваксинираме, ползите от профилактичните прегледи".

На 19.09.2023 г. село Лозен – „Ваксинопрофактика, РМШ, Ползите от профилактичните прегледи", среща в читалището на селото организирана и със съдействието на кмета на селото.

На 19.09.2023 г. град Септември – „Ваксинопрофактика, РМШ, Ползите от профилактичните прегледи", среща в Начално училище „Васил Левски".

На 19.09.2023 г. село Ковачево – „Ваксинопрофактика, РМШ, Ползите от профилактичните прегледи" със съдействието на кметството на село Ковачево.

На 20.09.2023 г. село Бошуля – „Ваксинопрофактика, РМШ, Ползите от профилактичните прегледи", срещата се проведе в пенсионерския клуб на селото, със съдействието и на представител от кметството.

На 27.09.2023 г. село Динката – „Ваксинопрофактика, РМШ, Ползите от профилактичните прегледи", срещата се проведе в читалището на селото със съдействието на читалищния секретар.

3.5. Провеждане на семинари за обучение на медицински специалисти, изпълнители по програмата, медиатори, НПО повъпросите на РМШ и необходимостта от първична профилактика чрез имунизация.

На 25.09.2023 г. РЗИ Пазарджик проведе информационно-обучителна среща с медицински специалисти от детските и учебните заведения на територията на община Пазарджик. На срещата бяха поканени да присъстват и представители на регионалните медии.

Акцент на срещата бе поставен върху Националната програма за първична профилактика на рака на маточната шийка. Идеята е медицинските специалисти да предадат достоверна информация на родителите на момичетата от 10 до 14 години, за възможността да се имунизират безплатно срещу човешки папилома вируси и се предпазят от последващи заболявания, едно от които е ракът на маточната шийка /РМШ/.

Ползите от ваксините, ролята им в изграждането на индивидуалния и колективния имунитет, Имунизационният календар на Република България, задължителни и препоръчителни ваксини, достоверни източници на информация, бяха част от темите представени на срещата.

Присъстващите се запознаха с Национални програми като: Национална програма за подобряване на ваксинопрофилактиката на сезонния грип и пневмококовите инфекции при лица на и над 65 години и с Национална програма за профилактика на ротавирусните гастроентерити в Република България 2022 – 2025 г.

Изготвено бе прессъобщение за организираното информационно събитие.

Събитието бе отразено във всички регионални медии в 7 публикации.

На 27 октомври в РЗИ Пазарджик, инспектори от отдел „Профилактика на болестите и промоция на здравето" и дирекция „Надзор на заразните болести" проведоха работна среща със здравните медиатори от област Пазарджик.

На срещата служителите на РЗИ представиха пред медиаторите предстоящите дейности свързани с изпълнението на целите и задачите на Национални здравни програми: Ваксинопрофилактика на сезонния грип и пневмококовите инфекции при лица на и над 65 години, Национална програма за превенция и контрол на ХИВ и Сексуално предавани инфекции /СПИ/ в Република България 2021-2030 г., Национална програма за превенция на рака на маточната шийка, Национална програма за превенция и контрол на вирусните хепатити 2021 – 2030 г.

В конструктивен тон се обсъдиха проблеми свързани със съвместната теренна работа, както и особености при работа с различни фокусни групи: социално слаби и неосигурени лица, родители на деца подлежащи на имунизации, превенция на ХИВ и СПИ в маргинализирани етнически общности, организиране и провеждане на изследвания на терен за ХИВ, СПИ и хепатити, както и подобряване на процеса на комуникация за промяна в поведението и достигане до общността.

На здравните медиатори се раздадоха здравно-информационни материали.

В регионален вестник „Знаме", бе поместено интервю с Д-р Шошева – областен координатор по Национална програма за Първична профилактика на рака на маточната шийка и главен секретар на РЗИ Пазарджик на тема: **Тема: HPV ваксинация – Отговори на най-често задаваните въпроси.**

На сайта на РЗИ Пазарджик са публикувани презентация „Най-често задавани въпроси за РМШ" и Брошура, които всеки желаещ може свободно да изтегли.

Проведен бе обучителен двудневен семинар с ОПЛ и медицински специалисти от детските и учебните заведения: от общини Велинград, Ракитово и Сърница.

Гост лектор на семинара бе д-р Пармакова от Министерство на здравеопазването. Тя представи презентации за ползите от ваксините и в частност презентация за Рака на маточната шийка и ваксината срещу папилома вирусите.

Началник отдел ПБПЗ и инспектор от отдел ПБПЗ присъстваха на родителски срещи и изнесоха презентации на родители от училища в град Септември – СУ „Христо Ботев" и СУ „Христо Смирненски".

Раздадени са ЗПМ – 200 бр.

Филми – Какво знаем/не знаем за пубертета – 140 бр.

Изпратени 2 прессъобщения, отразени в 12 публикации.

Изготвено и публикувано интервю на главния секретар на РЗИ Пазарджик и координатор по програмата д-р Шошева в регионален печатен в. „Знаме".

„ДЕТСКО ПОЛИЦЕЙСКО УПРАВЛЕНИЕ" – НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА НА МВР

През 2023 година инспектори от отдел ПБПЗ, Д ОЗ, РЗИ Пазарджик, съвместно с представители на ОД на МВР, работиха по проект **„Детско полицейско управление" -** ползотворно и полезно начинание, което помага на децата, забавлявайки се, да формират още в най-ранна детска възраст знания и умения за опазване на своя живот и този на приятелите си, да се справят в трудни ситуации с различни предизвикателства вкъщи, в училище, на улицата.

Целта на проекта е ранна превенция на подрастващите, утвърждаване на ценностно отношение към законите в страната, създаване на навици за безопасно поведение и вземане на адекватни решения в определени ситуации.

Инспекторите от отдел ПБПЗ през 2023 г., се включиха с обучения на тема: „Вредата от алкохола" в следните училища на област Пазарджик:

- гр. Панагюрище, ОУ „Проф. Марин Дринов"
- гр. Пазарджик, НУ „Н. Фурнаджиев"
- гр. Пещера, ОУ „П. Р .Славейков"
- гр. Велинград , СУ „Христо Ботев"
- гр. Септември, СУ „Христо Ботев"

Образователно-информационната кампания по проект **„Детско полицейско управление"** спомага за повишаване информираността на населението относно здравния риск от употребата и злоупотребата с алкохол, алкохолната зависимост и нейните здравни, социални и икономически последици, риска от консумацията на некачествен произведен алкохол и възможностите за справяне със ситуациите, водещи до злоупотреба с алкохол.

III. ОТДЕЛ „ЛАБОРАТОРНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ"

I. ОРГАНИЗАЦИОННО СЪСТОЯНИЕ НА ОТДЕЛ ЛИ:

Отдел "Лабораторни изследвания" е структурно обособен в Дирекция "Обществено здраве" с кадрова обезпеченост за 2023 г. - 8 щатни длъжности: началник отдел - 1, главни експерти – 5 бр., главни специалисти – 1 бр., изпълнител - 1 бр. Щатните бройки са заети от физически лица, като един главен експерт е в отпуск по майчинство.

Отдел ЛИ е акредитиран от ИА БСА – София, като Орган за контрол от вида А /ОКА/.

II. ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТАТА В ОТДЕЛА:

Дейността по организацията и управлението на отдел ЛИ се изгражда в съответствие с изискванията на Наръчника по качеството, който е основен документ, обобщаващ политиката, системата на управление на дейността на Органа за контрол.

С прилаганите организация на контролната дейност и процедури за контрол ръководството на ОКА /отдел ЛИ гарантира, че външни организации или лица не могат да повлияят на резултатите от провеждания контрол и не могат да окажат отрицателно въздействие върху качеството и достоверността на контролната дейност.

Персоналът на ОКА /отдел ЛИ/ не участва в никакви дейности, които могат да бъдат в конфликт с безпристрастността и независимостта на неговата оценка, както и с неподкупността при осъществявания от него контрол. Работещите в отдел ЛИ са подписали декларации, от които е видно, че не участват в разработването, производството или поддръжката на контролираните обекти.

Гарантирано е също опазването на конфиденциалността на информацията, получена в процеса на изпълнение на контролните дейности, както и защитата на правата на собственост на клиента. Това се осигурява като всеки един член от персонала е подписал лична декларация за това. Не се допуска достъп на външни лица до работните помещения на ОКА. Достъпът до записите е разрешен от ръководителя на ОКА или ръководителя на звено, само за специалисти на даденото звено, с цел да се запази конфиденциалността на всички съхранявани записи.

Всяка седмица членовете на отдела отчитат дейността си на производствени съвещания, на които се обсъждат и предстоящите задачи.

Отдел "Лабораторни изследвания" работи по следните направления:

- Държавен здравен контрол, който включва предварителен, текущ и тематичен планов здравен контрол;
- Програма за мониторинг на шума в урбанизираните територии, съгласно изискванията на Наредба №6/2006 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението;
- Заявки/договори на физически и юридически лица, т.е., извършва лабораторни услуги/анализи и измервания, съгласно действащата нормативна уредба за контрол на води, козметични продукти, БХП и фактори на средата.

Планирането на дейността на отдела е пряко свързано с планиране на лабораторните дейности от Дирекция "Обществено здраве", при РЗИ и се извършва по тримесечен и годишен план. Постъпилите в Приемно гише проби се разпределят между сътрудниците в лабораторията по направления:

1. Проби вода, козметични продукти и битови химични препарати:

Постъпилите проби се записват във входящ журнал и се извършват анализи за определяне на съответствието на контролирания обект с действащия нормативен документ. Получените резултати се отразяват в работни тетрадки и журнали и се издават протоколи, или сертификати/доклади. Контролът по изпълнението се извършва от ръководителя на отдела.

2. Фактори на работната и жизнена среда:

Работи се по заявки от физически и юридически лица. Под ръководството на експерта в отдела се извършва измерване факторите на средата, изготвят се протоколи и се издават сертификати.

3. Връзки на отдел "Лабораторни изследвания":

Отдел "Лабораторни изследвания" работи активно с останалите отдели на Дирекция "Обществено здраве", както и с останалите Дирекции на РЗИ при възникнали ситуации.

4. Квалификация и обучение на персонала на отдел ЛИ:

С цел повишаване квалификацията, всяка година експертите и специалистите от отдел ЛИ участват в курсове организирани от: НЦОЗА, гр. София /3 бр с 4 участника/; „Интерпроджект" ЕООД, гр. София /1 бр с 5 участника/.

Един от курсовете се проведе дистанционно, поради усложнената епидемична обстановка свързана с разпространение на COVID-19 в страната. Проведени са и 5 броя вътрешни обучения по теми от проведните курсове и теми, касаещи пряката работа на отдела за запознаване с нови или изменени нормативни документи, необходими при провеждане на контрола в обхвата на акредитация.

Всички членове от персонала бяха по работните си места, предоставени бяха предпазни

средства и постоянно се напомняше за предпазване от COVID 19.

Акредитацията на Органа за контрол изисква Наръчникът по качеството, процедурите от системата за управление и работните процедури, да се актуализират непрекъснато. От 26.07.- 27.07.2023г. бе проведена оценка на място за Първи планов надзор на ОКА. Документацията на ОКА беше актуализирана, поставените задачи бяха изпълнени с висок професионализъм, което имаше изключителен принос за отличното представяне, съгласно изискванията за акредитация. Одитът завърши, без констатирани несъответствия. Сертификатът за акредитация рег. №90 ОКА е валиден до 28.11.2026 г. Органът за контрол има издаден и Сертификат за акредитацията на английски език.

Проведено е наблюдението на персонала на ОКА, съгласно плана за наблюдение за 2023 г.;

ОКА е участвала в МЛС по физико-химични и микробиологични показатели на вода от плувен басейн и битови химични препарати, като представянето е удовлетворително.

Вътрешният одит на системата за управление на ОКА е проведен, съгласно изискванията на БДС EN ISO 19011:2018, по предварително изготвена програма. Няма констатирани несъответствия.

III. СЪСТОЯНИЕ НА МАТЕРИАЛНО-ТЕХНИЧЕСКАТА БАЗА:

Отдел ЛИ разполага с работни помещения и апаратура на съвременно ниво, отговарящи на изискванията за извършване на лабораторния контрол на този етап.

IV. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ИЗВЪРШЕНАТА ОТ ОТДЕЛ ЛИ ДЕЙНОСТ:

Контрол и мониторинг на води:

1. Питейни води:

- по показателите по таблица А от водопроводната мрежа на населени места - при план 172 проби е извършен контрол на 178 /ХВ/ водни проби, като три от пробите са били по сигнал. От всички контролирани проби не съответстващи на Наредба №9/2001г. са били 5 броя проби /2,8 %/, както следва: 2 проби - за съдържание на нитрати; 3 броя – за цвят и мътност.

- по микробиологични показатели питейно-битовите води по показателите от мониторинга /таблица А/ при план 172 са изследвани 183 проби, като три от пробите са били по сигнал. От всички контролирани проби не съответстващи на Наредба №9/2001г. са били 7 броя проби – 3,82 %. Това са проби от нселени места, които се водоснабдяват от каптажи, разположени в горски фонд или речни водохващания.

- по показателите по таблица Б и В, са изследвани 38 проби, тъй като при планиранирането /39 проби/ една от пробите на населено място с.Лозен е дублирана. От тях несъответстващи на Наредба №9/2001г. по химични показатели са били две проби, една за съдържание на нитрати и една за неприемливи цвят и мътност.

- Пробите са контролирани и по микробиологични показатели, като несъответстваща е била 1 проба, за която са предприети хигиенни мероприятия и несъответствията са отстранени.

През 2023 г. по указание на МЗ в РЗИ – Пловдив са изследвани проби от мониторинга на питейни води, по таблица Б и В по следните показатели:

За съдържание на тежки метали /олово, кадмий, селен, арсен, никел, антимон, мед, цинк и натрий/ са изпитани 38 проби, като част от пробите са контролирани и за хром, живак и бор.

Всички проби са изследвани за съдържание на трихалометани /ТХМ/, в т.ч. трихлорметан, бромдихлорметан, трибромометан, дибромхлорметан,

1,2- дихлоретан, тетрахлоретен и трихлоретен.

Всички планирани проби са изследвани и за полициклични ароматни въглеводороди /ПАВ/, бенз(а)пирен и бензен.

Всички планирани проби са изследвани и за съдържание на органохлорни и органофосфорни пестициди.

Всички изследвани проби съответстват на Наредбата за качеството на водата, предназначена за питейно–битови цели.

Анализ на води се извършва и по заявки на физически и юридически лица. През 2023г. в отдел ”Лабораторни изследвания” от централни, ведомствени и местни водоизточници са изследвани 101 проби с 981 химични и 94 проби с 311 микробиологични изследвания.

2. Вода от плувни басейни:

При план за изследване на проби от басейни в началото на годината 125 проби са изследвани 128 проби с 1152 химични показатели и 254 проби с 1270 микробиологични показатели, като две проби са били по сигнал. Изследваните проби са от открити и закрити басейни, съгласно планирането. Поради завишеният контрол, при усложнената епидемична обстановка свързана с разпространение на грип и COVID-19, нестандартността е много ниска /1,9 %/.

Промяната на обстоятелствата изпитва спешна необходимост от **нов нормативен документ**, относно контрола на плувните басейни.

В хода на изследване на водата от басейни по микробиологични показатели се среща псевдомонас аеругиноза. Ето защо смятаме, че при актуализация на нормативния документ за изискванията към басейните е необходимо да бъде включен, като задължително изследван микроорганизъм при контрола на басейните.

По заявка на клиенти по химични показатели са изследвани 69 проби от басейни с 614 изследвания и по микробиологични показатели - 144 проби с 484 изследвания.

3. Контрол на минерална вода.

През 2023 г. по указание на МЗ отдел „Лабораторни изследвания“ е извършил планирания контрол на водата при водоизточника, която се използва за бутилиране.

Контролът на бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води се извършва в РЗИ - Пловдив.

Извършеният мониторинг на минерална вода от обществени минерални водоизточници и вода използвана за лечебни цели, спорт и отдих за 2023г. е както следва: при план 83

проби са изследвани 83 проби с 591 микробиологични и химични изследвания. На констатираните несъответсвия са проведени коригиращи действия и нестандартни изследвания, съгласно Наредба №14/1987г. няма.

По заявки на външни клиенти са изработени и 55 проби смивове с 251 микробиологични изследвания и 5 проби отпечатъци от болнично бельо, с 20 микробиологични изследвания.

4. Контрол на козметични продукти:

Контролът на козметични продукти по химични показатели през отчетния период е 32 проби, при план 28 проби. Показателите по продукти са, както следва: 4 проби за *водороден пероксид* в продукти за поддържане (избелване) на кожата и за хигиена на устната кухина; 1 проба *борна киселина, борати и тетраборати* в кремове и пудри; 8 проби с 16 изпитвания за *тежки метали в* продукти предназначении за гримиране, в т. ч. и на деца и продукти за грижа за кожата на лицето, тялото, краката и ръцете, както и продукти предназначении за приложение върху устните; 1 проба за калциев хидроксид, 2 проби за *тиогликолова киселина* и нейните соли в депилатоар, пяна и лак за коса, 4 проби – pH, 2 проби – ПАВ в БХП, 2 проби за *амоняк* в продукти за боядисване на косата; 4 проби за UV филтри – продукти за слънчеви бани; 4 проби за *сребърен нитрат* в продукт за оцветяване на мигли и вежди и 2 проби за *формалдехид* в продукт за лакиране на нокти.

Несъответстващи на Регламент (ЕО) №1223/2009 козметични продукти, няма.

Контролирани по микробиологични показатели са всички проби подходящи за микробиологичен контрол /7/, с 35 микробиологични изследвания.

5. Анализ и състояние на околната среда: Шум:

В периода от 30.05. - 09.06.2023г. бе проведен мониторинг за определяне шумовото натоварване на територията на град Пазарджик. Нивото на градския шум бе проследено в 15 контролни пункта.

Шумовите нива са засечени в часовете на най-интензивно транспортно движение – сутрин от 7.00 до 9.00ч., на обяд от 11.00 до 13.00ч. и след обяд от 16.00 до 18.00ч.

Общият брой на направените измервания на шум в урбанизираните територии е 90 измервания, от тях 66 са над нормите:

- На територии с интензивен автомобилен трафик са извършени 36 измервания, всички те са несъответстващи /100%/, т.е., измерените стойности са над 60 dB(A);
- На улици в близост с шумни обекти – производствено-складови територии и зони са направени 24 измервания и не превишават нормата от 70 dB(A);
- В жилищни зони и територии – 18 измервания, 18 от тях са над 55 dB(A) – 100%;
- В територии и зони, подлежащи на усилена шумозащита – 12 измервания, всички над 45 dB(A) – 100%.

Анализираните данни показват, че в 73,3 % от контролните пунктове са измерени шумови нива (66 измервания), които са над граничните стойности за съответните територии, съгласно Наредба № 6/26.06.2006 г. на МЗ и МОСВ.

6. Лабораторен контрол на факторите на работната среда:

Работи се предимно по заявки от физически и юридически лица.

Извършени измервания: за микроклимат – 174; за шум - 527 и за осветление – 353 измервания.

По ДЗК – измерванията от мониторинга на шум запазват стойностите като от 2022 г., И за 2023г. обектите са 15 с 90 измервания, 66 от тях са нестандартни / 73,3%/.

През 2023 г. са постъпили 6 жалби. Извършени са 16 измервания, като 2 от тях са били нестандартни.

7. Контрол на хранителни продукти /бутилирани води/ по заявка на клиенти.

За отчетния период не са изследвани такива проби.

Изводи:

1. През 2023 г. отдел ЛИ изпълни годишния си план за контрол на води и козметични продукти , съгласно получените от указания от МЗ.

2. Мониторингът на питейните води се извършва, съгласно Наредба

№9, ДВ бр.30/2001г. за качеството на водата предназначена за питейно-битови цели, изм. и доп. ДВ, бр.43/2023 г.

3. Проведен е и мониторингът за определяне шумовото натоварване на територията на град Пазарджик. Общият брой на направените измервания на шум в урбанизираните територии е 90 определения, като 73,3 % от шумовите нива са над ПДН.

4. В хода на изследване на вода от басейни, смятаме, че е крайно наложителна актуализация или нов нормативен документ /Инструкция №34/1975г./

5. Налице е необходимост от нормативен документ, относно контрола на дезинфекциите в детските градини и фризьорски салони, който документ да конкретизира както търсените показатели така и тяхната норма.

6. Съгласно указанията на МЗ не са изследвни бутилирани минерални и изворни води, бутилирани от предприятия на територията на областта.

7. Лабораторният контрол на факторите на работната среда се осъществява предимно по заявки на физически и юридически лица. Броят на извършените измервания през 2023 г. е съизмерим с 2022 г., но силната конкуренция на многобройните частни Органи за контрол, както и липсата на апаратура за включване в обхвата на акредитация параметъра електроизмерване и ЕМП намалява броя на клиентите.

8. През 2023 г. важни за отдел "Лабораторни изследвания" бяха следните приоритети:

Ефикасност на изградената система за управление в органа за контрол, съгласно изискванията на новото Ръководство ILAC P 15:05/2020 и БДС EN ISO / IEC 17020:2012 за:

Успешно представяне на Органа за контрол на оценката на място за Първи планов ндзор /26.-27.07.2023г./. Персоналът на ОКА изпълни поставените задачи с висок професионализъм, което имаше изключителен принос за представянето на Органа за контрол, съгласно изискванията за акредитация. Одитът завърши, без констатирани несъответствия.

Изпълнена е Програмата за калибриране на средствата за измерване /СИ/. Всички СИ са с актуални Свидетелства от калибриране.

- Участие в МЛС за изпитване за пригодност: Персоналът на Органът за контрол взел участие в МЛС за изпитване за пригодност - по химични и микробиологични показатели на подзмни /изворни/ води и оценката удовлетворитлна.
- Осигуряване на стандартите необходими за извършвания контрол и редовно актуализиране на Регистъра на нормативните документи, в рамките на акредитирания гъвкав обхват на ОКА.
- Повишаване квалификацията на персонала изпълняващ контрола и качество на тяхната работата.
- Откликване на всички жалби и сигнали, изискващи лабораторен контрол.
- Добра комуникация с останалите контролни отдели в инспекцията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

През 2023 година Дирекция „Обществено здраве" при РЗИ – Пазарджик успешно изпълни плануваните задачи, благодарение на усилията на всички служители от дирекцията.

ПУБЛИЧНИ КОМУНИКАЦИИ

През изминалата 2023 година РЗИ Пазарджик регулярно присъства в мединото пространство.

В *Медийния календар,* подадени към медиите са 94 прессъобщения, които са намерили израз в над 460 публикации **/през 2022 г. са отразени 759 публикации*; 2021 г. – 2 155;* 2020 г. - *2 926*/.**

Регистрира се намаляване в сравнение с предходните години, което е разбираемо, предвид свръхактивното присъствие през 2022 г., 2021 г. и 2020 г. в медийното пространство на темата COVID-19.

Медийното присъствие на РЗИ Пазарджик през 2023 г. се приближава към нивата от преди COVID пандемията.

РЗИ регулярно информира обществеността на област Пазарджик за важни здравни събития, кампании, нормативни изисквания и промени в нормативни документи, медицински стандарти и др.

През годината се проведе прозрачна политика по отношение надзора на заразните болести и осъществяването на държавния здравен контрол. Своевременно се подава точна, ясна и изчерпателна информация до всички медии и се отговори на всички отправени журналистически запитвания.

Всеки ден се актуализира информацията на интернет сайта на инспекцията за 14 дневната заболеваемост от COVID-19 на 100 000 население по общини от област Пазарджик.

През 2023 г. РЗИ Пазарджик запази позицията си на обществена, ефективно работеща със средствата за масово осведомяване здравна институция, която провежда държавната здравна политика на областно ниво.

Осъществена бе една от основните цели на инспекцията - *здравеопазването бе поставено във фокуса на общественото внимание в област Пазарджик – профилактика, здравен контрол, медицинско обслужване на населението,* при равнопоставеност на всички медии и уважаване правата и автономността им.

През цялата 2023 г. се осъществява ефективна координация на РЗИ с другите регионални структури на държавната власт при изпълнение на дейностите по държавния здравен контрол, надзора на заразните болести, както и за спазване на медицинските стандарти.

Особено активно бе взаимодействието между РЗИ Пазарджик, Областна администрация, ОД на МВР, РУО Пазарджик, лечебните заведения в областта, училища и детски градини, медицински специалисти работещи в тях, здравни медиатори.

На вниманието на обществеността се поставиха важни и актуални теми от здравеопазването. Най-силното медийно присъствие на РЗИ Пазарджик бе през месец януари. Основна тема бе грипната епидемия. Изготвени през месец януари са 10 прессъобщения, отразени в 111 публикации. Освен грипа, като тема присъстваща в информационното пространство, обществен интерес представляваха: дейността на временния имунизационен кабинет в РЗИ Пазарджик и провежданите скринингови изследвания за остеопороза съвместно с „Асоциация жени без остеопороза" в град Пазарджик.

През следващите месеци публикуваната от РЗИ информация бе съобразена с потребностите и очакванията на крайния адресат – обществеността на област Пазарджик.

Изходящата информация, насочена чрез прессъобщения до средствата за масово осведомяване отрази актуалните теми в областта на здравеопазването свързани с превенцията на рискови за здравето фактори като: нездравословното хранене, ниската физическата активност, вредата от тютюнопушенето, опасността от злоупотребата с наркотични вещества. Оповестени бяха няколко пъти през годината - седмици за „Анонимно и безплатно изследване за ХИВ/СПИН", „За безплатно изследване за Хепатит"; „Отворени врати за безплатни прегледи за туберкулоза" съвместно със „СБАЛПФЗ – д-р Н. Пенчев, Пазарджик; „Световна седмица на кърменето".

На интернет страницата на РЗИ се популяризираха обнародвани законови разпоредби, специализирана информация и публична информация, здравно-профилактични кампании. Целта бе улесняване достъпа на потребителите до услугите на РЗИ.

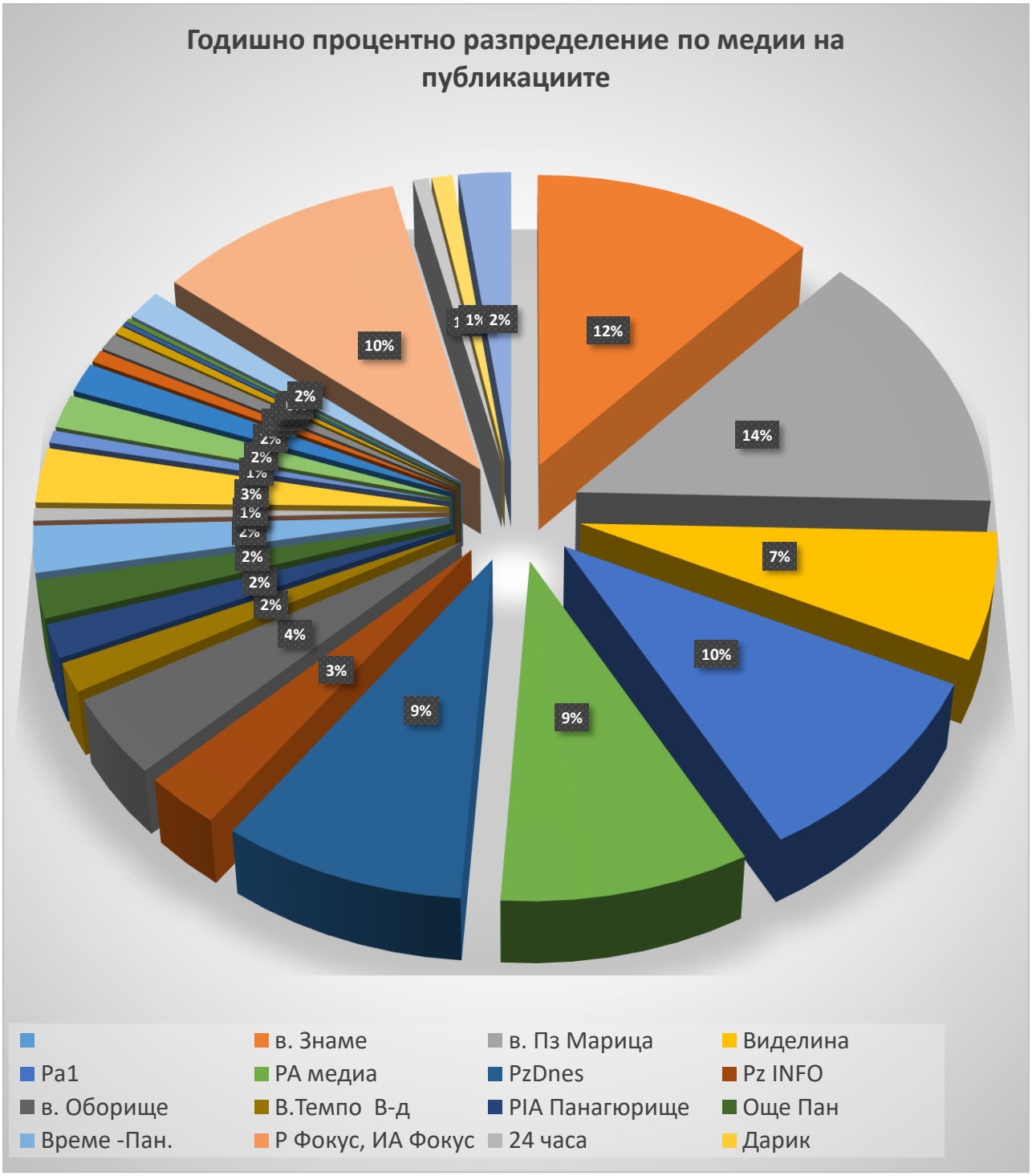
Медийни субекти

Медийният обхват се запази същият като през 2022 година.

Областни печатни издания в Пазарджик са: вестниците „Знаме" и „Пазарджишка Марица". В сферата на тв услугите е телевизия „Телемедиа". Електронни портали, медии, агенции са: Виделина, Знаме, ПА1, Памедиа, Фокус, Марица-Пазарджик, ПзДнес, ПзИнфо, ПзТопнюз, Темпо-Велинград, ВипВелинград, РодопиИнфо, ПещераИнфо, ПещераПрим, ОщеПан, ПИА, Оборище, Време, ПловдивПресс и други.

Социалните мрежи, както и личните блогове също включват в страниците си новини от прессъобщенията на РЗИ. Някои от популярните фейсбук информационни групи са:

„Пазарджик – новините от медии в региона", „Пазарджик", „Аз съм от Пазарджик", чрез тях се получава обратна връзка с читателите на публикуваните от РЗИ Пазарджик прессъобщения и информации.

Медия	Годишев брой отразени публикации
в. Знаме	54
в. Пз Марица	63
Виделина	30
Ра1	46

РА медиа	42
PzDnes	41
Pz INFO	13
в. Оборище	19
В.Темпо В-д	7
РІА Панагюрище	8
Още Пан	9
Време -Пан.	11
Р Фокус, ИА Фокус	0
24 часа	3
Дарик	13
ПЗтопнюз	3
ПещераПрим	8
ВипВелинград	7
Родопиинфо	3
БТА	4
offnews	2
BG onair	1
пловдивпресс	1
радио Пловдив	7
Telemedia	48
БТВ	3
БНТ	**4**
БНР	**10**
Телевизии	
Всички медии	460
Прессъобщения	94

Разпределение на публикациите по Дирекции в РЗИ

2023	НЗБ	ДОЗ	МД	РЗИ/директорРЗИ	общо
1	27	21	0	63	111
2	8	23	0	2	33
3	1	7	0	13	21
4	10	37	0	3	50
5	1	24	0	0	25
6	1	17	0	3	21
7	0	18	0	1	19
8	1	26	0	0	27
9	11	22	6	0	39

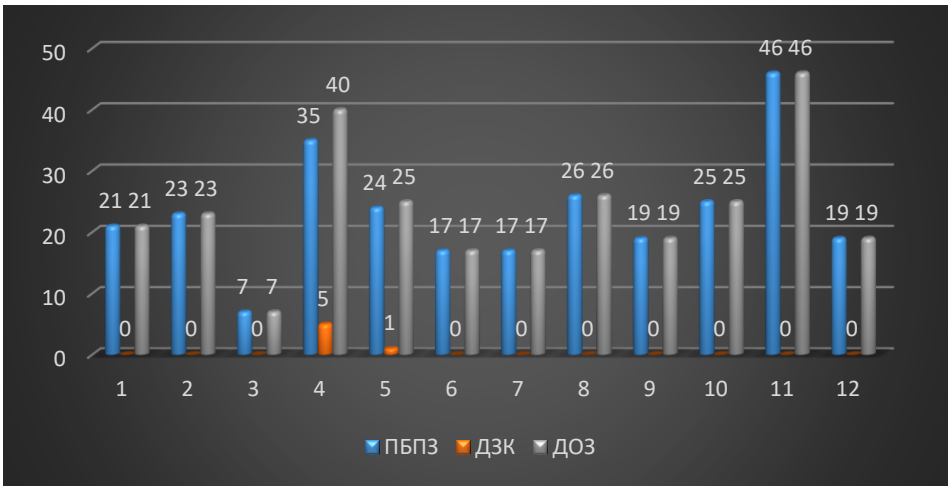
10	**3**	**25**	**5**	**7**	**40**
11	**0**	**46**	**0**	**0**	**46**
12	**5**	**19**	**0**	**4**	**28**
Общо	**68**	**285**	**11**	**96**	**460**

ДИРЕКЦИЯ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ"

През 2023 г. дейностите на РЗИ Пазарджик по държавен здравен контрол и промоция на здравето са отразени в 285 публикации /с 23 повече в сравнение с 2022 г. - 262 публикации; 2021 г.– 133 публикации/ в областните и регионалните медии или 62% от общия дял публикации на инспекцията.

Вътре в дирекцията, разпределението между отделите е следното: отдел „Профилактика на болестите и промоция на здравето" – 279 публикации /през 2022 г. – 249; през 2021 г. - 114 публикации/ отдел „Държавен здравен контрол" – 6 публикации.

ПБПЗ	ДЗК	ДОЗ
21	0	21
23	0	23
7	0	7
35	5	40
24	1	25
17	0	17
17	0	17
26	0	26
19	0	19
25	0	25
46	0	46
19	0	19
279	6	285

Обществен отзук получиха темите свързани с вредата от тютюнопушенето, здравословното хранене, превенция на ХИВ/СПИН и сексуално предавани инфекции, изпълнение на дейности по НП ПХНБ, Европейски ден на радона, кампании за профилактика на туберкулозата, Отбелязването на Световната седмица в подкрепа на кърменето.

В публикации са отразени обученията проведени от инспекторите от отдел „Профилактика на болестите и промоция на здравето".

Интерес представляваха резултатите за качеството на питейните води.

В интернет страницата на РЗИ са публикувани материали по важни теми, касаещи профилактиката и здравния контрол, отбелязването на Световните здравни дни и други теми.

Два пъти месечно, през 15 дни на сайта на здравната инспекция в секция „Бюлетин за качеството на питейната вода", се публикува справка предоставена от отдел „Лабораторни изследвания" за качеството на питейната вода подавана на населението в област Пазарджик.

На сайта на инспекцията през 2023 г. са публикувани: „Доклад за шумовото натоварване в област Пазарджик" – 2023 г., „Доклад за влиянието на атмосферния въздух върху здравето на населението в област Пазарджик – 2022 г.", „Доклад с анализ на резултатите от мониторинга и контрола на нейонизиращите лъчения, като фактор на жизнената среда и на обектите източници на нейонизиращи лъчения през 2023 г.", „Обобщен доклад за качеството на водата за питейно-битови цели в мониторираната от РЗИ Пазарджик административна област за 2022 г."

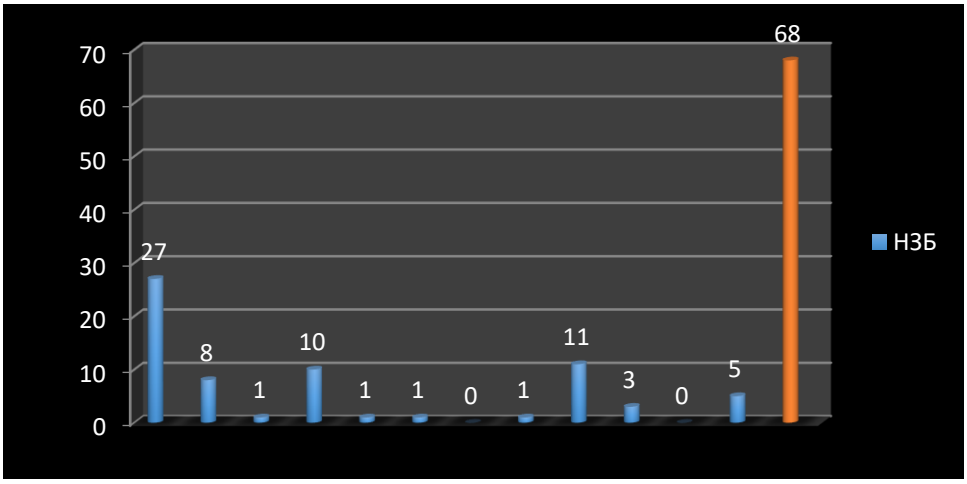
Началник отдел ПБПЗ, Д ОЗ изготвя ежедневна справка на 14 дневната заболеваемост от COVID-19 на 100 000 население по общини от област Пазарджик, която се публикува в секция „Информация за коронавирус" на сайта на РЗИ Пазарджик.

ДИРЕКЦИЯ „НАДЗОР НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ"

През 2023 г. дейностите на РЗИ Пазарджик в областта на надзора на заразните болести намериха израз в общо 68 публикации /през 2022 г. - 395 публикации/ в национални, областни и регионални медии. Те заемат 17,8% от общия дял на публикациите на РЗИ.

Обществен интерес представляваха темите свързани с грипа, актуалната епидемична обстановка, заразната заболеваемост, имунизационния календар в РБ.

На уебстраницата на РЗИ се публикуват месечни справки за заразната заболеваемостта, които се проследяват от журналистите.

МЕДИЦИНСКИ ДЕЙНОСТИ

През 2023 г. на сайта на РЗИ се публикуваха информации, касаещи ЛЗ, ОПЛ, МБАЛ, ДКЦ; следдипломното обучение; контролните действия на РЗИ и др.

Периодично се актуализират публичните регистри и промените в ЛКК, публикува се годишент анализ на здравно-демографското състояние и здравната мрежа в област Пазарджик за 2022 г.

Дейността на Дирекция „Медицински дейности" е отразена в 11 публикации /през 2022 г. - 4 публикации/.

МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Средствата за масова информация публикуваха материали, които отразяват съвместните действия на РЗИ с други държавни и общински институции.

ИНТЕРНЕТ САЙТ

Поддържане актуалността на интернет страницата на РЗИ през 2023 г. включва: 26 бр. информации в секция „Актуално" /през 2022 г. - 48 бр. /, 12 бр. месечни справки в секция „Бюлетин епидемична обстановка", 24 бр. месечни справки в секция „Бюлетин за качество на питейната вода".

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През 2023 г. РЗИ Пазарджик изпълни заложените задачи в Плана за работа със средствата за масово осведомяване. Инспекцията чрез медийната си политика и дейност, системно присъства в информационната среда.

Медиите, особено регионалните се включиха в промоцията на здраве и профилактиката на болестите. Постигнати са ефективни комуникации чрез добре изградена партньорска мрежа с медиите, държавно представените институции, НПО и др.

РЗИ Пазарджик запази трайното си присъствие в общественото пространство и запази изграденото доверие в съвместната работа със средствата за масово осведомяване.

28.2.2024 г.

X Д-р Димитър Савов

Директор на РЗИ-Пазарджик: Подписано от: Dimitar Lyubomirov Savov

/Д-р Димитър Савов/